P. OVIDII NASONIS TRISTIUM LIBRI 5. CUM NOTIS NOVIS AC...

Publius Ovidius Naso, Erdmann Uhse, ...

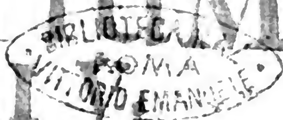

BIBLIOTECA NAZIONALE
6
13 A
32
VITTORIO EMANUELE

BIBLIOTECA NAZ.
ROMA
VITTORIO EMANUELE

P. Ovid. Nas:
Tristium Libri. V.
Cum Notis ad modum
Joh: Minellii

P. OVIDII NASONIS
TRISTIUM
LIBRI V.

cum Notis novis ac perpetuis

ad modum

JOHANNIS MINELLII

ad optimos Codices emendati
& illustrati,

Opera atque Studio

M. ERDMANNI UHSEI.

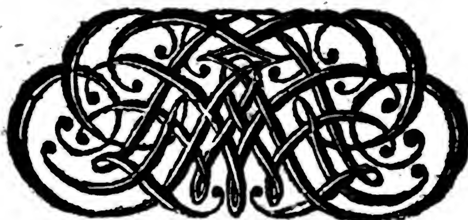

Editio secunda,

Accessit

Index locupletissimus.

CUM PRIVILEG. SERENISS. POL. REGIS AC ELECT. SAXON.

LIPSIÆ,

Sumpt. MAUR. GEORG. WEIDMANNI,

1718.

LECTORI BENEVOLO

S. D.

EDITOR.

Um ex Officina *Gleditſchio-Weidmanniana* multi hactenus prodierint Autorum Claſſicorum cum Notis perpetuis ad modum *Minellii* conceptis illuſtratorum, qui juventuti ſcholaſticæ maximo pariter gaudio fuerunt atque uſui: Eidem gratiſſimum ac utiliſſimum fore rectiſſime judicarunt

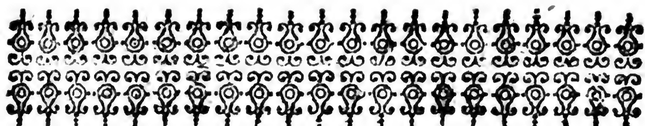

hi rem litterariam ſummo ſtudio promoventes Bibliopolæ, ſi poſt *Terentium*, *Virgilium* atque *Horatium* & *Ovidii* Poëmata iisdem Notis clariora reddi curarint. Initium fieri placuit à Libris dicti Poëtæ *Triſtium*, utpote qui in ſcholis quàm frequentiſſimè tractari ſolent. Audiunt Libri iſti Triſtium, non de Triſtibus, ut nonnulli minus rectè ſenſerunt. Quis Ovidius fuerit, ipſe deſcribit Elegia X. Libri IV. Triſtium. Propter excellens ſuum ingenium miramque verſus ſvaviſſimos & imprimis Elegiacos componendi facilitatem, omnibus erat gratus atque acceptus, ſoli Impe-

ratori Augusto invisus, qui de sollicitata sub Corinnæ nomine lascivis versibus Julia sua (sive de Arte Amandi) suspectum, & alia insuper de causa, quod ex improviso ad Cæsarem veniens vidisset Patrem Augustum cum propria filia, modò dicta Julia, rem habentem, exosum, Tomos in Scythia, annum ætatis quinquagesimum, vel, ut alii volunt, quinquagesimum secundum, agentem, in exilium misit. Infelix Naso septem (aliis placent novem) annis ibidem vixit, tribus prioribus Tristia hæc componens, reliquis autem ea, quæ de Ponto (melius Pontus) inscri-

bun-

buntur, ſepultus circa oppidum Tomos in terra peregrina. In Notis hiſce ad modum Minellii factis prolixa & ad rem minus facientia nemo quærat, ſiquidem eæ tantum fuerunt congeſtæ, quæ Poëtæ noſtri mentem ſunt declarando. Plura qui deſiderat ad Philologiam Criticamve ſpectantia evolvat Lexica, quæ ipſius ſitim ex voto ſedare poterunt. Vale, Candide Lector, & ſtudiis noſtris porrò fave. Scribebam Lipſiæ Die 27. Septemb. Ann. M.DCCX.

P. OVIDII NASONIS

* TRISTIUM

LIBER PRIMUS.

ELEGIA I.

ARGUMENTUM.

Poeta exul admonet librum suum, ut e Scythia Romam profecturus eo habitu accedat, qui exules decet; mandatque, quid velit responderi sciscitantibus, quid ipse agat; simulque docet, quomodo se excusare debeat, si forte carmina hæc minora videbuntur ejus ingenio. Postremo jubet, ut Palatium illud evitet, unde fulmen in se emissum esset.

1. PArve, (2. nec invideo) 3. sine me, Liber, ibis
in 4. Urbem:

A (Hei

* Titulus horum librorum petitus est ab argumento, quod iidem tractant: Nil enim nisi *Tristia* Ovidius experiebatur in exilio suo, in quo præsentes libros composuerat. 1. Per parvum hunc librum innuitur vel totum opus de Tristibus; vel sola hæc Elegia prima; vel, quod plurimis placet, primus liber Tristium. Hunc Ovidius per Prosopopœiam quandam alloquitur, ut e Scythia, ubi ipse agebat exulem Romam abeat. 2. Non obsto vel impedio. 3. Quia mihi Romam venire non licet 4. Romam quæ so-

(Hei mihi!) quo 5. domino non licet ire tuo.
Vade, sed 6. incultus; 7. qualem decet 8. exsulis esse.
9. Infelix, 10. habitum temporis hujus habe.
11. Nec te purpureo 12. velent 13. vaccinia 14. fuco:
15. Non est conveniens luctibus ille color.
Nec 16. titulus minio, nec 17. cedro charta notetur:
18. Candida nec nigra cornua fronte geras.
19. Felices ornent 20. hæc instrumenta libellos.

21. For-

---

la *Urbs* dicta, reliquæ autem civitates *Oppida*. 5. Mihi Ovidio, qui te componendo dominium in te sibi asseruit. 6. Minus ornatus. 7. Exulem enim, qui in mero squalore vivit, non decet melior habitus. 8. Librum ab exule confectum. 9. Sc. liber, ob infelicitatem Autoris tui talis. 10. Seu: cultum lugubrem, qualem exilii mei tempus postulat. 11. Nec purpureo amictu induaris. 12. sive, tegant. 13. per vaccinia intelligit Plinius fruticem quendam in Gallia purpureum, ad tingendum idoneum: Servius autem violas purpurei coloris. 14. Alii legunt *succo*, quod tamen castigatioribus minus placet. 15. Purpureus enim color adhibebatur in triumphis, & ad luctus, in quibus tunc temporis Ovidius degebat, minime quadrat. 16. Tituli & Inscriptiones elegantiæ gratia fiebant rubrica, hoc est cinnabari, vel minio. 17. Succo cedrino, ut perduret: Cedrus enim arbor est, nec cariem, nec vetustatem sentiens, & succo illius illita, a tineis sunt libera. 18. Per *Cornua* intelligitur superior & inferior chartæ pars, per *frontem* vero, ipsa pagina. Antiqui scribebant in altera tantum paginarum facie ad extremum usque folium, in quo firmitudinis causa bacillum teretem cedrinum, eburneum agglutinabunt, cujus capita, superne & inferne eminentia, argento, auro, aut ebore ornatus ergo præmuniebant, quæ *cornua* dicebantur. Candida erant indicia fortunæ lætioris; sed atrata tristioris. 19. Per felices libellos intelligit poemata, felicia sive læta, non tristia, continentia. 20. Dicta ornamenta, sc. vaccinia, mi-

21. Fortunæ memorem te decet esse meæ.
Nec 22. fragili 23. geminæ 24. poliantur pumice frontes:
25. Hirsutus 26. passis ut videare comis.
Neve 27. liturarum pudeat. qui viderit illas,
De lacrymis factas sentiet esse meis.
Vade, Liber, verbisque meis loca grata saluta.
28. Contingam certe quo licet illa pede.
Si quis, 29. ut in populo, nostri non immemor 30. illic,
Si quis, qui, quid agam, forte requirat, erit;
Vivere me 31. dices: 32. salvum tamen esse negabis.
Id quoque, quod vivam, munus habere 33. Dei.
Atque ita te 34. cautus quærenti 35. plura legendum,
Ne, quæ non opus est, forte loquare, dabis.
36. Protinus admonitus 37. repetet mea 38. crimina lector;

---

nium, cedrus &c. 21. Exilii mei statusque miserrimi. 22. Qui facile teri potest; adhibebantur autem pumices ad poliendos libros. 23. Utraque chartæ planities, exterior & interior. 24. Lævigentur. 25. Incultus & impexus, ut illi, qui sunt hirsuti. 26. Alii: Sparsis. 27. Macularum. *Litura* alias est, quæ superinducto atramento aliove liquore scripturam aliquam delet. 28. Hoc est, si Romam mihi adire non licet, accedam ad eam carmine meo. 29. Ut in magna hominum copia aliquis non immemor esse solet. 30. Alii: illo. 31. Scil. illi dices. 32. Sospitem. 33. Augusti Cæsaris. 34. Alii: *tacitus*, sed minus recte. 35. Innuit tres de arte amandi libros. Ordo est: Atque ita cautus quærenti plura; te legendum dabis: ne forte loquare ea, quæ non est opus loqui. 36. Simulac te videbit, cogitabit de me. 37. Recordabitur. 38. Alii: *mea carmina*, scil. libros amatorios. Crimina vero Ovidii sunt: Scripsisse amatoria, & ne-

39. Et peragar populi 40. publicus ore reus.
Neu cave defendas, quamvis 41. mordebere dictis,
42. Caussa patrocinio non bona 43. pejor erit.
Invenies 44 aliquem, qui me 45. suspiret ademtum;
46. Carmina 47. nec siccis perlegat ista genis;
Et tacitus secum, ne quis 48. malus audiat, optet,
Sit mea 49. lenito Cæsare 50. pœna minor.
Nos quoque, 51. quisquis erit, 52. ne sit miser ille, precamur,
Placatos 53. misero qui volet esse 54. Deos.
55. Quæque volet, rata sint; ablataque Principis ira
Sedibus in patriis det mihi posse mori.
56. Ut perages mandata, Liber, culpabere forsan;
Ingeniique minor laude ferere mei.
57. Judicis officium est, ut 58. res, ita 59. tempora rerum 60.
Quærere. 61. quæsito tempore tutus eris.

Car-

---

scio quid vidisse. 39. Et non modo à Cæsare, sed ab omnibus condemnabor: Nam *reum agere* idem est ac reum accusare. 40. Ut qui in Rempubl. quid commiserim. 41. Calumniis valde afficieris. 42. Mala causa pe- 43. Alii: *major*. 44. Eos ad quos scripsit libros suos de Ponto. 45. Doleat. 46. Mea tristia. 47. Manantibus lachrymis. 48. Invidus & malevolus. 49. Placato Cæsare Augusto. 50. Exilium. Pro *minor* legunt alii *levis*. 51. Dolens meas vices. 52. Ut sit felicior, ac ego. 53. Al. *miseris*. 54. Principes, Dei vices sustinentes. 55. Et fiant, quæ pro me optat. 56. Excusat Poeta versus quos in exilio non possit meliores facere. 57. Diceris esse minor ingenio meo. 58. Critici, de libris judicaturi. 59. Causas, in quarum quæstione considerantur tempus, locus, modus, occasio. 60. Opportunitatem. 61. Perpendenti, te in exilio scriptum esse, excusaberis.

Carmina proveniunt animo 62. deducta sereno:
63. Nubila sunt 64. subitis tempora 65. nostra malis.
Carmina 66. secessum scribentis & 67. otia quærunt:
Me mare, me venti, me 68. fera jactat hyems.
69. Carminibus metus omnis abest: 70. ego perditus ensem
Hæsurum 71. jugulo jam puto jamque meo.
Hæc quoq;, 72. quod facio, judex mirabitur æquus;
Scriptaque cum venia qualiacunque leget.
73. Da mihi Mæoniden, & tot circumspice 74. casus;
Ingenium tantis 75. excidet omne malis.
Denique 76. securus famæ, Liber, ire memento;
77. Nec tibi sit lecto displicuisse pudor.
78. Non ita se nobis præbet Fortuna secundam,
Ut tibi sit ratio laudis habenda tuæ.

62. Hilari animo composita. 63. Tristia. 64. Inopinatis. 65. Tristia, quibus versus hosce conficimus. 66. Solitudinem, loca solitaria. 67. Animum tranquillum & ab aliis laboribus abstractum. 68. Nam Ovidius erat in Scythia, multo frigori obnoxia: aut per hyemem intelligit asperam tempestatem in itinere, in quo librum scripsisse creditur. 69. Carmina a metu debent esse libera. 70, Singulis momentis a Scythis me interfectum iri metuo. 71. Interiori colli parti. 72. Al. *quæ*, Poeta vult dicere: æquus rerum æstimator meliores versus a me in præsens non requiret, miraturus, tam bonos hoc tempore & statu a me fuisse scriptos. 73. Fac me Homero parem, qui Mæonides dictus a Mæonia, Asiæ minoris provincia. 74. Circumstantias, sc. exilium, mare, procellas, mortisque metum. 75. Deficiet. 76. Non curans laudem comparandam aut nomen. 77. Nec te pudeat, non omni lectori probari. 78. Status noster tam non

79. Donec eram sospes, 80. tituli tangebar amore;
81. Quærendique mihi nominis ardor erat.
82. Carmina nunc si non studiumque, quod obfuit, odi,
Sit satis, ingenio sic fuga parta meo.
83. I tamen, i, pro me tu, cui licet, aspice Romam,
84. Dî facerent, possem nunc meus esse liber,
85. Nec te, quod venias magnam peregrinus in 86. Urbem,
Ignotum populo posse venire puta.
87. Ut 88. titulo careas, 89. ipso noscêre colore;
Dissimulare velis te licet esse meum.
90. Clam tamen intrato; ne te mea 91. carmina lædant.
92. Non sunt ut quondam plena favoris erant.
Si quis erit, qui te, quia sis 93. meus, esse legendum
Non putet, e 94. gremio rejiciatque suo;
Inspice, dic, titulum, 95. non sum præceptor Amoris.
Quas

---

est felix, ut laudem aucuperis. 79. Dum non premebar exilio tam molesto. 80. Famæ, quæ titulis augeri solet, eram cupidus. 81. Comparandæ famæ cupido mihi erat. 82. Sufficiet, me non prorsus odisse carmina & studium, quæ mihi nocuere & exilium attulere. Per studium imprimis intelligi vult Ovidius Artem amandi, ob quam eum Augustus in exilium misit. 83. Al. *I tamen, & pro me,* Vel: *I nunc & pro me.* 84. Optat se verti posse in librum suum. 85. Nec existima, te dissimulare posse me autorem. 86. Romam, quæ admodum erat magna, & adhuc est. 87. Licet. 88. Ovidii & Tristium, qui tamen non deerat, licet minio non esset notatus. 89. Habitu nimirum nigro & lugubri, nec non versibus, quibus conscriptus es. 90. Occulto, quia civitas nos odit. 91. Libri amorum. 92. Favor ille sequitur fortunam meam. 93. Ovidii amatoria conscribere soliti. 94. Manu sua. Non fracto artem

Quas metuit, pœnas, 96. jam dedit illud opus.
Forsitan exspectes, an in 97. alta Palatia missum
Scandere te jubeam, Cæsareamque domum.
Ignoscant 98. augusta mihi loca, 99. Dîque locorum.
Venit in hoc illà 1. fulmen ab arce 2. caput.
Esse quidem memini 3. mitissima sedibus illis
Numina: sed timeo, qui nocuere, 4. Deos.
Terretur 5. minimo pennæ stridore columba,
Unguibus, 6. accipiter, 7. saucia facta tuis.
Nec procul a stabulis audet secedere, si qua
8. Excussa est 9. avidi dentibus agna lupi.
10. Vitaret cœlum Phaëthon, si viveret; & quos
Optarat stulte, 11. tangere nollet equos.
Me quoque, quæ sensi, fateor 12. Jovis arma timere:
Me reor 13. infesto, cum 14. tonat, igne peti.

amandi, ut fratres, mei tres. 96. Autore in exilium misso. 97. Palatium erat unus e septem Romæ montibus. quod Augustus Cæsar inhabitabat. 98. Magnifica, sancta & religiosa Augusti sedes, Augusta dicuntur ab auctu, vel avium gestu gustuve. 99. Apollo Palatinus, Jupiter, Diana, Juno, Minerva, aliique Dei & Deæ, vel ipse Augustus, qui vivens divinos honores meruit. 1. Ira Cæsaris. 2. Me per Synecdochen, parte pro toto sumta. 3. Mitem, placabilem & hostibus parcentem Augustum. 4. Deum Augustum, per Enallagen numeri pluralis pro singulari. 5. Minimo avis cujusdam volatu. 6. Aquila, cujus species est accipiter. 7. Læsa, sed erepta. 8. Agitata & læsa. 9. Satiari nescii. 10. Ne iterum mortis subiret pericula. 11. Ascendere nollet Solis patris currum. vid. Metam. 2. Fab. 1. 12. Augusti iram. 13. Fulmine sive supplicio. 14. Pœnas minatur.

15. Quicunque 16. Argolica de classe Capharea fugit;
Semper ab Euboicis 17. vela retorquet aquis.
Et 18. mea cymba, semel vasta percussa procella,
19. Illum, quo læsa est, horret adire locum.
Ergo, 20. cave Liber, timida circumspice mente;
Et satis a 21. media sit tibi plebe legi.
Dum petit infirmis nimium sublimia pennis
22. Icarus, 23. Icariis nomina fecit aquis.
Difficile est tamen, hic 24. remis utaris an aura,
Dicere. consilium 25. resque locusque dabunt.
Si poteris 26. vacuo tradi; si cuncta videbis
27. Mitia; 28. si vires fregerit ira suas;
Si quis erit, qui te dubitantem & adire timentem
29. Tradat, & 30. ante tamen pauca loquatur; adi.

15. Græci qui semel apud montem Capharea tempestatem evaserunt, semper loca illa vitant. Nam Nauplius Palamedis Pater, ut filii necem ulcisceretur, elevata facula signum dederat ex Caphareo Eubojæ promontorio, cum Græci naufragio laborarent; qui, ubi credebant, ignes portum indicare tutissimum, inter asperrimos scopulos naufragium passi sunt. 16. Græca: *Argos* enim Græciæ est metropolis. 17. Ne rursus naufragium patiatur. 18. Mea fortuna cymbæ submersioni proximæ similis. 19. Per locum illum intelligit Poeta Augustum Cæsarem. 20. Al. *cave*, ne sc. illum adeas. 21. Mediocri. 22. Dædali filius, de quo Metam. 8. Fab. 3. 23. Icario Mari. 24. Num lenius & patientius agas, an urgeas & instes? Velis enim & remis naves procedunt velocius, sola aura & velis tardius. 25. Circumstantiæ. 26. Otioso Augusto. 27. Placata. 28. Si ira facta fuerit minor. 26. Sc. Augusto. 30. Prius te Augusto commen-

[31]. Luce bona, [32]. dominoque tuo felicior ipse
Pervenias illuc;& [33]. mala nostra leves.
Namque ea vel nemo, vel qui mihi vulnera fecit,
Solus [34]. Achillêo tollere more potest.
Tantum ne noceas, dum vis prodesse, videto.
[35]. Nam spes est animi nostra timore minor.
Quæque quiescebat, ne mota [36]. resæviat ira,
Et pœnæ tu sis [37]. altera caussa, cave.
Cum tamen in nostrum fueris [38]. penetrale receptus,
Contigerisque tuam [39]. scrinia [40]. curva domum;
Adspicis illic positos ex ordine [41]. fratres.
[42]. Quos studium cunctos evigilavit idem,
[43]. Cætera turba palam [44]. titulos ostendet apertos;
Et sua detectâ nomina fronte geret.
[45]. Tres procul [46]. obscura latitantes parte videbis.

det. 31. Felici die. 32. Me Ovidio. 33. Exilium meum facias tolerabilius. 34. Ut quondam fecit Achilles, Telephum a se hasta percussum eâdem sanans, inde canit Ovidius Lib. 1. de Remedio Amoris: *Vulnus Achilleo quæ quondam fecerat hosti, Vulneris auxilium Pelias hasta tulit.* 35. Nam potius metuo malum aliquod, ac sperem, Augustum placari posse. 36. Iterum sæviat, dum me denuo versus componere sentit. 37. Secunda. Prima erant libri de arte amandi conscripti. 38. Cubiculum, ædium mearum intima. 39. Arculas, ubi mea reperitur bibliotheca. 40. Al. *parva.* 41. Libros a me tanqvam parte communi elaboratos. 42. Quos eodem omnes studio, cura & vigilia genui. 43. Reliqua librorum copia. 44. nomina fronti librorum inscripta. 45. Libros sc. de arte amandi. 46. In intimo angu-

Hi quoque, quod 47. nemo nescit, amare docent.
48. Hos tu vel fugias, vel, si satis 49. oris habebis,
50. Oedipodas facito Telegonasque voces.
51. Deque tribus, moneo, 52. si qua tibi cura parentis,
Ne 53. quemquam, 54 quamvis ipse docebit, ames.
Sunt quoque 55. mutatæ ter quinque volumina formæ,
Nuper 56. ab exequiis carmina rapta meis:
His mando dicas, 57. inter mutata referri
Fortunæ vultum corpora posse meæ.
Namque ea dissimilis subito est effecta priori:
58. Flendaque nunc, 59. aliquo tempore læta fuit.
Plura quidem 60. mandare tibi, si quæris, habebam;
Sed 61. vereor tardæ caussa fuisse moræ.
Quod 62. si, quæ subeunt, tecum, Liber, omnia ferres;
Sarcina laturo magna futurus eras.

Lon-

---

so. 47. Quilibet scit. 48. Nil habeas cum illis negotii. 49. Si te patienter audiant. Os Latinis sæpe significat audaciam & Impudentiam. 50. Similes Oedipo atque Telegoni, & sic parricidas: uterque enim, licet inscius, patrem suum interfecit; & illi me auctorem ac parentem suum pepulerunt in exilium, quod mihi instar mortis, imo morte acerbius est. 51. De tribus sc. libris de arte amandi. 52. Si parentem Ovidium curas, ejusque reditum ex exilio cupis. 53. Ex tribus istis libris amatoriis. 54. Licet amandi præcepta tradat. 55. Metamorphoseon opus e quindecim libris constans. 56. A meo exilio, quo consternatus Ovidius tanto operi postremam manum imponere non potuit. 57. Hoc est, me posse inter cæteras operis illius transformationes referri. 58. Tristis. 59. Olim. 60. Mandanda. 61. Timeo, ne te detinuero. 62. Si omnia, quæ incidunt, tecum

Longa via est: propera. nobis habitabitur [63]. orbis
Ultimus [64], a terrâ terra remota meâ.

ELEGIA II.

ARGUMENTUM.

In exilium proficiscens Poeta, jubente Augusto, deprehensusque in medio mari, fluctibusque pene obrutus, deos precatur, ut ipsi saltem ignoscant; nec cum Cæsare ipsum funditus perdant; probatque multis exemplis, posse eos id facere. Describit deinde tempestatem: tum deos precatur, ut se incolumem ad Tomitas perducant.

[1]. DI [2]. maris & cœli, ([3]. quid enim nisi vota supersunt?)
Solvere [4]. quassatæ parcite [5]. membra ratis:
[6]. Neve, precor, magni subscribite Cæsaris iræ.
Sæpe premente [7]. Deo fert Deus alter opem.
[8]. Mulciber [9]. in Trojam [10]. pro Trojâ stabat Apollo:

---

portares, magnum onus futurus esses ei, qui te feret. 63. Scythia, ultima imperii Romani pars. 64. A Sulmone patria, vel ab urbe Roma, vel a Ponto, quam alibi terram suam Ovidius vocat.

1. Intelligit Neptunum, Glaucum, Phorcum, Palæmona, Tritones, quos fluctibus ipsum fere obruentibus, rogat, ut sibi parcant. 2. Quia utrumque turbatum erat. 3. Dum procella omnia vincit. 4. Tempestate concussæ. 5. Partes. 6. Ne & vos me post Cæsarem persequamini. 7. Altero Deo. 8. Vulcanus, Deus ignis, a *mulcendo* ita vocatus, quia ignis omnia mulcet seu domat. 9. contra. 10. Apollo favebat Trojæ, cujus erat conditor, & Paridis sagit-

[11] Æqua Venus [12] Teucris, Pallas [13] iniqua fuit.
Oderat [14] Ænean [15] propior [16] Saturnia Turno.
[17] Ille tamen [18] Veneris numine tutus erat.
[19] Sæpe ferox [20] cautum [21] petiit Neptunus Ulyssem:
Eripuit [22] paruo sæpe Minerva suo.
Et nobis aliquod, [23] quamvis distamus ab illis,
Quid vetat irato numen [24] adesse [25] Deo?
Verba miser frustra [26] non proficientia perdo:
Ipsa [27] graves [28] spargunt [29] ora loquentis aquæ.
[30] Terribilisque Notus [31] jactat mea dicta; precesque,
Ad quos [32] mittuntur, non sinit ire Deos.
Ergo idem venti, [33] ne caussa lædar in una,
[34] Velaque nescio quo, [35] votaque nostra ferunt?

Me

---

tam in Achillis eam corporis partem, quæ vulnerabilis esset, dirigebat. 11. Favens ob Paridis sententiam. 12. Trojanis. 13. Irata. 14. Trojanorum Ducem, Veneris & Anchisæ filium. 15. Magis propitia. 16. Juno, Saturni filia. 17. Sc. Æneas. 18. Matris suæ præsidio. 19. Neptunus iratus, quod Ulysses primo Palamedem, nepotem insontem perdidisset, deinde etiam Polyphemum, filium, occæcasset; decem annos per mare illum est persecutus, cui semper adfuit Minerva seu prudentia, qua comite, omnia adversa superavit. 20. Callidum. 21. Vitâ Ulyssem privare studuit. 22. Neptuno Jovis fratri, cujus filia Pallas erat. 23. Licet heroibus istis minime sim comparandus. 24. Auxiliari. 25. Augusto Cæsare. 26. Quia tempestas haud cessat. 27. Inimicæ. 28. Conspergunt. 29. Precantis. 30. Ventus sævissimus. 31. Abripit. 32. Diriguntur. 33. Ut præter exilium & aliis modis affligar. 34. Navem. 35. Pre-

Me miserum, quanti 36. montes volvuntur aquarum!
Jam jam tacturos 37. sidera summa putes.
Quantæ 38. diducto 39. subsidunt æquore valles;
Jam jam tacturas 40. Tartara nigra putes.
Quocunque 41. adspicias, 42. nihil est nisi 43. pontus & 44. aër;
Fluctibus 45. hic timidis, nubibus 46. ille minax.
Inter 47. utrumque fremunt 48. immani 49. turbine venti.
Nescit, 50. cui domino pareat unda maris.
Nam modo 51. purpureo 52. vires capit Eurus 53. ab ortu:
Nunc 54. Zephyrus 55. sero vespere missus adest:
Nunc 56. gelidus 57. siccâ 58. Boreas 59. bacchatur ab Arcto:
Nunc Notus 60. adversa 61. prælia fronte gerit.

ces. 36. Fluctus instar montium per Hyperbolen. 37. Cœlum per Metonymiam. 38. Hiatus inter fluctus diducti. 39. Magis magisque profundæ apparent aquarum valles. 40. Infimum fundum, quia Tartara omnium sunt ima. 41. Al. *Adspicio.* 42. Nulla terra. 43. Mare. Alias *Pontus* proprie id denotat mare, quod a palude Mæotidis usque in Tenedum est extensum. 44. Al. *æther.* 45. Pontus attollitur fluctibus. 46. Aer nubibus inductis minatur pluviam & tempestatem. 47. Pontum sc. & aerem 48. Maximo strepitu. 49. Al. *murmure.* 50. Cui vento, quia Eurus ab ortu luctatur cum Zephyro ab occasu, & Boreas a septentrione cum Austro a meridie. 51. Ob auroræ colorem purpureum. 52. Violentius flat. 53. Ab oriente sole. 54. Latine Favonius dictus. 55. Ab occidente sole. 56. Gelidus. 57. A sicco septentrione. 58. Aquilo alias dictus a vehementissimo volatu instar aquilæ. 59. Furit, sicut Bacchæ agunt. 60. E regione: est enim Notus Boreæ oppositus, siquidem a meridie flat. 61. Con-

62. Rector in incerto est; nec 63. quid fugiatve petatve,
Invenit. 64. ambiguis 65. ars stupet ipsa malis.
Scilicet occidimus, nec spes nisi vana salutis:
Dumque loquor, vultus obruit unda meos.
Opprimet 66. hanc animam fluctus: frustraque precanti
Ore 67. necaturas accipiemus aquas.
68. At pia nil aliud quam me dolet exsule conjux:
69. Hoc unum nostri scitque gemitque mali.
Nescit in immenso jactari corpora ponto:
Nescit agi ventis: nescit 70. adesse necem.
Dî bene, quod non sum mecum 71. conscendere passus:
72. Ne mihi mors misero bis patienda foret!
73. At nunc, ut peream, quoniam caret illa periclo.
Dimidiâ certe parte superstes ero.
Hei mihi, 74. quam celeri micuerunt nubila flammâ!

75. Quan-

tendit cum eo de imperio. 62. Gubernator navis. 63. Quem ventum vitet, aut ad quem locum cursum dirigat. 64. Ventis illis sibi contrariantibus: reddunt enim gubernatorem navis dubium, quid agendum. 65. Navigandi peritia. 66. Meam vitam. 67. Mortiferas. 68. Dolet pia mea uxor, quod in exilium mittor. 69. Scit tantum exilium meum, non tempestatem, qua jactor. 70. Me morti esse proximum. 71. Navem, ut ipsa volebat. 72. Ne & ipsa mecum moriatur. 73. Sed licet naufragio peream, videbor tamen mihi vivere, si uxor mea, dimidia pars mei, sit incolumis. 74. Quam celeriter coruscavit, quod fit cum flatus aut vapor longiore tractu nititur: cum vero in nube luctatur, tonitrua eduntur; cum erumpit ardens, fulmina.

75. Quantus ab ætherio perſonat 76. axe fragor!
Nec levius laterum tabulæ feriuntur ab undis,
Quam 77. grave balliſtæ mœnia pulſat onus.
Qui venit hic fluctus, fluctus ſupereminet omnes;
78. Poſterior nono eſt, undecimoque prior.
Nec letum timeo: 79. genus eſt miſerabile leti.
Demite naufragium; mors mihi munus erit.
80. Eſt aliquid, fatove ſuo ferrove 81. cadentem
In ſolitâ 82. moriens ponere corpus humo:
83. Eſt mandata ſuis aliquid ſperare ſepulcra,
Et non æquoreis piſcibus eſſe cibum.
Fingite me dignum 84. tali nece: 85. non ego ſolus
Hic vehor. 86. immeritos cur mea pœna trahit?
Pro 87. Superi, 88. viridesque Dei, quibus æquora curæ!

89. Utra-

---

75. Quantum tonitru. 76. Toto cœlo per Synecdochen partis pro toto. 77. Gravia pondera & ſaxa, quæ vibrantur baliſtis. Eſt autem *baliſta* tormentum, quo veteres in jaciendis ſaxis majoribus & minoribus, dum oppida oppugnabant, utebantur. 78. Fluctum intelligit, quem Poetæ *decimum* ſive *decumanum* vocitant, qui maximus eſſe ſolet. Veteribus enim maxima audiebant *decumana*. 79. Grave eſt, docente Homero, naufragio perire: quia anima eſt ignea, & extingui videtur in aqua, elemento contrario; vel quia ſic pereuntes piſcibus eſca fiunt, nec tumulo mandantur. 80. Eſt alicujus momenti, nec tantopere dolendum, ſi quis morte ſuâ vel naturali obeat, & gladio in bello occidi, dummodo in natali ſolo apud ſuos, non in aqua, cadaver ponatur. 81. Hominem. 82. Morientis hominis. 83. Al. *Et mandare ſuis aliqua, & ſperare ſepulcrum.* 84. Naufragio mori. 85. Parcendum eſt reliquis, eâdem mecum navi vectis. 86. Cur inſontes meos comites eadem pœna tangit. 87. Cœleſtes, ventis imperantes. 88. Dii maris

89. Utraque jam vestras sistite turba 90. minas.
Quamque dedit vitam mitissima Cæsaris ira,
Hanc finite infelix in 91. loca 92. jussa feram.
Si quam commerui pœnam me pendere vultis;
93. Culpa mea est ipso judice morte minor.
Mittere me 94. Stygias si jam voluisset ad undas
Cæsar; 95. in hoc vestra non eguisset ope.
Est illi nostri 96. non invidiosa 97. cruoris
Copia; 98. quodque dedit, cum volet, ipse 99. feret.
Vos modo, quos, certe nullo puto crimine læsos,
1. Contenti nostris, Di, precor, este malis.
Nec tamen; 2. ut cuncti miserum servare velitis,
Quod periit, salvum jam caput esse potest.
3. Ut mare considat, ventisque 4. ferentibus utar;
5. Ut mihi parcatis; num minus exsul ero?
6. Non ego divitias avidus sine fine parandi

Latum

---

viridis. 89. Et cœli & maris Dii. 90. Minæ cœlestium sunt tonitrua & fulmina, marinorum autem venti & fluctus. 91. Scythiam. 92. Al. *missa.* 93. Crimen, ut ipse Augustus censet, mortem non meretur. 94. Ad inferos, locum eorum, qui intereunt. 95. Jam Romæ erant gladii & carnifices, ipse habet jus vitæ & necis. 96. Si me interficiat, non concitabit sibi ob crimina mea invidiam; vel non invidet ille mihi vitam. 97. Mortis meæ potestas, quæ penes Cæsarem est. 98. Vitam, quam mihi concessit Augustus. 99. Auferet. 1. Nil addite malis ab Augusto mihi illatis. 2. Licet vos cuncti me in tutum locum perducere, mihique salutem afferre velitis. 3. Quamvis mare placidum fiat. 4. Secundis & portantibus me in Scythiam. 5. Quamvis faciatis, ne naufragio peream, tamen manebo exul. 6. Non ad lucra, curiositatem aut voluptates, sed ad

Latum 7 mutandis mercibus æquor 8. aro :
9. Nec peto, quas quondam petii studiosus [10]. Athenas :
[11]. Oppida non Asiæ, non loca visa prius.
Non ut, [12]. Alexandri claram delatus in urbem,
13. Delicias videam, Nile [14]. jocose, tuas.
[15]. Quod faciles opto ventos, ([16]. quis credere possit?)
[17]. Sarmatis est tellus, quam mea vota petunt.
18. Obligor, ut [19]. tangam [20]. lævi [21]. fera littora Ponti;
Quodque sit a patria tam fuga tarda, queror.

Ne-

---

exilium, quo mittor, placidum volo mare. 7. Ut mercatorum instar merces meas mutem. 8. Navigo. 9. Nec Athenas eo, studiorum causa. 10. Græciæ civitatem, eruditorum alumnam. 11. Nec peto Asiam, oppida ejus videndi ergo. 12 Intelligit Alexandriam, quam in Ægypto conditam de nomine suo appellavit Alexander Magnus. Hæc luxui, ludis, jocis, vitæque molli & voluptuosæ admodum erat dedita, inque ea nimia parentum erga liberos florebat indulgentia. 13. Jocos tuos. 14. Nilum Poeta ideo vocat *jocosum*, quia Canopi erat Serapidis templum, ab Alexandria. 20. stadiis distans, quo ingens ex Alexandria turba per fossam ad solennia descendebat. Nam die ac nocte eadem plena erat naviculis virorum & mulierum impudenter canentium & cum omni dissolutione saltantium ; vel ob copiam cum aliarum rerum, tum variorum animalium, hincque ipsarum deliciarum; vel quia tota Ægyptus in deliciis versari solebat 15. Al. *Quod facile est opto ventos.* 16. Fidem fere superat, optare aliquem ventos, quibus feratur in terram asperam, ut ibi misere vivat. 17. Sarmatia, regio, cujus pars in Europa, pars vero in Asia sita est. 18. Jussum est. 19. Inhabitem. 20. Læva parte maris Pontici. Dum enim Poeta mare Ponticum ingrederetur, a Læva erat Tomos, quo tendebat 21. Ob feras gentes ibi habi-

Nescio quo videam positos ut in orbe 22. Tomitas,
23. Exilem facio per mea vota viam.
24. Seu me diligitis, tantos compescite luctus;
25. Pronaque sint nostræ numina vestra rati:
Seu 26. magis odistis, 27. jussæ me advertite terræ.
28. Supplicii pars est in regione mei.
Ferte (quid hic facio?) rapidi mea carbasa venti.
29. Ausonios fines 30. cur mea vela vident?
Noluit 31. hoc Cæsar: quid, quem 32. fugat ille, 33. tenetis?
34. Adspiciat vultus Pontica terra meos.
35. Et jubet, 36. & merui. nec, quæ damnaverit ille
Crimina defendi fasve piumve puto.
Si tamen 37. acta Deos nunquam mortalia 38. fallunt;
39. A culpa facinus scitis abesse meâ.
Immo ita; vos scitis: si me meus abstulit 40 error,
41. Stul-

---

tantes. 22. Ut vivam per reliquum vitæ meæ tempus inter Tomitas. *Tomos* urbs erat in Getico littore, ita dicta, quoniam ibi Medea fratrem suum trucidarat. 23. Brevem & compendiosam. Al. *Exilii*. 24. Al. *Si*. 25. Propitia. 26. Ac Augustus. 27. Deferte me in Scythiam. 28. Non opus est naufragio, satis erit supplicii, si in Sarmatia ab Augusto mihi concessa moriar. 29. Italiæ fines cujus partem Ausones inhabitabant. 30. Cur e navi velifica Italiam prospicio. 31. Ut circa Italiam hærerem. 32. Relegat. 33. Detinetis. 34. Per Hypallagen sonare debet: Aspiciat vultus meus terram ponto confinem. 35. Et vult me abire in exilium. 36. Agnoscit culpam. 37. Facta mortalium. 38. Latent. 39. A meo scelere. 40. Poeta vocat peccatum suum imprudentiam, non scelus. Putant nonnulli, Augustum ideo relegasse Ovidium, quia hic imprudens illum

41. Stultaque mens nobis, non 42. scelerata fuit;
43. Quamlibet e minimis, domui si favimus illi;
44. Si satis Augusti publica jussa 45. mihi;
46. Hoc Duce si 47. dixi felicia secula; 48. proque
Cæsare thura pius 49. Cæsaribusque dedi;
50. Si fuit hic animus nobis; ita parcite, Divi.
51. Sin minus; alta cadens obruat unda caput.
Fallor? an incipiunt 52. gravidæ vanescere nubes,
Victaque mutati 53. frangitur ira maris?
Non 54. casus, sed vos sub conditione vocati,
55. Fallere quos non est, hanc mihi fertis opem.

ELE-

---

viderit cum filia Julia incestum committere. 41. Improvida. 42. Improba. 43. Licet fuerim e minimis, familiæ Cæsaris Augusti favens. Al. *Quod licet.* 44. Si Augusti, me relegantis, jussis perinde ac publicis parui. 45. Al. *tuli.* 46. Si ipsa tempora sub hoc Cæsari peracta dixi felicia. 47. Al. *duxi.* 48. Cæsare inque ejus salutem. 49. Intelligit Tiberium ejusque filios, Germanicum & Drusum. 50. Si ea nobis fuit mens in Augustum, ut ipsi faveremus. 51. Si non, sc. fuit ea nobis mens in Augustum. 52. Minantes tempestatem. 53. Repellitur. 54. Al. *casu.* Sensus est: Tempestas hæc languescit non fortuito, sed ad preces meas. 55. Quos non possum fallere.

ELEGIA III.

ARGUMENTUM.

Miserabiliter exponit Poeta consternationem illam, qua affectus est, postquam Cæsar eum jussit in exilium abire; declarat etiam, quid ea nocte egerit, quæ fuit ipsi in urbe ultima. Miserabilius deinde uxoris & domesticorum lachrymas describit. Denique dicit, se cæpisse navigare, & in Jonio mari sævissimam tempestatem coortam esse, qua territi etiam nautæ salutem desperaverint.

Cum [1]. subit illius tristissima noctis [2]. imago,
  Quæ mihi 3. supremum tempus in 4. Urbe fuit;
Cum 5. repeto noctem, qua [6]. tot mihi cara reliqui;
  Labitur ex oculis nunc quoque 7. gutta meis.
Jam prope 8. lux aderat, qua me discedere Cæsar
  Finibus 9. extremæ jusserat Ausoniæ.
Nec [10]. mens, nec [11]. spatium fuerat [12]. satis apta [13]. paranti:
  [14]. Torpuerant longa pectora nostra mora.
Non tibi servorum, comitis non cura legendi;
  Non aptæ profugo vestis opisve fuit.
Non aliter [14]. stupui, quam qui [15]. Jovis ignibus ictus
  Vivit;

1. In mentem venit. 2. Recordatio. 3. Novissimum seu ultimum. 4. Roma. 5. Recordor. 6. Patriam urbem, domum, uxorem, amicos &c. 7. Lachrymæ. 8. Dies. 9. Ultimæ Italiæ. 10. Quæ turbata malis, quid ageret, nesciebat. 11. Tempus. 12. Mihi necessaria. 13. Al. *parandi*. 14. Sensu carebant. 14. Fui attonitus. 15. Ful-

Vivit, & eſt vitæ neſcius ipſe ſuæ.
Ut tamen hanc 16. animo nubem dolor ipſe 17 removit,
18. Et tandem ſenſus convaluere mei;
Alloquor extremum mœſtos abiturus amicos,
Qui modo de multis 19. unus & alter erant.
Uxor amans flentem flens acrius ipſa 20. tenebat;
21. Imbre per 22. indignas usque cadente genas.
Nata procul 23. Libycis aberat diverſa ſub oris: 24.
25. Nec poterat 26. fati certior eſſe mei.
Quocunque adſpiceres, luctus gemitusque 27. ſonabant;
28. Formaque non taciti funeris intus erat.
Fœmina, virque, meo pueri quoque 29. funere mœrent?
Inque domo lacrymas angulus omnis habet.
Si licet exemplis in parvo grandibus uti;
30. Hæc facies Trojæ, cum caperetur, erat.

31. Jam

---

mine tactus, & an vivat, neſcit. 16. Conſternationem, qua animus quaſi obnubilatur. 17. Diſcuſſit. 18. Ubi me collegi, animusque rediit. 19. Pauci, cum multi fuiſſent. Inter eos vero, qui in amicitiæ officio perſtiterant, Carum, Celſum & Maximum enumerat Eleg. 5. Lib. 3. 20. Me flentem amplectebatur. 21. Lachrymis copioſiſſimis imbris inſtar per genas defluentibus. 22. Quia uxor non erat merita, ut ſic ſe maceraret Lachrymis. 23. Filia Perilla, maritum ſuum in Africam ſecuta. 24. In Libya, Africæ regione. 25. Ob magnam loci diſtantiam. 26. Exilii fato mihi immiſſi. 27. Exaudiebantur. 28. Et erat in domo mea ſpecies quædam funeris, circa quod non taciti, ſed magni gemitus dantur. 29. Exilio, quod funeri eſt ſimile. 30. Tantus erat in domo mea luctus, quantus Trojæ, cum

31. Jamque quiescebant voces hominumque canumque:
32. Lunaque 33. nocturnos 34. alta regebat equos.
35. Hanc ego 36. suspiciens, & 37. ab hac 38. Capitolia cernens,
39. Quæ nostro 40. frustra 41. juncta fuêre 42 Lari:
43. Numina 44. vicinis habitantia sedibus, inquam,
Jamque oculis nunquam templa videnda meis,
Dique relinquendi, 45. quos Urbs habet 46. alta 47. Quirini;

48. Este

---

urbs ea esset capta. 31. Est descriptio noctis ubi omnia silent. 32. Luna fulgebat. 33. Noctu currentes. 34. Supra Horizontem elevata. 35. Sc. Lunam. 36. Sursum aspiciens. 37. Al. *adhuc* item *ad hac* i. e. insuper. Ab hac autem, denotat, post hanc, sc. aspectam. 38. Collem Capitolinum, inde sic dictum, quoniam in eo, cum fundamenta ædis Jovis foderentur, *caput* humanum repertum fuerat. 39. Sc. Capitolia. 40. Quia nobis non profuerunt, cum præsentia numinum, eadem inhabitantium, & vicinos suos tueri debuisset. 41. Contigua. 42. Nostræ domui. *Lares* alias sunt Dii domestici, qui credebantur domos custodire, ideoque domi colebantur, & illis focus erat sacer. Sumuntur autem pro ædibus ipsis. Ab illis nomen habuit *Lararium*, hoc est, sacrarium domesticum, in quo Lares adorabantur. 43. Jovem Capitolinum, Junonem, Minervam & cæteros designat, qui in Capitolio colebantur. 44. Templis ædibus vicinis. 45. Omnes, quos Roma colit. 46. Roma quæ in septem collibus seu montibus erat posita. 47. Romuli, a quo erat condita. Dicebantur autem Romulus *Quirinus*, quia hastam ferre solebat, & ab ipso Romani ap-

48. Este salutati tempus in omne mihi.
Et 49. quamquam sero 50. clypeum post vulnera sumo;
Attamen hanc 51. odiis exonerate 52. fugam;
53. Cœlestique viro, quis me deceperit 54. error,
Dicite: pro 55. culpâ ne scelus esse putet.
Ut, quod vos 56. scitis, pœnæ quoque sentiat 57. auctor,
58. Placato possum non miser esse Deo.
Hac prece adoravi Superos ego: 59. pluribus uxor;
60. Singultu medios præpediente sonos.
Illa etiam ante 61. Lares 62. passis prostrata capillis
Contigit 63. exstinctos ore tremente focos:
Multaque in 64. adversos 65. effudit verba Penates,
Pro 66. deplorato 67. non valitura viro.
Jamque moræ spatium nox 68. præcipitata negabat,
69. Ver-

---

pellati sunt *Quirites*. 48. Valere in æternum. 49. Licet sero nimis sapiam, & ante vulnera seu damnationem meam ad vos confugere debuissem, ut me ab exilio conservaretis. 50. Præsidium ac tutelam Deorum intelligit. 51. Efficite, ut post discessum meum ab Augusti & aliorum odio sim liber. 52. Exilium. 53. Augusto, qui vivus & mortuus divinos honores meruit. 54. Qualis imprudentia. 55. Errore. 56. De me. 57. Augustus, qui me in exilium misit. 58. Augusto reconciliato possum revocari. 59. Precibus. 60. Lachrymis media & imperfecta verba implentibus. 61. Deos domesticos. 62. Sparsis, more precantium, circa caput. 63. Jam non ardentia altaria. 64. Al. *adversos*. 65. Quoniam nil profecit, aversis & adversis Penatibus seu Diis domesticis. 66. Cujus causa deplorata seu talis erat, cui nulla medicina mederi posset. 67. frustranea. 68. Auroræ vicina: est enim nota imminentis diluculi.

69. Versaque 70. ab axe suo 71. Parrhasis 72. Arctos erat.
Quid facerem? blando patriæ retinebar amore:
Ultima sed 73. jussæ nox erat illa fugæ.
Ah quoties aliquo dixi properante, Quid 74. urges?
Vel 75. quo festines ire, vel 76. unde, vide.
Ah quoties certam me sum mentitus habere
Horam, propositæ quæ foret apta 77. viæ.
78. Ter limen tetigi; ter sum revocatus: & ipse
79. Indulgens animo pes mihi tardus erat.
Sæpe, 80. Vale dicto, rursus sum multa locutus;
Et quasi discedens oscula 81. summa dedi.
Sæpe eadem mandata dedi: 82 meque ipse fefelli,
Respiciens oculis 83. pignora cara meis.
84. Denique, Quid propero? 85. Scythia est, quo mittimur, inquam:

86 Ro-

69. Auroram designat, qua Plaustrum cœleste in orientem vertitur. 70. Ab ejus rotis. 71. Arcadica, ab oppido appellata, fuit enim Calisto filia Lycaonis regis Arcadiæ. 72. Ursa major. 73. Diebus scilicet elapsis, intra quos urbe & Italia jussus eram excedere: Relegatis enim, dies excedendi a præsidibus urbium & provinciarum statui solebat. 74. Festinas. 75. In orbem extremum. 76. a patria: a loco jucundissimo in teterrimum; hinc neutra de causa festinandum. 77. Itineri. 78. Ter discessi, terque retrocessi: Tam infelix omen putabant veteres limen offendere, cum domum ingrederentur, domove egrederentur, ut id, quod tunc facere in animo habebant, feliciter sibi succedere non posse crederent. 79. Pes nolens discedere, ut mihi pareret, erat ad abeundum lentus. 80. Amicis meis. 81. Ex ultima. 82. Quia oblitus eram, me sæpius idem meis mandasse. 83. Uxorem omnesque amicos. 84. Sc. *dixi*. 85 Hodie

86. Roma relinquenda est. 87. utraque 88. justa mora est.
Uxor in æternum 89. vivo mihi viva negatur:
Et 90. domus, & fidæ 91. dulcia membra domûs,
Quosque ego 92. fraterno dilexi more sodales,
O mihi 93. Thesêa pectora juncta fide!
Dum licet, 94. amplectar: nunquam fortasse licebit
Amplius. 95. in lucro, quæ datur hora, mihi est.
Nec mora; sermonis verba 96. imperfecta relinquo.
Complectens animo 97. proxima quæque meo.
Dum loquor, & flemus; cœlo nitidissimus alto
Stella 98. gravis nobis 99. Lucifer ortus erat.
1. Dividor haud aliter, quam si mea membra relinquam:

Moscovia & Tartaria dicta. 86. Mundi domina. 87. Ne Romam relinquam Scythiamque petam. 88. Dum Roma nil melius, Scythia nil pejus. vid. Eleg. 5. Lib. 1. de pont. 89. Quod alias non nisi post mortem accidit. 90. Familia. 91. Amici, domestici, servi, nec non divitiæ, quæ omnia domus sunt membra. 92. Ac si mei fuissent fratres. 93. Amore fido qualis fuit Thesei in Pirithoum, qui cum illo adibat inferos. 94. Vos. 95. Tempus illud lucror, quo sum vobiscum. 96. Nondum ad finem perducta. 97. Charissima. 98. Molesta, quia eo die in exilium abeundum. 99. Lucem ferens, & *Phosphorus* dictus, cum Solem antecedit; *Hesperus* autem, cum eum sequitur. 1. Se-

Et 2. pars abrumpi corpore visa suo est.
(Sic 3. Priamus doluit, tunc cum in 4. contraria 5. versus
6. Ultores habuit proditionis 7. equus.)
8. Tum vero exoritur clamor gemitusque meorum;
Et feriunt 9. mœstæ pectora nuda manus.
Tum verò conjux humeris abeuntis inhærens
Miscuit hæc lacrymis tristia dicta suis:
Non potes 10. avelli. simul ah, simul ibimus inquit!
Te sequar; & conjux exsulis exsul ero.
11. Et mihi facta via est; & me capit 12. ultima tellus.
Accedam 13. profugæ sarcina parva rati.
Te jubet è patriâ discedere 14. Cæsaris ira
Me 15. pietas. pietas hæc mihi 16. Cæsar erit.

17. Ta

jungor à meis. 2. Membrum resecari. 3. Trojanorum ultimus Rex, Laomedontis filius. 4. In noxiam sententiam raptus: quia Sinoni crediderat, equo in urbem tracto omnia Trojæ prospera eventura; sed contrarium contingit, dum Troja eo equo capta est. 5. Al. *versos*. 6. Equus ligneus, Trojanos Græcis prodens, in se continebat Græcos ulturos Paridem, qui Helenam proditione rapuerat. 7. Al. *equos*. 8. Cum discederem. 9. A persona mœsta ita dictæ per metonymiam. 10. A me separari. 11. Ego eandem tecum viam terrâ & mari possum ingredi. 12. Scythica & Septentrionalis regio. 13. Quæ te profugum vehet per Metonymiam. 14. Augustus iratus iterum per Metonymiam. 15. Amor in te meus, non Cæsaris mandatum, 16. Cæsaris imperium, ut tecum in exilium abeam.

17. Talia tentabat; 18. sic & tentaverat ante;
 19. Vixque dedit victas utilitate manus.
20. Egredior (21. sive illud erat sine funere 22. ferri)
 23. Squallidus immissis 24. hirta per ora comis.
Illa dolore mei 25. tenebris narratur obortis
 26. Semianimis mediâ procubuisse domo.
27. Utque resurrexit, 28. fœdatis pulvere turpi
 Crinibus, & 29. gelidâ membra levavit humo;
Se modo, 30. desertos modo complorasse penates;
 Nomen & erepti sæpe vocasse viri:
Nec gemuisse minus, quam si 31. natæve meumve
 Vidisset 32. structos corpus habere 33. rogos:
Et voluisse mori; moriendo 34. ponere sensus:

---

17. Mecum abire. 18. Quod & ante fecerat. 19. Ægre se vinci est passa, ut remaneret, ostensâ ipsius & meâ utilitate. 20. Domo. 21. Sive efferebar potius vivus citra mortem & funus. 22. Efferri, sc. ad sepulturam. 23. Incomptus tristis instar. 24. Per faciem barbatam: in luctu enim veteres nec capillum, nec barbam tondebant. 25. Cum vesperasceret. 26. Semimortua, animi deliquium passa. 27. Et postquam. 28. Deturpatis, quod signum erat tristitiæ maximæ. 29. Frigidâ terrâ, non è toro. 30. Dicitur ea deflevisse domum viro desertam. 31. Filiæ Perillæ. 32. Lignis ad comburendum esse impositum: corpora enim mortuorum solebant cremari. 33. Rogus est strues lignorum ad cremanda cadavera facta. 34. Ne sentiret dolores è meo exi-

35. Reſpectuque tamen non poſuiſſe mei.
Vivat, 36. & abſentem, 37. quoniam ſic fata tulerunt,
Vivat, & auxilio ſublevet uſque ſuo.
38. Tingitur Oceano 39. cuſtos Erymanthidos Urſæ,
Æquoreaſque ſuo ſidere 40. turbat aquas:
Nos tamen 41. Ionium non noſtrâ findimus æquor
Sponte: ſed audaces cogimur eſſe 42. metu.
Me miſerum, quantis 43. increſcunt æquora ventis;
Erutaque ex imis fervet arena vadis!
Monte nec inferior 44. proræ puppique recurvæ
Inſilit, & 45. pictos verberat unda Deos.
46. Pinea texta ſonant; pulſi 47. ſtridore 48. rudentes:

49. Ag-

---

lio ortos. 35. Si mecum conferatur. 36. Et mihi abſenti ſemper auxilietur, res neceſſarias ſubmittendo, vel pro me ſupplicando. 37. Ut exilio ab ea ſim ſeparatus. 38. Occidit vel occidebat. 39. Arctophylax cuſtos Caliſtonis Arcadiæ in urſam mutatæ. Dicitur autem illa *Erimanthis* ab Erymantho, Arcadiæ monte. Et Arctophylacis occaſus accidit. 3. Nonas Martii. vid. Faſt. 3. 40. Arctophylax enim ortu & occaſu ſuo graviſſimas tempeſtates ciet. 41. Jonium mare eſt pars maris Mediterranei inter Cretam & Siciliam. 42. Cæſaris, qui navigationis noſtræ eſt autor. 43. Augentur, Al. *nigreſcunt*. 44. Prora eſt anterior navis pars, puppis autem poſterior. 45. In puppi, quæ erat velut quoddam ſacrarium, in quo apparebant imagines aut ſtatuæ Deorum navis tutelarium. 46. Tabulæ è pinu, quibus compacta erat navis; vel navis è trabibus pineis facta. Veteres dicebant, *texere naves*, & locus, ubi naves fabricabantur, audiebat *textrinum*. 47. Strepitu. 48. Funes nau-

49. Aggemit & nostris ipsa 50. carina malis.
Navita confessus 51. gelido pallore timorem
Jam 52. sequitur 53. victam, non regit arte, ratem.
54. Utque parum validus 55. non proficientia 56. vector
Cervicis 57. rigidæ fræna remittit equo:
Sic non quo voluit, sed quo rapit impetus undæ,
58. Aurigam video vela dedisse rati.
Quod nisi 59. mutatas emiserit 60. Æolus auras;
In 61. loca jam nobis non adeunda ferar.
Nam procul, 62. Illyricis 63. lævâ de parte relictis,
64. Interdicta mihi cernitur Italia.
Desinat in vetitas quæso 65 contendere terras,
Et mecum magno pareat 66. aura 67. Deo.

---

tici majores. 49. Quasi simul gemit mei gratiâ. 50. Navis per Synecdochen partis pro toto quia carina aliàs non nisi infima navis pars est. 51. Qui homines frigidos reddit, & sic est Metonymia. 52. Quo venti volunt. 53. Al. *victus*. 54. Qui vela regere non potest. 55. Equum non regentia. 56. Al. *rector*. 57. Regi nesciæ. 58. Nautam. 59. Priores ventos mutatos. 60. Ventorum Rex, filius Jovis & Sergestæ, Hippotæ Trojani filiæ, à quo *Hippotades* est dictus. 61. In Italiam, quam adire Ovidio erat prohibitum. 62. Populis regionis Illyriæ, hodie *Slavonia* dictæ. 63. Hæc regio naviganti Ovidio erat læva. 64. Prohibita. 65. Me deducere. 66. Ventus. 67. Augusto, no

Dum loquor, & cupio pariter timeoque [68], revelli,
Increpuit quàntis viribus unda latus!
Parcite, cærulei vos parcite [69]. numina ponti;
[70]. Infestumque mihi sit satis esse [71]. Jovem.
Vos animam sævæ fessam [72]. subducite morti.
[73]. Si modo, qui periit, non periisse potest.

ELEGIA IV.

ARGUMENTUM.

Amici fidem laudat Poeta, quod etiam in adversis rebus eum nunquam deseruerit; quam rem raros admodum ex tam multis sibi præstitisse fatetur; simul eum adhortatur, ut in pristino amore persistat, nec Augustum timeat.

O Mihi [1]. post ullos [2]. nunquam [3]. memorande sodales,
O [4]. cui præcipuè sors mea visa sua est;
[5]. Attonitum qui me, (memini) carissime, primus

Au-

---

in Italiam me reverti, sed in Scythiam proficisci volenti. 68. Ab Italia. Al. *repelli.* 69. Dii marini. 70. Iratum. 71. Augustum. 72. Eripite. 73. Si modò ego tanquam mortuus, relegatus ad Scythas, perditus servari queo.

1. Ante alios amicos omnes primùm referende. 2. Al. *nusquam.* 3. Al. *numerande.* 4. Quem meum infortunium, ceu tuum, tetigit. 5. Consternatum denuntiatione ex-

Ausus es alloquio [6]. sustinuisse tuo:
Qui mihi consilium vivendi [7]. mite dedisti,
[8]. Cum foret in misero pectore mortis amor;
Scis bene, cui dicam, [9], positis pro nomine signis;
Officium nec te [10]. fallit, amice, tuum.
[11]. Hæc mihi semper erunt imis infixa medullis;
[12]. Perpetuusque animæ debitor hujus ero.
Spiritus & [13]. vacuas prius hic tenuandus in auras
Ibit, & in [14]. tepido deseret [15]. ossa rogo;
[16]. Quam subeant animo meritorum oblivia nostro:
Et longâ pietas excidat ista [17]. die.
Di tibi sint [18]. faciles, & [19]. opis nullius egentem
Fortunam præstent, dissimilemque meæ.
Si tamen hæc [20]. navis [21]. vento ferretur amico;
Ignoraretur forsitan [22]. ista fides.
[23]. Thesea Pirithous non tam sensisset amicum,

ilii. 6. Erexisse. 7. Placidum. 8. Cum me ipsum vitâ privare vellem. 9. Ovidius veretur amici nomen exprimere, ne & huic Augustus irascatur. 10. Latet. 11. Hæc mihi semper erunt intima in corde. 12. Semper tibi vitam à te servatam debebo. 13. Mutabitur in tenuem aëra, sive prius moriar. 14. Calido. 15. Corpus post mortem cremandum. 16. Quam obliviscar officii tui. 17. Tempore. 18. Propitii. 19. Et faciant, ut nullius auxilio habeas opus. 20. Mea fortuna. 21. Favore. Per Metaphoram dicit: Si cuncta mihi fausta contingerent. 22. Tuus in me amor. 23. Theseus erat Atheniensium Princeps, Ægeique Regis A-

Si non 24. infernas vivus adisset aquas.
Ut foret exemplum veri 25. Phocæus amoris,
Fecerunt 26. Furiæ, tristis Oresta, tuæ:
Si non 27. Euryalus 28. Rutulos cecidisset in hostes;
29. Hyrtacidæ Niso 30. gloria nulla foret.
31. Scilicet ut fulvum spectatur in ignibus aurum,
Tempore sic 32. duro est inspicienda fides.
33. Dum juvat, & vultu ridet Fortuna sereno,
34. Indelibatas 35. cuncta sequuntur opes.
At 36. simul intonuit; 37. fugiunt: nec noscitur 38. ulli,
39. Agminibus comitum qui modo cinctus erat.

Atque

---

the narum filius; Pirithous autem Ixionis filius. 24. Poëtæ fingunt, Theseum & Pirithoum adiisse inferos, ad rapiendam Proserpinam. 25. Sive Pylades, Phoci filius, qui cum Oreste, Agamemnonis filio, post matrem interfectam à Furiis vexato, ad Colchos profectus est. 26. Furor tuus, quo agitabaris, ob matrem Clytemnestram interfectam. 27. Erat Trojanus, optimus Nisi amicus, cum quo noctu Rutulorum castra ingressus multos hostes prostravit. Sed cum, instante jam die, uterque sese recipere studerent, in hostium equitatum incidere, à quo circumdatum Euryalum cum Nisus liberare nequiret, certissimo mortis periculo se maluit exponere, quam amicum deserere. 28. In Rutulorum manus venisset. 29. Hyrtaci filio. 30. Non laudaretur ejus virtus. 31. Aurum igne probatur. 32. Infelici. 33. Dum fortuna alicui favet. 34. Illæsas, integras, nullo casu imminutas. 35. Quia felicibus omnia ad voluntatem fluunt. 36. Simul ac fortuna alicui minus favet. 37. Discedunt ab eo amici. 38. Ab ullo. 39. Turba assentatorum.

Atque hæc 40. exemplis quondam collecta priorum,
41. Nunc mihi sunt propriis cognita vera malis.
42. Vix duo tresve mihi de tot superestis amici.
43. Cætera Fortunæ, non mea, turba fuit.
44. Quo magis, ô pauci, rebus succurrite lapsis,
Et date 45. naufragio littora tuta meo:
Neve metu 46. falso nimium trepidate timentes,
Hac offendatur ne 47. pietate 48. Deus
Sæpe fidem 49. adversis etiam laudavit in armis;
Inque 50. suis amat 51. hanc Cæsar, in hoste 52. probat.
Caussa mea est 53. melior, qui non 54. contraria fovi
Arma; sed hanc merui 55. simplicitate 56. fugam.
57. Invigiles igitur nostris pro casibus oro;
Diminui 58. si qua 59. numinis ira potest.

40. Exemplis aliorum, olim animadversa. 41. Nunc ipse in me experior. 42. Paucissimi. 43. Reliqui fortunæ meæ non mei fuerunt amici. 44. Eo magis, vos pauci, me juvate. 45. Malis meis portum vel quietem. 46. Inani. 47. Quod amicum juvetis. 48. Augustus. 49. Hostium. 50. Gentibus sibi subjectis. 51. Fidem. 52. Laudat si quem ex hostibus fidum suis novit. 53. Quam hostium, seu, quam conjuratio & conspiratio contra Augustum. 54. Conjurationem contra Cæsarem. 55. Imprudentiâ. 56. Exilium. 57. Da mihi exuli vigilem operam. 58. Sc. ratione. 59. Au-

Scire [60]. meos si quis casus desideret omnes;]
[61]. Plus, quam quod fieri res sinit, ille [62]. petat.
Tot mala sum passus, [63]. quot in æthere sidera lucent:
Parvaque quot siccus [64]. corpora pulvis habet.
Multaque [65]. credibili tulimus majora: [66]. ratamque,
Quamvis acciderint, [67]. non habitura fidem.
[68]. Pars etiam mecum quædam moriatur oportet:
[69]. Meque velim possit dissimulante tegi.
[70]. Si vox in fragili mihi pectore [71]. firmior ære,
Pluraque cum linguis pluribus ora forent;
Non tamen idcirco [72]. complecterer omnia verbis:
[73]. Materiâ vires exsuperante meas.
Pro duce [74]. Neritio docti [75]. mala nostra Poëtæ
Scribite: [76]. Neritio nam mala plura tuli.
[77]. Ille brevi [78]. spatio [79]. multis erravit in annis

[80]. In-

---

gusti. 60. Cuncta meâ infortunia. 61. Impossibilia. 62. Al. *petit.* 63. Hoc est, innumera. 64. Arenulas. 65. Incredibilia. 66. Certam. 67. Quæ quis non credet. 68. Majorum meorum malorum, quæ non patefaciam. 69. Et velim, ut ea pars, me tacente, occultari queat. 70. Al. *Si vox infragilis pectus mihi firmius ære.* 71. Firmissima. 72. Exprimere possem omnia mea mala. 73. Copiâ malorum meorum. 74. Ulysse: *Neritus* autem est mons frondosus in Insula Ithaca, quam Ulysses tenuit. 75. Errores nostros; De Ulyssis erroribus egit Homerus. 76. Plura passus sum, ac Ulysses. 77. Ulysses. 78. Loco. 79. De-

80. Inter Dulichias Iliacasque domos.
81. Nos freta sideribus notis 82. distantia 83. mensos
Sors tulit in 84. Geticos Sarmaticosque sinus.
Ille habuit 85. fidamque manum, sociosque fideles:
Me profugum comites deseruêre mei.
Ille suam lætus patriam 86. victorque petebat.
A patriâ fugio 87. victus & exsul ego.
Nec mihi 88. Dulichium domus est, Ithaceve, Sameve:
89. Pœna quibus non est grandis abesse locis.
Sed quæ de 90. septem totum circumspicit orbem
Montibus, 91. imperii Roma 92. Deumque locus.
Illi corpus erat durum patiensque laborum:

---

cem. 80. Inter insulam Dulichium, quæ Ithacæ & Trojæ vicina est. 81. Me. 82. Sub alio climate sita. 83. Emensos. 84. Getarum & Sarmatarum maria. Al. *Detulit in Geticos Cæsaris ira sinus.* 85. Fidele auxilium. 86. Quia Troja jam capta erat. 87. Condemnatus. 88. Dulichium, Ithace & Same sunt insulæ maris Ægei. *Dulichium* postea appellata fuit *Dolicha*, Ulyssi subdita. *Ithaca* ad stadia 80. in circuitu patet. *Samos*, olim quatuor continebat urbes, ex quibus una *Samus* dicta. 89. Abesse Dulichio, Ithacâ & Samo, non est magna molestia, quia ea loca non sunt tam illustria, ac quidem Roma. 90. Roma enim sita erat in septem montibus, qui sunt: Mons Capitolinus, Aventinus, Palatinus, Esquilinus, Cælius, Quirinalis & Viminalis. 91. Sedes Imperatorum, vel ad imperandum apta. 92. Principum, Deorum instar.

93. Invalidæ vires 94. ingenuæque mihi.
Ille erat assidue 95. sævis agitatus in armis:
Assuetus studiis 96. mollibus ipse fui.
Me 97. Deus oppressit, nullo mala nostra 98. levante:
99. Bellatrix illi Diva ferebat opem.
Cumque minor Jove sit 1. tumidis qui regnat in undis;
Illum Neptuni. me 2. Jovis ira premit.
Adde, 3. quod illius pars maxima ficta laborum est;
Ponitur. 4. in nostris fabula nulla malis.
Denique quæsitos tetigit tamen ille 5. Penates;
Quæque 6. diu petiit, contigit 7. arva tamen.
8. At mihi perpetuò patriâ tellure carendum est,
9. Ni fuerit læsi mollior ira Dei.

ELE-

93. Laboribus haut assuetæ. 94. Quales ingenuorum hominum sunt. 95. Vexatus in bello Trojano. 96. Qualis sunt Poëtica. 97. Augustus, 98. Leviora faciente. 99. Dea Minerva, Ulyssis comes quia is ubique utebatur prudentiâ, cujus Dea Minerva est. 1. Neptunus, Deus maris. 2. Augusti, qui Ovidio tunc summus Jupiter erat. 3. Quia multa falsa de illo narrantur. 4. Ego non ut Homerus fingendi causam habeo. 5. Patriam, quam diu errabundus reperit. 6. Decem annos. 7. Ithacam, Patriam suam. 8. Sed ego in perpetuum exilium ire jubeor. 9. Nisi Augusti offensi ira remittit.

ELEGIA V.

ARGUMENTUM.

Uxoris fidem & industriam laudat Poëta, quod, cum nonnulli avidissime inhiarent ejus opibus, ipsa ingenio, & amicorum præsidio integra omnia servaverit. Unde Poëta verecundè tantum pollicetur, eam fore suis carminibus immortalem.

NEc tantum [1] Clario [2] Lydæ dilecta Poëtæ,
Nec tantum [3] Coo [4] Battis amata suo est:
[5] Pectoribus quantum tu nostris, Uxor, inhæres;
Digna [6] minus misero, [7] non meliore viro.
[8] Te mea suppositâ veluti [9] trabe fulta ruina est:
Si quid adhùc ego sum, [10] muneris omne tui est:
Tu facis, [11] ut spolium ne sim, neu nuder ab illis
[12] Naufragii tabulas qui petiêre mei.

1. Callimacho Apollinis vati: Apollo enim *Clarius* appellatus est à Clario luco. 2. Callimachi amica, quam ardentissime amavit. 3. Philetæ. 4. Battida amavit Philetas Cous. 5. Quantum te, mea uxor, amo. 6. Feliciori marito. 7. Sum enim è nobilissima Nasonum familia, insignisque Poëta. 8. Intelligendum est de possessionibus, in quas involabant alienorum cupidi, quarum fructus Ovidium in exilio alebant. 9. Intelligit trabes illas, quæ subductis in littus navibus subjiciebantur. 10. Tibi acceptum fero. 11. Ut non spolier. 12. Qui reliquias naufragii mei, seu reliquum fortunarum mearum, quod Cæsar reliquit, a-

Utque rapax [13]. stimulante fame cupidusque cruoris
[14]. Incustoditum captat ovile lupus :
Aut ut [15]. edax vultur [16]. corpus circumspicit ecquod
[17]. Sub nullâ positum cernere possit humo :
Sic mea nescio quis, [18]. rebus [19]. male fidus acerbis,
[20]. In bona venturus, si [21]. paterére, [22]. fuit.
[23]. Hunc tua [24]. per fortes virtus [25]. submovit amicos,
[26]. Nulla quibus reddi gratia digna potest.
Ergo quam misero, tam vero, teste [27]. probaris :
[28]. Hic aliquod pondus si modo testis habet.
Nec [29]. probitate tuâ prior est aut [30]. Hectoris uxor,
[31]. Aut comes [32]. extincto Laodamia viro.
Tu si [33]. Mæonium vatem sortita fuisses ;
[34]. Penelopes [35]. esset fama secunda tuæ.
[36]. Sive tibi hoc debes, [37]. nullâ pia facta magistrâ ;

[38]. Cum-

---

dimere volunt. 13. Impellente illum ad rapinam. 14. Absque custodia Pastoris aut canum. 15. Omnia concoquens. 16. Cadaver. 17. Insepultum. 18. Huic meo exilio. 19. Infidus. 20. Involasset in fortunas meas. 21. Permitteres. 22. Fuisset. 23. Infidum. 24. Ope amicorum constantium. 25. Repulit. 26. Quibus non sufficientes grates referri possunt. 27. Ego te judico probam & sinceram. 28. Si modò testi relegato creditur. 29. Amore tuo in me. 30. Andromache maritum suum Hectora, Trojanum Principem, vehementer amans. 31. Aut Laodamia, mortuum maritum Protesilaum amplexa. 32. Mortuo Protesilao. 33. Homerum laudum tuarum habuisses præconem. 34. Uxoris Ulyssis. 35. Concederet famæ tuæ. 36. Seu natura te hoc docuit, quod marito sis fidelis. 37. A nullâ pietatem

38. Cumque novâ 39. mores sunt tibi luce dati;
40. Fœmina seu Princeps, omnes tibi culta per annos,
Te docet exemplum conjugis esse bonæ:
41. Assimilemque sui longâ assvetudine fecit;
42. Grandia si parvis assimilare licet.
Hei mihi, non magnas quod habent mea carmina 43. vires,
Nostraque sunt meritis 44. ora minora tuis!
Si quid & nobis 45. vivi fuit ante vigoris,
46. Exstinctum longis occidit omne malis:
Prima locum 47. sanctas heroidas inter haberes:
Prima 48. bonis animi conspicerêre tui.
Quantumcunque tamen 49. præconia nostra valebunt;
Carminibus vives 50. tempus in omne meis.

ELE-

---

docta. Al. *nullo pia facta magistro.* 38. Cum die tuo natali, seu, cum nascereris. 39. Sanctissima instituta. 40. Seu Liviam, Augusti uxorem, quam præcipua fide coluisti, es imitata. 41. Similes in te mores perpetua consuetudine produxit. 42. Si te illi comparare licet. 43. Ad virtutem tuam delineandam. 44. Verba, seu, quod merita tua verbis meis exprimere nequeam. 45. Alacris. 46. Absumptum est meo exilio. 47. Celebres mulieres. 48. Virtute tuâ præ omnibus esses conspicua. 49. Laus tua carminibus nostris deprædicata. 50. Semper.

ELEGIA VI.

ARGUMENTUM.

Amicum admonet Poëta, ut gemmæ faciem suam insculptam intuens, ipsius exilii recordetur, dematque illi coronam ex hedera, quia ejusmodi insignia felicibus Poëtis convenirent. Mandat tamen insculptæ imaginis loco legatur opus Metamorphoseon in quindecim libellos digestum: quos quamvis ipse in exilium proficiscens, in ignem conjecerit, tamen eosdem pluribus exemplis conscriptos extare dicit. Postremo sex versus mandat conscribi in prima libelli fronte: quo lector admoneatur, illud opus inemendatum subita ejus consternatione circumferri.

SI quis habes 1. nostris similes in imagine vultus;
Deme meis 2. hederas 3. Bacchica serta comis,
Ista decent lætos 4. felicia signa poëtas,
5. Temporibus non est apta corona meis.
6. Hæc tibi dissimulas, 7. sentis tamen, 8. optime, dici, 5
In

1. Faciem meæ similem in effigie gemmæ insculpta. 2. Ex hedera enim Poëtæ Elegi coronabantur, sicut è quercu Heroici. 3. Coronas hederæ, Baccho sacræ: coronabantur autem Poëtæ coronâ ex hedera, quia tanquam Baccho sacri Bacchantium more insaniebant, & vinosi erant. 4. Serta ex hedera, quæ Poëtas significabant. 5. Quibus exulo; vel capiti meo per Synecdochen partis pro toto. 6. Finge, hæc non dici tibi, ne Augustum lædas. 7. Intelligis tamen, optime amice, me tibi hæc dicere. 8. Al. *omnia*.

In digito [9] qui me fersque refersque tuo.
[10] Effigiemque meam fulvo complexus in auro
Cara [11] relegati, qua potes, ora vides.
Quæ quoties spectas, [12] subeat tibi dicere forsan,
Quam procul à nobis Naso sodalis abest!
Grata tua est pietas: sed carmina [13] major imago
Sunt mea; quæ mando [14] qualiacunque legas.
[15] Carmina mutatas [16] hominum dicentia formas;
[17] Infelix domini quod fuga rupit opus.
Hæc ego [18] discedens, sicut [19] bene multa [20] meorum,
Ipse mea [21] posui mœstus in igne manu.
Utque cremasse suum [22] fertur sub [23] stipite [24] natum
[25] Thestias, [26] & melior matre fuisse soror;

Sic

---

9. Qui fers & repræsentas; vel, qui fers & extrahis annulum, in quo est gemma habens vultus meos insculptos. 10. Vultus meos. 11. Amici exulis. 12. In mentem veniat. 13. Melius repræsentant ingenium meum, quam aurum istud vultum. 14. Sive sint grata, sive minus. 15. Metamorphosin innuit. 16. Corporum, quia præter homines & alia transmutata describit. 17. Quod opus Metamorphoseon infelix Ovidii exilium imperfectum reliquit. 18. Româ. 19. Varia poëmata. 20. Operum. 21. Combussi. 22. Narratur. 23. Torre, in quo Meleagri fata erant. 24. Filium suum Meleagrum, in vindictam fratrum à Meleagro occisorum. 25. Althea Thestii filia. Thestius enim Pleuroniam tenuit, qui Curetum ductor, socer quidem fuit Oenei, Altheæ verò pater. 26. Althea meliorem se, & fratrum à

Sic ego non meritos mecum 27. peritura libellos
Imposui 28. rapidis 29. viscera nostra rogis.
Vel quod eram 30. Musas, ut crimina nostra, perosus:
Vel quod adhuc crescens & 31. rude carmen erat.
32. Qui quoniam non sunt penitus sublata, sed exstant;
33. Pluribus exemplis scripta fuisse reor.
Nunc precor ut 34. vivant, 35. & non ignava 36. legentem
Otia delectent, 37. admoneantque mei.
Nec tamen illa legi poterunt patienter ab ullo;
Nesciet his 37. summam si quis abesse manum,
Ablatum 38. mediis opus est incudibus illud;
Defuit & scriptis 39. ultima lima meis.
Et 40. veniam pro laude peto: laudatus abunde,
41. Non fastiditus si tibi, Lector, ero.
Hos quoque sex versus, in primi fronte libelli

Si

Meleagro interemptorum, amantiorem ostendit, quam filii. 27. Cum in exilium abirem. 28. Igni omnia rapienti. 29. Libros nostros, quasi meos partus. 30. Versus, quorum primæ autores Musæ, oderam, ob quos, nempe libros de Arte amandi, in crimen vocabar. 31. Inemendatum. 32. Quia Metamorphosis non penitus igne periit. 33. Ex meo exemplari plura volumina exscripta esse reor. 34. Permaneant. 35. Studia scriptorum meorum non ignaviam præferentia. 36. Metamorphosin. 37. Revocent illi in memoriam vel eruditionem, vel exilium meum. 37. Ultimam curam. 38. Nondum absoluto opere, cum adhuc cuderetur. 39. Emendatio. 40. Non peto, ut hoc opus laudetur, sed ut erroribus ignoscatur. 41. Si tibi non sim

Si 41. præponendos esse putabis, habe.

43. Orba parente suo quicunque 44. volumina tangis;

45. His saltem vestrâ detur in 46. Urbe locus.

Quoque magis 47. faveas, non sunt hæc edita ab ipso;

Sed quasi de 48. domini funere rapta fui.

Quicquid in his igitur vitii 49. rude carmen habebit,

Emendaturus, si 50. licuisset, 51. eram.

ELEGIA VII.

ARGUMENTUM.

Queritur Poëta, eum, cum quo diu familiariter vixerat, subita Poëtæ consternatione, & exilii ruina fidem mutasse. Mox tamen illum admonet, ut in fide permaneat, quo ejus officium laudare possit.

IN 1. caput 2. alta suum 3. labentur ab æquore retro

Flu-

---

fastidio. 42. Metamorphoseos initio. 43. Privata patre & autore operis qui in exilium ejectus est. 44. Libros à *volvendo* denominatos, quia antiqui in libris arborum seu cordicibus scribebant, libellos illos complicantes. *Volumen* alias est pars codicis. 45. Quod autori non licuit. 46. Româ. 47. Operi. 48. Poëtæ exilio. 49. Inemendatum. 50. per temporis rationem. 51. fuissem.

1. Fontem vel originem suam. 2. Profunda. 3. Fluent.

Pauca tamen [26]. ficto verba dolore queri?
Idque, quod ignoti faciunt, valedicere saltem;
Et [27]. vocem populi [28]. publicaque ora sequi?
[29]. Denique [30]. lugubres vultus, [31]. numquamque videndos
Cernere [32]. supremo, dum licuitque, die?
Dicendum [33]. semel toto non amplius ævo
[34]. Accipere, & parili reddere voce, Vale?
At fecêre alii nullo mihi fœdere juncti;
Et lacrymas [35]. animi signa dedêre sui.
[36]. Quid [37]. nisi convictu caussisque valentibus essem,
Temporis & longi vinctus amore tibi?
Quid, nisi tot [38]. lusus & tot mea [39]. seria nosses,
Tot nossem lusus seriaque ipse tua?
Quid, si duntaxat Romæ mihi cognitus esses,
[40]. Adscitus toties in genus omne loci?
[41]. Cunctane in æquoreos abierunt irrita ventos?
Cunctane [42]. Lethæis mersa feruntur aquis?
Non ego te [43]. placidâ genitum reor urbe Quirini;

Urbe,

---

26. Simulato. 27. Ultimum salve & vale conclamare. 28. Omnium sermones. 29. Quid superfuit. 30. Vultus meos luctu deformes. 31. Non amplius. 32. Ultimo. 33. Ne, sæpius agendo, tibi esset molestum. 34. Valedicere atque valedici. 35. Tristitiæ. 36. Sc. facturus fuisses. 37. Nisi intimus meus amicus fuisses. 38. Jocos. 39. Dicta & facta. 40. Evocatus à me. 41. Pendisne omnia parvi? 42. Oblitus es? Lethe est fluvius inferorum, cujus aquæ potæ oblivionem pariunt. 43. Urbs Quirini est Roma a Quirino seu Romulo condita, hanc vocat Poëta placidam, quia in ea non sævi, sed mites homines nasci solent.

Urbe, 44. meo quæ jam non adeunda pede eſt.
Sed ſcopulis, ponti quos hæc habet ora 45. ſiniſtri :
46. Inque feris Scythiæ Sarmaticisque jugis :
Et tua ſunt 47. ſilicis circum 48. præcordia venæ ;
Et 49. rigidum ferri ſemina pectus habent.
Quæque tibi quondam tenero 50. ducenda 51. palato
Plena dedit nutrix ubera, 52. tigris erat.
53. At mala noſtra minus, quam nunc, aliena putaſſes ;
Duritiæque mihi non agerêre reus.
Sed 54. quoniam accedit fatalibus hoc quoque damnis,
Ut careant 55. numeris tempora 56. prima ſuis ;
Effice, 57. peccati ne ſim memor hujus : & illo
Officium laudem, quo queror, ore tuum.

ELE-

---

44. Quam ingredi mihi non licet. 45. Siniſtræ partis maris Pontici. 46. In deſertis montibus Scythiæ & Sarmatiæ. 47. Duriſſimæ. 48. Involucra cordis. 49. Inſenſibile habes pectus. 50. Sugenda. 51. Ore. 52. Fœmina admodum crudelis. 53. Al. *aut*. Non minoris feciſſes mala noſtra, quam aliena. 54. Cum cæteris meis infortuniis per fata mihi immiſſis etiam hoc addatur. 55. Suo ordine, ut mihi in amore non reſpondeas, ut antea. 56. Superiora. quibus amicitia noſtra erat arctiſſima. 57. Hujus oblivionis amicitiæ.

ELEGIA VIII.

ARGUMENTUM.

Queritur Poëta vulgum sequi fortunam, & secundis tantum rebus amico adesse, in adversis autem eum destituere: quod quidem re sibi cognitum fuisse docet, dum, antequam ab Augusto in exilium mitteretur, multos habuit amicos, postquam vero subitâ ruinâ corruit, neminem invenit, in cujus præsidio acquiesceret, cum multis per Cæsaris modestiam id præstare licuisset: quandoquidem ab eo hostilis erga amicum amor etiam probetur.

1. DEtur inoffensæ metam tibi tangere vitæ,
Qui legis hoc nobis non inimicus 2. opus.
Atque 3. utinam pro te possint mea vota valere,
Quæ pro me 4. duros non tetigêre Deos!
5. Donec eris felix, multos numerabis amicos:
Tempora si fuerint 6. nubila, 7. solus eris.
Adspicis, 8. ut veniant ad 9. candida tecta columbæ;
Accipiat nullas 10. sordida turris aves.
Horrea 11. formicæ tendunt ad inania nunquam:]
Nullus ad amissas ibit amicus opes.
Utque comes radios per Solis euntibus umbra,
Cum

---

1. Concedatur tibi, mi lector amice, à Diis attingere finem vitæ sine ulla offensione vel periculo. 2. Elegiam vel librum. 3. O si mea vota exaudirentur. 4. Augustum inclementem aliosque Deos non moverunt ad misericordiam. 5. Quamdiu. 6. Infelicia. 7. Relictus ab omnibus. 8. Quomodo. 9. Pura, splendida. 10. Impura. 11. Quarum

Cum latet [12]. hic [13]. pressus nubibus, [14]. illa fugit;
Mobile sic sequitur Fortunæ [15]. lumina vulgus:
[16]. Quæ simul inductâ nube teguntur, abit.
[17]. Hæc precor [18]. ut semper possint tibi falsa videri:
Sunt tamen [19]. eventu vera fatenda meo.
[20]. Dum stetimus, turbæ quantum satis esset, habebat
Nota quidem, sed non ambitiosa, domus.
At [21]. simul impulsa est; omnes [22]. timuêre ruinam:
[23]. Cautaque [24]. communi terga dedêre fugæ.
Sæva nec admiror metuunt si [25]. fulmina, quorum
Ignibus [26]. afflari proxima quæque solent.
Sed tamen [27]. in duris remanentem rebus amicum
[28]. Quamlibet inviso Cæsar in hoste [29]. probat.
Nec solet irasci (neque enim [30]. moderatior alter,)

Cum

---

opus est, colligere frumenta. 12. Sol. 13. Nubibus involutus. 14. Umbra. 15. Prosperitatem. 16. Simul ac fortuna hominem deserit, deserit eum quoque vulgus. 17. Quod vulgus sequatur fortunam. 18. Ne unquam tuo exemplo vera deprehendas. 19. Exemplo meo. 20. Dum fortuna mihi favit. 21. Simul ac in exilium pulsus sum 22. Ne mea ruina & ipsos obrueret. 23. Sibi prospicientia. 24. Quam omnes arripiebant. 25. Calamitates. 26. Inflammari. 27. In adversis non abeuntem. 28. Quamvis hostem oderit. 29. Laudat. 30. Clementior quisquam.

Cum quis in adversis, si quid amavit, amat.
[31] De comite [32] Argolici postquam cognovit [33] Orestæ,
Narratur Pyladen ipse probasse Thoas.
Quæ fuit [34] Actor idæ cum magno semper Achille,
Laudari solita est [35] Hectoris ore fides.
Quod pius ad [36] manes Theseus comes [37] isset [38] amico,
[39] Tartareum dicunt indoluisse Deum,
Euryali Nisique fide tibi, [40] Turne, relatâ,
[41] Credibile est lacrymis immaduisse genas.
[42] Est etiam miseris pietas, & in hoste probatur.

---

31. De Pylade, hoc est, cum Thoas Orestem nosset, Pyladenque Græcum comitem, illius laudavit fidem: Orestes enim cupiens à se furias ex morte matris conceptas removere, consuluit oraculum, ipsi respondens, ut ad templum Dianæ in regionem Tauricam proficisceretur; quo quum pervenisset, comite & duce itineris Pylade, Thoas rex de more eum mactare volebat. Cæterum ignorabat, uter esset Orestes. Pylades Orestem se esse respondit, ut pro illo necaretur. Orestes autem ita ut erat, Orestem se esse perseverabat, quorum fidem sinceram ita Thoas probavit, ut Oresti ignosceret. vid. Ovid. Eleg. 2. Lib. 3. de Pont. 32. Al. *Argolico*. 33. Al. *Orestem*. 34. Patroclo, Actoris filio, qui indutus arma Achillis, Hectori restitit, a quo etiam laudatus est, v. Hom. I. l. 17. 35. Inimici ore. 36. Defunctorum animas. 37. Al. *iret*. 38. Pirithoo. 39. Plutonem cujus uxorem rapere volebant. 40. Qui fuit Rutulorum rex. 41. Vero est simile. 42. Solent quoque homines in miseros pii esse,

Hei mihi, quam paucos hæc mea dicta movent?
43. Hic status, hæc rerum nunc est fortuna mearum,
Debeat ut lacrymis nullus adesse modus.
At mea sunt, proprio quamvis mœstissima 44. casu,
Pectora 45. pro sensu facta serena tuo.
Hoc 46. eventurum jam tum, carissime, vidi.
47. Ferret adhuc istam cum minor aura ratem.
Sive aliquod morum, seu vitæ labe carentis
Est pretium; nemo pluris 48. habendus erit.
Sive 49. per ingenuas aliquis caput extulit artes;
50. Quælibet 51. eloquio fit 52. bona caussa tuo.
His ego commotus, dixi tibi protinus ipsi?
53. Scena manet dotes grandis, amice, tuas.
54. Hæc mihi non ovium 55. fibræ 56. tonitrusque sinistri,

57. Lin-

---

quod etiam in hoste laudatur. 43. Hic est præsens rerum mearum status, ut eum non satis deplorare queam. 44. Eximio meo. 45. Al. *profectu*. 46. Al. *tibi venturum*. 47. Cum neque ego tam miser, neque tu tam clarus esses. 48. Ac tu. 49. per artes ingenuis dignas. 50. Sive fuerit demonstrativa, sive Deliberativa, sive Judicialis. 51. Patrocinio. 52. Honesta. 53. Dotes istæ aliquando magno theatro spectabuntur. 54. Non divinavi hæc ceu haruspex ex animalium extis. 55. Fibræ sunt rerum extremitates. 56. Qui felices existimantur, quoniam ea, quæ nobis sinistra sunt,

57. Linguave 58. servatæ pennave dixit avis.
59. Augurium ratio est, & conjectura futuri:
60. Hæc divinavi, notitiamque 61. tuli.
62. Quæ quoniam rata sunt? tota mihi mente tibique,
Gratulor, ingenium non latuisse tuum.
63. At nostrum tenebris utinam latuisset in imis!
64. Expediit 65. studio 66. lumen abesse meo.
Utque tibi prosunt 67. artes, facunde, severæ;
68. Dissimiles illis sic nocuere mihi.
Vita tamen tibi nota mea est: scis 69. artibus illis
70. Auctoris mores abstinuisse sui.
Scis 71. vetus hoc juveni lusum mihi carmen: & istos,
Ut non 72. laudandos, sic tamen esse 73. jocos.
Ergo ut defendi nullo mea posse 74. colore,

---

superis dextrâ demitti creduntur. 57. Captabantur auspicia vel garritu, vel volatu. 58. Observatæ captato augurio aut ex voce ejus, aut ex volatu. 59. Ratio eorum, quæ in te vidi, fuit augurium & conjectura de te. 60. Sc. conjectura de te tuas prædixi virtutes. 61. Consecutus sum. 62. Al. *quæ quoniam vera est*, sc. conjectura de te. 63. Sed osi nostrum ingenium Poëticum mansisset obscurum. 64. Expedivisset. 65. Al. *studiis meis*. 66. Famam & gloriam. 67. Philosophia, ingenuæ disciplinæ & studia eloquentiæ, quæ graviora sunt arte Poëtica. 68. Poësis, quæ non est tam severa. 69. Libris de arte amandi. 70. Me non fuisse talem, qualia scripta mea. 71. Dudum à me conscriptum. 72. Severioribus. 73. Non crimina. 74. Prætextu.

Sic 75. excusari 76. crimina posse puto.
77. Qua potes, excusa: nec amici desere causam.
78. Quo bene cœpisti, sic pede semper eas.

ELEGIA IX.

ARGUMENTUM.

Poëta laudat navem, quam in sinu Corinthiaco accepit? & cum altera navis diu eundem cursum tenuisset, quem navis Poëtæ, cumque postea ex Samothracia solverent, utriusque navigationem & loca describit. Optat deinde, ut navis ipsum incolumem Tomum perferat, quod si contigerit, Minervæ se agnam immolaturum pollicetur. Postremo Castorem & Pollucem precatur, ut utrique navi adsint.

Est mihi, sitque, precor 1. flavæ 2 tutela Minervæ
Navis; & 3. a picta casside nomen 4. habet.
Sive opus est velis; 5. minimam bene currit ad auram;
Sive

75. Non necesse est me ita ob illa puniri. 76. Ob quæ relegatus sum. 77. In Quantum. 78. Ut cœpisti, ita perge.

1. Ita dictæ vel à flavis capillis, vel a glaucis oculis. 2. Solebant in navibus Dii Deæve pingi, in quorum tutela naves esse volebant. 3. A picta in puppi Minervæ galea. 4. Navis. 5. Licet ventus sit exiguus, celeriter tamen currit,

Sive opus est remo; 6. remige carpit iter.
Nec 7. comites volucri contenta est vincere cursu:
8. Occupat egressas quamlibet ante rates.
Et 9. pariter fluctus, fertque assilientia 10. longe
Æquora, nec sævis 11. icta fatiscit aquis.
Illa 12. Corinthiacis primum mihi cognita 13. Cenchris
14. Fida manet trepidæ duxque comesque fugæ.
Perque tot 15. eventus, & 16. iniquis concita ventis
Æquora 17. Palladio numine tuta fugit.
Nunc quoque tuta precor vasti secet 18. ostia Ponti;
Quasque petit, 19. Getici littoris intret aquas.
20. Quæ 21. simul 22. Æona 23. mare me deduxit in Helles,

6. Remigio est apta. 7. Naves contiguas. 8. Superat cursu longe ante egressas naves. 9. Al. *patitur*. h. e. resistit fluctibus. 10. Longo tempore. 11. Al. *victa madescit*. 12. Cum essem apud Cenchreas, Corinthiaci sinus extremitatem, primo eam cognovi. 13. Al. *terris* h. e. oris. 14. Me fideliter vehit & comitatur. 15. Casus. 16. Atrocibus tempestatibus. 17. Sub tutela Minervæ. 18. Ingressus Ponti Euxini. 19. Pontum Geticam terram alluentem. 20. Navis mea. 21. Simul ac. 22. Ab Æolo avo, Athamantis patre. 23. In Hellespontum, dictum ab Helle, Æoli nepte, Athamantis regis Nepheles filia, quæ in illud mare dela-

24. Et longum 25. tenui limite fecit iter;
26. Fleximus in lævum cursus: & ab 27. Hectoris urbe
Venimus ad portus, 28. Imbria terra, tuos.
Inde 29. levi vento 30. Zerynthia littora nactis
31. Threïciam tetigit 32. fessa carina Samon.
33. Saltus ab hac terra brevis est 34. Tempyra petenti.
35. Hac 36. dominum denus est 37. illa secuta suum.
38. Nam mihi Bistonicos placuit pede carpere campos:
39. Hellespontiacas 40. illa reliquit aquas.
41. Dardaniamque 42. petit 43. auctoris nomen habentem;
44. Et te ruricola Lampsace tuta Deo.

45. Qua-

ipsa est. 24. Cum Hellesponti longitudinem superavimus. 25. Angustâ viâ. 26. Ex Hellesponto in Propontidis sinistram partem navigationem fleximus. 27. Ilio vel Troja. 28. Terram Imbriam eam dicit, quam Plinius, Ptolemæus & alii Selimbriam appellant. 29. Leni. 30. Thraciæ à *Zerintho*, urbe Thraciæ. 31. Samothraciam insulam in mari Ægeo circa Thraciam. 32. Cum nos fessi essemus. 33. Trajectio. 34. Al. *Abdera*, Thraciæ urbem. 35. Huc usque. 36. Me. 37. Navis. 38. Nam mihi placuit pedibus proficisci per Thraciam. 39. Maris partem circa fauces. 40. Navis. 41. Urbem in littore Hellesponti sitam. 42. Petiit. 43. Dardani, Jovis filii, eam condentis. 44. Lampsacum etiam pervenit ab urbe Dardania. Lampsacus autem urbs egregia ad mare sita portu gavisa est optimo. Per deum *ruricolam* intelligitur Priapus, quoniam in hortis colitur; fuit iste vir ex Lampsaco urbe Hellesponti, è qua pro-

45. Quaque 46. per angustas 47. vectæ male virginis undas
48. Seston Abydena separat urbe fretum.
Hincque Propontiacis hærentem 49. Cyzicon oris:
Cyzicon 50. Hæmoniæ nobile gentis opus:
51. Quaque tenent Ponti Bizantia littora fauces.
Hic locus est 52. gemini janua vasta maris.
53. Hæc precor evincat, propulsaque 54. flantibus Austris
Transeat 55. instab.les strenua Cyaneas:
56. Thyniacosque sinus. & ab his per 57. Apollinis urbem

---

pter obscœnitatem pulsus est. 45. Hellespontum. 46. Vastum enim mare præjacens Asiæ & ab Europa porrecto Chersonesi littore expulsum angusto meatu irrumpit in terras septem stadiorum intervallo Europam discludens Asiæ, hasque angustias Hellespontum vocant. 47. Helles, quæ hausta fluctibus periit. 48. In Europa fuit urbs Sestos, in Asia Abydos, in utriusque vero medio Hellespontus. 49. Urbem ad Propontidem in Asia sitam. 50. Thessalæ, propter Cyzicum Thessalum. 51. A Cyzico se deinde venisse dicit ad Thracium Bosphorum, in cujus littore sinistro in Pontum Euxinum navigantibus erat Byzantium. 52. Propontidis & maris Euxini, inter quæ maria sunt fauces, Thracius Bosphorus dictæ. 53. Precor, ut hæc mea navis ventis propulsa separet hæc loca, & Cyaneas insulas feliciter transeat. 54. Al. *fortibus*. 55. Fluctitantes, modo hic, modo illic apparentes. 56. Thynnias oppidum erat ad sinistram Ponti inter Apolloniam & Cyaneas. 57. Apollonium, Africæ urbem,

Alta sub 58. Anchiali mœnia 59. tendat iter.
60. Inde Mesembriacos portus,& 61. Odesson,& arces
Prætereat 62. dictas nomine ,Bacche ,tuo:
63. Et quos Aleathoi memorant a mœnibus ortos
64. Sedibus his profugum constituisse 65. Larem.
A quidus adveuiat 66. Miletida 67. sospes ad urbem,
Offensi quo me compulit ira 68. Dei.
Hanc si contigerit, meritæ 69. cadet agna Minervæ.
70. Non facit ad nostras hostia major opes.
Vos quoque 71. Tyndaridæ, quos hæc colit 72. insula fratres,
73. Mite precor 74 duplici numen adeste viæ.
Altera namque parat 75. Symplegadas ire per 76. arctas,

Scin-

in littore Getico sitam. 58. Anchialos erat castellum ab Apolloniatis conditum, in ora littoris Getici. 59. Al. *findat*. 60. Ab Anchialo perveniat navis mea in portum Mesembriacum; Mesembria autem Megarensium fuit colonia. 61. Milesiorum coloniam. 62. Dionysiopolin. 63. Calatim urbem videtur designare Poeta,in littore Getico sitam. 64. Hec loco. 65. Al. *Lares*, h. e. domicilia Lares continentia. 66. Tomon, locum exilii Ovidiani. Ovidius nunc suam navem rursus conscendit. 67. Salvus. 68. Augusti. 69. Immolabitur. 70. Minervæ alias vacca immolabatur, sed Ovidius in exilio pauperior ,tantum agnam promittit. 71. Castor & Pollux , nepotes Tyndari, numina nautica. 72. Samothracia. 73. Clemens. 74. Mari & terrâ. 75. Cyaneas insulas. 76. Modico intervallo distitas. Al. *altas*.

Scindere, 77. Bistonias 78. altera puppis aquas.
Vos facite, ut ventos, loca cum diversa petamus,
79. Illa suos habeat, nec minus ista suos.

ELEGIA X.

ARGUMENTUM.

Excusat se Ovidius, si quid forte in ejus Carmine incultum fuerit minusque elegans, & omnem hujus rei culpam rejicit in tempestatem & fluctus, quibus obstrepentibus hæc scripsisset.

1. Littera quæcunque est toto tibi lecta 2. libello,
Est 3. mihi 4. sollicitæ tempore 5. facta 6. viæ.
Aut 7. hanc me, gelidi 8. tremerem cum mense Decembris,
Scribentem mediis 9. Hadria vidit aquis:

77. Thraciam, a lacu Bistonio ita vocatam. 78. Navis mea. 79. Ut utraque navis secundum ventum habeat, quamvis non eundem cursum teneat.

1. Carmen quodcunque. 2. Primo hoc libro Tristium. 3. A me. 4. Inquietæ. 5. Composita. 6. Qua Roma Tomon profectus sum. 7. Literam. 8. Frigerem. 9. Vel Adria, h. e. mare Adriaticum, ita dictum ab Adria urbe Illy-

Aut, postquam 10. bimarem cursu 11. superavimus Isthmon;
12. Alteraque est nostræ sumta carina 13. fugæ.
Quod facerem versus inter 14. fera murmura Ponti,
15. Cycladas Ægeas obstupuisse puto.
Ipse ego nunc miror, tantis animique marisque
16. Fluctibus ingenium non 17. cecidisse meum.
Seu 18. stupor huic 19. studio, sive huic insania nomen;
20. Omnis ab hac cura mens relevata mea est.
Sæpe ego 21. nimbosis dubius jactabar ab Hædis:
Sæpe minax 22. Steropes sidere pontus erat.
23. Fuscabatque diem 24. custos Erymanthidos Ursæ;
25. Aut

rico mari proxima. 10. Angustiam illam terræ, quæ est inter mare Ægæum & Jonium. 11. Trajecimus. 12. Nova navis. 13. Mihi in exilium proficiscenti. 14. Magnas tempestates. 15. Insulas in mari Ægæo, dictas inde, quod circa Delum in *cyclon* h. e. in urbem sitæ sunt. 16. Inconstantia. 17. Extinctum esse. 18. Sensuum alienatio. 19. Poëtico. 20. Litteræ enim consolantur in calamitate. 21. Nimbum & tempestatem inducentibus: quoniam illi in ortu & occasu tempestatem pluviamque faciunt. 22. Pleiades intelligit. Erat autem Sterope una e septem Pleiadibus, quæ fuere filiæ Pleiones & Atlantis. Hæ alias vocantur Vergiliæ, quia in vere oriuntur. 23. Obscurabat cœlo nubibus obducto. 24. Arctophylax, in cujus Zona est stella Arcturus, cujus ortus & occasus maximas tempestates gignit.

25. Aut Hyadas sævis auxerat Auster aquis;
Sæpe 26. maris pars intus erat; tamen ipse 27. trementi
Carmina 28. ducebam 29. qualiacunque manu.
Nunc quoque 30. contenti stridunt Aquilone rudentes;
31. Inque modum tumuli concava surgit aqua.
Ipse 32. gubernator 33. tollens ad sidera palmas
Exposcit votis 34. immemor artis opem.
Quocunque adspicio, nihil est, nisi mortis 35. imago;
36. Quam dubiá timeo mente, timensque precor.
37. Attigero portum, 38. porto terrebor ab ipso.
Plus habet 39. infesta terra timoris aquâ.
Nam 40. simul insidiis hominum pelagique laboro;
Et faciunt geminos ensis & unda metus.
41. Ille meo vereor ne speret 42. sanguine prædam:
43. Hæc 44. titulum nostræ mortis habere velit.

---

25. Stellas in capite Tauri frequentes, Græcis Hyadas a *pluendo* dictas. 26. Aqua in navi erat. 27. Præ timore. 28. Scribebam. 29. Mediocria. 30. Funes navis extensi. 31. Et sursum feruntur undæ instar tumulorum, concavos hiatus facientes. 32. Navis. 33. Deos supplex orans. 34. Non recordans, opem ab arte petendam esse. 35. Præsentia. 36. Dubius: num vitam sperare & precari, an mortem timere debeant. 37. Si pervenero in aliquem littoris Thracici portum. 38. Qui forte vadosus erit. 39. Quia est barbara, peregrinosque occidere solet. 40. Simul timeo insidias Thracici littoris marisque procellas. 41. Ensis h. e. occisor. 42. Morte mea. 43. Unda. 44. Gloriam e

45. Barbara pars læva est, avidæ 46, substrata rapinæ.
47. Quam cruor & cædes bellaque semper habent.
Cumque sit hybernis agitatum fluctibus 48, æquor;
Pectora sunt ipso 49. turbidiora mari.
Quo magis his debes ignoscere, candide lector,
50. Si spe sunt, ut sunt, inferiora tuâ.
Non hæc in nostris, ut quondam scribimus, hortis;
Nec consuete meum lectule corpus habes.
Jactor in indomito 51. brumali luce 52. profundo;
Ipsaque cæruleis charta 53. feritur aquis.
Improba 54. pugnat hyems, 55. Indignaturque, quod ausim
Scribere, se 56. rigidas incutiente 57. minas.
Vincat hyems hominem. 58. sed eodem tempore quæso
Ipse 59. modum statuam carminis; 60. illa sui.

P. OVI-

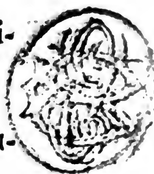
nostra morte. 45. Thracia ad lævam Ponti sita. 46. Al. *submissa* & *substructa* h. e. dedita. 47. Ubi semper homines occiduntur & bella geruntur. 48. Pontus. 49. Inquietiora. 50. Si meliora carmina sperasti. 51. Hibernis diebus. 52. Mari. 53. Conspergitur. 54. Adversatur. 55. Ægre ferre videtur. 56. Asperas procellas. 57. Hyems me a scribendi labore desistere cogit. 58. Sed hyemem precor, ut simul desistamus. 59. Finem faciendi versus. 60. Hyems statuat modum sui, h. e. sævire desinat.

P. OVIDII NASONIS
TRISTIUM
LIBER SECUNDUS.

ARGUMENTUM.

Poëta precatur Augustum, ut si non reditum indulgere velit, mitius tamen, ac tutius exilium concedat, dicitque se tentare, si forte carmina, quæ illi antea nocuere, nunc possint salutem reddere; quemadmodum Achillis hasta, quæ Telephum & vulneravit & sanavit. Prolixo igitur & artificioso carmine conatur Cæsarem placare, ostendens, se multa de eo scripsisse, enumeratque Poëtas alios quam plurimos, nunquam ulla clade affectos, quamvis mordacia aut turpia Poëmata ediderint.

Quid mihi vobiscum est, infelix cura [1]. libelli,
[2]. Ingenio perii qui miser ipse meo;
Cur 3. modo damnatas repeto 4. mea crimina Musas?

1. O libelli, cur vos iterum tracto, cum sitis cura, quæ me infelicem reddidit. 2. Quia ob præcepta artis amatoriæ relegatus sum. 3. Paulo ante ab Augusto & ideo quoque a me damnata carmina mea, a Musis profecta. 4. Quæ mihi

An semel est 5. pœnam commeruisse parum?
Carmina fecerunt, ut me cognoscere vellent
Omine 6. non fausto 7. fœmina virque, mea.
Carmina fecerunt, ut me moresque 8. notaret
9. Jam demum visâ Cæsar ab Arte meos.
10. Deme mihi studium; vitæ quoque crimina demes.
11. Acceptum refero versibus esse 12. nocens.
Hoc 13. pretium curæ 14. vigilatorumque laborum
Cepimus. ingenio pœna reperta meo.
Si saperem, 15. doctas odissem jure sorores,
Numina 16. cultori perniciosa suo.
At nunc (tanta meo comes est insania 17. morbo)
Saxa 18. malum refero rursus ad 19. ista pedem.
Scilicet & victus repetit 20. gladiator 21. arenam;

Et

---

criminis loco fuerunt. 5. In exilium esse missum. 6. Infelici. 7. In libris enim de Arte amandi docui & viros & fœminas amare. 8. Cognosceret & stigma inureret. 9. Al. *Jam pridem invisa.* 10. Adime mihi meorum scriptorum lasciviam, & nullum crimen morum in me erit. 11. Imputo versibus. 12. Me nocentem culpæque obnoxium esse. 13. Præmium, quod sc. ingenium meum est punitum. 14. Versuum vigilia & labore factorum. 15. Musas, quæ novem sorores finguntur. 16. Mihi qui eas colui. 17. Poësi, quæ mihi tantum nocuit. 18. Læsum. Al. *meum & memor*, h. e. sciens repeto, quæ mihi nocuerunt. 19. Al. *ista* h. e. ictus, pede percussa. 20. Qui gladiis pugnat. 21. Lo-

Et redit in [22]. tumidas [23]. naufraga puppis aquas.
Forsitan, ut quondam [24]. Teuthrantia regna tenenti,
Sic mihi [25]. res eadem vulnus opemque feret:
Musaque, quam [26]. movit, motam quoque leniet iram;
Exorant magnos carmina sæpe Deos.
Ipse quoque [27]. Ausonias Cæsar matresque nurusque
Carmina [28]. turrigeræ dicere jussit [29]. Opi.
Jusserat & Phœbo [30]. dici; quo tempore [31]. ludos
Fecit, quos ætas adspicit una semel.
His precor [32]. exemplis tua nunc, mitissime Cæsar,

Fiat

---

cum pugnæ. 22. Procellosas. 23. Navis naufragium passa. 24. Mysiæ regna, quæ rex Teuthrantus tenuit; hic virili stirpe carens, Argiopen filiam Telepho despondit, eumque regni successorem reliquit. 25. Eadem mea carmina, vel idem Augustus. 26. Iratum reddidit Augustum. 27. Latinas fœminas. 28. Coronam turritam gerenti. Ops enim est terra, cui civitates sunt suppositæ, turribus insignitæ. 29. Saturni conjugi, cui Deæ sacrificari & carmina cantari a matronis jussit Augustus, ut illa redderet hominibus vitæ alimenta. Eodem mense Saturnalia & Opalia celebrari consueverunt, quod Saturnus ejusque uxor frugum & fructuum inventores esse credantur. 30. Carmina. 31. Intelligit ludos sæculares, qui post centum annos fiebant. 32. Quæ ipse

Fiat 33. ab ingenio mollior ira meo.
34. Illa quidem justa est, nec me 35. meruisse negabo.
36. Non adeo nostro fugit ab ore pudor.
Sed, nisi peccassem, quid tu 37. concedere posses?
38. Materiam veniæ sors tibi nostra dedit.
Si, quoties homines peccant, sua fulmina mittat
Jupiter; exiguo tempore 39. inermis erit.
Hic 40. ubi detonuit strepituque exterruit orbem,
41. Purum discussis aëra reddit 42. aquis.
Jure igitur genitorque Deum 43. rectorque vocatur:
Jure 44. capax mundus nil Jove 45. majus habet.
Tu quoque, cum Patriæ rector dicare Paterque;
Utere 46. more Dei 47. nomen habentis idem.

48. Id-

---

dedisti. 33. Erga me virum ingeniosum. 34. Ira. 35. Iram tuam. 36. Non adeo sum impudens. 37. Condonare. 38. Peccatum meum dedit tibi occasionem exercendi clementiam. 39. Post emissa omnia fulmina. 40. Cum tonare desiit. 41. Post pluviam serenitatem terris reddit. 42. Nubibus aqua constantibus. 43. Dum tristibus læta miscet. 44. Amplus. 45. Superius. 46. More Jovis post tonitrua serenitatem reddentis, & sic Poëta tacite reditum precatur. 47. Patris. Al. *numen*, h. e. eandem tecum divinitatem.

48. Idque facis: nec te quisquam moderatius unquam
Imperii potuit 49. fræna tenere sui.
Tu veniam 50. parti superatæ sæpe dedisti,
51. Non concessurus quam tibi victor erat.
52. Divitiis etiam multos & honoribus auctos
Vidi, qui tulerant in caput arma tuum.
53. Quæque dies bellum, belli tibi sustulit iram:
54. Parsque simul templis 55. utraque 56. dona tulit.
Utque tuus gaudet miles, quod vicerit hostem:
57. Sic, victum cur se gaudeat, hostis habet.
58. Caussa mea est melior: qui nec 59. contraria dicor
Arma, nec hostiles esse secutus 60. opes.
Per mare, per terras, per 61. tertia numina juro,
Per te præsentem conspicuumque Deum;
Hunc animum favisse tibi, Vir maxime: meque,

62. Qua

48. Et tu moderate imperas. 49. Moderamina. 50. Al. *Partho superato* h. e. Parthis victis Asiæ populis. 51. Quam veniam tibi victus, si victor evasisset, non dedisset. 52. Multos quoque vitæ tuæ insidiantes ditasti & honorasti. 53. Eodem die, quo conjuratio in te est detecta, conjuratis veniam dedisti. 54. Conjurati ob placatum Cæsarem templis Deorum dona obtulerunt, tu vero ob liberationem a mortis periculo. 55. Victrix æque ac victa. 56. Victimas cum gratiarum actione. 57. Sic hostis tuus agnoscit, se juste esse victum, atque victoriâ tuâ misericordiam tuam est expertus. 58. Ego minus peccavi quam hostes, & sic magis veniam mereor. 59. Bella tibi adversa. 60. Imperium. 61. Cœlum.

[62]. Quâ solâ potui, mente [63]. fuisse tuum.
Optavi [64], peteres cœlestia sidera tarde;
Parsque fui turbæ [65]. parva precantis idem.
Et pia thura [66]. dedi [67]. pro te: cumque omnibus unus
Ipse quoque adjuvi [68]. publica vota meis.
Quid referam [69]. libros, illos quoque, [70]. crimina nostra,
Mille locis plenos nominis esse tui?
Inspice [71]. majus opus, quod adhuc, [72]. sine fine reliqui,
In [73]. non credendos corpora [74]. versa modos;
Invenies vestri [75]. præconia nominis illic:
Invenies [76] animi pignora multa mei.
Non tua carminibus [77]. major sit gloria, nec [78]. quo,
Ut major fiat, [79]. crescere possit, habet.

Fama

---

in quod Jovi est imperium, quemadmodum Neptuno, in mare & Plutoni in terram. 62. Cum corpore & armis haut valuerim. 63. Tibi deditum fuisse. 64. Sero moreretis. 65. Cum alii me majores essent. 66. Obtuli. 67. Pro tua salute. 68. Cum publica vota pro salute Principis fierent. 69. De Arte amandi. 70. Criminationes nostras: nam librorum de Arte amandi gratiâ me relegasti. 71. Metamorphosin. 72. Imperfectum. 73. Incredibiles. 74. Transformata. 75. Laudes tuas: in Metamorphosi enim, & imprimis in calce, laudat Julium Cæsarem & Augustum. 76. Indicia amoris erga te mei. 77. Cum jam sit maxima. 78. Quomodo. 79. Aut.

Fama Jovis 80. superest. tamen 81. hunc sua facta referri,
Et se materiam carminis esse, 82. juvat:
Cumque 83. Gigantêi memorantur prælia belli;
Credibile est lætum laudibus esse suis.
Te celebrant 84. alii 85. quanto decet ore, tuasque
Ingenio laudes 86. uberiore canunt.
Sed tamen, 87. ut fuso 88. taurorum sanguine centum,
Sic 89. capitur minimo thuris honore Deus.
Ah ferus, & nobis 90. nimium crudeliter hostis,
91. Delicias legit qui tibi cunque meas!
(Carmina ne nostris sic te venerantia libris
Judicio possint 92. candidiore legi.)
Esse sed irato quis te mihi posset 93. amicus?
Vix tunc ipse mihi 94. non inimicus eram.
95. Cum cœpit 96. quassata domus subsidere; partes
In proclinatas 97. omne recumbit onus:

98. Cun-

---

80. Ita celebrata, ut potius quid supersit, quàm desit. 81. Jovem. 82. Delectat. 83. Belli contra Gigantes suscepti, de quo Metam. Lib. 1. Fab. 5. 84. Imprimis Virgilius. 85. Quanto decet verborum pondere. 86. Majore. 87. In sacrificiis effuso. 88. Hecatomben intelligit, quæ erat sacrificium centum boum. 89. Delectatur. 90. Justo crudelior. 91. Qui tibi prælegit libros Amorum, vel præcepta mea amatoria. 92. A præjudiciis purgato. 93. Quia cuncti tua facta laudant. 94. Amicus. 95. Hoc simili ostendit, quod, offenso Augusto, omnes offenderit. 96. Per hanc intelligit Ovidius se ipsum. 97. Tota moles domus, perquam intelligit commune odium carmi-

98. Cunctaque 99. Fortuna rimam faciente dehiscunt.
1. Ipsa suos 2 quondam pondere tecta ruunt.
Ergo hominum quæsitum odium mihi carmine: 3. quaque
Debuit, est vultus turba secuta tuos.
At (memini) vitamque meam moresque 4. probabas
Illo, quem dederas, prætereuntis equo.
5. (Quod si non 6. prodest, 7. & honesti gratia nulla
Redditur; 8. at nullum crimen adeptus eram)
Nec male 9. commissa est nobis fortuna reorum,
Lisque 10. decem decies inspicienda viris.
11. Res quoque privatas statui sine 12. crimine judex:
13. Deque mea fassa est pars quoque victa fide.

Me

---

nis sui lascivia contractum. 98. Omnes partes domus aperiuntur. 99. Qua innuitur potentia Augusti. 1. Ipsæ domus partes. 2. Al. *quadam*. 3. Quod debuit turba iram tuam probavit. 4. Eo, quod me, tanquam Censor, equo donares, seu equidem faceres, qui equo prætervehebatur a templo Martis ad ædem Castoris, de quo Dionysius Lib. 6. 5. Me equitem esse. 6. Ad demonstrandam integritatem meam. 7. Et honesta mea facta non compensantur. 8. Saltem placet, me a te nullo crimine notatum fuisse. 9. Judicio meo credita. 10. A Centumviris, h. e. nec centumviratus mihi male creditus est. 11. Causas leviores, siquidem Triumvir fuerat. 12. Criminatione alicujus. 13. Et victi meo judicio meam in judicando integritatem laudarunt.

Me miserum! potui, si non [14]. extrema nocerent,
[15]. Judicio [16]. tutus [17]. non semel esse tuo.
[18]. Ultima me perdunt; imoque sub æquore [19]. mergit
[20]. Incolumem toties [21]. una procella ratem.
[22]. Nec mihi pars nocuit de gurgite parva: sed omnes
Pressere hoc fluctus, Oceanusque caput.
[23]. Cur aliquid vidi? cur noxia lumina feci?
Cur [24]. imprudenti [25]. cognita culpa mihi?
[26]. Inscius Actæon vidit sine veste Dianam:
Præda fuit canibus non minus ille suis.
Scilicet [27]. in Superis etiam fortuna luenda est;
Nec veniam læso numine casus habet.
Illa namque die, qua me malus abstulit error,
Parva quidem periit, sed sine [28]. labe, domus.
Sic quoque parva tamen, [29]. patrio dicatur ut ævo

Cla-

---

14. Ultimum tuum de me judicium, quo in exilium missus sum. 15. Quoniam me virum bonum esse judicasti. 16. Absolutus. 17. Sæpius. 18. Relegatio. 19. Opprimit. 20. Me salvum. 21. Unica & ultima illa ira tua. 22. Nec solus Augustus, sed & alii ejus causa me oppresserunt. 23. Incestum Augusti cum filia Julia, quæ etiam fuit relegationis causa. 24. Mihi non inquirenti, quid Augustus faceret. 25. Res, cujus notitia mihi culpæ ducitur. 26. Ut Actæon non studio Dianam videns punitus est; sic & ego forte aliquid videns punior. 27. Dii etiam eos puniunt, qui casu contra eos peccant. 28. Culpa. 29. Ut patris mei,

Clara, nec 30. ullius nobilitate minor:
Et neque divitiis, nec paupertate 31. notanda:
32. Unde sit in 33. neutrum conspiciendus eques.
Sic quoque nostra domus vel 34. censu parva, vel 35. ortu,
36. Ingenio certe non latet illa meo:
37. Quo videar quamvis 38. nimium juveniliter usus;
39. Grande tamen toto nomen ab orbe fero.
40. Turbaque doctorum Nasonem novit, & audet
41. Non fastiditis annumerare viris.
Corruit hæc igitur Musis 42. accepta, 43. sub uno,
Sed non exiguo, crimine lapsa domus.
Atque ea sic lapsa est, ut surgere, si modo læsi
44. Ematuruerit Cæsaris ira, queat.
45. Cujus 46. in eventu pœnæ clementia tanta est,

Ut

temporibus celebris vocari queat familia nostra. 30. Familiæ. 31. Inclyta est. 32 Ex qua familia. 33. Neutram partem. Ostendit, se mediocres divitias possedisse. 34. Fortunis. Equestris census erat quadringenta sestertia, hoc est, decem millia Philippeorum. 35. Origine. 36. Quicquid eorum sit, est tamen mihi ingenium Poëticum per orbem celebratum. 37. Ingenio. 38. Quia scriptis meis juvenilibus & amatoriis Augustum offendi. 39. Magnum. 40. Cohors. 41. Acceptis. 42. Grata. 43. Sed magno, quia Cæsarem offendi. 44. Lenita fuerit. 45. Augusti. 46. Cum

Ut fuerit nostro 47. lenior illa metu.
Vita data est. 48. citraque necem tua constitit ira,
O Princeps parce viribus use tuis.
Insuper accedunt te non adimente, paternæ
(Tanquam vita parum muneris esset) 49. opes.
Nec mea decreto damnasti facta Senatûs:
Nec mea 50. selecto judice jussa fuga est.
51. Tristibus invectus verbis (ita principe dignum)
Ultus es 52. offensas, ut decet, ipse tuas.
Adde, quod edictum, quamvis immane minaxque,
Attamen in pœnæ 53. nomine lene fuit.
Quippe relegatus: non exul dicor in illo:
54. Parcaque fortunæ sunt data verba meæ.
Nulla quidem sano gravior 55. mentisque potenti
Pœna est, quam 56. tanto displicuisse viro.
Sed solet interdum fieri placabile numen:
57. Nube solet pulsa 58. candidus ire dies.
59. Vidi ego pampineis oneratam vitibus ulmum,
Quæ

---

executioni mandata est. 47. Quam timui. 48. Sine animadversione in vitam & fortunas. 49. Patrimonium meum. 50. Cui secreto damnationem meam injunxisses. 51. Tristitiam denotantibus, qui ea commiseram, quæ pœna erant digna. 52. Crimina te offendentia. 53. Titulo. 54. Et decretum tuum de infortunio meo paucis ibi expositum est. 55. Menti generosæ & sanæ. 56. Augusto. 57. Irâ depulsâ, redit lenitas. 58. Serenus. 59. Primarius ulmorum

Quæ fuerat sævi fulmine tacta Jovis.
Ipse licet sperare vetes; sper abimus æque.
60. Hoc unum fieri te prohibente potest.
Spes mihi magna subit, cum 61. te, mitissime Princeps;
Spes mihi, respicio cum mea 62. fata cadit.
Ac veluti ventis 63. agitantibus æquora 64. non est
Æqualis rabies, continuusque furor:
Sed modo 65. subsidunt, intermissique silescunt,
Vimque putes illos deposuisse suam;
Sic abeunt redeuntque mei 66. variantque timores:
67. Et spem placandi dantque negantque tui.
68. Per superos igitur, qui dent tibi 69. longa, dabuntque
Tempora, 70. Romanum si modo nomen amant,
Per Patriam, quæ te 71. tuta & secura Parente est;

Cujus

---

decor erant vites, iis ideo additæ, ne jacerent pronæ, & maximum portendebant infortunium, si quid fulmine esset tactum. 60. Sperando in tuam clementiam te non lædi 61. Sc. considero. 62. Quia pœna fui dignus. Al. *facta*. 63. Commoventibus. 64. Eadem semper tempestatis vis. 65. Quiescunt. 66. Modò enim hoc, modo illud timeo. 67. Nunc spero, nunc despero. 68. Sc. oro. 69. Longævam vitam. 70. Romanum Imperium. 71. Sub Augusto

Cujus ut in 72. populo, pars ego nuper eram;
Sic tibi, quem semper factis animoque mereris,
73. Reddatur 74. gratæ debitus Urbis amor.
75. Livia sic tecum 76. sociales compleat annos,
Quæ, nisi te, nullo conjuge digna fuit.
77. Quæ si non esset, cælebs te vita deceret:
Nullaque, cui posses esse maritus, erat.
Sospite sic te sit 78. natus quoque sospes & olim
79. Imperium regat hoc cum seniore senex;
80. Utque tui faciunt sidus juvenile nepotes,
Per tua perque sui facta parentis eant.
Sic assueta tuis semper 81. Victoria castris
Nunc quoque se præstet notaque signa petat:
82. Ausoniumque Ducem solitis circumvolet alis:

---

enim erat pax. 72. Romano, 73. Exhibeatur. 74. Romæ tibi gratæ. 75. Liviam Drusillam putat, quam Augustus repudiatâ Scriboniâ in matrimonium duxit. Eam à matrimonio Tiberii Neronis, & quidem prægnantem abduxit, dilexitque & probavit unice, ac perseveranter. 76. Conjugales. 77. Nulla uxor te digna esset, ita ut in cœlibatu tibi fuisset vivendum. 78. Tiberius, quem Augustus in filium adoptârat. 79. Ipse senex te seniorem sustentet in imperio. 80. Ordo est: *Et tui nepotes*, sc. *Cajus*, qui in Lycia periit, & *Lucius*, qui Massiliæ; aut potius *Drusus* & *Germanicus*, *sidus juvenile*, i. e. insistant tuis & patris Julii vestigiis. 81. Victoria Dea semper sit in castris tuis. 82. Tiberium

Ponat & in nitidâ 83. laurea serta comâ.
84. Per quem bella geris, cujus nunc corpore pugnas;
85. Auspicium cui das grande, Deosque tuos.
86. Dimidioque tui præsens es, & aspicis Urbem:
Dimidio procul es, sævaque bella geris.
87. Hic tibi sic redeat superato victor ab hoste;
Inque 88. coronatis fulgeat altus equis;
89. Parce, precor; 90. fulmenque tuum fera tela 91. reconde.
Heu nimium misero cognita tela mihi!
Parce, Pater Patriæ: nec 92. nominis immemor hujus
93. Olim placandi spem mihi tolle tui.
Nec precor, ut redeam: quamvis majora petitis
Credibile est magnos sæpe dedisse Deos,
94. Mitius exilium si das, 95. propiusque roganti;
Pars erit e pœna magna levata mea.

96. Ul-

---

vel Drusum designat. 83. Victoriam, cujus signum laurus triumphantibus dari solebat. 84. Sc. in Germania. 85. Favorem Deorum tuorum. 86. Partim ipse præsens es, & gubernas rem Romæ, partim per legatos tuos procul bella geris. 87. Drusus. 88. Coronâ laureâ ornatis, h. e. triumphet. 89. Remitte iram & mitiga exilium. 90. Iram tuam. 91. Desine iratus esse. 92. Ut mitis, tanquam pater, sis. 93. Aliquando. 94. Ne Tomi exulem agere cogar. 95. Lo-

96. Ultima perpetior medios 97. projectus in hostes:
Nec quisquam 98. patriâ longius exsul abest.
Solus ad 99. egressus missus septemplicis Istri,
1. Parrhasiæ gelido virginis 2. axe premor.
3. Jazyges, & 4. Colchi, 5. Metereaque turba, 6. Getæque,
7. Danubii mediis 8. vix prohibentur aquis.
Cumque alii 9. caussa tibi sint graviore fugati,
10. Ulterior nulli, quam mihi, terra data est.
Longius hac nihil est, 11. nisi tantum frigus & hostis,
12. Et maris adstricto quæ coït unda gelu.

---

cum exilii Romæ propiorem. 96. Maxima mala. 97. Missus. 98. Româ. 99. Ostia Istri fluvii h. e. Danubii, qui in mare Ponticum vastis sex fluminibus evolvitur, nam septimum paludibus absorbetur. 1. Callistûs ex Arcadia, quæ in ursam mutata à Jove in Septentrione locata fuit; sic dicta à Parrhasia urbe Arcadiæ. 2. Polo Arctico. 3. Populi Scytharum, campos & planitiem incolentes. 4. Populi ad dextrum latus Ponti, Caucaso monti adhærentes, olim ex Ægypto profecti, qui Medeam fugientem persecuti, cum illam apprehendere non potuissent, circa Tomos & insulas Brigeidas consederunt. 5. Incolæ Metereæ urbis, supra Thyram fluvium sitæ. 6 Populi in Scythia Europæa, vergentes ad Pontum in orientem. 7. Separantibus urbem Tomon à gentibus ante nominatis. 8. Quin nos invadant. 9. Ob majus delictum à te relegati. 10. Ulterius in Septentrionem. 11. Quia urbes istæ in Septentrionali regione fuerunt inhabitabiles. 12. Et mare congelatum. Cimmerius Bosphorus, Asiam ab Europa separans, ita glaciatur, ut mare

13. Hactenus 14. Euxini 15. pars est Romana sinistri:
16. Proxima 17. Basternæ 18. Sauromatæque tenent.
19. Hæc est Ausonio sub jure 20. novissima, vixque
Hæret in imperii margine terra tui.
Unde precor 21. supplex ut nos 22. in tuta releges:
23. Ne sit cum patria pax quoque ademta mihi.
Ne timeam gentes, quas 24. non bene submovet Ister:
Neve 25. tuus possim civis ab hoste capi.
26. Fas prohibet 27. Latio quenquam de sanguine natum
28. Cæsaribus salvis 29. barbara vincla pati.

30. Per-

---

illud pedibus plerumque fit pervium. 13. Usque ad Danubium, terminum Romani Imperii. 14. Pontici maris, est a sinistra navigantibus ad Bosphorum Cimmerium. 15. Ditionis Romanæ. 16. Loca Istro vicina. 17. Scythiæ populi, siti vel ad Istrum flumen, vel ad mare Septentrionale. 18. Vel Sarmatæ, populi septentrionales, partim in Asia, partim in Europa, Tanai fluvio discreti. 19. Hæc terra, in quam exul missus sum, est ultimus Romani Imperii terminus. 20. Ultima. 21. Humillime. 22. Ubi hostis non est timendus. 23. Ne amissa patria & pacem perdam. 24. Non tutò arcet. 25. Romanus civis. 26. Jus vetat Romanum civem vincire. 27. Romano. 28. Imperio salvo. 29. Ex-

30. Perdiderint, cum me duo crimina, 31. carmen & 32. error;
33. Alterius facti culpa silenda mihi.
34. Nam non sum tanti, ut renovem 35. tua vulnera, Cæsar;
Quem nimio plus est 36. indoluisse semel.
37. Altera pars superest: qua turpi crimine tactus
Arguor obscœni doctor adulterii.
Fas ergo est 38. aliqua 39. cœlestia pectora falli;
Et sunt 40. notitia multa minora tuâ?
Utque Deos, cœlumque simul sublime 41. tuenti
42. Non vacat exiguis rebus adesse Jovi;
A te 43. pendentem sic dum circumspicis orbem,
44. Effugiunt curas inferiora tuas.
45. Scilicet 46. imperii, Princeps, 47. statione relicta
48. Imparibus leges carmina facta modis?
Non 49. ea te moles Romani nominis urget,

---

terorum. 30. Causa exilii mei fuerint. 31. Præcepta amatoria. 32. Imprudentia. 33. Erroris. 34. Restitutio mea tanti non est æstimanda. 35. Tuos dolores. 36. Iis semel dolore affectum fuisse. 37. Restat, ut me de carmine amatorio purgem. 38. Aliqua ratione. 39. Qualia sunt tua, ô Auguste. 40. Non digna, ut ea cognoscas. 41. Regenti, 42. Non est possibile. 43. Tibi parentem. 44. Non curas minora, qualia fuere mea carmina de Arte amatoria. 45. Ironice loquitur. 46. Si curam imperii, ceu miles stationem, reliquisses. 47. Eo loco, qui vigilibus ad excubias agendas est assignatus. 48. Carmina Elegiaca, qualia erant libri de Arte amandi. 49. Ea rerum magnitudo, h. e. im-

Inque tuis humeris 50. tam leve fertur onus;
51. Lusibus ut possis advertere numen ineptis,
52. Excutiasque oculis otia nostra tuis.
Nunc tibi 53. Pannonia, est, nunc 54. Illyris ora domanda:
55. Rhætica nunc præbent 56. Thraciaque arma metum:
Nunc petit 57. Armenius pacem: nunc 58. porrigit arcus
59. Parthus eques, timidâ 60. captaque signa manu.
Nunc te 61. prole tua 62. juvenem Germania sentit;
63. Bellaque pro magno Cæsare Cæsar obit.
Denique, ut in tanto, 64. quantum non exstitit unquam,

65. Cor-

---

perium tibi non est oneri. 50. In se grave, tibi leve. 51. Poëmatibus & nugis insistere. 52. Perlegas versus in otio factos. 53. Regio ad Istrum, ab Augusto domita, hodie *Slavonia*. 54. Illyrii populi sunt sub Alpibus. 55. Rhæti ad Italiam usque pertinent, quæ est supra Veronam & Comum. 56. Thraces sunt Septentrionales populi Germaniæ, ad Pontum Euxinum habitantes, qui cum cæteris desciverant. 57. Armenii sunt populi in Asia. 58. Arma tibi supplex offert. 59. Parthi erant Asiæ populi. 60. Ex metu remittit signa militaria, M. Crasso & Antonio adempta. 61. Druso privigno tuo, legato in Germaniam misso. 62. Augustus erat senex, sed Drusus juvenis, & Augustum quam juvenem reddebat. 63. Drusus è familia Cæsaris pro Cæsare Augusto bella gerit. 64. Quia imperium Romanum nun-

65. Corpore, 66. pars nulla est quæ labet imperii;
67. Urbs quoque te 68. & legum lassat tutela tuarum,
69. Et morum, 70. similes quos cupis esse tuis.
71. Nec tibi contingunt, quæ gentibus otia præstas;
Bellaque cum multis irrequieta geris.
Mirer in hoc igitur 72. tantarum pondere rerum
Nunquam te nostros evoluisse 73. jocos?
At si (quod mallem) 74. vacuus fortasse fuisses,
Nullum legisses crimen in 75. Arte mea.
Illa quidem fateor 76. frontis non esse severæ
Scripta, nec a tanto 77. Principe digna 78. legi:
Non tamen idcirco 79. legum contraria jussis
Sunt ea; 80. Romanas erudiuntque nurus.

---

quam fuit majus, quam felicissimo Augusti tempore. 65. Imperio. 66. Nulla provincia malè regatur. 67. Roma, de qua ipse Augustus gloriabatur: marmoream se relinquere, quam lateritiam accepisset. 68. Et novæ leges fatigant te, circa quas Augustus occupatus fuit. 69. Augustus imperatis à Senatu decem adjutoribus unumquemque equitum rationem vitæ reddere coëgit. 70. Mores subditorum tuorum tuis vis esse similes. 71. Non potes esse otiosus. 72. In tanto imperio. 73. Jocosa scripta. 74. Otiosus. 75. Arte amandi. 76. Non competere severo homini. 77. Imperatore. 78. Lectu. 79. Legibus vetita. 80. Docent

Neve 81. quibus ſcribam poſſis dubitare; libellus
Quatuor hos verſus 82. e tribus unus habet:
Eſt procul, 83. vittæ tenues, 84. inſigne pudoris;
Quæque tegis medios 85. inſtita longa pedes:
Nil, niſi 86. legitimum, 87. conceſſaque furta, canemus;
Itaque meo nullum carmine 88. crimen erit.
Ecquid ab hac omnes 89. rigide ſubmovimus 90. Arte,
Quas 91. ſtola 92. contingi vittaque ſumta vetat?
At matrona poteſt 93. alienis artibus uti;
Quoque 94. trahat, quamvis non 95. doceatur, habet.
Nil igitur matrona legat: quia carmine ab omni
96. Ad delinquendum doctior eſſe poteſt.
Quodcunque attigerit, ſi qua eſt 97. ſtudioſa ſiniſtri,

98. Ad-

---

amare caſtas mulieres. 81. Pro quibus. 82. Primus e tribus illis libris de Arte amandi. 83. Vitta eſt ornamentum capitis muliebre. Per vittas autem deſignat virgines & innuptas. 84. Signum. 85. Limbus imus, veſtis matronarum; ſumta pro nupta vel matrona. 86. Per leges licitum. 87. Lege permiſſos concubitus. 88. Docens illicita. 89. Al. *rigidas* h. e. honeſtas matronas. 90. Amandi. 91. Veſtis honeſtarum fœminarum ad infimos usque pedes demiſſa. 92. Violari. 93. Non à me conſignatis. 94. Sequatur. 95. Amare. 96. Ad peccandum. 97. Proclivis ad deterio-

[98]. Ad vitium mores instruet inde suos.
[99]. Sumserit Annales; (nihil est [1]. hirsutius illis)
[2]. Facta sit unde parens Ilia nempe leget.
[3]. Sumserit, [4]. Æneadum genitrix ubi prima; requiret,
Æneadum genitrix [5]. unde sit alma Venus.
Persequar inferius, (modo si licet ordine ferri)
Posse nocere animis carminis omne genus.
(Non tamen [6]. idcirco [7]. crimen liber omnis habebit,
Nil prodest, quod non lædere possit idem.)
Igne quid utilius? si quis tamen [8]. urere [9]. tecta
[10]. Comparat, [11]. audaces instruit igne manus.
Eripit interdum, modo dat medicina salutem;
Quæque juvans monstrat, quæque sit herba nocens.
Et latro & cautus præcingitur ense viator:
[12]. Ille sed insidias, [13]. hic sibi portat opem.

---

ra. 98. Peccandi occasionem inde capiet. 99. Si sumserit libros gesta populi Romani continentes. 1. Severius. 2. Quomodo Ilia seu Rhea Sylvia, gravida à Marte, geminos peperit. 3. Si sumserit. Al. *Sumserit Æneadem* i. e. Virgilii opus, Æneida. 4. Romanorum mater. 5. Unde ducat originem, sc. è mari sanguinolento, ab abscisso membro virili Saturni; vel ex quo susceperit Æneam, eò scil. respiciens, quod & Æneas ex adulterio Veneris & Anchisæ natus sit. 6. Quia in scriptis aliquid est, quod nocere queat animis. 7. Criminari poterit. 8. Incendere. 9. Domos. 10. Al. *Cœperit.* 11. Scelestas. 12. Latro. 13. Viator.

Discitur [14]. innocuas ut agat [15]. facundia caussas:
[16]. Protegit hæc sontes immeritosque premit.
Sic igitur carmen, [17]. recta si mente legatur,
Constabit nulli posse nocere meum.
At quiddam vitii, quicunque [18]. hinc concipit, errat:
Et nimium scriptis [19]. abrogat ille meis.
Ut tamen hoc [20]. fatear; [21]. Ludi quoque [22]. semina præbent
Nequitiæ. [23]. tolli tota theatra jube:
[24]. Peccandi caussam quæ multis sæpe dederunt,
[25]. Martia cum durum sternit arena solum.
[26]. Tollatur [27]. Circus; [28]. non tuta licentia Circi:

Hic

---

14. Ut bonas & justas causas tractet ac defendat. 15. Rhetorica. 16. Defendit tamen quandoque noxios, & accusat innoxios. 17. Sincera. 18. Ex carmine meo. 19. Detrahit. 20. Addam. 21. In honorem Deorum fieri soliti. 22. Principia & occasiones lasciviæ. 23. Ergone tollenda omnia theatra. 24. Ludi quoque gladiatorii causam peccandi suppeditârunt. 25. Cum arena, ubi gladiatores pugnam suscipiebant, cujus Deus Mars est, durum solum sternit, siquidem gladiatorii ludi in foro arena constrato fieri solebant. Intelligi etiam potest Campus Martius, qui sæpius amoris fuit causa. 26. Ergo. 27. Locus muris cinctus, in quo exercebantur equi & pugiles, in ejus autem circuitu ædificabantur spectacula, è quibus patres atque equites prospectare solebant. 28. Quia & in Circo peccandi reperitur

Hic sedet ignoto juncta puella viro.
29. Cum quædam spatientur in hac ut amator eadem
Conveniat, quare porticus ulla patet?
Quis locus est templis 30. augustior? hæc quoque 31. vitet,
32. In culpam si qua est ingeniosa suam.
33. Cum steterit Jovis æde; Jovis 34. succurret in æde,
Quam multas 35. matres fecerit ille Deus.
36. Proxima adoranti Junonia templa 37. subibit,
38. Pellicibus multis hanc doluisse Deam.
39. Pallade conspecta, 40. natum de crimine virgo
41. Sustulerit quare quæret Erichthonium.

D 6 42. Ve-

---

materia. 29. Quoniam puellæ ideo in porticu deambulant, ut amator accedat, cur porticus ædificantur, & cuivis intrare est licitum? 30. Splendidior atque sanctior. 31. Quia peccandi occasionem præbere possunt. 32. Peccare ibi cum amatoribus. 33. Cum venerit in Jovis Capitolini templum. 34. In mentem veniet. 35. Gravidas. 36. Cum fœmina lasciva intrabit templa Junonis, juncta templo Jovis in monte Capitolino. 37. Incidet. 38. Junonem indoluisse multis meretricibus (nam *pellex* est meretrix, cum alterius fœminæ marito rem habens,) quas Jupiter amavit. 39. Visâ Palladis effigie. 40. Natum de lite Erichthonio nomen injunctum, ἀπὸ τῆς ἔριδος καὶ χθονὸς h. e. ex lite & humo. Cum enim Jupiter, renuente Minerva, Vulcano matrimonium illius spopondisset, Vulcanus vi virginem est aggressus, uterque luctandum semen in terram effudit, unde puer ille natus, vid. Ovidius Metam. Lib. 2. Fab. 8. 41. Educandum

42. Venerit in magni templum tua; 43.] munera Martis;
Stat 44. Venus Ultori juncta viro ante 45. fores.
46. Isidis æde sedens cur 47. hanc 48. Saturnia quæret
Egerit 49. Ionio Bosporioque mari.
50. In Venere Anchises in Luna 51. Latmius heros,
In Cerere 52. Jasion, qui] referatur, erit.
53. Omnia 54. perversas possunt corrumpere mentes.
Stant tamen illa suis omnia tuta locis.
At procul 55. ab scriptâ solis meretricibus Arte
56. Sub-

---

dederit filiabus Cecropis. 42. Martis ultoris (ab ulciscendo ita dicti) designat templum, quod Augustus bello Philippensi pro ultione paterna suscepto voverat, in quo voluit de bellis triumphisque senatum consuli, sanxitque, ut provincias cum imperio petituri ex eo deducerentur, quique victores rediissent, eo insignia triumphorum inferrent. 43. Al. *numina*. h. e. quem tu imprimis colis. 44. Juncti enim erant in adulterio. h. e. incidet adulterium Martis cum Venere. 45. Templi sc. Veneris genetricis, juncti Martis templo. 46. In templo Deæ Ægyptiacæ, proximo ei campo, qui junctus erat campo Martio. Jsis, Jo prius dicta, erat Inachi fluminis filia. 47. Jsidem. 48. Juno Saturni filia. 49. Per mare Jonium & Bosphorum Thracium, quia ea cum Jove concubuerat. 50. Succurret, Anchisen è Venere sustulisse Æneam. Al. *in Venerem, in Lunam, in Cererem.* 51. Endymion à Latmio monte Cariæ cognominatus, cum quo Luna rem habuisse fertur. 52. Filius Jovis & Electræ, cum quo Ceres concubuit, & ex eo Plutonem suscepit. 53. Illa. 54. Pravas. 55. Ab Arte amandi, quam non virgini-

56.Submovet 57. ingenuas pagina prima nurus.
Quæcunque 58. irrumpit, 59. quo non sinit ire sacerdos,
Protinus 60. hoc 61. vetiti criminis acta rea est.
Nec tamen est facinus 62. molles 63. evolvere versus.
Multa licet castæ 64. non facienda legant.
Sæpe 65. supercilii 66. nudas matrona severi
Et 67. Veneris stantes ad genus omne videt.
68.Corpora Vestales oculi meretricia cernunt:
Nec 69. domino pœnæ res ea caussa fuit.
At cur in 70. nostra nimia est lascivia Musa?
Curve meus cuiquam suadet amare liber?
Nil nisi peccatum manifestaque culpa fatendum est:
Pœnitet ingenii 71. judiciique mei.

---

bus & matronis, sed solis meretricibus scripsimus. 56. Arcet. 57. Honestas, pudicas. 58. Vi ingreditur. 59. Sc. in adyta. 60. Hanc ob causam. 61. Illiciti criminis rea agi potest. 62. Lascivos. 63. Legere. 64. Non imitanda. 65. Gravitatis severæ. 66. Meretrices, nudæ Floralia h. e. Floræ diem natalem, magna licentia Romæ celebrantes. 67. In omnem formam Veneris stantes. 68. Virgines Vestales, Vestæ sacra curantes, quas castissimas esse decet, impune vident meretrices. 69. Lenoni, qui nudas illas a conspectu Vestalium submovere debuisset; vel Pontifici Maximo, qui in Vestales animadvertebat, si incaste vixissent. 70. Nostris carminibus. 71. Quod judicavi, ejusmodi opus

72. Cur non 73. Argolicis potius quæ concidit armis
74. Vexata est iterum carmine Troja meo?
Cur tacui 75. Thebas, & 76. mutua vulnera fratrum;
77. Et septem portas 78. sub duce quamque suo?
79. Nec mihi materiam bellatrix Roma negabat:
Et 80. pius est 81. patriæ facta referre labor.
Denique, cum meritis impleveris omnia, Cæsar,
Pars mihi de 82. multis una canenda fuit.
Utque 83. trahunt oculos radiantia lumina Solis;
Traxissent animum sic tua facta meum.
84. Arguor immerito; 85. tenuis mihi campus aratur:

86. Il-

---

scribendum. 72. Quare non scripsi de bellis Trojanis. 73. Græcis, à civitate primaria *Argo* ita dictis. 74. Describendo iterum ejus casum & ruinam, quasi veram cladem. 75. Bella urbis Thebarum, in Bæotia sitæ. 76. Mortem fratrum Eteoclis & Polynicis, qui mutuo ictu cecidere. 77. Thebæ ab auctoribus vocantur Heptaphylæ, quia septem portis amoliebantur. 78. Nam septem Reges conspirarant contra Eteoclem pro Polynice, & in oppugnatione Thebarum unusquisque horum ducum portam aggrediebatur. 79. Potuissem etiam bella Romana describere. 80. Debitus. 81. Sulmonis. 82. Multorum tuorum factorum. 83. Ad se. 84. Quod bellum Thebanum & reliqua, aut Augusti res gestas non descripserim. 85. Levis materia à me tractatur.

86. Illud erat magnæ fertilitatis opus.
87. Non ideo debet pelago se credere, si qua
Audet in exiguo ludere cymba lacu.
Forsitan & dubitem, 88. numeris levioribus aptus
Sim satis; in 89. parvos sufficiamque modos.
At si me jubeas 90. domitos Jovis igne Gigantes
Dicere; conantem debilitabit 91. onus.
92. Divitis ingenii est 93. immania Cæsaris acta
Condere; 94. materia ne superetur opus.
Et tamen 95. ausus eram; sed 96. detrectare videbar,
97. Quodque nefas, damno viribus esse tuis.
Ad leve rursus opus 98. juvenilia carmina veni;
Et 99. falso movi pectus amore meum.
Non equidem 1. vellem: sed me 2. mea fata trahebant,
Inque meas 3. pœnas ingeniosus eram.

Hei

---

86. Vel bellum Thebanum, vel Trojanum, vel mors Eteoclis & Polynicis, vel Augusti gesta, erant fertilis ingenii & magni laboris. 87. Non audere debet magna, qui parva perferre valet. 88. Rebus magis tenuibus. 89. Versus de levi argumento agentes. 90. Bellum Giganteum. 91. Opus difficile. 92. Diserti. 93. Maxima Cæsaris facta describere. 94 Ne materia sit major opere & carmine. 95. Tentassem tua gesta describere. 96. Recusare ob ingenii imbecillitatem. 97. Tenuiter enim scribendo magna tua facta nefas est. 98. Ad amatoria tractanda redii. 99. Simulando, me esse amore captum. 1. Hoc factum esse. 2. Diis ita visum est, ut postea ideo relegaret. 3. Ut ob scripta mea

Hei mihi, quod [4]. didici! quod me docuêre parentes,
[5]. Litteraque est oculos ulla morata meos!
Hæc tibi me invisum lascivia fecit, ob Artes,
Quas ratus es [6]. vetitos [7]. sollicitasse toros.
Sed neque me nuptæ didicerunt [8]. furta [9]. magistro:
[10]. Quodque parum novit, nemo docere potest.
Sic ego [11]. delicias, & mollia carmina feci,
[12]. Strinxerit ut nomen fabula nulla meum.
Nec quisquam est adeo [13]. media de plebe maritus,
Ut [14]. dubius [15]. vitio sit pater ille meo.
Crede mihi; mores [16]. distant a carmine nostro,
Vita verecunda est, [17]. Musa jocosa mihi.
Magnaque pars operum [18]. mendax & ficta meorum
[19]. Plus sibi permisit [20]. compositore suo.
[21]. Nec liber indicium est animi, sed honesta voluptas,
Plurima [22]. mulcendis auribus apta feres.

Ac-

punirer. 4. Versus componere. 5. Cur ullum tempus impendi studiis. 6. Castas matronas. 7. Allicere. 8. Adulteria furtim committi solita. 9. Ipsarum. 10. Adulteria docere non potui, quia ea ignoro. 11. Amatorias vel jocos. 12. Læserit meam famam. 13. De vulgo. 14. Ut ob adulterium cum ejus uxore commissum dubitaretur, num ille esset filii sui pater. 15. Præceptis meis. 16. Differunt, quia non vixi, ut scripsi. 17. Versus. 18. Narrans amores fictos. 19. Plus lasciviæ sibi indulsit. 20. Me Ovidio, qui ea composui. 21. Liber non est mentis index. 22. Ut dele-

Accius eſſet [23]. atrox, [24]. conviva Terentius eſſet;
Eſſent [25]. pugnaces, qui fera bella [26]. canunt.
Denique compoſui [27]. teneros non ſolus amores:
Compoſitus pœnas ſolus amore dedi.
Quid niſi [28]. cum multo Venerem confundere vino
Præcepit [29]. Lyrici [30]. Teïa Muſa ſenis?
[31]. Lesbia quid docuit Sappho, niſi amare puellas?
[32]. Tuta tamen Sappho, tutus & [33]. ille fuit.
Nec tibi, [34]. Battiade, nocuit, quod ſæpe legenti
[35]. Delicias verſu faſſus es ipſe tuis.
[36]. Fabula jucundi nulla eſt ſine amore [37]. Menandri:

Et

---

ctet legentium aures. 23. Crudelis, quia ſcripſit Tragœdias. 24. Quia de conviviis agit. 25. Bellicoſi. 26. Deſcribunt. 27. Verſus de amore agentes. 28. Amori operam dare, multo prius exhauſto vino. 29. Anacreontis Poëtæ Lyrici. 30. Anacreontis carmen, qui Teon, Joniæ oppidum, habuit patriam. 31. Sappho poëtria ex inſula Lesbo, compoſuit libros lyricos, epigrammata, jambos & elegias, invenit carmen, Sapphicum ab ipſa denominatum, ejusque poëmata erant laſciva. 32. Non ſunt puniti ob carminis laſciviam. 33. Anacreon. 34. Battiades Callimachus appellatur a Batto generis ſui auctore. Ille compoſuit omnis generis poëmata, & Lyden puellam amavit, de qua etiam elegias ſcripſit. 35. Amores tuos. 36. Comœdia. 37. Græci Co-

Et solet 38. hic 39. pueris virginibusque legi.
40. Ilias ipsa quid est, nisi turpis 41. adultera, de qua
Inter 42. amatorem pugna 43. virumque fuit?
44. Quid prius est illi flamma Chryseidos? utque
Fecerit iratos 45. rapta puella duces?
Aut quid 46. Odissea est, nisi 47. fœmina, propter amorem,
Dum 48. vir abest, multis una petita 49. procis?
Quid nisi 50. Mæonides 51. Venerem Martemque ligatos
Narrat in 52. obscœno corpora prensa toro?
Unde nisi indicio magni sciremus Homeri,
53. Hospitis igne duas incaluisse Deas?
Omne genus scripti 54. gravitate Tragœdia vincit;

55. Hæc

---

mici. 38. Menander. 39. Ab innuptis legi. 40. Opus Homeri de Ilio sive bello Trojano. 41. Helena à Paride rapta. 42. Paridem. 43. Menelaum. 44. Quid in principio statim Iliados describitur, nisi Agamemnonis amor in Chriseida? 45. Briseis Achilli ab Agamemnone erepta, unde ortæ sunt inter eos inimicitiæ. 46. Alterum Homeri carmen, Ulyssis è Trojano bello in patriam reditum, molestiasque itineris, describens. 47. Penelope Ulyssis uxor. 48. Nam Ulysses errabat post Trojæ excidium. 49. A *viris*. 50. Homerus. 51. Veneris & Martis adulterium, quos Vulcanus maximè tenuibus retibus deprehendit, omniumque Deorum oculis videndos subjecit. 52. Lecto, ubi obscœnum adulterium commissum est. 53. Circen & Calypso captas fuisse amore Ulyssis. 54. In Tragœdiis enim

55. Hæc quoque materiam semper amoris habet,
Nam quid in 56. Hippolyto, nisi 57. cæcæ flamma 58. novercæ?
59. Nobilis est 60. Canace 61. fratris amore sui.
Quid, non 62. Tantalides 63. agitante Cupidine currus
64. Pisæam 65. Phrygiis vexit 66. eburnus equis?

67. Tin-

---

tractantur res graves. 55. Semper quoque continet amores. 56. De quo Seneca Tragœdiam scripsit. 57. Amore. Al. *sævæ*. 58. Phædræ, quæ fuit causa mortis Hippolyti cum ille recusasset turpia petenti assentiri. 59. clara. 60. Quæ ex fratre Macareo filium peperit, & eo scelere comperto se ipsam jussu patris interfecit: Macareus autem in templum Apollinis Delphici confugit. 61. Macarei. 62. Pelops Tantali filius. 63. Impellente amore currus. 64. Hippodamiam, natam Pisæ, quæ Arcadiæ erat urbs. Oenomaus, Martis & Æginæ filius, sæpe interpellatus de filiæ Hippodamiæ nuptiis, respondit, se eam illi esse daturum, qui cursu equorum ipsum vinceret; ita, ut, cum procus currere cœpisset, Oenomaus arietem Jovi sacrificaret. Peractis sacris ipse currum conscendit, & velocitate equorum, vento genitorum, omnes assecutos hastâ transfixit. Tandem Pelops, ex Peloponneso veniens, corrupto auriga Myrtilo victor evasit. 65. Harpina & Psilla, quos equos Pelops è Phrygia redux secum duxit. 66. Eburnus Pelops vocatur à Poetis, quia Tantalus ejus pater volens Deorum tentare divinitatem, eis invitatis filium suum epulandum apposuit; à quo omnes Dii abstinuerunt, excepta Cerere, quæ brachium ejus consumpsit. Postea dii petente Tantalo, cum voluissent ejus filium ab inferis revocare, Ceres ei eburneum brachium restituit.

[67]. Tingeret ut [68]. ferrum natorum; sangvine [69]. mater,
Concitus [70]. a læso fecit amore dolor.
Fecit amor subitas [71]. volucres; cum [72]. pellice [73] regem
[74]. Quæque suum luget nunc quoque mater Ityn.
Si non [75]. Æropen [76]. frater sceleratus amasset;
[77]. Aversos Solis non legeremus equos.
Impia nec [78]. tragicos tetigisset [79]. Scylla [80]. cothurnos,
[81]. Ni patrium crimen desecuisset amor.

Cui

---

67. Medea, irata, quod Jason, se expulsâ, Creusam in matrimonium duxit, filios in ultionem patris jugulavit. 68. Gladium. 69. Medea. 70. Ab amore Medeæ à Jasone læso. 71. Aves. 72. Philomela. 73. Tereum. 74. Prognen designat, Terei Regis Daulidis uxorem, quæ Ityn filium occidit & patri epulandum apposuit, propter sororem Philomelam violatam; postea mutata est in lusciniam. 75. Aerope, Atrei uxor, cum Thyeste concubuit, quod ægre ferens Atreus liberos ei epulandos apposuit, quæ Sol, ne pollueretur, aufugit. 76. Thyestes Atrei frater. 77. Quasi refugientes atrocitatem istius spectaculi. 78. Tragicum stylum. 79. Filia Nisi, Megarensium Regis, quæ Minois paterni hostis amore capta, ut illum sibi beneficio aliquo devinciret, patrem purpureo capillo, in quo totius regni fatum situm erat, spoliavit, eumque hosti obtulit, ceu futuri conjugii dotem. Cum verò à Minoe contemneretur, doloris impatiens in Cirim avem est mutata. 80. Cothurni erant calcei Tragicorum altiores, ut ipsi altiores apparerent. 81. Nisi amore resecuisset

Qui legis 82. Electran, & 83. egentem mentis Oresten,
Ægisthi 84. crimen 85. Tyndaridosque legis.
Nam quid de 86. tetrico referam 87. domitore 88. Chimæræ,
89. Quem 90. leto fallax hospita pæne dedit?
Quid loquar 91. Hermionem? quid te, 92. Schœneïa virgo;
Te

---

purpureum patris Nisi crinem. 82. Electra Agamemnonis filia, Orestis soror, illum è manibus Clytemnestræ matris & Ægisthi vitrici liberavit, occultavitque apud Strophium Phocensem. Ipsa urnam, simulatis fraternis ossibus detulit deflens. Orestes ab Argivis adjutus, matrem Ægisthumque occidit. 83. Insanum factum. 84. Adulterium cum Clytemnestra, vel Agamemnonis mortem, quem Ægisthus & Clytemnestra occiderant, cum à bello Trojano rediret. 85. Clytemnestræ filiæ Tyndari ex Leda, uxorisque Agamemnonis, quæ cum Ægistho Thyestis filio, dum maritus bello Trojano interfuit, adulterium commisit. 86. Severo. 87. Bellerophonte, Glauci filio, qui, stupri accusatus, missus est ad Chimæram & Amazones occidendum; cum rediret victor, innocentiamque probasset, uxorem accepit filiam regis Lyciæ, ut & dimidiam regni partem. 88. Hunc montem Bollerophon fecit habitabilem quapropter fingitur Chimæram occidisse. Mons iste Lyciæ in cacumine habebat leones, in medio capras, in imo serpentes, unde versus: *Prima leo, postrema draco, media ipsa Chimæra.* 89. Bellerophontem. 90. Sthenobæa, falso eum accusans ferè occidit. 91. Menelai vel Thesei & Helenæ filiam, quæ Oresti, Agamemnonis filio desponsata fuit. Sed cum Ægisthus cum Clytemnestra, Agamemnonis uxore, concumberet, & Electræ sororis industriâ ejus manus evasisset Orestes, concessit illam Ægisthus Pyrrho Achillis filio, postea ab Oreste occiso. 92. Atalanta Schœnei regis Scyri insulæ filia.

Teque, 93. Mycenæo 94. Phœbas amata duci ?
Quid 95. Danaen, 96. Danaësque nurum, 97. matremque Lyæi ?
98. Hæmonaque, 99. & noctes quæ coiere duas ?

Quid

---

93. Ab Agamemnone, Mycenarum rege. 94. Cassandra, Phœbi sacerdos, Priami regis filia, quam post Trojæ excidium Agamemnon Mycenas captivam duxit, ejus amore captus. 95. Hæc unica erat Acrisii, Argivorum Regis, filia. Iste monebatur, quod periturus sit manu ejus, qui ex filia nasceretur, quapropter eam turri inclusit. Jupiter se mutat in aureum imbrem, & sic in puellæ gremium decidit, quæ inde prægnans facta est. Pater id intelligens, arcæ inclusam in mare projici jussit. Hæc in Italiam delata, inventa à Piscatore cum Perseo, quem enixa fuerat, & oblata Regi, ab eo uxor ducta, cum qua etiam Ardeam condidit. 96. Andromedam, Persei, Danaes filii, uxorem, quæ causa fuit ejus cladis, quâ Cephenes, Asiæ Minoris populi, interierunt, partim à Perseo in nuptiis Andromedæ occisi, partim in saxa conversi. 97. Semelen, Bacchi matrem, Cadmi, Thebarum Regis, filiam, ex qua Jupiter Bacchum genuit, Lyæus ideo dictum, quia ebriorum membra vel curas solvit. 98. Hæmon erat juvenis Thebanus, qui Antigonem, Oedipi & Jocastæ filiam, tantopere amavit, ut, cum eam Creontis jussu occisam audiret, eò quod Polynicem fratrem humasset, se ipsum gladio transfodit. Al. *Alcmenam*, quæ erat Electrionis filia, & eâ lege Amphitrioni nupserat, ut fratris sui interfecti mortem ulcisceretur. Cum itaque hic adversus Teleboas Ætoliæ populos, pro Thebanis in expeditionem profectus esset, Jupiter sub specie Amphytrionis Alcmenam compressit, & ex ea Herculem genuit. 99. Jupiter enim fertur ex duabus noctibus unam fecisse, ut

Quid [1]. generum Peliæ? quid [2]. Thesea? quidve [3]. Pelasgûm
[4]. Iliacam tetigit qui rate primus humum?
Huc [5]. Iöle, [6]. Pyrrhique parens; huc [7]. Herculis uxor,
Huc accedat [8]. Hylas, [9]. Iliadesque puer.
[10]. Tempore deficiar, tragicos si persequar ignes,
Vixque meus [11]. capiat [12]. nomina nuda liber.
[13]. Est & in [14]. obscœnos deflexa Tragœdia risus,
Multaque [15]. præteriti verba pudoris habet.
Nec nocet [16]. auctori, [17]. mollem qui [18]. fecit Achillem,
[19]. Infregisse suis fortia facta [20]. modis.
[21]. Junxit Aristides Milesia crimina secum:

[22]. Pul-

Herculem conciperet. 1. Admetum, qui Alcesten Peliæ filiam natu majorem, despondente Jasone, post Peliam Medeæ fraude peremptum, in matrimonium duxit. 2. Thesei Tragœdiam, in qua describitur Helenæ raptus, ejusque opera Pirithoo præstita ad rapiendam Proserpinam. 3. Protesilaum Thessalum, de quo vid. Heroid. Ep. 13. 4. Trojanam. 5. Euryti, Oechalia ab Hercule amata. vid. Metam. 6. 6. Deidamia. 7. Megara. 8. Herculis comes. 9. Ganymedes Trojanus, filius Trois regis. 10. Tempus me deficeret, si amores in Tragœdiis contentos commemorarem. 11. Capiet. 12. Eorum, quorum causa Tragœdia est composita. 13. Tractantur etiam ut plurimum in Tragœdiis res obscœnæ, quibus spectatores rident. 14. Quia risus est Tragœdiæ admodum inimicus, ceu in materia luctuosa. 15. Præteritæ obscœnitatis. 16. Homero vel alii Poetæ, qui Achillis amores descripsit. 17. Lascivum. 18. Scripsit. 19. Contaminasse, fortia ejus facta, ob raptam Brisiida. 20. Versibus. 21. Aristides libros quosdam edidit, *Milesii*

22. Pulsus Aristides nec tamen urbe sua.
23. Nec qui descripsit corrumpi semina matrum,
Eubius 24. impuræ conditor historiæ.
Nec qui composuit nuper 25. Sybaritida, 26. fugit:
Nec 27. quæ concubitus non tacuere suos.
28. Suntque ea doctorum 29. monumentis mista virorum,
30. Muneribusque Ducum publica facta patent.
Neve 31. peregrinis tantum defendar ab armis;
Et 32. Romanus habet multa jocosa liber.
33. Utque suo 34. Martem cecinit gravis Ennius ore:
35. Ennius ingenio maximus, arte rudis;

Ex-

---

appellatos, de luxuria & deliciis, quibus Milesii erant deditissimi. 22. Expulsus patriâ. 23. Nec Eubius historicus in exilium missus, quod docuit partus violari, & potione ejici. 24. Quâ narrabat, fœminam aliquam potione & veneficiis partum corrupisse. 25. Opus Hemitheonis, plenum Sybaritanæ lasciviæ. Fuit autem Sybaris oppidum Calabriæ, inter Crathim & Sybarim fluvios. 26. Exulavit. 27. Philænis & Elephantis, quarum fœdissima scripta passim circumferebantur, Al. *qui*, sc. Poëtæ. 28. Ea scripta, licet obscœna, numerantur inter monumenta doctorum hominum 29. Scriptis. 30. Illa scripta omnibus sunt exposita, aperta & divulgata permissu Imperatorum. 31. Ab externorum scriptorum voluminibus. 32. Poëmata a Romanis seu Latinis scripta. 33. Uti sunt Poetæ, qui gravia scripsere, ut Ennius & Lucretius: Ita quidam lasciva opera edidere, ut Catullus & alii. 34. Bellum, prælium & Annales, versu Heroico. 35. Quia ille Poeta usus est inventione & sententiis

Explicat ut caussas 36. rapidi 37. Lucretius 38. ignis,
39. Casurumque triplex 40. vaticinatur opus;
Sic sua 41. lascivo cantata est sæpe 42. Catullo
Fœmina, 43. cui falsum Lesbia nomen erat.
Nec contentus eâ, 44. multos vulgavit amores,
In quibus ipse suum fassus adulterium est.
Par fuit 45. exigui similisque licentia 46. Calvi,
Detexit variis qui 47. sua furta 48. modis.
Quid referam 49. Ticidæ, quid 50. Memmî carmen, apud quos
51. Rebus 52. abest omnis nominibusque pudor?
53. Cinna quoque his comes est, Cinnâque 54. procacior 55. Anser?

egregiis, sed verbis parum ornatis. 36. Cuncta rapientis & absumentis. 37. Qui ad exemplum Empedoclis de rerum natura & in libro primo præsertim de igne scripsit. 38. Vel materialis & quotidiani, vel fulminis. 39. Quomodo tria Elementa, aqua, cœlum & terra sint interitura. 40. Prædicit ut vates. 41. Protervo, nec Cæsari parcenti, 42. Scriptori Epigrammatum. 43. Quam sub nomine Lesbiæ proposuit, cum Clodia nominaretur. 44. Fassus, & se alias amasse. 45. Corpore 46. Poëtæ & Oratoris animosi, diu cum Cicerone de principatu eloquentiæ litigantis. 47. suos amores furtivos. 48. Carminibus. 49. Poëtæ scribentis elegias de Perilla, quam amavit. 50. Poëtæ & Oratoris mordacissimi. 51. Obscœna proprie dicunt. 52. Al. *adest*. 53. Q. Helvius Cinna Poëta fuit, qui scripsit Smyrnam, quam decem annis elimavit. 54. Lascivior. 55. Poë-

Et 56. leve 57. Cornifici parque 58. Catonis opus.
59. Et quorum libris modo dissimulata Perillæ
Nomine, nunc legitur dicta, Metelle, tuo.
60. Is quoque, 61. Phasiacas 62. Argo qui duxit in undas,
Non potuit 63. Veneris furta tacere suæ.
Nec minus 64. Hortensi, nec sunt minus 65. improba Servi
Carmina. quis dubitet 66. nomina tanta sequi?
67. Vertit Aristiden 68. Sisenna: nec 69. obfuit 70. illi
71. Historiæ 72. turpes inseruisse jocos.

Nec

---

ta Antonii, ejus laudes scribens. 56. Lascivum. 57. Cornificius Poëta à militibus destitutus interiit, quos sæpe fugientes galeatos lepores vocârat. 58. Valerius Cato præter Grammaticæ libellos etiam carmina composuit. 59. Et ii Poëtæ, qui vero nomine Metellam, hactenus sub Perillæ nomine celatam, celebrârunt. 60. Varro Attacinus, Leucadiam amans. Is etiam scripsit Argonautica. 61. Colchicas, à Phasi, Colchorum fluvio, per quem Argonautæ in Colchos pervenere. 62. Qui Argonautica scripsit. Argos aliàs erat navis, in qua Jason cum sociis suis Colchos navigavit, ab Argo architecto ita dicta, unde Jason ejusque socii Argonautæ appellati sunt. 63. Stupra. 64. Hortensius & Servius Sulpitius, quamvis fuerint optimi Oratores, mansuetioribus tamen Musis operam dedere. 65. Lasciva. 66. Stylum illorum imitari. 67. Transtulit è Græco in Latinum Aristidæ libros Milesios. 68. Orator & Poëta. 69. Nocuit. 70. Sisennæ. 71. Romanæ. 72. Lascivos & im-

Nec fuit opprobrio celebrasse 73. Lycorida 74. Gallo;
75. Sed linguam nimio non meruisse mero.
Credere juranti 76. durum putat esse Tibullus;
77. Sic etiam de se quod neget illa viro.
Fallere 78. custodem demum docuisse fatetur;
79. Seque suâ miserum nunc ait arte premi.
Sæpe velut 80. gemmam dominæ signumve probaret;
Per 81. caussam meminit se tetigisse manum.
Utque refert, digitis sæpe est 82. nutuque locutus,
Et 83. tacitum mensæ duxit in 84. orbe notam.
Et quibus 85. succis abeat de corpore 86. livor,
Impresso fieri qui solet 87. ore, docet.
Denique ab incauto nimium petit ille marito,
88. Se quoque uti servet; 89. peccet ut illa minus.

---

pudicissimos illos Aristidæ libros transtulisse. 73. Amasiam suam. 74. Cornelius Gallus Poëta & Orator scripsit de Lycoride Amorum libros quatuor. 75. In quodam convivio, ubi nimium biberat, de Augusto oblocutum esse, unde ipsi moriendum fuit. 76. Difficile. 77. Quia illa adulterium suum marito negat. 78. Qui eam custodiebat, ut adulterium committeret. 79. Quoniam & se ipsum fallebat. 80. Annuli. 81. Amatoriam. 82. Signis. 83. Signum non auditum & intellectum. 84. Mensa rotunda. 85. Fucis. 86. Invidia. 87. Basiantium. 88. Ad uxorem non admittat. 89. Ut amica cum aliis non peccet.

Scit cui 90. latretur, cum solus 91. obambulat 92. ipse:
 Cur toties clausas 93. excreet ante fores.
Multaque dat talis 94. furti præcepta, docetque
 Quæ nuptæ possint fallere ab arte viros.
Nec fuit hoc 95. illi 96. fraudi; legiturque Tibullus,
 Et placet, & jam te Principe notus erat.
Invenies 97. eadem blandi præcepta 98. Propertî:
 Districtus minimâ nec tamen ille 99. notâ est.
1. His ego 2. successi, quoniam 3. præstantia 4. candor
 Nomina 5. vivorum dissimulare jubet.
Non 6. timui, fateor, ne, qua tot iêre 7. carinæ,
 8. Naufraga servatis omnibus una foret.
Sunt 9. aliis scriptæ, quibus 10. alea luditur, artes.
 11. Hæc est ad nostros non leve crimen avos.

12. Quid

---

90. A cane. 91. Ante fores dominæ. 92. Tibullus. 93. Exspuat cum violentia quadam & tussi, ut audiatur amator alius amicæ Tibulli. 94. Adulterii. 95. Tibullo. 96. Damno. 97. Idem docentia cum Tibullo. 98. Poëtæ Elegiarum. 99. Ignominia. 1. Post hos Poëtas ego eadem lascivia scripsi. 2. Tempore. 3. Illustria. 4. Pudor, ne adularer. 5. Poëtarum. 6. Periculum. 7. Ingenia Poëtica. 8. Solus damnarer. 9. Ab aliis. 10. Ludus tesserarum describitur. 11. Hic lusus alearum tempore avorum nostrorum

[12]. Quid valeant tali; quo possis [13]. plurima [14]. jactu
[15]. Fingere; [16]. damnosos effugiasve canes.
[17]. Tessera quot numeros habeat; [18]. distante vocato
[19]. Mittere quo deceat, quo [20]. dare missa modo.
[21]. Discolor ut [22]. recto grassetur limite miles,
Cum [23]. medius gemino calculus hoste perit.
Ut mage velle [24]. sequi sciat, & revocare [25]. priorem;
Ne tuto [26]. fugiens incomitatus eat.
Parva [27]. sed & [28]. ternis instructa [29]. tabella lapillis;
In qua vicisse est, [30]. con imasse suos.

---

grave putabatur crimen. 12. Alii Poëtæ talorum ludum descripserunt. 13. Plurima puncta victoriam afferentia. 14. Puncto. *Venus* enim in talis victoriam afferebat, ut *Canis* jacturam. 15. Formare diversas inter se talorum facies. 16. Minima puncta damnum afferentia. 17. Qui numeri in hoc ludo lucrum aut damnum afferant. 18. Vocato numero, qui à victoria distat, aut victoriam præstat. 19. Jacere illas parvas tabellas in alveolo. 20. Remittere. 21. Calculus tuus diversi coloris. 22. Insidietur hosti, dum miles deprehensus obsidetur. Per rectum limitem intelligitur recta & aperta via, ne videatur grassari. 23. Miles tuus à duobus adversarii calculis circumventus in periculo versatur, nisi ei succurratur. 24. Adversarii calculos insequi. 25. Calculum primò motum, ne longius elapsus ab hostibus capiatur. 26. Retractus. 27. Al. *sedet* h. e. est. 28. Qui est trium calculorum ludus. 29. Quâ tesseris ludimus. 30. Po-

Quique alii luſus (neque enim nunc 31. perſequar omnes)
32. Perdere rem 33. caram tempora noſtra ſolent.
Ecce 34. canit formas alius 35. jactusque pilarum.
Hic artem 36. nandi 37. præcipit ille 38. trochi.
39. Compoſita eſt 40. aliis fucandi cura coloris:
41. Hic epulis leges 42. hoſpitioque dedit.
Alter humum, de qua 43. fingantur pocula, monſtrat:
44. Quæque docet liquido teſta ſit apta mero.
45. Talia 46. ſ[illegible]oſi luduntur menſe 47. Decembris:
Quæ damno nulli compoſuiſſe fuit.

48. His

---

fuiſſe directâ lineâ ſuos calculos. 31. Recenſebo. 32. Otium fallere. 33. Irrecuperabilem. 34. Deſcripſere alii verſibus formas pilarum & genera. 35. Modum pilâ ludendi. 36. Natandi. 37. Docet. 38. Artem trocho ludendi. 39. Docuere alii artem, unde color corporis fuſcus vel niger redderetur. 40. Ab aliis. 41. Alii docuerunt, quomodo epulæ parari debeant. 42. Hoſpitibus, quibus lautiora apponi ſolent. 43. Formentur fictilia vaſa. 44. Quod vas fictile aptum ſit potui. 45. Carmina per luſum componuntur ac recitantur. 46. Quo ignes, fumum dantes, excitantur ad frigus diſſolvendum. 47. Quo Saturnalia celebra-

48. His ego deceptus 49. non tristia carmina feci;
Sed tristis nostros 50. pœna secuta jocos.
Denique nec video de tot scribentibus unum,
Quem sua perdiderit Musa: repertus ego.
Quid si scripsissem 51. mimos obscœna 52. jocantes,
Qui semper vetiti 53. crimen amoris habent?
In quibus assidue 54. cultus procedit adulter;
55. Verbaque dat stulto callida 56. nupta viro.
57. Nubilis hos virgo, matronaque, virque, puerque
58. Spectat; & è magnâ parte 59. Senatus adest.
Nec satis 60. incestis 61. temerari vocibus aures;
Assuescunt oculi multa 62. pudenda pati.
Cumque fefellit amans 63. aliquâ novitate maritum.
64. Plauditur; & magno 65. palma favore 66. datur.
Quoque minus prodest, pœna est 67. lucrosa poëtæ:

bantur, quibus diebus omnia licebant. 48. Horum exemplo. 49. Læta & jocosa. 50. Relegatio. 51. Poëmata sine pudore lasciviam imitantia. 52. Jocis suis immiscentes. 53. Criminationem. 54. Ornatus in scenam prodit in adulterio vivens. 55. Decipit. 56. Uxor. 57. Apta ad conjugium. 58. Inter agendum. 59. Senatores. 60. Impudicis verbis de incestu agentibus. 61. Violari. 62. Obscœna, à mimis in theatro fieri solita. 63. Aliquo novo invento. 64. Læte excipitur. 65. Victoria, cûjus signum palma. 66. Conceditur. 67. Lucrantur Poëtæ ex eo ope-

Tantaque non parvo crimina 68. Prætor emit.
Inſpice ludorum ſumtus, Auguſte, tuorum:
69. Emta tibi magno talia multa leges.
Hæc tu ſpectaſti, ſpectandaque ſæpe dediſti.
Majeſtas adeo 70. comis ubique tua eſt.
71. Luminibusque tuis, 72. totus quibus utimur orbis,
73. Scenica vidiſti 74. lentus adulteria.
Scribere ſi fas eſt imitantes 75. turpia mimos;
Materiæ minor 76. eſt debita pœna meæ.
An 77. genus hoc ſcripti faciunt ſua 78. pulpita tutum:
79. Quodque libet, mimis ſcena licere dedit;
Et mea ſunt populo 80. ſaltata poëmata ſæpe:
81. Sæpe oculos etiam detinuêre tuos.
82. Scilicet in 83. domibus veſtris ut 84. priſca virorum
85. Ar-

---

re, quod minus prodeſt, cum eſſent puniendi. 68. Prætores ſeu Ædiles ludos aliquando populo exhibebant, & à Poëtis fabulas, ludorum die recitandas, emebant. 69. Comœdias multo pretio remuneratas. 70. Blanda. 71. Oculis. 72. Quibus totum orbem vides & regis. 73. A mimis in theatro repræſentata. 74. Mitis. Al. *Lætus* h. e. cum applauſu. 75. Obſcœna. 76. Debetur. 77. Comœdias. 78. Quæ erant ante ſcenam, ubi ludicra exercebantur. 79. Et an ſcena dedit mimis omnem licentiam. 80. In ſcenis acta, quæ mihi tunc etiam eam licentiam dare debuiſſent. 81. Te ſpectante. 82. Uti in domibus ſunt honeſta & turpia, ita ego ſcripſi poëmata laude & vituperio digna. 83. Porticu Palatina. 84. Corpora virorum temporibus

85. Artifici 86. fulgent corpora picta manu;
Sic quæ concubitus varios Venerisque figuras
87. Exprimat, est aliquo parva tabella loco.
88. Utque sedet 89. vultu fassus 90. Telamonius iram,
Inque oculis facinus 91. barbara mater habet:
Sic 92. madidos siccat digitis Venus uda capillos:
93. Et modo 94. maternis tecta videtur aquis.
Bella 95. sonant alii tel s instructa cruentis:
Parsque 96. tui generis, pars tua facta canunt.
97. Invida me 98. spatio Natura coërcuit arcto,
Ingenio vires exiguasque dedit.
Et tamen ille tuæ felix 99. Æneidos auctor,

---

priscis fortium. 85. Artificiosâ. 86. Apparent. 87. Ostendat. 88. Tabulas Ajacis & Medeæ intelligit, à Cæsare ante ædem Veneris Genitricis dicatas. 89. Prodens picto vultu iram, quod Achillis arma Ulyssi in singulare virtutis præmium adjudicata essent. 90. Ajax Telamonis filius. 91. Medea irata, quod Jason evaserat incendium domus Creontis, cujus natam Creusam in matrimonium duxerat, omnes filios occidit, excepto aufugiente Thessalo. 92. Nuda crinem pectit. 93. Et apparet paulò ante tecta fuisse mari, è cujus spuma nata fertur. 94. E quibus orta est. 95. Describunt. 96. Lucii, Caji, Tiberii, Drusi, Germanici, &c. 97. Invidens gloriæ meæ. 98. Augustâ scribendi materiâ. 99. Virgilius, in gratiam Augusti Æneida scri-

Contulit [1]. in Tyrios [2]. arma virumque toros:
Nec legitur [3]. pars ulla magis [4]. de corpore toto,
[5]. Quam non legitimo [6]. fœdere junctus amor.
[7]. Phyllidis hic [8]. idem tenerosque [9]. Amaryllidis [10]. ignes
[11]. Bucolicis juvenis luserat ante [12]. modis.
Nos quoque jam pridem [13]. scripto peccavimus uno.
Supplicium patitur non nova culpa novum.
Carminaque edideram, cum te [14]. delicta notantem
Præterii toties [15]. jure quietus eques.
Ergo, quæ juveni mihi non nocitura putavi
Scripta parum prudens, nunc nocuêre seni?
Sera [16]. redundavit veteris vindicta libelli;
Distat & a [17]. meriti tempore pœna sui.
Ne tamen omne meum credas opus esse [18]. remissum;
Sæpe dedi nostræ [19]. grandia vela rati.

Sex

bens. 1. In lectum Tyriæ Didonis Lib. 4. Æneidos. 2. Æneam ejusque bella in Italia gesta. 3. Quartus liber Æneidos. 4. De toto opere Æneidos. 5. Quam Didonis illicitus cum Ænea concubitus. 6. Conjugio vetito. 7. Eclog. 3. 8. Virgilius. 9. Eclog. 8. 10. Amores. 11. A custodia boum sic dictis. 12. Versibus. 13. Lascivo scribendi genere. 14. In equilustrio. 15. Non ab equo detractus, quod facinerosis à Censoribus fieri solebat. 16. Rediit. 17. Culpæ suæ. 18. Abjectum, lascivum. 19. Majo-

Sex ego Fastorum scripsi totidemque libellos;
Cumque suo finem mense volumen habet.
Idque tuo nuper scriptum sub nomine, Cæsar,
Et tibi [21]. sacratum [22]. sors mea [23]. rupit opus.
[24]. Et dedimus tragicis scriptum [25]. regale [26]. cothurnis;
Quæque gravis debet verba [27]. cothurnus habet.
[28]. Dictaque sunt nobis, quamvis [29]. manus ultima cœpto
Defuit, [30]. in facies corpora versa novas.
Atque utinam [31]. revoces animum paulisper ab irâ,
Et [32]. vacuo jubeas [33]. hinc tibi pauca legi!
[34]. Pauca, quibus prima surgens ab origine mundi,
In tua [35]. deduxi tempora, Cæsar, opus;
Aspicias, quantum dederis mihi [36]. pectoris ipse;
[37]. quoque favore animi teque tuosque canam.
Non ego [38]. mordaci perstrinxi carmine quemquam;

rem materiam. 20. Et quivis liber cum mense finitur. 21. Dicatum. 22. Exilium meum. 23. Imperfectum reliquit. 24. Innuit Tragœdiam Medeam. 25. Regum facta complectens. 26. Stylo Tragico. 27. Stylus Tragicus gravis. 28. Conscripta sunt à me. 29. Cura & emendatio. 30. Corpora in novas figuras mutata. 31. Habeas mentem sine ira. 32. Otiose. 33. Ex Metamorphosi. 34. Incipiens. 35. Scripsi. 36. Animi. 37. Quâ veneratione, quod imprimis ex fine operis constat. 38. Satyra aliquem

Nec meus 39. ullius crimina versus habet.
40. Candidus a 41. salibus 42. suffusis felle refugi:
Nulla 43. venenato littera mista joco est.
Inter tot 44. populi, tot 45. scripti millia nostri,
Quem 46. mea Calliope læserit, unus ego.
Non igitur nostris ullum gaudere 47. Quiritem
48. Auguror, at multos indoluisse malis.
Nec mihi credibile est quenquam 49. insultasse jacenti;
50. Gratia candori si qua relata meo est.
His precor, atque aliis possint 51. tua numina flecti,
O Pater, ô Patriæ cura salusque tuæ.
Non ut in 52. Ausoniam redeam, nisi forsitan olim,
Cum longo pœnæ tempore 53. victus eris.
54. Tutius exsilium pauloque quietius oro:
55. Ut par delicto sit mea pœna suo.

P. OVI-

læsi. 39. Ullius criminationes. 40. Sincerus. 41. Jocis. 42. Mordacibus. 43. Mordaci. 44. Romanorum. 45. Inter tot millia nostrorum carminum. 46. Meum carmen. 47. Civem Romanum. 48. Existimo. 49. Derisisse me miserum. 50. Modo par pari referant. 51. Divinitas tua emolliri. 52. Italiam. 53. Placatus. 54. Tutiorem locum, quam Pontum vel Tomum. 55. Ut talis sit pœna, qualem perexiguum meum crimen meruit.

P. OVIDII NASONIS
TRISTIUM
LIBER TERTIUS.

ELEGIA I.

ARGUMENTUM.

Poëta librum suum Romam mittit incultum quidem & sordidum, inducitque illum errare per varia urbis loca, precarique Augustum, ut patri exuli & Poëtæ det veniam. Sed cum nusquam recipi se videat, rogat manus plebejas, ut illæ saltem eum accipiant, quo habeat, ubi possit divertere.

Missus in hanc venio 1. timidi liber 2. exsulis 3. urbem.
4. Da placidam 5. fesso, lector amice, 6. manum:
Neve reformida, ne sim tibi forte 7. pudori.
Nullus in 8. hac charta versus amare docet.

1. Augustum timentis. Al. *timide.* 2. Ovidii in exilio viventis. 3. Romam. 4. Recipe, me placide. 5. Defatigato longo itinere. 6. Auxilium. 7. Dedecori. 8. Hoc

Nec domini fortuna mei est, ut debeat illam
Infelix ullis 9. dissimulare 10. jocis.
11. Id quoque, quod 12. viridi quondam male lusit in ævo,
Heu nimium sero damnat & odit opus.
13. Inspice quid 14. portem: nihil hic nisi 15. triste videbis;
Carmine 16. temporibus conveniente suis.
17. Clauda quod alterno subsidunt carmina versu,
Vel 18. pedis hoc ratio, vel 19. via longa facit.
20. Quod neque sum 21. cedro flavus, nec pumice 22. lævis:
23. Erubui domino cultior esse meo.
24. Littera suffusas quod habet maculosa 25. lituras:
26. Læsit opus lacrymis ipse poëta suum.
Si qua videbuntur 27. casu non dicta Latine;

In-

---

libro- 9. Tegere infortunium suum. 10. Jocosis vel amatoriis versibus. 11. Intelligit librum de Arte amandi. 12. Juventute sua. 13. Aspice. 14. Contineam. 15. Libros Tristium tristia complectentes. 16. Statui suo. 17. Composita sint versu Elegiaco, constante ex longiore Hexametro, & breviore Pentametro. 18. Quia in Pentametro sunt tantùm quinque pedes, unde etiam nomen accepit, cum in Hexametro sint sex. 19. Quod & viatoribus contingit. 20. Inde est, quod &c. 21. Succo cedrino, ut durem. 22. Politus. 23. Puduit me ornatiorem esse ipso auctore. 24. Charta. 25. Maculas. 26. Commaculavit. 27. Forte

In qua scribebat, [28] barbara terra fuit.
Dicite, lectores, si [29] non grave [30] qua sit [31] eundum;
Quasque petam sedes [32] hospes, in Urbe liber.
Hæc ubi sum linguâ [33] furtim [34] titubante locutus;
Qui mihi monstràret vix fuit unus [35] iter.
[36] Di [37] tibi dent, nostro quod non [38] tribuêre [39] parenti,
[40] Molliter in patriâ vivere posse tuâ.
[41] Duc age; namque sequor, quamvis terraque marique
[42] Longinquo referam lassus ab orbe pedem.
[43] Paruit; & [44] ducens, [45] Hæc sunt fora [46] Cæsaris, inquit:
Hæc est [47] â Sacris quæ via nomen habet.
[48] Hic locus est Vestæ: qui Pallada servat & ignem:

Hic

28. Latinæ linguæ ignara. 29. Vobis non molestum est. 30. Viâ. 31. Ad Augusti ædes. 32. Peregrinus ex Ponto veniens. 33. Clam. 34. Hæsitante. 35. Viam. 36. Ipse liber loquens introducitur. 37. Monstranti mihi viam. 38. Indulsêre. 39. Ovidio. 40. Jucunde. 41. Me ad Augusti ædes. 42. A Scythia, tanquam longinqua parte orbis. 43. Mihi, ut duceret me, monenti. 44. Romæ per loca ibidem obvia. 45. Quasi manu ostendens. 46. Augusti, ubi jus dicebatur. 47. Via sacra, Foro Augusti, in Capitolio habitantis, vicina, inde dicta, quia per eam ab arce vel Capitolio ad augures sacra ferebantur; vel quia in ea fœdus ictum est inter Romulum & Tacitum. 48. Vestæ templum rotundum, in quo servabatur Palladium, cum igne perpetuo,

Hic fuit antiqui 49. regia parva Numæ.
Inde 50. petens dextram, 51. Porta est, ait, ista 52. Palati:
53. Hic Stator 54. hoc primum 55 condita Roma loco est.
56. Singula dum miror; 57. video 58. fulgentibus armis
59. Conspicuos postes, 60. tectaque digna Deo.
Et, 61. Jovis hæc, dixi domus est, quod ut esse putarem,
62. Augurium menti 63. querna corona dabat.
64. Cujus ut accepi dominum, 65. Non fallimur, inquam:
66. Et magni verum est hanc Jovis esse domum.

67. Cur

---

qui à Virginibus Vestalibus alebatur. 49. Atrium Vestæ fuit Numæ regia, aut potius pars regiæ. 50. Convertens se ad dextram. 51. Primo Saturnia, deinde Panda ia, dicta. 52. Regiæ Augusti. 53. Jovis Statoris ædes, ubi pater Romulus primùm habitavit. 54. Nam Pelasgi Arcades ex urbe Pallantio exeuntes, duce profectionis Evandro, in uno ex septem collibus sedes posuere, qui in medio ferè est Romæ, Pallanteum (nunc Palatinum) vocantes locum eum à patria sua in Arcadia. 55. Fundata. 56. Modò dicta. 57. Laudat hic Ovidius Augusti ædes in Palatio factas. 58. Hostibus ereptis. Solebant enim postes, portas & vestibula ædium, nec non atria spoliis & armis, quæ hostibus ademerant, exornare, clypeis, galeis. &c. 59. Decoros. 60. Palatium Augusto dignum. 61. Augusti. 62. Signum. 63. Corona è quercu; Palatii foribus præfixa. 64. Cum audivi Augustum ibi habitare. 65. Dicendo, quod Jovis sit ædes. 66. Nam Au-

67. Cur tamen appositâ velatur janua lauro;
Cingit & augustas arbor 68. opaca fores?
Num quia perpetuos meruit domus ista 69. triumphos?
An quia 70. Leucadio semper amata Deo?
71. Ipsane quod festa est, an quod facit omnia festa?
Quam 72. tribuit terris, Pacis an ista 73. nota est?
Utque 74. viret semper laurus; 75. nec fronde caduca
Carpitur; 76. æternum sic habet illa decus?
77. Caussa superpositæ scripto testata coronæ
Servatos cives indicat hujus ope.
Adjice 78. servatis unum, 79. Pater optime, 80. civem;
Qui procul 81. extremo pulsus in orbe 82. jacet.

In

---

gustus erat Jupiter. 67. Cur autem janua Cæsaris lauro tegitur, quo minus queat conspici. 68. Densa nempe Laurus. 69. Laurus enim dabatur triumphantibus. 70. A Deo Apolline, qui laurum amavit propter Daphnen in eam commutatam. Apollo autem à Leucadia Græciæ peninsula dictus est Leucadius. 71. An quia illa Romanis lætitiam victoriasque annunciat, omniaque festa & læta facit. 72. Dedit. 73. Signum: quoniam inter armatos hostes prætensa, quietem indicabat. 74. Viridis est. 75. Nec unquam frondes amittit. 76. Ita domus ea semper floret. 77. Superior pars januæ frondibus lauri ornabatur, cui subjecta erat corona querna, quæ ei dabatur, qui civem servasset, & *civica* dicebatur. 78. Cæteris civibus. 79. Auguste, pater patriæ. 80. Me Ovidium. 81. In Scythia. 82. Al. *latet*.

In quo pœnarum, quas se meruisse fatetur,
  Non facinus causam, sed suus error habet.
Me miserum, vereorque 83, locum, vereorque 84. potentem,
  Et quatitur trepido littera nostra metu.
Adspicis 85. exsangui chartam pallere colore?
  Adspicis 86. alternos intremuisse pedes?
87. Quandocunque, precor, nostro placata 88. parenti
  89. Isdem sub dominis adspiciare domus.
Inde 90. tenore pari gradibus sublimia celsis
  Ducor ad 91. intonsi 92. candida templa Dei.
93. Signa peregrinis ubi sunt altern a columnis
  94. Belides, & 95. stricto barbarus ense 96. pater:
97. Quæque viri docto veteres cepère novique
  Pectore, lecturis inspicienda patent.
98. Quærebam fratres, exceptis scilicet 99. illis,
  1. Quos

---

83. Capitolium. 84. Augustum. 85. Pallido 86. Dactylum & Spondæum, pedes carminis Hexametri & Pentametri. 87. Non præfinio tempus. 88. Ovidio. 89. Maneas in eadem stirpe. 90. Eodem metu, quo per Urbem ambulavi. 91. Apollinis Capitolini criniti comam non tondentis. 92. Propter marmor, quo tecta & ornata erant; vel etiam propter elegantiorem structuram. 93. In cujus templi columnis duabus alternatim insculptæ sunt statuæ. 94. Quinquaginta Danai filiæ. 95. In altera videbatur pater Belidum crudelis, qui nudo gladio filiabus necem minitabatur, nisi patrueles suos jugularent. 96. Danaus, qui quinquaginta habuit filias. 97. Bibliothecam intelligit, quam Augustus ædificavit in parte domus Palatinæ. 98. Quærebam in eadem Bibliotheca cæteros libros ab Ovidio compositos, tanquam fratres meos ab ipso genitos. 99. Libris de Arte a-

1. Quos suus optaret non genuisse parens.
Quærentem frustra 2. custos me 3. sedibus illis
Præpositus 4. sancto 5. jussit abire loco.
6. Altera templa peto 7. vicino juncta theatro;
8. Hæc quoque erant pedibus non adeunda meis.
9. Nec me, quæ 10. doctis patuerunt prima libellis,
Atria Libertas tangere passa sua est.
11. In genus auctoris miseri fortuna 12. redundat;
13. Et patimur nati, quam tulit ipse, 14. fugam.
Forsitan & 15. nobis 16. olim minus asper, & 17. illi.

18. Evi-

---

mandi. 1. Quos Ovidius, eorum autor, optaret non composuisse. 2. Præfectus Bibliothecæ. 3. Palatio. 4. Quia est quasi quoddam templum sapientiæ, dum nihil sanctius ac venerabilius. 5. Quia me Bibliothecæ inserere nolebat. 6. Nonnulli intelligunt templum magnæ matris; plerique templum Vestæ; perspicaciores ob sequens carmen Libertatis artium, quod ab Asinio Pollione erectum est; quidam Herculis Musarum, quem Musagetem Græco nomine vocarunt. 7. Theatro Marcelli, aut Cornelii Balbi propinquo. 8. Nec ad hæc debebam accedere, clausa enim mihi erant, cum exulis essem filius. 9. Nec admittebar in atrium ipsius Libertatis, ubi prima Bibliotheca fuit. 10. Operibus doctorum. 11. In libros, infelicis Ovidii libros. 12. Venit. 13. Et nos libri Ovidii fugamur. 14. Exilium ex Urbe. 15. Libris Ovidii. 16. Posthac placatus. 17. Ovidio.

[18]. Evictus longo tempore Cæsar erit.
Di precor, atque adeo, (neque enim mihi [19]. turba roganda est)
Cæsar, [20]. ades voto, maxime Dive, meo.
Interea, [21] statio quoniam mihi publica clausa est;
[22]. Privato liceat delituisse loco.
Vos quoque. [23]. si fas est, [24]. confusa [25]. pudore repulsæ
[26]. Sumite [27]. plebeiæ carmina nostra manus.

ELEGIA II.

ARGUMENTUM.

Queritur Poëta, quod fata eum in Scythiam compulerint, nec sacerdoti suo opem tulerint aut Apollo, aut Pierides. Deinde dicit, se in Scythia in assiduo fletu & mœrore degere. Postremo Deos precatur, ut tandem sibi mori liceat.

ERgó [1]. erat in fatis Scythiam quoque visere nostris,
Quæque [2]. Lycaonio terra sub axe jacet?

Nec

---

18. Propitius. 19. Alii Dii, præter Augustum. 20. Fac me voti mei compotem. 21. Ædes Cæsaris. 22. In loco hominis privati. 23. Si vobis per Augustum licet. 24. Attonita. 25. Quia me bibliothecæ custos expulit ex ædibus Augusti. 26. Recipite. 27. Plebeji & privati homines.

1. Diis ita placebat. 2. Sub Septentrionali plaga, sic ap-

Nec vos, 3. Pierides, nec 4 stirps Latoia, vestro
Docta 5. sacerdoti turba tulistis opem?
Nec mihi quod [6]. lusi vero sine crimine, prodest;
7. Quodque magis vita Musa jocosa mea est?
8. Plurima sed pelago terraque pericula passum
9. Ustus ab [10]. assiduo frigore [11]. Pontus habet.
12. Quique fugax rerum, securaque in otia natus,
Mollis & impatiens ante [13]. laboris eram:
14. Ultima nunc patior. nec me [15]. mare portubus orbum
Perdere, [16]. diversæ nec potuêre viæ.

17. Suf-

---

pellata â Callisto Lycaonis filia, quæ in majorem ursam mutata, Lycaonia a Poëtis nominatur. 3. Musæ, à *Piero*, cujus filias Musæ vicerant, ita dictæ; vel a *Pieria*, loco circa Heliconem. 4. Al. *Latonia* h. e Apollo Latonæ & Jovis filius, Musarum Dux & Præses. 5. Ovidio: Sunt enim Poëtæ Apollinis & Musarum sacerdotes. 6. Scripsi carmen sine crimine vero. 7. Nec mihi prodest, vitam minus esse improbam, quam carmina. 8. Ego, qui permulta pericula terra & mari passus sum, vivo in Ponto exul, loco frigido. 9. Urit frigus h. e. vexat. 10. Quia Pontus ad Septentrionalem plagam vergit. 11. Pontus Euxinus, cui Tomitana ora adjacet. 12. Qui forum & lites vitabam. 13. Molestiarum. 14. Maxima mala. 15. Pontus portubus fere carens. 16. Maris & terræ, in quibus dura passus sum citra mortem.

17. Suffecitque malis animus. nam corpus ab 18. illo
Accepit vires; vixque ferenda tulit.
19. Dum tamen & terris 20. dubius jactabar & undis;
21. Fallebat curas ægraque corda 22. labor.
Ut via finita est, 23. & opus requievit eundi;
24. Et pœnæ tellus est mihi tacta meæ;
Nil nisi flere libet. nec 25. nostro 26. parcior imber
Lumine, 27. de vernâ quam nive manat aqua.
Roma domusque 28. subit, desideriumque locorum,
Quæque & 29. amissâ restat in Urbe 30. mei.
Heu mihi, 31. quod nostri toties pulsata sepulcri
Janua, sed nullo tempore aperta fuit.
Cur ego tot 32. gladios fugi, 33. totiesque minata
Obruit infelix nulla procella caput?
Dj, quos experior nimium constanter 34. iniquos,
35. Participes iræ quos Deus unus habet;

36. Ex-

---

17. Induruit. 18. Animo firmato. 19. Dum tamen navigabam. 20. Incertus salutis & vitæ meæ. 21. Discutiebat curas, ne eas ita sentirem. 22. Tempestas aspera. 23. Et requievi ab opere eundi. 24. Et perveni in terram mei exilii, h. e. Tomon. 25. Nostris oculis. 26. Pauciores lacrymæ. 27. Quam de nive, quæ vere liquescit, & aqua fit. 28. In mentem venit. 29. Interdicta mihi. 30. Quod magni æstimabam. 31. Quod toties mortis periculum evasi. 32. Sicarios, quia Scythæ Tomon, ubi Ovidius exul erat, sæpius oppugnârant. 33. Cum toties procellæ mortem mihi minatæ sint. 34. Iratos. 35. Orat Poëta Deos, ne ma-

36. Exstimulate, precor, cessantia 37. fata 38. meique
Interitus 39. clausas esse vetate fores.

ELEGIA III.

ARGUMENTUM.

Ad uxorem scribens ex Scythia Poëta se excusat, quod aliena manu scriptam miserit epistolam: quod aliter fieri non potuisse ostendit ob adversam valetudinem, quâ conflictabatur, simulque incommoda commemorat. Sed præter cætera illud fatetur esse maximum, quod careat ipsius uxoris aspectu. Mandat, ut sua ossa Romam deferantur in parva urna, & signentur epitaphio à se composito.

HÆc mea, si casu miraris, epistola quare
Alterius [1]. digitis scripta sit: [2]. æger eram.
Æger in extremis 3. ignoti partibus orbis;
(Incertusque meæ pæne 4. salutis eram.)
Quid mihi nunc animi 5. dirâ regione 6. jacenti
Inter Sauromatas esse Getasque putes?

7. Nec

---

gni Cæsaris subscribant iræ, quos hic dicit participes iræ unius Dei, scil. Augusti, cum quo in caput Nasonis conspirâsse censendi sunt. 36. Protrudite. 37. Mortem, ut ea miserias meas finiat. 38. Et meæ mortis. 39. Prohibete, ne janua mortis mihi clausa sit.

1. Manu. 2. Ægrotus. 3. Scythiæ, quo pauci veniunt. 4. Vitæ. 5. Immiti ob incolas & clima. 6. Afflicto.

7. Non cœlum patior, nec 8. aquis aſſuevimus iſtis:
9. Terraque neſcio quo non placet ipſa modo.
Non domus apta ſatis: non hic cibus utilis ægro:
Nullus, 10. Apollinea qui levet arte 11. malum.
Non qui ſoletur, non qui 12. labentia tarde
Tempora 13. narrando 14. fallat, amicus adeſt.
15. Laſſus in 16. extremis jaceo populiſque locisque:
Et ſubit 17. affecto nunc mihi, quicquid adeſt.
Omnia cum ſubeant; 18. vincis tamen omnia, conjux:
19. Et plus in noſtro pectore parte tenes.
20. Te loquor abſentem: te vox mea nominat unam.
Nulla venit 21. ſine te nox mihi, nulla dies.
Quin etiam ſic me dicant 22. aliena locutum,
Ut foret 23. amenti nomen in ore tuum.
Si jam 24. deficiat 25. ſuppreſſo lingua palato,
26. Vix

---

7. Non poſſum aeri aſſveſcere ob nimium frigus. 8. Glacie obductis. 9. Quia ſterilis, inculta, ingrata. 10. Medicâ, quia Medicinæ inventor Apollo dicitur. H. e. hic nullus eſt Medicus. 11. Morbum. 12. Quia triſtibus tempus tardè labi videtur. 13. Confabulando. 14. Conſumat, brevia reddat. 15. Confectus. 16. Cogniti orbis. 17. Cogitationibus. 18. Tu mihi prima omnium in mentem venis. 19. Plus quam partem, ſeu potiſſimam partem in pectore meo tenes. 20. De te abſente. 21. Sine tui memoria. 22. Deliraſſe vi morbi. 23. Ob morbum. 24. Al. *deficiam* i. e. animi deliquium patiar. 25. Al. *ſuppreſſaque* h. e. debilis.

26. Vix instillato restituenda mero.
Nuntiet huc aliquis 27. dominam venisse; 28. resurgam:
Spesque tui nobis caussa 29. vigoris erit.
Ergo ego 30. sum vitæ dubius; tu forsitan illic
31. Jucundum nostri nescia tempus agis?
32. Non agis, adfirmo: 33. liquet, o carissima, nobis,
Tempus agi sine me non nisi triste 34. tibi.
35. Si tamen implevit mea sors, quos debuit, annos;
Et mihi vivendi tam cito finis adest;
36. Quantum erat, o magni, 37. perituro parcere, Divi;
Ut saltem 38. patria contumularer humo?
Vel 39. pœna 40. in mortis tempus dilata fuisset,
Vel 41. præcepisset mors properata fugam.
42. Integer hanc potui nuper bene reddere lucem:

F Exul

---

26. Vino leviter infuso, quia vinum vires reficit. 27. Te uxorem. 28. Convalescam. 29. Novarum virium. 30. In periculo mortis versor. 31. Oblectas te mei immemor. 32. Jucundum tempus. 33. Notum est. 34. A te. 35. Si vitæ finis instat. 36. Quantulum. 37. Morti proximo. 38. Romæ. 39. Exilium. 40. Usque ad mortem. 41. Præcessisset exilium meum. 42. Incolumis, cum non-

Exsul ut 43. occiderem, nunc mihi vita data est.
Tam procul ignotis igitur moriemur in oris;
Et fient ipso 44. tristia fata 45. loco?
Nec mea consueto languescent corpora lecto?
46. Depositum nec me qui fleat, ullus erit?
Nec 47. dominæ lacrymis in nostra cadentibus ora
48. Accedent 49. animæ 50. tempora parva meæ?
51. Nec mandata dabo? nec cum 52. clamore supremo
53. Labentes oculos 54. condet amica manus?
Sed sine funeribus 55. caput hoc, sine 56. honore sepulcri
57. Indeploratum barbara terra teget?
58. Ecquid, ut 59. audieris, totâ turbabere mente;
60. Et feries pavidâ pectora fida manu?

Ec-

---

dum exul essem. 43. Morerer. 44. Tristitiam afferentia. 45. In Scythiâ si moriendum. 46. In rogum, ut cremer. 47. Uxoris meæ. 48. Addentur. 49. Quæ non tam subito corpus relinquet. 50. Parvum spatium. H. e. Nec lacrymæ uxoris protrahent aliquantum vitam meam. 51. Quid post mortem fieri velim. 52. Funebri conclamatione. Nam moris erat, recens defunctorum corpora aquâ calidâ abluere, quia vitalis spiritus inclusus sæpe fallere solet, deinde per intervalla ter conclamare. Cum nec tunc quidem spiritus se proderet, rebus quasi desperatis rogo imponebantur. Inde ortum proverbium: *Conclamatum est*, cum nihil spei superesse innuimus. 53. Morientes. 54. Al. *claudet*. 55. Corpus. 56. Pompa funebri. 57. Non deflectum. 58. Nunquid. 59. Me defunctum. 60. More lugentium.

Ecquid, 61. in has frustra tendens tua brachia partes,
Clamabis miseri nomen 62. inane viri?
Parce tamen 63. lacerare genas; nec 64. scinde capillos.
Non tibi nunc primum, 65. lux mea, 66. raptus ero.
67. Cum Patriam amisi, tum me 68. periisse putato:
69. Et prior & gravior mors fuit illa mihi.
Nunc, si forte potes, sed 70. non potes, optima conjux,
Finitis gaude tot mihi morte malis.
Quam potes, 71. extenua forti 72. mala corde ferendo;
At quæ jampridem 73. non rude pectus habes.
74. Atque utinam pereant animæ cum corpore nostræ,
Effugiatque 75. avidos pars mihi nulla rogos!
Nam si 76. morte carens 77. vacuam volat altus in auram

---

61. In Scythicam plagam. 62. Quod nihil est. 63. Unguibus dissecare. 64. Solve. 65. Uxor dilecta. 66. Ademptus. 67. Cum relegatus sum. 68. Morte civili. 69. Exilium mihi gravius fuit, quàm mors. 70. Quia me nimis amas. 71. Imminue. 72. Exilium & mortem meam. 73. Non inexpertum. 74. Optat ex Epicureorum sententia, ut animæ cum corporibus intereant: Nam ita aversabatur Barbaros illos, ut ne quidem post mortem solam animam inter illorum animas esse velit, sed potius in nihilum abire cupiat. 75. Voraces flammas. 76. Immortalis. 77. Te-

78. Spiritus, & 79. Samii ſunt 80. rata dicta ſenis;
Inter Sarmaticas 81. Romana 82. vagabitur 83. umbras;
84. Perque feros manes 85. hoſpita ſemper erit.
Oſſa tamen facito parva referantur in 86. urna,
Sic ego 87. non etiam mortuus exſul ero.
Nec vetat 88. hoc quiſquam, 89. fratrem 90. Thebana peremtum
91. Suppoſuit tumulo 92. Rege vetante ſoror.
Atque ea cum 93. foliis & 94. amomi pulvere miſce:
Inque 95. ſuburbano condita pone ſolo.

Quos-

nuem aëra. 78. Anima. 79. Pythagoræ in inſula Samo nati, docentis, animas e corporibus abeuntes primo aëra petere, deinde in alia corpora migrare. 80. Certa. 81. Anima Roman civis, Ovidii. 82. Oberrabit. 83. Animas. 84. Inter feras Sarmatarum animas. 85. Peregrina. 86. Sepulchrali. 87. Non videbor mihi exulare, ſi corpus in terra exilii, mei ſepelietur. 88. Sepulturæ officium. 89. Eteoclem. 90. Antigone, Oedipodis, Thebarum regis, filia. 91. Sepelivit. 92. Creonte, rege Thebarum. 93. Redolentibus. 94. Amomum, eſt genus herb odoratiſſimæ, Armenicum cæteris præſtat, fulvi coloris, habensque lignum ſubrufum, abunde odoratum. In conſervandis cadaveribus amomum adhiberi ſolet. 95. Cœmeterio

Quosque legat versus oculo 96. properante viator,
97. Grandibus in tumuli marmore 98. cæde notis.
Hic ego qui jaceo tenerorum 99. lusor amorum,
Ingenio 1. perii Naso poëta meo.
At tibi 2. qui transis, ne sit grave, quisquis 3. amasti
Dicere, Nasonis 4. molliter ossa cubent.
5. Hoc satis in 6. titulo est. etenim majora 7. libelli,
Et diuturna magis sunt monumenta mei.
Quos ego confido, quamvis nocuêre, daturos
8. Nomen, & 9. auctori tempora longa suo.
Tu tamen exstincto 10. feralia munera 11. ferto;
Deque tuis lacrymis humida 12. serta dato.
13. Quamvis in cinerem corpus mutaverit ignis
Sentiet officium 14. mœsta favilla pium.

F 3 Scri-

---

96. Fugitivo. 97. Ut legi queant. 98. Scribe. 99. Cantator. 1. Relegatus sum. 2. Viator. 3. Puellam aliquam. 4. In cippis olim voti loco inscribebantur hæ literæ. S. T. T. L. h. e. *Sit tibi terra levis*. 5. Ad indicandum qualis sim. 6. Al. *tumulo*. 7. A me scripti. 8. Famam æternam. 9. Mihi mortuo. 10. Inferias seu sacra mortuorum inferis soluta. 11. Quotannis. 12. Flores. 13. Et si corpus meum combaretur. 14. Scintilla sine igne

Scribere plura libet: sed vox mihi fessa loquendo
Dictandi vires siccaque lingua negat.
Accipe 15. supremo dictum mihi forsitan ore,
16. Quod, tibi qui mittit, non habet ipse, Vale.

ELEGIA IV.

ARGUMENTUM.

Amicum charissimum, quem propter Augustum nominare veretur, Poëta monet, ut magna atria & potentes fugiat, qui quamvis possint plurimum prodesse, non prosunt, sed potius nocent. Laudat deinde amici fidem, quam sibi in adversis rebus nunquam defuisse cognovit, simulque enumerat exilii sui incommoda, rogat denique, ut quam possit illi opem ferat.

O Mihi care quidem semper, sed 1. tempore duro
Cognite, 2. res postquam procubuêre meæ;

3. Usi-

te mœstam factura. 15. Ultima vice ante mortem instantem. 16. Quia hæc mittebat ægrotus.

1. Rebus meis adversis. 2. Postquam fortuna mea incli-

3. Usibus edocto si quidquam credis amico;
4. Vive tibi, & longe 5. nomina magna fuge.
Vive tibi, quantumque potes 6. prælustria vita.
7. Sævum 8. prælustri fulmen ab arce venit.
(Nam quamquam soli possunt prodesse potentes;
Non prosit potius si quis 9. obesse potest.)
Effugit 10. hibernas, 11. demissa antenna procellas;
12. Lataque plus parvis vela 13. timoris habent.
14. Aspicis, 15. ut 16. summâ cortex levis innatet undâ,
Cum grave nexa simul retia mergat onus.
17. Hæc ego si monitor monitus prius ipse fuissem,
In qua debueram forsitan 18. Urbe forem.
Dum tecum vixi, 19. dum me levis aura ferebat,
20. Hæc mea per placidas cymba cucurrit aquas.

---

nata est. 3. Experientiâ. 4. Tecum habita, & sorte tua sis contentus. 5. Titulos magnos & famam. 6. Illustria atria. 7. Exilium, quod mihi fuit ceu sævum fulmen. 8. Ab Augusti domo, in excelso loco exstructa. 9. Nocere. 10. Hyeme dominantes. 11. Lignum transversum in malo deductum. 12. Latè expansa. 13. Periculi. 14. Vides. 15. Quomodo. 16. Levis cortex solet in summa aqua natare, nec mergi, cum retia magno plumbi pondere mergi soleant. 17. Ne ad nimios honores adspirâssem. 18. Roma. 19. Dum sorte mea contentus eram. 20. Nullum contigit rebus

[21] Qui cadit in plano [22] (vix hoc tamen evenit ipsum)
Sic cadit, ut [23] tacta surgere possit humo:
At miser [24] Elpenor [25] tecto delapsus ab alto
Occurrit [26] Regi [27] debilis [28] umbra suo.
[29] Quid fuit, ut tutas agitaret Dædalus alas;
Icarus immensas nomine [30] signet aquas?
Nempe quod [31] hic [32] altè, demissis [33] ille volabat.
Nam pennas ambo nonne habuêre suas?
Crede mihi [34] bene qui latuit, bene vixit, & [35] infra
Fortunam debet quisque manere suam.
Non foret [36] Eumedes [37] orbus, si filius ejus
Stul-

---

meis incommodum. 21. Qui à mediocris conditionis hominibus læditur. 22. Quamvis & hoc sit rarum. 23. Quia in humum lapsus est. 24. Apud Circen ebrius, dum strepitus abeuntium sociorum (Ulyssis comitum) audit, & abire properat, pronus è longis lapsus scalis collum fregit. 25. A domo Circes. 26. Ulyssi. 27. Al. *flebilis*. 28. Nam Elpenor sciscitanti Ulyssi apud inferos casum suum retulit. 29. Quæ causa fuit, ut Dædalus tuto volaret, Jcarus autem in mare caderet? 30. Mari Icario nomen det? 31. Icarus. 32. & sic solis æstu cerâ liquefactâ, laxatisque alarum juncturis, in mare decidebat. 33. Dædalus, qui prope mare delatus, alis sæpe madefactis, in Siciliam incolumis pervenit. 34. Humili fortuna contentus, tutus est. 35. Al. *intra*. 36. Dolonis pater. 37. Privatus Dolone filio: qui missus speculator ad Græcorum castra, pactus pro remuneratione Achillis equos, in Diomedem & Ulyssem incidit, qui quoque speculatum ibant ad Trojanos, illi promissa impunitate, Trojanorum consilia ab eo didicere. Inter alia facti certio-

Stultus Achilleos non adamasset equos.
38. Nec natum in flammâ vidisset, 39. in arbore natas,
40. Cepisset genitor si Phaëthonta 41 Merops.
Tu quoque formida nimium sublimia semper;
42. Propositique memor contrahe vela tui.
Nam 43. pede inoffenso spatium decurrere vitæ
Dignus es; & fato 44. candidiore frui.
Quæ pro te ut 45. voveam miti pietate mereris;
46, Hæsuraque mihi tempus in omne fide.
Vidi ego te 47. tali vultu 48. mea fata 49. gementem,
50. Qualem credibile est 51. ore fuisse meo.
52. Nostra tuas vidi lacrymas super ora cadentes;

---

res de adventu Rhesi Dolonem interficiunt, Thracum castra aggrediuntur, equi inde abducti sunt. 38. Nec Phaëthon periisset, si pater Merops ambitione non ductus, voluisset eum videre filium Apollinis. Phaëthon enim ab irato Jove fulmine ictus, in Padum cecidit. 39. Heliades in populos mutatas. 40. Si Phaëthon se Meropis filium dixisset, per Hypallagen. 41. Phaëthontis pater putativus & Clymenes maritus. 42. Et moderata tibi propone. 43. Sine offensione. 44. Feliciori. 45. A Diis votô expetam. 46. Inhæsura meæ memoriæ. 47. Tam tristi. 48. Meum exilium. 49. Dolentem. 50. Gemitum. 51. Vultu. 52. In

Tempore quas uno, 53. fidaque verba, 54. bibi.
Nunc quoque 55. submotum 56. studio defendis amicum;
Et mala 57. vix ulla parte levanda levas.
Vive sine 58. invidia 59. mollesque 60. inglorius annos
61. Exige: amicitias & tibi junge 62. pares.
Nasonisque tui, 63. quod adhuc 64. non exsulat unum,
Nomen ama. 65. Scythicus 66. cætera Pontus habet.
Proxima sideribus tellus 67. Erymanthidos Ursæ
Me tenet; 68. adstricto terra perusta gelu.
69. Bosporos & 70. Tanais 71. superant, 72. Scythicæque paludes;
73. Vixque satis noti nomina pauca loci.
74. Ulterius nihil est, nisi non habitabile 75. frigus.
Heu quam vicina est ultima 76. terra mihi!

At

mutuis amplexibus. 53. Solantia. 54. Hausi. 55. Remotum à te per exilium. 56. Eloquentia tua. 57. Ob iram Augusti, quæ vix placari potest. 58. Ambitione, cujus comes invidia est. 59. Juveniles & dulces. 60. Sine magna fama. 61. Transige. 62. Æqualium tuorum. 63. Nomen. 64. In omnium ore est ob celebritatem. 65. Euxinus Pontus prope Scythiam. 66. Præter famam. 67. Arcadicæ, ab Erymantho, Arcadiæ monte ita dictæ, intellige ursam majorem. 68. Omnia constringente. 69. Bosphorus Cimmerius, ad finem Ponti situs. 70. Fluvius intra Europam & Asiam. 71. Supersunt. 72. Palus Mæotis. 73. Vix nomine satis nota. 74. Præter res dictas. 75. Loca ob frigus inhabitabilia. 76. Habitabilis.

At longe patria est, longe carissima conjux;
Quicquid & 77. hæc nobis post duo dulce fuit.
Sic tamen hæc absunt; ut quæ contingere non 78. est
Corpore, sint animo cuncta videnda meo.
Ante oculos 79. Urbisque domus & forma locorum est;
80. Succeduntque suis singula facta locis.
Conjugis ante oculos, sicut præsentis, imago est.
Illa 81. meos casus ingravat, illa 82. levat.
Ingravat hoc, quod abest; levat hoc, quod præstat amorem:
83. Impositumque sibi firma tuetur onus.
Vos quoque 84. pectoribus nostris hæretis, amici;
85. Dicere quos cupio nomine quemque suo.
Sed timor 86. officium cautus compescit; & 87. ipsos.
In nostro poni carmine nolle puto.
Ante volebatis; 88. gratique erat instar honoris,
Versibus in nostris nomina vestra legi.

77. Post hæc. 78. Licet. 79. Al. *errat domus*, *urbs & forma locorum*. 80. Perpendo, quid ubique sit factum, vel adhuc fiat. 81. Graviores facit, quia eâ mihi carendum est. 82. Molestiam, cum in mentem venit ejus erga me amor. 83. Constanter fert onus, mariti absentiam & laborem pro impetrando reditu ab Augusto. 84. Memoriæ nostræ. 85. Quos nominare vellem. 86. Vos celebrandi. 87. Nomina ipsorum, ne & hoc ipsis sit damno. 88. Beneficii.

89. Quod quoniam eſt 90. anceps; intra mea pectora quemque
Alloquar: & nulli cauſſa timoris ero.
Nec meus 91. indicio latitantes verſus amicos
92. Protrahet. occulte quisquis 93. amavit, 94. amet.
(Scite tamen, quamvis longa regione 95. remotus
Abſim, vos animo ſemper adeſſe meo,)
Et, quam quiſque poteſt, aliqua mala noſtra levate;
Fidam 96, projecto neve negate 97. manum.
Proſpera ſic vobis maneat Fortuna; nec unquam
98. Contacti ſimili 99. ſorte 100. rogetis opem.

ELE-

---

89. Veſtra nomina exprimere. 90. Periculoſum. 91. Manifeſtatione. 92. Notos faciet. 93. Me ante. 94. Et nunc occultè. 95. Ab urbe Roma, & à vobis. 96. Contempto exuli. 97. Manum. 98. Perculſi. 99. Infortunio, quale meum exilium eſt. 100. Petatis auxilium, ut ego.

ELEGIA V.

ARGUMENTUM.

Amici fidem perspectam & cognitam, in adversis præsertim rebus, laudat Ovidius, quam dicit nunquam abituram ex animo suo. Deinde fatetur, se ali parva spe, ut aliquando mitior fiat Augustus, & tolerabilius concedat exilium.

1. Usus amicitiæ tecum mihi 2. parvus, ut illam
3. Non ægre posses dissimulare, fuit:
Ni me 4. complexus 5. vinclis propioribus esses;
6. Nave mea vento forsan eunte suo.
Ut cecidi, cunctique metu fugere 7. ruinæ,
8. Versaque amicitiæ terga dedêre meæ;
Ausus es 9. igne Jovis percussum tangere corpus,
Et 10. deploratæ 11. limen adire domûs.
12. Idque recens præstas, nec longo cognitus usu,

---

1. Consuetudo vel ipsa amicitia. 2. Quoniam non sæpe usus sum amicitia tua. 3. Facile. 4. Vehementer amâsses. 5. Arctiore amicitia. 6. Quia tum fortassis navis mea secundo vento ferebatur, & ea esset fortuna mea, à te impensius amari. 7. Calamitatis meæ. 8. Me amare cessârunt. 9. Irâ Augusti. 10. Miseræ. 11. Domum ipsam. 12. Ac

Quod [13]. veterum misero [14]. vix duo tresve [15]. mihi.
Vidi ego [16]. confusos vultus, visusque [17]. notavi;
Osque madens fletu, pallidiusve meo:
Et [18]. lacrymas cernens in singula verba cadentes,
Ore meo [19]. lacrymas. [20]. auribus illa bibi:
[21]. Brachiaque accepi mœsto [22]. pendentia collo,
Et [23]. singultatis oscula mista sonis.
Sum quoque, Care, [24]. tuis defensus viribus absens:
Scit [25]. Carum veri nominis esse loco.
Multaque præterea manifesti signa favoris
[26]. Pectoribus teneo [27]. non abitura meis.
Di tibi posse tuos tribuant [28]. defendere semper,
Quos [29]. in materiâ prosperiore juves.
Si tamen interea, quid in his ego [30]. perditus [31]. oris,
(Quod te credibile est, quærere) quæris, agam?

Spe

---

novus amicus idem facis. 13. Sc. amicorum. 14. Perpauci. 15. Præstitere. 16. Perturbatos. 17. Bene observavi. 18. Te inter loquendum flentem videns. 19. Sc. excepi. 20. Verba audivi. 21. inter oscula. 22. Circumdato. 23. Singultibus permista. 24. A te. 25. Loco nominis proprii te appello modò Carum, periculi vitandi causâ. 26. Recordor. 27. Perpetuò duratura. 28. Liberare. 29. Causa meliore. 30. Miser. 31. Terris vel regionibus.

Spe 32. trahor exiguâ (quam tu mihi 33. demere noli)
34. Tristia leniri numina posse Dei.
Seu 35. temere 36. exspecto, sive id contingere fas est;
Tu mihi, 37. quod cupio, fas (precor) esse 38. proba.
39. Quæque tibi linguæ est facundia, 40. confer in illud,
Ut 41. doceas 42. votum 43. posse valere meum.
Quo quis enim major, magis est 44. placabilis iræ;
Et 45. faciles motus mens generosa capit.
Corpora magnanimo satis est prostrasse leoni:
Pugna suum finem, cum 46. jacet hostis, habet.
At lupus, & 47. turpes 48. instant morientibus ursi;
Et quæcunque 49. minor nobilitate fera est.
Majus apud Trojam forti quid habemus Achille?
50. Dardanii lacrymas non tulit ille senis.

Quæ

---

32. Alor. 33. Si me non amplius defendas. 34. Iratum Cæsarem. 35. Frustra. 36. Ut Augustus mihi reconcilietur. 37. Justum esse, quod peto. 38. Demonstra. 39. Quâ polles eloquentiâ. 40. Adhibe ad illud. 41. Ostendas. 42. Desiderium placandi Augusti. 43. Me impetraturum, quod volo. 44. Ad ignoscendum. 45. Sc. sedatu. 46. Humi prostratus. 47. Non tam generosi, ac leones. 48. Prostratos etiam lacerant. 49. Minus generosa. 50. Priami.

Quæ 51. ducis Emathii fuerit clementia, 52. Poros
Præclarique docent 53, funeris exſequiæ.
Neve hominum referam 54. flexas ad mitius iras;
55. Junonis gener eſt, 56. qui prius hoſtis erat.
Denique non poſſum nullam ſperare ſalutem,
Cum pœnæ non ſit cauſſa 57. cruenta meæ.
Non mihi quærenti 58. peſſundare cuncta, 59. petitum
Cæſareum caput eſt, quod caput orbis erat.
60. Non aliquid dixi, 61. violentaque lingva locuta eſt;
Lapſaque ſunt nimio verba 62. profana 63. mero.
64. Inſcia quod crimen viderunt lumina, 65. plector:
Peccatumque 66. oculos eſt habuiſſe meum.
67. Non equidem totam poſſim defendere culpam:
68. Sed partem noſtri criminis error habet.

Spes

---

petentis ab Achille cadaver ſui filii Hectoris. 51. Alexandri ab Emathia vel Macedonia ita dicti. 52. Rex Indiæ, quem captivum Alexander dimiſit, & ampliori regno donavit. 53. Darii victi, ab Alexandro conceſſæ. 54. Mitigâtas. 55. Hercules, qui Heben, Junonis filiam, in cœlo duxit. 56. Juno enim illi injunxit duodecim labores immenſos. 57. Capitalis. 58. Omnia mihi ſubjicere. 59. Non inſidiatus ſum vitæ Auguſti. 60. Non ſum quid locutus contra majeſtatem Cæſaris. 61. Minans aliquid violenti. 62. Impia. 63. Præ nimiâ ebrietate. 64. Oculi me ſimplice. 65. Punior. 66. Vidiſſe aliquid. 67. Non queo me planè innocentem declarare. 68. Sed

Spes igitur ſupereſt, 69. facturum ut 70. molliat ipſe,
Mutati pœnam conditione 71. loci.
72. Hunc utinam nitidi Solis 73. prænuntius ortum
Afferat 74. admiſſo 75. Lucifer 76. albus equo.

ELEGIA VI.

ARGUMENTUM.

Et hac Elegia laudat Ovidius amici fidem, quam etiam ſi velit, minime diſſimulare poſſe oſtendit, cujus conſilio ſi uſus fuiſſet, fatetur ſe incolumem ſemper eſſe potuiſſe. Denique illum precatur, ut ſibi Auguſtum mitiorem faciat, quo is ſibi exilii locum mutet, quandoquidem nulli ſceleri ſe obnoxium eſſe ſciat.

FOedus amicitiæ nec vis, cariſſime, noſtræ,
Nec, 1. ſi 2. forte velis, diſſimulare potes.
3. Donec enim licuit, nec te mihi carior alter,
Nec tibi me tota 4. junctior Urbe fuit.

Isque

---

aliquid errori meo imputandum eſt. 69. Te allaboraturum. 70. Mollem faciat. 71. Exilii. 72. De pœnæ mutatione. 73. Lucifer, ſolem orientem præcedens. 74. Celeri. 75. Veneris Planeta. 76. H. e. felix.

1. Etſi. 2. Quia nimis notum eſt. 3. Quamdiu. 4. Fa-

Isque erat usque adeo populo 5. testatus, ut esset
Pæne magis quam tu, quamque ego, notus amor.
6. Quique erat in caris animi tibi candor amicis,
Cognitus est illi, quem 7. colis ipse, 8. viro.
Nil ita 9. celabas, ut non ego conscius essem;
10. Pectoribusque dabas multa tegenda meis.
Cuique ego narrabam 11. secreti quidquid habebam.
12. Excepto quod me perdidit, 13. unus eras.
14. Id quoque si scisses, 15. salvo fruerêre sodali;
16. Consilioque forem sospes, amice, tuo.
(Sed mea me in pœnam nimirum 17. fata trahebant:)
18. Omne bonæ claudunt utilitatis iter.
Sive 19. malum potui tamen hoc vitare 20. cavendo,
Seu 21. ratio fatum vincere nulla valet;
Tu tamen, o nobis 22. usu junctissime longo,
23. Pars desiderii maxima pæne mei.

Sis

---

miliarior. 5. Notus. 6. Ille animi tui candor, quo charos amicos prosequeris. 7. Veneraris. 8. Augusto vel amico innominato. 9. Me. 10. Multa arcana mihi concredebas. 11. Omnia mea arcana. 12. Quæ videram, & ob quæ in exilium missus eram. 13. Solus. 14. Quod me perdidit. 15. Non exule. 16. Quod mihi suppeditâsses. 17. Inevitabilis necessitas. 18. Occludebant mihi omnia salutaria consilia. 19. exilium. 20. Mihi prospiciendo. 21. Nullum consilium. 22. Consuetudine longa. 23. Cu-

Sis memor: &, 24. si quas fecit tibi gratia 25. vires,
26. Illas; 27. pro nobis experiare rogo.
28. Numinis ut læsi fiat mansuetior ira;
29. Mutatoque minor sit mea pœna loco;
30. Idque ita, si nullum scelus 31. est in pectore nostro;
32. Principiumque mei criminis 33. error habet.
Nec 34. leve, nec 35. tutum est, quo sint mea, dicere, 36. casu
37. Lumina 38. funesti conscia facta mali.
Mensque 39. reformidat, 40. veluti sua vulnera, 41. tempus
Illud: & 42. admonitu fit novus ipse dolor.
(Et quæcunque adeo possunt 43. afferre pudorem,
44. Illa tegi 45. cæcâ 46. condita nocte decet.)
Nil igitur referam, nisi me peccasse; 47. sed illo

Præ-

---

jus ferè maxime tanger desiderio. 24. Si quid gratiâ apud Cæsarem vales. 25. Facultatem juvandi amicum. 26. Tenta illas vires. 27. Pro liberatione nostra ex exilio. 28. Augusti offensi. 29. Me in alium locum relegato. 30. Sc. sit. 31. Commisi. 32. Causam. 33. Simplicitas. 34. Lævis res. Al. *breve* sc. narratu. 35. Ob Augustum, quem offendere possem. 36. Infortunio. 37. Oculi mei. 38. Tristis. 39. Referre timet. 40. Sc. tractet. 41. Quo Augustus a me offensus est. 42. Recordatione. 43. Ignominia afficere. 44. Ignominiosa. 45. Perpetuo silentio involvenda sunt, quæ vidi Augustum agere. 46. Occulta. 47. Per

Præmia peccato nulla petita mihi:
48. Stultitiamque meum crimen debere vocari;
49. Nomina si facto reddere 50 vera velis.
51. Quæ si non ita sunt; alium, quo 52. longius absim,
Quære, 53. suburbana hic sit mihi terra, locum.

ELEGIA VII.

ARGUMENTUM.

Ovidius ad filiam Perillam scribens primo fatetur, se Musis vacare, quamvis illæ sibi nocuerint eamque hortatur, ut idem faciat, quo sibi immortalitatem comparet: nam ea formæ elegantia, inquit, quæ in ipsa erat, senectute & tempore vitiabitur; at ingenii dotes semper permanebunt.

VAde, salutatum 1. subito perarata 2. Perillam
Littera 3. sermonis fida ministra mei.
Aut illam invenies dulci cum matre sedentem.
Aut

---

illud peccatum nullum præmium quæsivi. 48. Simplicitatem. 49. Si rem genuino vocabulo exprimere velis. 50. Convenientia. 51. Si res secus se habet. 52. Ab urbe Roma, vel Tomo. 53. Quasi suburbium.

1. Epistola celeriter scripta. 2. Filiam meam. 3. Quæ

Aut inter libros 4. Piëridasque suas.
Quidquid aget, cum te scierit venisse, 5. relinquet:
6. Nec mora: 7. quid venias, quidve, 8. requiret, agam.
Vivere me dices; sed sic, 9. ut vivere nolim:
10. Nec mala tam longâ nostra levata morâ.
11. Et tamen ad Musas, quamvis nocuere, reverti;
Aptaque 12. in alternos 13. cogere verba pedes
Tu quoque, dic, studiis 14. communibus 15. ecquid inhæres,
Doctaque 16. nôn patrio carmina more canis?
Nam tibi cum fatis mores Natura pudicos,
Et 17. raras 18. dotes 19. ingeniumque dedit.
20. Hoc ego 21. Pegasidas deduxi primus ad undas,

Ne

---

verba mea fideliter transfers. 4. Musas autores carminum dictas ita, quia in Pieria, regione in finibus Macedoniæ, ex Jove, & Mnemosyne natæ sunt. 5. Desistet à labore suo. 6. Et sine mora. 7. Cur. 8. Quæret. 9. Quia misere vivo. 10. Insimul dices, calamitates nostras post tantum temporis spatium non esse minores factas. 11. Dices, nos tamen nihilominus iterum versus componere. 12. In Dactylos & Spondæos, vel in Hexametros & Pentametros sive Elegias. 13. Redigere. 14. Tibi cùm patre tuo Ovidio; h. e. Poëticis. 15. Nunquid das operam. 16. Amatorio, ut pater tuus Ovidius. 17. Plane singulares. 18. Bona animi & corporis. 19. Poëticum. 20. Tuum sc. ingenium. 21. Ad fontem Musarum, Hippocrenem, quem equus alatus Pegasus, pede fodiens effecit. Indicat autem Ovidius, se

Ne male [22]. fœcundæ [23]. vena [24]. periret aquæ.
Primus [25]. id aſpexi [26]. teneris in virginis annis:
Utque [27]. patet, [28]. venæ duxque comeſque fui.
Ergo, ſi remanent [29]. ignes tibi pectoris idem,
[30]. Sola tuum vates Lesbia vincet opus.
Sed vereor, ne te mea nunc [31]. Fortuna [32]. retardet;
Poſtque [33]. meos caſus ſit tibi pectus [34]. iners.
Dum licuit, [35]. tua ſæpe mihi, tibi noſtra legebam;
Sæpe [36]. tui judex; ſæpe [37]. magiſter eram.
Aut ego [38]. præbebam factis modo verſibus aures,
[39]. Aut ubi ceſſaras, cauſſa [40]. ruboris eram;
[41]. Forſitan exemplo, quia me læsêre libelli,

Tu

primum filiam docuiſſe artem Poëticam. 22. Abundantis ingenii tui. 23. Aptitudo. 24. Perderetur vel exareſceret. 25. Ingenium tuum notavi. 26. Te tenella adhuc virgine. 27. Al. *pater* ſcil. fui. 28. Duxi te ad ſacra Muſarum. 29. Ardor idem Poëticus. 30. Sola vates Sappho ex inſula Lesbo te ſuperabit. 31. Exilium meum. 32. Avocet a labore poëtico. 33. Meam relegationem. 34. Minus vegetum. 35. Carmina. 36. De tuis carminibus judicabam. 37. Te docebam. 38. Audiebam prælegere tuos verſus. 39. Cum nihil egeras. 40. Pudoris, quia carmen tuum mihi non placebat. 41. Timeo, ne fortè & tu meo exemplo deterritus ſis a ſtudiis poëticis, quia illa mihi nocuerunt.

Tu quoque sis pœnæ fata secuta meæ.
42. Pone Perilla, metum. tantummodo fœmina non sit
Devia, nec scriptis discat amare tuis.
43. Ergo desidiæ remove, doctissima, 44. caussas?
Inque 45. bonas artes & tua 46. sacra redi.
47. Ista decens facies longis vitiabitur annis:
Rugaque in 48. antiqua fronte senilis erit.
49. Injicietque manum formæ 50. damnosa senectus.
Quæ 51. strepitum passu non faciente venit.
Cumque aliquis dicet, Fuit hæc formosa; 52. dolebis:
Et speculum 53. mendax esse querere tuum.
54. Sunt tibi opes modicæ, cum 55. sis dignissima magnis.
56. Finge sed immensis censibus esse pares.
57. Nempe dat id cuique libet Fortuna, rapitque:
58. Irus & est subito, qui modo 59. Crœsus erat.

60. Sin-

---

42. Noli timere. 43. Ergo relinque timorem pœnæ, cave modo amatoria scribas. 44. Metum, ne carmina tibi noceant. 45. Poësin. 46. Ea sunt vatibus sua carmina. 47. Hæc tua pulchritudo senio deformabitur. 48. In fronte jam senio confecta. 49. Formam sibi vindicabit & turpem reddet. 50. Senectus, quæ juvenes damno afficit. 51. Grado, qui non sentitur, obrepit enim tacite senectus. 52. Quod non amplius sis formosa. 53. Non reddere veram & priorem formam. 54. Habes etiam modicas divitias. 55. Merearis. 56. Sed existima, te possidere maximas divitias. 57. Fortuna pro lubitu dat & adimit divitias. 58. Mendicus pauper. 59. Rex Lydiæ ditissimus.

[60]. Singula quid referam? [61]. nil non mortale tenemus,
[62]. Pectoris exceptis ingeniique bonis.
[63]. En ego, [64]. cum patria caream, vobisque, domoque:
[65]. Raptaque ſint, adimi quæ potuêre, mihi;
Ingenio tamen ipſe meo [66]. comitorque fruorque:
Cæſar in hoc potuit [67]. juris habere nihil.
Quilibet hanc ſævo vitam mihi [68]. finiat enſe;
Me tamen [69]. exſtincto fama ſuperſtes erit.
Dumque ſuis [70]. victrix [71]. omnem de montibus orbem
Proſpiciet domitum [72]. Martia Roma, legar.
Tu quoque, quam ſtudii [73]. maneat felicior uſus,
[74]. Effuge [75]. venturos, qua potes, uſque rogos.

ELE-

60. Quæ poſſidemus. 61. Cuncta noſtra ſunt mortalia. 62. Animi. 63. Tollit interdum ſpiritus Poëta, & ſe ita ſperata æternitate ſua in mediis ſuis miſeriis conſolatur. 64. Cum in exilio vivam. 65. Adempta. 66. Ingenium meum me comitatur. 67. Poteſtatis, ut mihi ingenium adimeret. 68. Auferat. 69. Mortuo. 70. Quæ totum orbem devicit. 71. Al. *ſeptem*, quia Roma ſeptem montes eſt complexa. 72. A Romulo, Martis filio, condita. 73. Utinam maneat h. e. cui ſtudia felicius ſuccedant, quam mihi. 74. Scriptis tuis. 75. Venturam mortem, h. e. fac, ne rogus cum tuo corpore etiam tuum nomen abſumat.

ELEGIA VIII.

ARGUMENTUM.

Desiderio cum patriæ, tum suorum ita teneri Poëta scribit, ut cupiat celeri aliquo cursu co-se conferre, quam rem sibi Augustum solum præstare posse ostendit, narratque exilii sui incommoda, optatque ut tandem Cæsar iræ modum statuat, & mitius exilium præbeat.

Nunc ego 1. Triptolemi cuperem conscendere currus,
2. Misit in 3. ignotam qui rude semen humum:
Nunc ego 4. Medeæ vellem frænare dracones,
5. Quos habuit fugiens arce, Corinthe, tuâ:
Nunc ego 6. jactandas optarem sumere pennas,
Sive tuas, 7. Perseu; 8. Dædale, sive tuas:
Ut 9. tenerâ nostris cedente volatibus aurâ
Aspicerem 10. patriæ dulce repente solum:

G 11. De-

1. Currum intelligit, quem à Cerere accepit Triptolemus. 2. Sevit. 3. Ignotam semini, quia nunquam expertum erat terram, vel nondum frumentum ferentem. 4. Medea post Peliæ necem, fraude interempti, junctis currui draconibus aufugit. 5. Quibus vecta est. 6. Movendas alas cum volarem. 7. Qui vehebatur Pegaso & aliis. 8. Quo de vid. Ovidius Metam. 8. Fab. 3. 9. Tenui. 10. Romæ.

[11]. Desertæque domûs vultum, memoresque [12]. sodales;
Caraque præcipue conjugis ora mihi.
Stulte, quid o frustra votis [13]. puerilibus optas,
Quæ [14]. non ulla tulit, [15]. fertque, feretque, dies?
Si semel [16]. optandum est; [17]. Augustum [18]. numen adora:
Et [19]. quem læsisti, [20]. rite precare, [21]. Deum.
Ille tibi [22]. pennasque potest currusque volucres
Tradere. [23]. det reditum; protinus [24]. ales eris.
Si precor [25]. hæc, (neque enim possim majora precari)
Ne mea sint timeo vota [26]. modesta parum.
Forsitan hoc [27]. olim, cum se [28]. satiaverit ira,
Tum quoque [29]. sollicitâ mente rogandus erit.
[30]. Quod minus interea est, instar mihi muneris ampli,
Ex his me jubeat [31]. quolibet ire locis.

Nec

---

11. Formam domus. 12. Sc. mei. 13. Ineptis. 14. Nullum tempus. 15. Dat & dabit. 16. Ut in patriam redeam. 17. Al. *Augusti.* 18. Majestatem. 19. Cujus iram expertus es. 20. Modo debito. 21. Augustum. 22. Media, quibus utaris instar pennarum & curruum. 23. Indulgeat. 24. Avis eris, utendo illa celeritate in redeundo. 25. Reditum in patriam. 26. Dum nimia peto. 27. Posthac. 28. Augustus. 29 Dubia, num id permissurus sit. 30. Interea, quod minus est, licet mihi sit loco magni muneris, precor, ut ex hoc loco sinat aliò migrare. 31. Quocunque illud sit

ec cœlum, nec aquæ 32. faciunt, nec terra, nec auræ;
Et mihi perpetuus corpora 33. languor habet.
eu 34. vitiant 35. artus 36. ægræ contagia mentis;
Sive mei caussa est 37. in regione mali:
. Ut tetigi Pontum, vexant 39. insomnia; vixque
40. Ossa tegit macies; 41. nec 42. juvat ora cibus.
Quique 43. per autumnum percussis frigore primo
Est 44. color in foliis, quæ 45. nova læsit hyems;
6. Is mea membra 47. tenet, nec viribus allevor ullis;
Et nunquam 48. queruli caussa doloris abest.
Nec melius valeo, quam corpore, mente; sed 49. ægra est
Utraque pars æque, 50. binaque damna fero.
. Hæret, & ante oculos 52. veluti spectabile corpus
Adstat 53. Fortunæ forma legenda meæ.

---

occ. 32. Mihi prosunt. 33. Infirmitas. 34. Corrumpunt. 35. Corpus. 36. Tristis. 37. In Scythia. 38. postquam in Pontum perveni. 39. Dormiendi impotentia. 40. Ossa præ macie teguntur. 41. Et fastidio cibum. 42. Delectat. 43. Autumnali tempore. 44. Sc. pallidus. 45. Principium hyemis arefecit. 46. Sc. pallor. 47. Occupavit. 48. Lamentantis. 49. Malè se habet. 50. Morbum in corpore, tristitiam in animo. 51. Obversatur oculis. 52. Tanquam corpus spectatu dignum. 53. Præsens infor-

Cumque locum, moreſque hominum, 54. cultuſque, 55. ſonumque
Cernimus; quid ſim, quid fuerimque 56. ſubit;
Tantus amor 57. necis eſt, querar ut de Cæſaris irâ,
58. Quod non offenſas vindicet enſe ſuas.
At quoniam ſemel eſt odio 59. civiliter uſus:
Mutato levior ſit 60. fuga noſtra loco.

ELEGIA IX.

ARGUMENTUM.

Urbes Græcas Geticam oram incoluiſſe docet, & ab iis etiam Tomitanæ urbi nomen fuiſſe impoſitum oſtendit.

1. Hic quoque ſunt igitur 2. Graiæ (quis crederet?) urbes,
Inter inhumanæ nomina 3. barbariæ.

4. Huc

---

tunium obverſatur meis oculis. 54. Veſtitum. 55. Verba 56. In mentem venit. 57. Me interficiendi. 58. Qu[illegible] non interficiat me gladio, & injurias ſuas ulciſcatur. 59. M[illegible] ut civem tractavit. 60. Exilium meum.

1. Hic etiam in Getica ora ſunt urbes Grajæ, non ling[illegible] & moribus, ſed origine. 2. Græcæ. 3. Feræ gentis Ge[illegible]

4. Huc quoque 5. Mileto missi venêre [6]. coloni,
Inque Getis 7. Graias constituêre domos.
8. Sed vetus 9. huic nomen, [10].positâque antiquius urbe,
Constat ab [11]. Absyrti cæde fuisse, loco.
Nam [12], rate, quæ [13]. curâ [14]. pugnacis facta Minervæ,
15. Per non tentatas prima cucurrit aquas;
Impia desertum fugiens Medea [16]. parentem,
Dicitur [17]. his [18]. remos applicuisse vadis.
19. Quem procul ut vidit [20]. tumulo [21]. speculator ab alto;

---

tæ: 4. Tomon, Milesii coloniam. 5. Milesii quoque Tonon tenuêre, uti etiam Istropolim, aut quemadmodum aliæ quoque Græciæ coloniæ littus Geticum tenuere. Fuit autem Miletus urbs quondam Joniæ totius, belli pacisque artibus princeps, à Mileto ita dicta. 6. Habitatores. 7. Græcas urbes. 8. Hîc apertè declarat, Tomon locum â cæde Absyrti denominatum, ubi postea urbem condiderunt Milesii, servato prioris loci nomine. 9. Tomo urbi, ubi in exilio vivo. 10. Nam locus ille appellatus est Tomus, antequam urbs à Milesiis conderetur. 11. Propter Absyrti mortem. 12. Navi Argo. 13. Quæ Argo navis facta cura & tutela Palladis armatæ, quàm pictam habuit. Aut ingeniose, curiose & perite factam intellige. Nonnulli putant, nam Argo à celeritate Græcè appellatam, vel ab Argo ejus inventore. 14. Bellicosæ, quia Minerva belli Dea est. 15. Primam navem eam fuisse ait, quam Argonautæ conscenderunt; vel per aquas non antea navigiis pervagatas. 16. Æetam Colchorum regem. 17. Getico littori. 18. Navem. 19. Æetam, Medeam insequentem. 20. Colle vel rupe in littore Getico. 21. Aliquis ex Argonautis vel Scy-

Hospes, ait, nosco [22]. Colchide vela, [23]. venit.
Dum trepidant [24]. Minyæ, dum [25]. solvitur aggere funis,
[26]. Dum sequitur celeres anchora tracta manus;
[27]. Conscia percussit meritorum pectora Colchi,
Ausâ atque [28]. ausurâ multa [29]. nefanda manu.
Et, quamquam [30]. superest ingens audacia menti,
[31]. Pallor in [32]. attonito [33]. virginis ore sedet.
Ergo ubi prospexit [34]. venientia vela; [35]. Tenemur,
Et pater est aliquâ [36]. fronde [37]. morandus, ait.
Dum quid agat [38]. quærit, dum [39]. versat in omnia vultus;
[40]. Ad fratrem casu lumina flexa tulit.

[41]. Cu-

---

this, visurus, an aliqui ex Colchide eos, qui rapto aureo vellere aufugerant, insequerentur. 22. Cognosco vela hujus, qui ex Colchide venit, h. e. Jasonis. 23. Medeæ pater. 24. Thessali sc. Argonautæ, â regiuncula Thessaliæ ita dicti. 25. Getico littore. 26. Dum anchora tardè levatur. 27. Medea sceleris in patrem commissi sibi conscia. 28. Sc. fratrem, filios, Peliam discerptura, Creusamque cum regia combustura &c. 29. Scelera. 30. Non facile timebat. 31. Ob timorem patris insequentis. 32. Perterrito. 33. Medeæ. 34. Appropinquantem navem. 35. Capti sumus. 36. Al. *fraude*. 37. Detinendus. 38. Cogitat. 39. Circumspicit omnis. 40. Respexit fortè ad fratrem Absyrtum.

41. Cujus ut oblata est præsentia; 42. Vincimus, inquit.
43. Hic mihi morte sua caussa salutis erit.
Protinus 44. ignari nec quidquam 45. tale timentis
46. Innocuum 47. rigido 48. perforat ense latus.
Atque ita 49. divellit, divulsaque membra per 50. agros
Dissipat in multis invenienda locis.
51. Neu pater ignoret, scopulo 52. proponit in alto
53. Pallentesque manus, sanguineumque caput.
Ut genitor luctuque 54. novo tardetur, & 55. artus
Dum 56. legit 57. exstinctos, 58. triste moretur iter.
Inde 59. Tomis dictus locus hic; quia 60. fertur in illo
Membra 61. soror 62. fratris consecuisse sui.

---

41. Quem cum vidit præsentem. 42. Al. *vicimus*, datur effugiendi occasio. 43. Frater Absyrtus. 44. Nescientis, quod ipsum Medea interficere vellet. 45. Sc. mortem. 46. Absyrti innocentis. 47. Sævo. 48. Trajicit. 49. Lacerat. 50. Getici littoris. 51. Utque patri hoc factum innotescat. 52. Ut conspici possent. 53. Exsangues. 54. Ob necem filii. 55. Membra. 56. Colligit. 57. Filii interfecti. 58. Tristitiam sibi allaturum. 59. A dilaceratione. 60. Dicitur. 61. Medea. 62. Absyrti.

ELEGIA X.

ARGUMENTUM.

Exilii sui incommoda describit Poëta, sed inter cætera tantam vim frigoris esse asserit, ut maria & flumina, atque in his etiam pisces congelentur, & eo tempore Scythæ hostes, equitatu & sagittis plurimum pollentes Istrum transeant, atque ea loca depopulentur, ac homines captivos ducant.

SI quis adhuc [1]. istic meminit [2]. Nasonis ademti,
Et [3]. superest sine [4]. me nomen in [5]. Urbe meum;
[6]. Suppositum stellis [7]. nunquam tangentibus æquor
Me sciat [8]. in media vivere barbarie.
[9]. Sauromatæ cingunt fera gens, [10]. Bessique, [11]. Getæque;
[12]. Quam non ingenio nomina digna meo!
Dum tamen [13]. aura [14]. tepet; [15]. medio defendimur Istro.

16. Il-

---

1. Romæ. 2. Ovidii exulis. 3. Memoriæ inhæret. 4. Meo corpore. 5. Roma. 6. Positum sub stellis, nunquam occidentibus. 7. Septentrionem significat. 8. Inter medios Barbaros. 9. Sarmatæ, gentes Septentrionales. 10. Populi ad fines Thraciæ. 11. Populi Scythiæ. 12. Nomina non digna, ut ea ingenium meum celebret. 13. Æstas est. 14. Quia ibi non est fervida æstas. 15. Fluvio medio

[16]. Ille suis [17]. liquidus [18]. bella repellit aquis.
At cum [19]. tristis hyems squallentia protulit ora,
Terraque [20]. marmoreo candida facta gelu est:
(Dum [21]. patet & Boreas & nix injecta [22]. sub Arcto;
Tum [23]. liquet has gentes axe tremente premi.)
Nix jacet; & jactam [24]. nec Sol pluviæve resolvunt:
Indurat Boreas, [25]. perpetuamque facit.
Ergo, ubi [26]. delicuit nondum prior, altera venit:
Et solet in multis [27]. bima [28]. manere locis.
Tantaque [29]. commoti vis est Aquilonis, ut altas
[30]. Æquet humo turres tectaque rapta [31]. ferat.
Pellibus, & [32]. sutis arcent [33]. male frigora braccis;
[34]. Oraque de toto corpore sola patent.
Sæpe [35]. sonant moti glacie pendente capilli,

inter Tomitanam urbem & Sauromatas, quia carent navibus, quibus trajiciant. 16. Ister. 17. Gelu non astrictus. 18. Hostes enim nequeunt aquam tranare. 19. Tristitiam causans. 20. Albo, ut marmor. 21. Apparet. 22. In Septentrione sub ursa sydere. 23. Apparet, has gentes Septentrionales cœlo frigido, in corporibus viventium tremorem excitante, urgeri. 24. Ob nimium frigus. 25. Diuturnam. 26. Antequam nix prior est liquefacta, superningit altera. 27. Nix duorum annorum. 28. Al. *jacere*. 29. Rapacis. 30. Diruat. 31. Auferat. 32. E villosis pellibus confectis. 33. Nocentia. 34. Sola facies est nuda, reliqua tecta. 35. Pruina crines tegente, stridorem moti e-

Et nitet 36. inducto candida barba gelu:
37. Udaque consistunt formam servantia 38. testæ
Vina: 39. nec hausta meri, sed data frusta bibunt.
Quid loquar, 40. ut vincti 41. concrescant frigore rivi,
Deque lacu 42. fragiles effodiantur aquæ?
Ipse, 43. papyrifero qui non angustior amne
Miscetur vasto 44. multa per ora freto,
45. Cæruleos ventis latices 46. durantibus Ister
Congelat, & 47. tectis 48. in mare serpit aquis.
Quaque 49. rates ierant, pedibus nunc itur: 50. & undas
Frigore concretas ungula pulsat equi.
Perque 51. novos pontes subter labentibus undis
52. Ducunt Sarmatici 53. barbara plaustra boves.

Vix

---

dunt. 36. Congelata anhelitu. 37. Et vina nimio frigore congelata, vase fracto, formam ejus retinent. 38 Vasis. 39. Nec vinum; sed congelatum per frusta bibunt. 40. Quomodo. 41. Congelentur. 42. Glacies. 43. Nilo papyrum ferente. 44. Septem ostiis in Pontum influit. 45. Aquas fluentes atque cæruleas. 46. Astringentibus & congelantibus. 47. Glacie opertis. 48. In Pontum Euxinum labitur. 49. Navigaverant. 50. Et equi congelatas aquas transgrediuntur. 51. Glaciem, pontis vicem sustinentem, sub quâ Ister in Pontum influit. 52. Trahunt. 53. Cur-

Vix equidem 54. credar: 55. sed cum sint præmia falsi
Nulla, 56. ratam 57. testis debet habere fidem.
Vidimus ingentem glacie 58. consistere pontum,
Lubricaque 59. immotas 60. testa 61. premebat aquas.
Nec 62. vidisse sat est. 63. durum calcavimus æquor:
Undaque non 64. udo sub pede summa fuit.
Si tibi 65. tale fretum quondam, 66. Leandre, fuisset;
67. Non foret angustæ mors tua crimen aquæ.
Tum neque se 68. pandi possunt delphines 69. in auras
Tollere: conantes 70 dura coërcet hyems.
Et quamvis Boreas jactatis insonet 71. alis,
Fluctus in 72. obsesso gurgite nullus erit.

---

rus Scytharum. 54. Fides adhibebitur rei, quam sum dicturus. 55. Sed quia nullum præmium reportabo, si mentiar. 56. Firmam. 57. Ovidii. 58. Concretum esse mare. 59. Glacie consistentes. 60. Aqua testæ instar congelata. 61. Tegebat. 62. Aquam congelatam. 63. Mare congelatum. 64. Madefacto, cum tamen aquæ natura sit humectare. 65. Ita congelatum mare. 66. Qui Hellespontum tranare solebas. 67. Hellespontus non esset contaminatus tua morte. Leander enim ad Hero à se amatam noctu ire solebat per fretum Hellesponticum; cum igitur Leandri tempestate submersi cadaver ad puellam esset delatum, hæc se de turri præcipitavit. 68. Lati. 69. Ex aquâ exilire. Delphini enim, teste Plinio, tanta vi exiliunt ut plerumque vela navium transvolent vento. 70. Asperum frigus. 71. Nam Poëtæ ventos fingunt esse alatos, quia aërem celeriter penetrant. 72. Mari congelato, ac si obsessum esset.

Inclusæque gelu stabunt, 73. ut marmore, puppes:
Nec poterit 74. rigidas 75. findere remus aquas.
Vidimus in glacie pisces hærere 76. ligatos;
Et pars ex illis tum quoque viva fuit.
Sive igitur nimii Boreæ vis sæva marinas,
Sive 77. redundatas 78. flumine 79. cogit aquas;
Protinus, 80. æquato siccis Aquilonibus Istro,
81. Invehitur celeri 82. barbarus hostis equo:
Hostis 83. equo pollens longeque volante sagittâ
84. Vicinam late depopulatur 85. humum.
Diffugiunt alii; nullisque tuentibus agros
86. Incustoditæ diripiuntur opes.
Ruris opes parvæ pecus, & stridentia plaustra;
87. Et quas divitias incola pauper habet.
88. Pars agitur vinctis post tergum capta lacertis,
Respiciens frustra rura 89. Laremque suum.
Pars cadit 90. hamatis misere 91. confixa sagittis:

92. Nam

H. e. Licet tempestas sit maxima, mare tamen erit quietum. 73. Ceu inclusæ marmore. 74. Duras. 75. Penetrare. 76. Congelatos. 77. Copiosas. 78. In ipso flumine. 79. Congelat. 80. Glacie. 81. Transgreditur subito flumen. 82. Sauromatæ. 83. Equitatu potens. 84 Urbi Tomo. 85. Terram. 86. Bona rusticorum in pagis minus munitis habitantium. 87. Eos diripiunt vicini hostes. 88. Aliqui capti vinciuntur & in servitutem abripiuntur. 89. Domum suam. 90. Hamos habentibus. 91. Trans-

92. Nam 93. volucri ferro 94. tinctile virus inest.
Quæ nequeunt secum ferre aut abducere, 95. perdunt:
Et cremat insontes 96. hostica flamma 97. casas.
Tum quoque, cum pax est, 98. trepidant formidine belli,
Nec quisquam presso vomere 99. sulcat humum.
Aut videt, aut metuit 1. locus hic, quem non videt, 2. hostem.
3. Cessat 4. iners rigido terra relicta situ.
5. Non hic pampineâ dulcis latet uva sub umbrâ;
6. Nec 7. cumulant altos 8. fervida musta 9. lacus.
Poma 10. negat regio; nec haberet 11. Acontius, in quo

fossa. 92. Nam veneno tingunt aciem sagittarum, ut vulnera evadant curatu difficiliora. 93. Sagittis. 94. Tinctum sanguine humano, vel quo tingitur acies sagittæ. 95. Corrumpunt. 96. Ab hostibus accensa. 97. Rusticorum tuguria. 98. Quia paci non fidunt. 99. Arat terram. 1. Incolæ hujus loci. 2. Hostium insidias. 3. Non colitur, nec seritur, nec fert aliquid. 4. Pigra, sterilis. 5. Hoc non crescunt vites. 6. Nec vina exprimuntur. 7. Copiosè implent. 8. Calida, quia fervent. 9. Vasa, quibus vina ex uvis expressa excipiuntur. 10. Non fert. 11. Qui ex Cæa insula Delum navigavit ad Dianæ sacra, à virginibus celebrata; ubi amore Cydippes captus est. Cum verò non auderet eam apertè uxorem petere, fraude pomum ante puellam projecit, cui sequentes versus inscripti: *Juro tibi sanè per mystica sacra Dia-*

Scriberet hic [12]. dominæ verba legenda suæ.
Aspicere est [13]. nudos sine [14]. fronde sine arbore campos.
Heu loca felici non adeunda viro!
Ergo, tam late pateat cum maximus orbis,
15. Hæc est in pœnam terra [16]. reperta meam!

ELEGIA XI.

ARGUMENTUM.

Crudelissimum quendam suppresso nomine accusat Ovidius, quod cum in Scythia, orbatus omni re chara, in maximis vivat incommodis, ille non his contentus, ei tamen insultet, additque, magnum illi esse dedecus, oppugnare hominem prostratum & jacentem. Monet postremo, ut memor humanæ sortis, nolit amplius commemorare Poëtæ crimina, sed ea sinat cicatricem obducere, cum præsertim nulla ejus fortuna possit fieri miserior.

SI quis es, [1]. insultes qui casibus improbe nostris,
2. Meque reum demto fine [3]. cruentus agas;
4. Natus es â scopulis, 5. nutritus lacte ferino:
Et dicam [6]. silices pectus habere tuum.

7. Quis

---

næ, Me tibi venturum comitem, sponsamque futuram. Puella, pomo accepto, doli ignara, carmen legit, credidítque, se sponsam dari Acontio. 12. Cydippæ. 13. Nec sylvas, nec gramina habens. 14. Frondiferis arboribus. 15. Pontica regio. 16. Excogitata.

1. Exagites mea mala. 2. Et me perpetuo accuses. 3. Sanguinem meum sitiens. 4. Quia tam durus es & insensibilis. 5. Quia tam crudelis es. 6. Habere cor duris-

7. Quis gradus ulterior, quo se tua [8] porrigat ira,
Restat? quidve meis cernis abesse malis?
Barbara me tellus, & 9. inhospita littora Ponti,
Cumque suo Boreâ [10], Mænalis ursa videt.
[11]. Nulla mihi cum gente ferâ commercia linguæ:
Omnia [12]. solliciti sunt loca plena metûs.
Utque [13]. fugax avidis cervus deprensus ab ursis,
Cinctave [14]. montanis ut pavet agna lupis;
Sic ego [15]. belligeris à gentibus [16]. undique septus
Terreor, hoste meum [17]. pæne premente latus.
[18]. Utque sit exiguum pœnæ, quod conjuge carâ,
Quod patriâ careo, [19]. pignoribusque meis,
Ut mala nulla feram, nisi [20]. nudam Cæsaris iram;
Nuda parum nobis Cæsaris ira mali est?

Et

---

simum. 7. Quod aliud malum superest, quod iratus mihi cupias accidere. 8. Procedat. 9. Portu destituta, quæque accolunt feri & inhospitales homines. 10. Ursa Arcadia: Callisto enim, postea in ursam mutata, fuit ex Arcadia. 11. Non colloquor cum Thraciæ populis. 12. Sollicitudinem timoris injicientia. 13. Celer. 14. Feris. 15. Bellicosis. 16. Circumdatus. 17. Propemodum, existente ad latus. 18. Quasi exilium non sit satis pœnæ, ut accedere debeat adhuc alia. 19. Amicis & liberis. 20. So-

Et tamen est aliquis, qui [21]. vulnera cruda retractet;
[22]. Solvat & [23]. in mores ora diserta meos.
In caussa [24]. facili [25]. cuivis licet esse diserto:
Et minimæ vires frangere [26]. quassa valent.
[27]. Subruere est arces & stantia mœnia [28]. virtus:
Quamlibet ignavi [29]. præcipitata premunt.
Non sum ego [30]. quod fueram. quid [31]. inanem proteris umbram?
Quid [32]. cinerem saxis [33]. bustaque nostra [34]. petis?
[35]. Hector erat tunc cum bello certabat; at idem
Vinctus [36]. ad Hæmonios non erat Hector equos.
Me quoque, [37]. quem noras olim, non esse memento.
Ex illo [38]. superant hæc simulacra viro.

Quid

---

lam. 21. Vulnus, quod nondum coivit, renovat. 22. Caussam facunde agat. 23. Contra vitam meam. 24. Probatur, qualis mea est. 25. Quilibet facile aliquid proferre potest. 26. Debilitata. 27. Solo æquare. 28. Fortitudo. 29. Jam diruta. 30. Cum Romæ essem. 31. Me sine ullis viribus conculcas. 32. Me civiliter mortuum & sic in cineres redactum. 33. Reliquias cadaveris. Bustum alias erat locus, ubi mortui comburebantur & sepeliebantur, nunc est sepulchrum. 34. Insequeris. 35. Hector erat fortis, cum hostibus resistere valebat. 36. Al. *ab Æmonio* h. e. equo Thessalo, unde Achilles erat, ab *Æmo*, Thessaliæ monte, dicto. 37. Qualem. 38. Superest hoc corpus invalidum,

Quid simulacra, ferox, dictis 39. incessis 40. amaris?
Parce, precor, 41. manes sollicitare meos.
42. Omnia vera puta mea crimina; nil sit in illis,
Quod magis errorem, quam scelus, esse putes.
43. Pendimus en 44. profugi 45. (satia tua pectora) pœnas,
Exilioque 46. graves, exsilique 47. loco.
48. Carnifici Fortuna potest mea 49. flenda videri:
50. Te tamen est uno judice 51. mœsta parum.
Sævior es tristi 52. Busiride: sævior 53. illo,
Qui 54. falsum 55. lento torruit igne bovem.
56. Quique bovem Siculo fertur donasse tyranno,
57. Et dictis artes conciliasse suas.

58. Mu-

Simulacrum aliàs est mortui imago. 39. Lacessis, accusas. 40. Atrocibus. 41. Animam meam, quæ à corpore meo discessit, inquietare. 42. Existima, omnia mea crimina, mihi objecta, esse vera. 43. Solvimus pœnas. 44. Fugati in terram Scythicam. 45. Exple crudelitatem tuam meis pœnis. 46. Molestas & turpes. 47. Urbe Tomo. 48. Homini crudelissimo. 49. Miserabilis & deploranda. 50. Te solo ita judicante. 51. Afflicta. Al. *mersa*. 52. Neptuni filio, Ægypti tyranno crudelissimo. 53. Phalaride, crudelissimo Agrigentinorum tyranno. 54. Æneum, cui hominem includebat. 55. Remoto, ut inclusus bovi eò lentius combureretur. 56. Perillus, Phalaridi bovem illum æneum præparans, sed primus bovi isti inclusus, experimenti faciendi causâ. 57. Et verbis artificium suum acceptius

58. Munere in hoc, Rex, est 59. usus, 60. sed imagine major:
61. Nec sola est 62. operis forma probanda mei.
Aspicis à dextrâ latus hoc 63. dapertile tauri?
Huc tibi, quem 64. perdes, conjiciendus erit.
Protinus inclusum 65. lentis carbonibus ure.
Mugiet, 66. & veri vox erit illa bovis.
Pro quibus 67. inventis, ut 68. munus munere penses,
Da, precor, ingenio præmia digna meo.
69. Dixerat. at Phalaris, Pœnæ 70. mirande repertor,
Ipse tuum præsens 71. imbue, dixit, opus.
Nec mora; 72. monstratis crudeliter ignibus ustus
Exhibuit 73. querulos ore 74. tremente sonos.
75. Quid mihi cum Siculis inter Scythiamque Getasque?
76. Ad te, 77. quisquis is es, nostra querela redit.

Ut-

---

reddidisse. 58. Hæc Perilli sunt verba ad Phalaridem. 59. Utilitas. 60. Sed usus major est, quam exterius videtur. 61. Perillus in bove isto laudat usum & formam. 62. Tauri à me facti. 63. Quod facilè aperiri potest. 64. Interficere voles. 65. Languidioribus post prunas exstinctas. 66. Et gemitus iste similis erit voci bovis. 67. Bove invento. 68. Taurum tibi à me donatum. 69. Perillus. 70. Mirabilis. 71. Experire. 72. A se prius Regi. 73. Al. *geminos,* humanos nempe & bubulos. 74. Al. *gemente.* 75. Cur Siculorum enarro crudelitatem, inter feras & remotas gentes vivens. 76. Ad exprobrandum tuam in me crudelitatem revertor. 77. Qui meo san-

Utque 78. sitim nostro possis explere cruore;
79. Quantaque vis, avido gaudia corde feras;
Tot mala sum 80. fugiens tellure, tot æquore 81. passus,
Te quoque ut 82. auditis posse dolere putem.
Crede mihi, si sit 83. nobis collatus 84. Ulysses,
Neptuni 85. minor est, quam 86. Jovis ira fuit.
Ergo quicunque es, 87. rescindere vulnera noli;
Deque 88. gravi 89. duras ulcere tolle manus:
90. Utque meæ famam 90. tenuent oblivia culpæ
Fata 91. cicatricem ducere nostra sine.
Humanæque memor 92. sortis, quæ 93. tollit eosdem,
Et 94. premit; 95. incertas ipse verère vices.
Et quoniam, 96. fieri quod nunquam posse putavi,
Est tibi de rebus maxima 97. cura meis;
Non est 98. quod timeas. Fortuna miserrima nostra est.
Omne 99. trahit secum Cæsaris ira malum.

1. Quod

---

guine non potes satiari. 78. Desiderium sanguinis mei. 79. Quantalibet. 80. In exilium abiens. 81. In itinere meo. 82. Omnibus meis malis, si ea tibi referrem. 83. Cum nobis. 84. Qui per decennium erravit. 85. Indignatio, nam Ulyssem est insecutus, quia ille ejus filium Polyphemum excœcaverat. 86. Augusti. 87. Renovare crimina. 88. Magno meo malo. 89. Crudeles. 90. Imminuant, 91. Sanari, quemadmodum vulnera cicatricibus coire solita. 92. Fortunæ. 93. Elevat. 94. Deprimit. 95. Vicissitudines fortunæ, quæ & tibi nocere forsan possunt. 96. Quid mihi impossibile videbatur. 97. Solicitudo, ne reducar in patriam. 98. Me rediturum esse Romam. 99. Fert.

1. Quod magis ut liqueat, neve hoc tibi 2. fingere credar;
Ipse velim pœnas experiare meas.

ELEGIA XII.

ARGUMENTUM.

Poëta dicit, frigoribus pulsis, adesse vernum tempus, cujus jucunditatem è Loco Adjunctorum latius describit; incipiuntque etiam nautæ tunc navigare, qui, si in Scythiam pervenerint, se illis dicit occurrere, ut ab his cognoscat Cæsaris triumphos. Quod si quis aliquid referre potuit, protinus à Poëta domum ducitur, fitque ejus hospes; precatur demum, ut domus, quam habebat in Scythia, non sit perpetua Poëtæ sedes, sed hospitium, ut aliquando in patriam redeat.

FRigora jam 1. Zephyri minuunt: 2. annoque peracto
3. (Longior antiquis visa Mæotis hyems:)
4. Impositamque sibi 5, qui non bene pertulit Hellen
6. Tem-

1. Me miserum esse. 2. Comminisci.

1. Venti ab occasu flantes. 2. Finita hyeme. 3. Hyems Scythica, ubi Palus Mæotis est, longior mihi est visa, quam præteritæ, ubi Romæ fui. Innuit Poëta, se jam annum in Ponto fuisse. 4. Æquinoctium vernum describit. 5. A-

6. Tempora nocturnis æqua diurna facit.
7. Jam violam puerique 8. legunt hilaresque puellæ,
9. Rustica quam nullo terra serente gerit.
Prataque 10. pubescunt variorum flore colorum,
11. Indocilique loquax gutture, 12. vernat avis.
13. Utque male crimen matris deponat 14. hirundo,
Sub trabibus 15. cunas parvaque tecta facit.
Herbaque, quæ latuit 16. Cerealibus 17. obruta sulcis,
18. Exserit è 19. tepidâ molle cacumen humo.
20. Quoque loco est vitis, de palmite 21. gemma 22. movetur:
23. Nam procul à Getico littore vitis abest.

Quo-

---

ries, postea inter sydera collocatus, Phrixum & Hellen per Hellespontum transtulit. Sed Helle decidit in Hellespontum, quam ob causam hic Ovidius dicit, Arietem non bene pertulisse Hellen. 6. Sole arietis signum mense Martio ingrediente, æquinoctium vernum efficit. 7. Describitur ver. 8. Colligunt. 9. Carpunt etiam alia, in agris sponte nata. 10. Florent. 11. Non docto gutture, quia à nemine, nisi à natura, doctum fuit. 12. Cantu lascivit. 13. Ut deponendo in eis cunis & nidis pullos, videatur pia, & velle crimen filii occisi, ea educatione celare, nec mala mater dici. Nota est fabula Prognes, Itym filium occidens, patrique Tereo epulandum apponens, ut ulcisceretur vim sorori turpiter illatam. 14. Veris prænuncia. 15. Nidos, in quibus pulli foventur. 16. Frumentum Cereris domum occultantibus. 17. Tecta. 18. Protrudit, nudat. 19. Qualis terra tempore verno esse solet. 20. In iis regionibus, in quibus vites nasci solent. 21. Oculus, quem vitis primò emittit. 22. Crescit perpetuo motu. 23. In Scythia enim non sunt

Quoque loco eſt arbor, 24. turgeſcit in arbore ramus :
Nam procul à Geticis finibus arbor abeſt.
25. Otia nunc iſtic : 26. junctiſque ex ordine ludis
27. Cedunt verboſi garrula bella fori.
28. Uſus equi 29. nunc eſt, levibus nunc luditur 30. armis :
Nunc pila ; nunc celeri 31. volvitur 32. orbe trochus.
Nunc, ubi perfuſa eſt 33. oleo labente juventus,
34. Defeſſos artus 35. Virgine 36. tingit aquâ.
37. Scena viget, 38. ſtudiiſque favor diſtantibus 39. ardet :
40. Proque tribus reſonant terna Theatra Foris.

41. O

---

vites. 24. Intumeſcit vel tumet. 25. Feriæ nunc Romæ celebrantur. 26. Ludus ludo ſuccedit ; vel intelligit Ludos Megalenſes, qui fiebant 6. Id. Aprilis, vel juxta Livium pridie Idus, quod eo die Cæſar Jubam Mauritaniæ Regem deviciſſet. 27. Non dicitur jus Romæ eo tempore, quo in ſcena ludi celebrantur. 28. Al. *Luſus equis*, quos Romani docebant in gyrum flectere. 29. Aliquando. 30. Armorum exercitatione. 31. Al. *vertitur*. 32. Agitatione. 33. Unguento, quo ungebantur athletæ certaturi. 34. Exercitiis. 35. Aquâ virginis, à virgine quæ ejus fontem Romæ indicaverat, dicta. 36. Romani veteres campum Martium Tiberi vicinum delegerunt, in quo juvenes poſt exercitia armorum ſudorem & pulverem abluerent. 37. In qua in præſens varii ludi exhibentur. 38. Favoribus diverſis, alii enim aliis in ludis favebant. 39. Iraſcitur, optat, aut præ nimio alicujus partis amore uritur, 40. Al. *cumque*. Et tria theatra cum tribus foris, Romano, Julio, & Auguſto, vicina campo Martio, ubi hæc ſpectacula

41. O quater, & quoties non est numerare, beatum,
Non interdictâ cui licet 42. Urbe frui!
43. At mihi sentitur nix verno sole soluta,
Quæque lacu 44. duro vix 45. fodiantur 46. aquæ.
Nec mare concrescit glacie; nec, ut ante, per 47. Istrum
48. Stridula Sauromates plaustra bubulcus agit.
Incipient aliquæ tamen huc 49. adnare 50. carinæ,
51. Hospitaque in Ponti littore 52. puppis erit;
Sedulus occurram nautæ, 53. dictaque salute,
54. Quid veniat, 55. quæram, 56. quisque, quibusve locis.
Ille quidem mirum, nî de 57. regione propinquâ
Non nisi vicinas cautus 58. ararit aquas.
Rarus ab Italiâ 59. tantum mare navita transit:
Littora rarus in hæc portibus 60. orba venit.

Sive

---

exhibentur, præ nimio clamantium strepitu resonant. 41. O infinities felicem, cui licet esse Romæ. 42. Româ. 43. Hic nivem verno tempore liquefieri cerno. 44. Congelato. 45. Rumpantur. 46. Sc. sentiuntur. 47. Congelatum. 48. Stridentes currus incola è regione Sauromatica, agens tauros currum trahentes, agit. 49. Adnavigare. 50. Naves. 51. Peregrina. 52. Navis. 53. Postquam ipsum salutavi. 54. Cur. 55. Interrogabo. 56. Al. *quisve* sc. sit. 57. Propontide, Thraciâ &c. 58. Navigârit navi aquas sulcans. 59. Tam magnum. 60. Privata.

Sive tamen Graiâ scierit, sive ille Latina
[61]. Voce loqui; certè [62]. gratior hujus erit.
Fas quoque ab ore [63]. freti [64]. longæque Propontidos undis
Huc aliquem certo [65]. vela dedisse Noto.
[66]. Quisquis is est, memori [67]. rumorem voce referre,
[68]. Et fieri famæ parsque gradusque potest.
Is precor auditos possit narrare triumphos
[69]. Cæsaris, & [70]. Latio reddita vota Jovi:
Teque [71]. rebellatrix tandem Germania magni
[72]. Triste caput pedibus supposuisse [73]. Ducis.
[74]. Hæc mihi qui [75]. referet, quæ non vidisse dolebo,
Ille meæ domui protinus hospes erit.

Hei

---

61. Linguâ. 62. Jucundior erit sermo latinus, quia mihi est patrius. 63. Hellesponti. 64. Cujus longitudo undecim, latitudo tantùm tria millia passuum. 65. Ventis adnavigasse. 66. Quicunque ad Ponticum littus venerit. 67. Incertos vulgi sermones. 68. Rumor iste pôtest ad partem aliquam, vel gradum veritatis pervenire. 69. Drusi vel Augusti, cujus ille auspiciis bella gerebat. 70. Capitoline, qui Romæ colebatur, quæ erat pars Latii. 71. Quæ diu jugum detrectasti. 72. Ferox, contumax. 73. Tiberii, h. e. ab eo victam esse. 74. Hos triumphos. 75. Narrabit.

Heu mihi! jamne 76. domus Scythico Nasonis in orbe?
(Jamque 77. suum mihi dat pro 78. Lare pœna locum?)
Di faciant, Cæsar non hic 79. penetrale domumque,
80. Hospitium pœnæ sed velit esse meæ.

ELEGIA XIII.

ARGUMENTUM.

Cum natalis Poëtæ adesset, superfluum fuisse dicit, in ea loca se venisse, ubi non licet sibi ex more solennia sacra exhibere, monetque, ne amplius redeat, dum in Scythia erit.

ECce 1. supervacuus (quid enim fuit utile gigni?)
2. Ad sua natalis tempora noster adest.
3. Dure, quid ad miseros veniebas exsulis annos?
Debueras illis imposuisse 4. modum.
5. Si tibi cura mei, vel si pudor ullus inesset;

76. Domus mea. 77. Locum ipsius exilii h. e. Tomon, in qua urbe pœnam luo. 78. Domo. 79. Intimum domus locum. 80. Diversorium ad tempus.

1. Superfluus. 2. Tempore, quo natus sum. 3. O crudelis natalis, cur venisti hac mea ætate tam infelici? Nam debuisse exilium mihi nato avertere finiendo vitam, antequam exulassem. 4. Finem, ut morere. 5. Si tu me curares.

6. Non ultra patriam me sequerêre meam.
7. Quoque loco primum tibi sum 8. male cognitus infans,
Illo tentasses ultimus esse mihi.
9. Jamque relinquendâ 10. (quod idem fecêre sodales)
Tu quoque dixisses tristis in Urbe, 11. Vale.
12. Quid tibi 13. cum Ponto? num 14. te quoque Cæsaris ira
Extremam gelidi misit in orbis humum?
Scilicet exspectas 15. soliti tibi moris honorem,
Pendeat ex humeris vestis ut 16. alba meis?
17. Fumida 18. cingatur florentibus ara coronis?
19. Micaque sollemni thuris in igne sonet?
20. Libaque dem pro me 21. genitale notantia tempus;
Concipiamque bonas ore 22. favente preces;
23. (Non ita sum positus; nec sunt 24. ea tempora nobis,)
Adventu possim lætus ut esse tuo.
Funeris ara mihi 25. ferali cincta cupresso

Con-

---

6. Non esses exulis comes. 7. Debuisses me etiam Sulmone, ubi natus sum, interficere. 8. Infeliciter. 9. Al. *Inque relinquendo.* h. e. in permittendo me mori in urbe. 10. Nam me ab Augusto relegatum reliquerunt. 11. Ut non ulterius ad me venires. 12. Sc. negotii est. 13. Cum urbe Tomo in Ponto, ubi exul sum. 14. Uti me huc misit. 15. Consvetam celebrationem. 16. Quam natalem suum celebrantes induebant. 17. Fumans ex oblato sacrificio. 18. Foribus & sertis ornetur. 19. Et offeram thus. 20. Sacrificem. Liba erant placentæ ad sacrificia aptæ. 21. Natale. Al. *geniale* h. e. lætum, aut quo Genio sacrificatur. 22. Bona verba proferente. 23. Non est sic status meus. 24. Tam felicis. 25. Funebri.

Convenit, & structis [26]. flamma parata rogis.
Nec dare [27]. thura libet nihil [28]. exorantia Divos:
[29]. In tantis subeunt nec bona verba malis.
Si tamen est aliquid nobis [30]. hac luce petendum;
[31]. In loca ne redeas amplius ista, precor:
Dum me terrarum pars pæne [32]. novissima Pontus,
[33]. Euxini falso nomine dictus, habet.

ELEGIA XIV.

ARGUMENTUM.

Amici colligentis ejus scripta, fidem & amorem laudat Poëta, hortaturque, ut, quoad potest, ejus nomen in urbe retineat, simulque exponit Metamorphosis opus inemendatum è manibus exisse. Postremo dicit, quicquid exilii tempore compositum à se fuit in Scythia, excusandum esse.

Cultor & [1]. antistes doctorum sancte virorum,
Qui facis [2]. ingenio semper amice meo;

26. Exequiæ. 27. Sacrificare. 28. Precibus conciliantia, quia mihi non concedunt reditum in patriam. 29. Nec precari mihi placet. 30. Hoc natalii. 31. Ne anno sequenti sim in Ponto. 32. Ultima. 33. Maris illius, quod Pontum alluit.

1. Primus, qui alios omnes antecedis. 2. Quem semper

Ecquid, ut 3. incolumem quondam 4. celebrare solebas,
Nunc quoque, ne videar 5. totus abesse, 6. caves?
7. Colligis 8. exceptis ecquid mea carmina solis
Artibus, 9. artifici quæ nocuêre suo?
Immo 10. ita fac, 11. vatum, quæso, studiose novorum:
12. Quaque potes, retine corpus in 13. Urbe meum.
14. Est fuga dicta mihi, non est fuga dicta libellis,
Qui 15. domini pœnam non meruêre sui.
Sæpe per extremas profugus pater exsulat oras;
Urbe tamen 16. natis exsulis esse licet.
17. Palladis exemplo, de me 18. sine matre 19. creata
Carmina sunt. stirps hæc progeniesque mea est.
20. Hanc tibi commendo: quæ 21. quo magis orba parente,
Hoc

---

amavi. 3. Nondum exulem. 4. Laudare. 5. Non esse Romæ. 6. Provides. 7. An legis? 8. Præter libros de Arte amandi. 9. Mihi eos componenti. 10. Sic collige omnia mea carmina, exceptis amatoriis. 11. Poëtarum. 12. Et quantum. 13. Roma. 14. Mihi, non libris meis indictum est exilium. 15. Autoris. 16. Liberis ejusdem. 17. E. Jovis cerebro nata, ut fabula dicit. 18. A me solo producta. 19. Facta. 20. Progeniem & stirpem h. e. carmina mea. 21. Quò ego amplius relegatus sum.

Hoc tibi 22. tutori 23. sarcina major erit.
24. Tres mihi sunt nati 25. contagia nostra secuti:
26. Cætera fac curæ sit tibi turba palam:
27. Sunt quoque mutatæ ter quinque volumina formæ,
28. Carmina de domini funere rapta sui.
Illud opus potuit, 29. si non prius ipse periſſem,
30. Certius 31. à summa nomen habere manu.
Nunc incorrectum 32. populi pervenit in ora:
33. In populi quicquam si tamen ore meum est.
34. Hoc quoque nescio quid nostris 35. appone libellis,
Diverso missum quod tibi 36. ab orbe venit.
Quod quicunque leget, (si quis leget) æstimet ante
Compositum 37. quo sit tempore, 38. quoque loco,

---

22. Defensori. 23. Quia carentes parentibus majori auxilio opus habent. 24. Tres libri de Arte amandi. 25. Nostra mala: nam & ipsi ex urbe ejecti sunt. 26. Reliquos libros palam defende. 27. Sunt etiam quindecim libri Metamorphoseon. 28. Inopinato enim exilio libri illi inemendati mansere. 29. Si non antea in exilium missus fuissem. 30. Certiorem titulum aut clariorem famam. 31. Post ultimam emendationem. 32. Vulgus de eo loquitur. 33. Si modo populus Romanus scripta mea legit. 34. Carmen subdititium. 35. Adscribe. 36. A Scythia. 37. Tristi. 38. In

[39] Æquus erit ſcriptis, quorum cognoverit eſſe
Exſilium tempus, barbariemque locum.
Inque tot adverſis carmen mirabitur ullum
[40] Ducere me triſti [41] ſuſtinuiſſe manu.
Ingenium [42], fregere meum mala: [43] cujus & ante
Fons infœcundus parvaque [44] vena fuit.
Sed quæcunque fuit, nullo exercente refugit,
Et longo periit [45] arida facta ſitu.
Non hic librorum, per quos [46] inviter [47] alarque,
Copia. pro libris [48] arcus & arma ſonant.
Nullus in hac terra, [49] recitem ſi carmina, cujus
Intellecturis auribus utar, adeſt.
Nec quo [50] ſecedam locus eſt. [51] cuſtodia muri
Submovet infeſtos clauſaque porta Getas.
(Sæpe aliquod verbum quæro, nomenque, locumque;
Nec quiſquam eſt, [52] a quo certior eſſe queam,)
Dicere ſæpe aliquid conanti (turpe fateri)
Ver-

Scythia. 39. Judex. 40. Scribere. 41. Potuiſſe. 42. Corrupere. 43. Quod & ante parvum fuit. 44. Ars. 45. Quia diu non eſt adhibita ad verſus. 46. Ad ſtudia. 47. Et ſuſtenter. 48. Scytharum, h.e. hic bellum eſt continuum. 49. Subjiciam amici judicio carmina mea. 50. Ut ſim ſolus in loco quodam amœno. 51. Vigiles in muris & portæ clauſæ hoſtes arcent. 52. A quo docear.

Verba mihi desunt; 53. dedidiscique loqui.
Threicio Scythicoque ferè 54. circumsonor 55. ore;
Et videor 56. Geticis scribere posse modis.
Crede mihi; timeo ne sint 57. immista Latinis,
Inque meis scriptis Pontica verba legas.
58. Qualemcunque igitur venia 59. dignare libellum:
Sortis & 60. excusa 61. conditióne meæ.

---

53. Oblitus sum facultatis loquendi. 54. Quia singuli circa me utuntur sermone Threicio & Getico. 55. Verbis. 56. Quia linguam Geticam didici. 57. Getica verba. 58. Ornatum vel minus. 59. Dignum judica & excusa. 60. Aliis. 61. Quoniam ut exul in perpetuo luctu & calamitate vivo.

P. OVIDII NASONIS

TRISTIUM

LIBER QUARTUS.

ELEGIA I.

ARGUMENTUM.

Excusandos esse dicit Poëta suos libellos, si quid fuerit in his reprehendendum: siquidem exul hæc scribebat, non gloriæ cupiditate, sed ut requiem peteret, & dolorem exilii carminibus consolaretur. Enumerat postremo mala, quæ in Scytia patitur.

SI qua 1. meis fuerint, ut erunt, 2. vitiosa libellis;
Excusata 3. suo tempore, lector, habe.
Exsul eram; requiesque mihi, non 4. fama petita est:
Mens 5. intenta suis ne foret usque malis.
6. Hoc est cur cantet 7. vinctus quoque compede fossor,

8. In-

1. In. 2. Vitia. 3. Quia ea in exilio scripsi. 4. Nominis celebris. 5. Semper sollicita. 6. Hæc est causa. 7. Qui in ergastulis vinctus tenetur & agros fodit.

8. Indocili numero 9. cum grave mollit opus:
Cantet & innitens 10. limosæ pronus arenæ
Adverso 11. tardam qui trahit amne ratem.
12. Quique refert pariter lentos ad pectora remos,
13. In numerum pulsa brachia versat aqua.
Fessus ut incubuit baculo, saxove resedit
Pastor; 14. arundineo carmine mulcet oves.
Cantantis pariter, pariter 15. data pensa trahentis
16. Fallitur ancillæ decipiturque labor.
17. Fertur & 18. abducta 19. Lyrnesside tristis Achilles
20. Hæmonia curas 21. attenuasse lyra.
Cum 22. traheret silvas Orpheus & dura canendo
Saxa; bis amissa 23. conjuge 24. mœstus erat.
Me quoque 25. Musa levat 26. Ponti loca jussa petentem.

8. Cantu rudi. 9. Cum molestum fodiendi laborem mollem & levem facit. 10. Nautas innuit, in ripa stantes, & gravissimas naves per flumina ita trahentes, ut toto corpore proni incedant. 11. Navem gravem indeque tardam. 12. Et ille cantat, qui assiduè remigat. 13. Cantat, ut e cantu cognoscat, quando remi in aquam sint mittendi. 14. Fistulæ ex arundine factæ cantu. 15. Lanam ad pondus datam ex colo deducentis. 16. Non ita sentitur, quod sit difficilis. 17. Narratur. 18. Ab Agamemnone Achilli erepta vid. Ovidius Heroid. Epist. 3. 19. Hippodamiâ Brisei filiâ, a Lyrneso Trojæ oppido Lyrnesiâ dictâ. 20. Al. *Æmonia* h. e. Lyra Achillis Æmonii seu Thessali. Thessalia autem dicta est Emonia ab Æmone, Rege Thessaliæ. 21. Diminuisse. 22. Cantu alliceret ad se arbores & saxa. 23. Eurydice. 24. Tristis sed cantu dolorem leniebat. 25. Carmen, quod compono, ut dolorem levem. 26. Urbs Tomos

[27]. Sola comes nostræ perstitit illa fugæ.
Sola nec [28]. insidias, Threci nec militis ensem,
Nec mare, nec ventos, barbariemque timet.
Scit quoque, cum perii, [29]. quis me deceperit error,
Et [30], culpam in facto, non scelus, esse meo.
Scilicet hoc [31]. ipso nunc æqua, quod obfuit ante,
Cum mecum juncti criminis [32]. acta rea est.
Non equidem vellem, quoniam nocitura fuerunt,
[33] Pieridum sacris imposuisse manum.
Sed nunc quid faciam? [34]. vis me tenet ipsa sororum:
Et carmen demens carmine læsus amo.
Sic nova [35]. Dulichio [36]. lotos gustata [37]. palato,
Illo, quo nocuit, grata sapore fuit.
Sentit [38]. amans sua damna ferè; tamen hæret in illis:
[39]. Materiam culpæ persequiturque suæ.

Nos

---

mihi mandata. 27. Sola me non reliquit. 28. Cuncta pericula. 29. Cur relegatus sim. 30. Errorem. 31. Carmine. 32. Denotat carmina amatoria, quæ cum Ovidio damnata sunt. 33. Musarum Poësin tractasse. 34. Poësis suavitas me delectat. 35. Ulyssi, ab Insula Dulichio ita vocato. 36. Arbor, cujus dulcedine Ulyssis socii ita capiebantur, ut reditum in patriam obliviscerentur. 37. Instrumento gustus. 38. Amator. 39. Amorem, cujus amator ipse

Nos quoque delectant, quamvis nocuêre, [40]. libelli;
Quodque mihi telum vulnera fecit, amo.
Forsitan hoc studium possit [41]. furor esse videri;
Sed quiddam furor hic utilitatis habet.
Semper [42]. in obtutu mentem vetat esse malorum;
Præsentis [43]. casus immemoremque facit.
Utque suum [44]. Bacchis non sentit [45]. saucia [46]. vulnus,
Dum [47]. stupet [48]. Edonis exululata jugis;
Sic, ubi [49]. mota calent viridi mea pectora [50]. thyrso,
Altior humano [51]. spiritus ille malo est.
(Ille nec exilium, [52]. Scythici nec littora ponti,
Ille nec iratos sentit habere [53]. Deos.)
Utque [54]. soporiferæ biberem si pocula Lethes,
[55]. Temporis adversi sic mihi sensus habet.

---

est culpa. 40. Versus. 41. Rabies, insania. 42. In contemplatione malorum, quibus premor. 43. Exilii. 44. Phœbas vates Apollinis, quæ Baccho Orgia celebrat, furore correpta. vid. 3. Metam. 45. Deo plena. 46. Furorem. 47. In furore est. 48. Al. *Idæis*. Ululatum edens, quo Bacchi sacerdotes in Idâ Phrygiæ monte & Cretæ utuntur, cum Cybeles sacra celebrant. 49. Agitata. 50 Hastâ pampinis circumdatâ, quam Bacchi sacerdotes in ejus sacris gestabant; denotat spiritum poëticum. 51. Furor ille Apollineus. 52. Ponti Euxini. 53. Augustum iratum. 54. Lethe flumen apud inferos soporem & oblivionem in bibentibus producebat. 55. Consideratio temporis mei infelicis me

Jure [56]. Deas igitur [57]. veneror mala nostra levantes;
Sollicitæ comites ex [58]. Helicone fugæ:
Et partim pelago, partim [59]. vestigia terra,
Vel rate dignatas, vel pede nostra sequi.
Sint precor hæ saltem [60]. faciles mihi: [61]. namque Deorum
Cætera cum magno Cæsare turba facit.
Meque [62]. tot adversis cumulant, quod littus arenas,
Quotque fretum pisces, ovaque piscis habet.
Vere prius flores, æstu numerabis aristas,
Poma per autumnum, frigoribusque nives;
[63]. Quam mala, quæ [64]. toto patior jactatus in orbe,
[65]. Dum miser Euxini littora læva peto.
Nec tamen, [66]. ut veni, [67]. levior fortuna malorum est:
Huc quoque sunt nostras [68]. fata secuta vias.
[69]. Hic quoque cognosco natalis [70]. stamina nostri;
Stamina de [71]. nigro vellere facta mihi.

Ut

---

stupidum reddit. 56. Musas. 57. Honoro. 58. Monte Bœotiæ, Musarum sede. 59. Vias nostras. 60. Faventes. 61. Cæteri enim Dii, ut Cæsar mihi irati sunt. 62. Innumerabilibus. 63. Numerabis. 64. In variis orbis partibus. 65. Antequam Tomum perveni. 66. Cum in Scythiam perveni. 67. Minora mala patior. 68. Eadem infortunia, quæ Romæ mihi obfuere. 69. In Scythia. 70. Fila, quæ mihi nent Parcæ. 71. Infelicitatis plena.

Utque nec 72. insidias, capitisque pericula narrem,
Vera quidem, vera sed graviora 73. fide;
Vivere quam miserum est inter Bessosque Getasque
Illi, 74. qui populi semper in ore fuit!
Quam miserum, 75. portâ vitam 76. muroque tueri,
Vixque sui tutum 77. viribus esse loci!
Aspera militiæ 78. juvenis 79. certamina fugi,
80. Nec nisi lusura movimus arma manu.
Nunc senior gladioque latus scutoque sinistram,
81. Canitiem galeæ 82. subjicioque meam.
Nam dedit 83. è speculâ custos ubi signa 84. tumultûs;
Induimur 85. trepidâ protinus arma manu.
Hostis, habens arcus imbutaque tela veneno,
Sævus 86. anhelanti mœnia 87. lustrat equo.
Utque rapax 88. pecudem, 89. quæ se non texit ovili,
Per sata, per silvas, fertque trahitque lupus,
Sic, si quem nondum portarum sepe receptum
Barbarus in campis repperit hostis, 90. agit.

---

72. Mihi structas. 73. Quam ut credi queat. 74. Qui semper fuit celeberrimus. 75. Tomi urbis. 76. Ab hostibus defendere. 77. Munimentis. 78. Nam Ovidius in juventute sua miles in Asia fuit. 79. Bella odio habuit. 80. Et ta tùm ludendi causa arma tractavi. 81. Canos meos. 82. Tego. 83. E loco elevato. 84. Timoris, Getas adventare. 85. Tremente ob timorem & senium. 86. Defesso præ nimio cursu. 87. Circum equitat lustrandi ergo. 88. Ovem. 89. Quæ se non continuit in ovili. 90. Al.

Aut sequitur captus, conjectaque vincula collo
Accipit; aut 91. telo virus habente cadit.
Hic ego 92. sollicitæ jaceo novus incola sedis.
Heu nimium 93. fati tempora longa mei!
Et tamen ad 94. numeros antiquaque sacra reverti
95. Sustinet in tantis hospita Musa malis.
Sed neque cui recitem quisquam est mea carmina; nec qui
96. Auribus accipiat verba Latina suis.
97. Ipse mihi (quid enim faciam?) scriboque legoque:
98. Tutaque judicio littera nostra suo est.
Sæpe tamen dixi, 99. Cui nunc hæc cura laborat?
An mea 1. Sauromatæ scripta Getæque legent?
Sæpe etiam lacrymæ me sunt scribente profusæ,
Humidaque est fletu 2. littera facta meo.
3. Corque vetusta meum tanquam 4. nova vulnera sentit;
Inque sinum 5. mœstæ labitur imber aquæ.

Cum

---

habet sc. captivum. 91. Venenatâ sagittâ interficitur. 92. Periculosi loci. 93. Mortis. 94. Versus. 95. Audet. 96. Capiat, intelligat. 97. Ipse, quod composui, mihi prælego, deque eo judico. 98. Ne mihi iterum noceat. 99. Cui bono carmina scribo? 1. Ea non intelligentes. 2. Charta. 3. Mens mea. 4. Novam pœnam. 5. La-

Cum 6. vice mutatâ quid sim fuerimque recordor
Et tulerit 7. quo me casus, & 8. unde, 9. subit;
Sæpe manus demens 10. studiis irata malignis
Misit in arsuros carmina nostra 11. focos.
Atque ita de multis, quoniam non multa supersunt,
12. Cum veniâ facito, quisquis es, ista legas.
Tu quoque non melius, quam sunt mea tempora, carmen
Interdicta mihi 13. consule Roma boni.

ELE-

---

chrymarum ex tristitia instar imbris manantium. 6. Vicissim. 7. Nempe in Scythiam. 8. Sc. Româ. 9. Incidit 10. Poëticis. 11. Ignes. 12. Mihi ignoscens, si forte erravero. 13. Bene interpretare.

ELEGIA II.

ARGUMENTUM.

Tiberium Germanicam expeditionem ſuſcepiſſe, in Scythiam ad Poëtam fama pertulerat: Dicit ergo victoriam fortaſſe ab eo partam fuiſſe, cum hæc ſcriberet. Ejus autem triumpho dicit ſe mente intereſſe, quandoquidem corpore non poſſit. Quod ſi quis ei triumphi formam retulerit, quamvis ſero, tamen oſtendit, ſe auditurum tantâ lætitiâ, ut proprium incommodum ſit poſthabiturus publicæ lætitiæ.

Jam 1. fera 2. Cæſaribus Germania, 3. totus ut orbis,
Victa potes flexo 4. ſuccubuiſſe genu:
5. Altaque velentur fortaſſe Palatia ſertis;
6. Thuraque in igne ſonent, 7. inficiantque diem;
8. Candidaque 9. adductâ collum percuſſa ſecuri

S Vi-

1. Pertinax. 2. De Tiberii, non Druſi, expeditione eſt intelligendum: Druſus enim aliquot annis ante exilium Ovidii in Germania perierat. 3. Sc. eſt victus. 4. Domita eſſe à Tiberio. 5. Et celſæ Auguſti ædes in monte Palatino exſtructæ, forſan veſtiantur corollis ob victoriam Germanicam. 6. Sacrificia fiant. 7. Fumo obſcurent. 8. Qualis poſt obtentam victoriam ſacrificari ſolebat. 9. E-

Victima purpureo sanguine [10]. tingat humum:
[11]. Donaque amicorum templis promissa Deorum
Reddere victores [12]. Cæsar uterque parent:
Et qui Cæsareo [13]. juvenes [14]. sub nomine crescunt,
Perpetuo terras ut [15]. domus ista regat:
Cumque bonis [16]. nuribus pro [17]. sospite [18]. Livia [19]. nato.
Munera det meritis, [20]. sæpe datura, Deis:
Et pariter [21]. matres, & [22]. quæ sine crimine castos
Perpetuâ servant virginitate focos.
Plebs [23]. pia, cumque piâ lætentur Plebe [24]. Senatus;
[25]. Parvaque cujus eram pars ego nuper, Eques,
[26]. Nos procul expulsos communia gaudia fallunt:
[27]. Famaque tam longè non nisi parva venit.

Et-

---

levatâ securi, uti fit in ictu. 10. Conspergat. 11. Votiva, ab Imperatoribus Deorum sibi faventium templis promissa. 12. Augustus & Tiberius. 13. Germánicus Drusi, & Drusus Tiberii ex Agrippina filius. 14. Quia & hi Cæsares dicuntur. 15. Familia Cæsarum. 16. Uxoribus Germanici & Drusi junioris, Agrippina & Livia. 17. Incolumi. 18. Augusti uxor. 19. Tiberio. 20. Dii enim post sæpe dabunt victorias. 21. Nuptæ ob filios incolumes. 22. Virgines Vestales. 23. Principes amans. 24. Sc. Romanus. 25. Et equites lætantur, inter quos & ego, licet minimus, fui. 26. Me patriâ pulsum fugit communis lætitia. 27. Et

Ergo omnis poterit populus spectare triumphos;
Cumque 28. ducum titulis 29. oppida capta leget:
Vinclaque captiva Reges cervice gerentes
30. Ante coronatos ire videbit equos:
Et cernet vultus aliis 31. pro tempore 32. versos,
Terribiles aliis immemoresque sui.
Quorum pars 33. caussas, & 34. res, & nomina quæret:
Pars 35. referet, quamvis noverit ipsa parum:
36. Is, qui 37. Sidonio fulget sublimis in ostro,
Dux fuerat belli: 38. proximus ille duci.
Hic, 39. qui nunc in humo lumen miserabile figit,
Non isto vultu, 40. cum tulit arma, fuit.
Ille ferox, oculis & adhuc hostilibus 41. ardens,
Hortator pugnæ 42. consiliumque fuit.
Perfidus hic nostros 43. inclusit fraude locorum,
Squal-

---

pauca de illa lætitia percipio. 28. Captorum, quos in triumphis circumducere solebant. 29. Quorum imagines circum ferebantur. 30. Ante currus triumphales. 31. Pro ratione temporis, exigentis, ne victi sint feroces. 32. Mutatos. 33. Quare sint terribiles & in triumphum ducantur. 34. Ab iis gestas. 35. Narrabit. 36. Quasi digito à populo monstratus, est hostium Imperator summus. 37. Purpurea veste, qui color apud Sidonios optimus tingitur. 38. Secundus à duce. 39. Qui nunc terram modo miserabili intuetur. 40. In prælio. 41. Micans. 42. Duci hostium fuit à consiliis. 43. Al. *Illusit*, in hostium insidias, ut

Squallida 44. promissis qui tegit ora comis.
Illo, qui sequitur, dicunt mactata 45. ministro
Sæpe 46. recusanti 47. corpora capta Deo.
48. Hic lacus, hi montes, hæc tot castella, tot amnes,
Plena feræ cædis, plena cruoris erant.
Drusus in his quondam meruit 49. cognomina terris,
Quæ bona progenies digna 50. parente fuit.
51. Cornibus hic fractis viridi 52. male tectus ab ulvâ,
53. Decolor ipse 54. suo sanguine Rhenus erit.
Crinibus en etiam 55. fertur 56. Germania 57. passis,
Et Ducis 58. invicti sub pede mœsta sedet.
Collaque Romanæ præbens 59. animosa 60. securi
Vincula fert illâ, qua tulit arma, manu,
Hos super in curru, Cæsar, victore vehèris
61. Purpureus populi 62. rite 63. per ora tui:

Quæ-

---

transfuga, Romanos præcipitavit, aut in loca iniqua duxit 44. Al. *demissis*, longis crinibus, quales Germanis in usu erant. 45. Sacrorum. 46. Tot corpora mactari. 47. Bello captos sacrificatos. 48. Depicta loca in triumphis circumferri solita. 49. Ut, victis Germanis, diceretur Germanicus. 50. Patre Tiberio Claudio Nerone, matre Livia. 51. Viribus. 52. Præ timore, ut victus, latens sub herba palustri. 53. Habens colorem deformem. 54. Accolarum. 55. Circumfertur. 56. Imago ejus. 57. Sparsis, ut tristem decet. 58. Triumphantis. 59. Fortia, qualia sunt Germanorum. 60. Ut feriantur. 61. In purpurea veste, ut Triumphator. 62. Solennissime. 63. Quia o-

Quaque ibis [64]. manibus circumplaudère tuorum;
Undique [65]. jactato flore tegente vias.
[66]. Tempora Phœbea lauro cingentur; Ioque,
Miles, io, magna voce, Triumphe, [67]. canet.
Ipse [68]. sono plausuque simul fremituque [69]. canentum
[70]. Quadrijugos cernes sæpe [71]. resistere equos.
Inde petes [72]. arcem [73]. delubra faventia votis.
Et dabitur merito laurea [74]. vota Jovi.
Hæc ego [75]. submotus, qua possum, [76]. mente videbo:
[77]. Erepti nobis jus habet illa loci.
Illa per immensas spatiatur libera terras:
[78]. In cœlum celeri pervenit illa viâ.
[79]. Illa meos oculos mediam deducit in Urbem;
[80]. Immunes tanti nec sinit esse boni.

In-

---

nes de te loquuntur. 64. A Romanis manuum collisione honoraberis. 65. Sparsis floribus. 66. Imperatores & duces triumphantes caput lauro, Apollini sacra, ornabant, militibus, currum triumphalem cingentibus. *Io triumphe*, canentibus. 67. Clamabit. 68. Tubarum aliorumque instrumentorum Musicorum. 69. Clamantium. Al. *calentes* sive animosos equos. 70. Quatuor equos albos, qui imperatoris triumphantis currum deauratum trahebant. 71. Vel aurigæ præ nimio strepitu, vel multitudini obstanti. 72. Capitolium. 73. Templum Jovis Capitolini votis tuis faventis. 74. Promissa. 75. Absens. 76. Animo perpendam. 77. Mens nostra jure intrare potest Romam & cuncta perpendere. 78. Et cœlum illa subito cogitatione ascendit. 79. Mea mens oculis meis cuncta repræsentat, quasi ipsi Romæ essent. 80. Nec circa tantum bonum eos sinit esse otio-

Invenietque viam, qua currus ſpectet 81. eburnos.
82. Sic certè 83. in patriâ per breve tempus ero.
84. Vera tamen populus capiet ſpectacula felix:
Lætaque erit præſens cum Duce 85. turba ſuo.
At mihi 86. fingenti tantum longeque remoto
87. Auribus hic fructus percipiendus erit.
Atque procul 88. Latio 89. diverſum miſſus in orbem
Qui narret 90. cupido, vix 91. erit, iſta mihi.
Is quoque jam 92. ſerum referet 93. veteremque triumphum.
94. Quo tamen audiero tempore, lætus ero.
95. Illa dies veniet, 96. mea qua lugubria ponam;
97. Cauſſaque privatâ publica major erit.

ELE-

ſos. 81. Triumphales. 82. Hac ratione ſc. mente. 83. Romæ. 84. Non imaginaria, ut ego. 85. Multitudo. 86. Imaginanti, me ea videre. 87. Hæc utilitas tanti triumphi eſt audienda, quia eidem intereſſe non licet. 88. Eâ parte Italiæ, ubi Roma & Tiberina oſtia ſunt. 89. In ſcythiam, quaſi alterum orbem. 90. Audiendi. 91. Reperietur. 92. Quia jam dudum ſuſceptus fuit. 93. Dudum præteritum. 94. Quocunque. 95. Quâ illa audiam. 96. Qua triſtitiam meam deponam. 97. Et publica lætitia hujus triumphi plus valebit, quàm propria triſtitia.

ELEGIA III.

ARGUMENTUM.

Utramque Ursam precatur Poëta, ut Romanam urbem ac uxorem aspiciant, sibique referant, sitne ea mariti memor, annon. Postmodum seipsum arguit, quod dubitet de uxoris fide, à qua se amari intelligat. Tum eam laudat, doletque, quod sua causa in perpetuo luctu versetur. Demum eam hortatur, ut in fide permaneat.

MAgna minorque [1]. feræ, quarum regis [2]. altera Grajas,
3. Altera Sidonias, 4. utraque sicca, 5. rates:
Omnia cum summo positæ videntis [6]. in axe,
Et maris occiduas 7. non subeatis aquas,
8. Ætheriamque suis 9. cingens 10. amplexibus arcem
Vester [11]. ab intactâ circulus exstet humo;

Ad-

---

1. Ursæ; minor dicitur Cynosura; major Helice. 2. Major Græcos, quam hi in navigando sequebantur. 3. Minor Phœnicum ab urbe Sidone dictorum. 4. Quia neutra unquam occidit, nec in Oceanum sub horizontem descendit. 5. Naves. 6. In summo cœlo, vel apud summum polum. 7. Non occidatis. 8. Polum Arcticum. 9. Amplectens. 10. Quia Ursæ videntur polum Arcticum amplecti. 11. Sit

Adspicite [12]. ilia, precor, quæ [13]. non bene mœnia quondam
Dicitur [14]. Iliades transiluisse Remus.
Inque meam [15]. nitidos [16]. dominam convertite vultus:
Sitque memor nostri necne, [17]. referte mihi.
Hei mihi cur, [18]. nimium quæ sunt manifesta requiro?
Cur [19]. labat ambiguo spes mihi mista metu?
[20]. Crede quod est, quod vis; ac desine [21]. tuta vereri:
Deque [22]. fide certâ sit tibi certa [23]. fides.
[24]. Quodque polo fixæ nequeunt tibi dicere flammæ,
Non mentiturâ tu tibi voce refer:
[25]. Esse tui memorem, de quâ tibi maxima cura est;
Quodque potest, secum [26]. nomen habere tuum.
[27]. Vultibus illa tuis [28]. tanquam præsentis inhæret,
Teque remota procul, si modo vivit, amat.
Ecquid, [29]. ut incubuit [30]. justo [31]. mens ægra dolori,
[32]. Le-

---

supra terram, quam non ambit brevis circulus, ut reliqua. 12. Romam. 13. Infeliciter. 14. Remus Iliæ filius. 15. Lucidos. 16. Uxorem. 17. Annunciate. 18. Quæ sat clarè scio. 19. Dubitat. 20. Ovidi crede, tuam uxorem, uti etiam revera est, tui esse memorem. 21. An illa sit tui memor. 22. Fidelitate constanti. 23. Credulitas. 24. Et quod utraque Ursa tibi de fide illius nunciare potest, ipse tibi responde responsione verissima. 25. Uxorem tuam. 26. Quia te ipsum habere nequit. 27. Imagini tuæ. 28. Acsi tu id ipse esses. 29. Postquam inhæsit. 30. Quo ex justâ causâ afficeris. 31. Mens tua, ô uxor, nimio mei do-

32. Lenis 33. ab admonito pectore somnus abit?
Tunc 34. subeunt 35. curæ, dum te lectusque locusque
36. Tangit, & oblitam non sinit esse mei.
Et veniunt 37. æstus, & nox 38. immensa videtur;
39. Fessaque jactati corporis ossa dolent.
Non equidem dubito, quin hæc & cætera fiant;
Detque tuus 40. casti signa doloris amor:
Nec 41. cruciere minus, quam cum 42. Thebana cruentum
43. Hectora 44. Thessalico vidit ab axe 45. rapi.
Quid tamen ipse 46. precer dubito: nec dicere possum,
47. Affectum quem te mentis habere velim.
Tristis est? 48. indignor, quod sum tibi caussa doloris:
Non 49. es? 50. ut amisso conjuge digna fores.

Tu

---

lore fatigata. 32. Non profundus ob nimium dolorem. 33. A mente, quæ ipsam admonet, quid mihi contigerit. 34. Tibi occurrunt. 35. Tuæ de me sollicitudines. 36. Sic afficit, ac si tangeret. 37. Vehementiores sollicitudines, vel amores mei. 38. Desiderio mei. 39. Lassa nimia jactatione, cum dormire nequit. 40. Al. *mæsti*. 41. Dolore afficiaris. 42. Andromache Ætionis, Thebarum in Sicilia regis, filia, & Hectoris uxor. 43. Suum maritum. 44. A curru Achillis Thessali. 45. Trahi circa mœnia Trojana. 46. De amore tuò. 47. Amorem an tristitiam. 48. Ægrè fero. 49. Sc. tristis. 50. H. e. Velim, te, tan-

Tu vero tua 51. damna dole, mitiſſima conjux;
52. Tempus 53. & à noſtris exige triſte malis:
54. Fleque meos caſus. 55. eſt quædam flere voluptas.
56. Expletur lacrymis 57. egeriturque dolor.
58. Atque utinam lugenda tibi non vita, ſed 59. eſſet
Mors mea; 60. morte fores 61. ſola relicta meà!
62. Spiritus hic 63. per te patrias exiſſet in auras!
Sparſiſſent 64. lacrymæ pectora noſtra piæ!
65. Supremoque die 66. notum ſpectantia cœlum
67. Texiſſent digiti 68. lumina noſtra tui!
Et 69. cinis in 70. tumulo poſitus jacuiſſet avito!
71. Tactaque naſcenti 72. corpus haberet humus!
Denique &, ut vixi, ſine crimine mortuus eſſem!
Nunc mea 73. ſupplicio vita 74. pudenda ſuo eſt.

I Me

---

quam maritum amiſeris, triſtem eſſe. 51 Detrimenta, quæ meâ cauſâ pateris. 52. Per reliquum temporis ſpatium triſtis vive. 53. Poſt meum exilium. 54. Deplora infortunium meum. 55. Dulce eſt flere. 56. Lachrymæ ſunt ſolatium doloris. 57. Evacuatur. 58. Et uſi non hanc infelicem meam vitam, ſed mortem, lugere cogereris! 59. Lugenda. 60. Utinam mortuus fuiſſem te ſuperſtite. 61 Sine me. 62. Hæc mea vita. 63. Per tuas manus. 64. Lachrymæ tuæ de me, pietatem ſpirantes. 65. Ultimo. 66. In quo ſum natus & educatus. 67. Clauſiſſent. 68. Oculos noſtros. 69. Buſta mea: Cadavera enim apud Romanos comburebantur, cinere in urna ſervato. 70. Sepulchro majorum meorum. 71. Tacta à me recens nato. 72. Cadaver meum. 73. Exilio. 74. Ignominioſa.

Me miserum, si tu, cum diceris exsulis uxor,
75. Avertis vultus, & subit ora rubor!
Me miserum, si turpe putas 76. mihi nupta videri!
Me miserum, si te jam pudet esse 77. meam!
Tempus ubi est illud, quo 78. me jactare solebas
Conjuge, nec nomen 79. dissimulare viri?
Tempus ubi est, quo te (nisi si fugis 80. illa referre)
Et dici memini, 81. juvit & esse meam?
Utque 82. probæ dignum est, 83. omni tibi dote placebam.
Addebat 84. veris multa 85. faventis amor.
Nec 86. quem præferres, 87. (ita res tibi magna videbar)
88. Quemve tuum malles esse, vir alter erat.
Nunc quoque ne 89. pudeat, quod sis 90. mihi nupta: tuusve
91. Non dolor 92. hinc debet, debet abesse pudor.

Cum

---

75. Præ pudore. 76. Pauli. 77. Uxorem. 78. Tuum esse maritum. 79. Prædicare. 80. Quæ subsequuntur. 81. Delectavit. 82. Probam uxorem decet. 83. Omnibus ingenii viribus. 84. Bonis, quæ revera in me erant. 85. Tuus in me favor amore plenissimus. 86. Maritum mihi præferres. 87. Tanti à te æstimabar. 88. Omnibus me præferebas. 89. Te. 90. mea uxor. 91. Dolere debes, non erubescere. 92. Quod mea uxor facta sis.

Cum 93. cecidit 94. Capaneus 95. subito 96. temerarius ictu;
Num legis 97. Evadnen 98. erubuisse viro?
Nec, quia 99. Rex mundi compescuit ignibus ignes,
Ipse 1. tuis, Phaëthon, 2. inficiandus eras.
3. Nec Semele Cadmo facta est aliena parenti,
4. Quod precibus periit ambitiosa suis.
Nec tibi, quod 5. sævis ego sum Jovis ignibus ictus,
6. Purpureus molli fiat in ore rubor:
Sed magis in nostri curam consurge 7. tuendi,
Exemplumque mihi conjugis esto 8. bonæ:
9. Materiamque tuis tristem 10. virtutibus imple.
Ardua per 11. præceps gloria vadat iter.
12. Hectora quis nosset, si 13. felix Troja fuisset?

---

93. Mortuus est. 94. Unus septem regum Thebas obsidentium. 95. Fulminis ictu. 96. Impius quia se, invito Jove, Thebas capturum dixerat. 97. Capanei uxorem. 98. Propter mariti sui casum. 99. Jupiter, sedans Phaëthontis incendium fulmine. 1. A tuis, sc. Sole, Clymene matre & Heliadibus sororibus. 2. Negandus, esse ab illis ortus, quod à Jove ictus esset fulmine. 3. Nec Semelem Cadmus pater odio est persecutus. 4. Nam Jovem, cum quo ipsi erat res, rogabat, ut ad se veniret eo modo, quo se Junoni spectandum dabat, quo facto, statim cum domo sua conflagravit. 5. Sævo fulmine, h. e. irâ Cæsaris fugatus. 6. Pudor. 7. Ut nos tueatur. 8. Maritum defendentis, 9. Infortunium meum tristitiâ plenum. 10. Fide & pietate in maritum. 11. Iter difficile. 12. Hectoris virtutem. 13. In perpetua pace.

Publica 14. virtuti per mala facta via est.
15. Ars tua, 16. Tiphy, 17. vacet, 18. si non sit in æquore fluctus:
19. Si valeant homines, 20. ars tua, Phœbe, vacet.
Quæ 21. latet, 22. inque bonis cessat non cognita rebus,
23. Apparet virtus 24. arguiturque malis.
25. Dat tibi nostra locum tituli Fortuna; caputque
Conspicuum pietas qua tua tollat habet.
Utere 26. temporibus, quorum nunc munere 27. freta es.
28. En patet in laudes area lata tuas.

ELE-

---

14. Via, qua itur ad virtutem. 15. Sc. gubernandi. 16. Tiphys erat primæ navis, Argo dictæ, gubernator, & Jasonis socius. 17. Al *jacet*, nulla est. 18. Si non sit in mari tempestas. 19. Si homines semper sani sunt. 20 Medendi, cujus es inventor. 21. Non habet, quo se exerceat. 22. In secundis rebus. 23. Videtur. 24. Et comprobatur in adversis rebus. 25. Mea calamitas suppeditat tibi occasionem magnam laudem acquirendi. 26. Data laudis consequendæ occasione. 27. Adjuta es. 28. En, magna tibi datur famæ adipiscendæ occasio.

ELEGIA IV.

ARGUMENTUM.

Poeta laudat amicum, & exponit Tomitani exilii incommoda, precaturque eum latenter, ut ab Augusto mitius & paulo propinquius exilium petat; quod facile impetrari posse docet, cum magna sit ipsius clementia. Postremo narrat, quemadmodum è locis non nimium longinquis fugerit Orestes cum Iphigenia sorore, ablata etiam inde Diana ad meliora loca.

O Qui, nominibus cum sis 1. generosus 2. avitis,
3. Exsuperas morum nobilitate genus:
Cujus inest animo 4. patrii candoris imago,
Non careat 5. nervis candor ut iste suis:
Cujus in ingenio 6. patriæ facundia linguæ est,
7. Qua prior in 8. Latio non fuit ulla Foro:
9. Quod minime volui, positis 10. pro nomine 11. signis
Dictus es. 12. ignoscas laudibus ista tuis.

1. Nobilis. 2. Majorum scil. ortus. 3. Superas majores tuos virtute. 4. Paternæ sinceritatis. 5. Al *numeris*, h. e. sit perfectus candor. 6. Paternæ. 7. Ut sis eloquentia Romana primus. 8. Romano. 9. Maluissem te tuo nomine vocare; sed cogor te signis indicare. 10 Loco nominis. 11. Quibus cognosceris. 12, Adscribe laudibus tuis, si

Nil ego peccavi, 13. tua te bona cognita produnt.
Si, quod es, appares, 14. culpa soluta mea est.
Nec tamen 15. officium nostro tibi carmine factum,
16. Principe tam justo, posse 17. nocere puta.
Ipse 18. pater Patriæ 19. (quid enim civilius illo?),
20. Sustinet in nostro carmine sæpe legi.
Nec 21. prohibere potest, 22. quia res est publica, Cæsar:
23. Et de communi pars quoque nostra bono est.
Jupiter 24. ingeniis præbet sua numina vatum;
25. Seque celebrari 26. quolibet ore sinit.
Caussa tua exemplo 27. Superorum tuta duorum est:
Quorum 28. hic aspicitur, 29. creditur 30. ille Deus.
31. Ut non debuerim, tamen hoc ego crimen amabo:

32. Non

---

ex istis signis cognoscaris. 13. Tuæ dotes animi & fortunæ te manifestant. 14. A me culpa abest. 15. Laudem, quâ te affeci. 16 Quia Augustus æquior est, quàm ut id alicui imputet. 17. Tibi. 18. Augustus. 19. Quid enim est Augusto humanius? 20. Patitur nostra carmina legi. 21. Quin ego & alii de ipso scribamus. 22. Quia Cæsar est persona publica, & omnibus imperat. 23. Et pars etiam ad me pertinet. 24. Præbet nomen suum Poëtis in materiam. 25. Laudes suas. 26. Cujuslibet. 27. Maximorum Jovis & Augusti. 28. Augustus. 29. Quia non videtur. 30. Jupiter. 31. Licet non debuerim te meo carmine no-

32. Non fuit arbitrii littera nostra tui.
33. (Nec nova, quod tecum loquor, est 34. injuria nostra,)
35. Incolumis cum quo sæpe locutus eram.
36. Quo vereare minus, ne sim tibi 37. crimen amicus;
38. Invidiam, si qua est, auctor habere potest.
Nam tuus est 39. primis cultus mihi semper ab annis
40. (Hoc noli certè dissimulare) pater:
Ingeniumque meum (potes hæc meminisse) 41. probabat:
42. Plus etiam, 43. quam me judice dignus eram.
44. Deque meis illo referebat versibus ore,
45. In quo pars altæ nobilitatis erat.
Non igitur tibi 46. nunc, quod me 47. domus ista recepit,
Sed prius 48. auctori sunt data verba tuo.

minare, tamen hoc crimen mihi, non tibi imputabitur. 32. Non habuisti potestatem in mea carmina. 33. Nec nuper contigit. 34. Qua te versibus meis afficio, cum id propter Augustum fieri nolles. 35. Cum nondum essem relegatus. 36. Quapropter noli timere, ne amicitia mea tibi vitio detur. 37. Criminatio. 38. Ego Ovidius ero criminis causa, siqua tibi contrahitur invidia. 39. A pueritia mihi semper fuit amicus. 40. Amicitiam paternam. 41. Laudabat tuus pater. 42. Sc. probabat ingenium meum. 43. Quàm merebar. 44. Et illa gravitate orationis suæ, quæ ipsum nobilitabat, suum de versibus meis pronunciabat judicium. 45. Eloquentia. 46. Notus sum. 47. Familia vestra fovit. 48. Pater tuus honorificè de meis studiis

49. Nec data sunt, mihi crede, tamen: 50. sed in omnibus actis,
51. Ultima si demas, vita 52. tuenda mea est.
Hanc quoque, qua perii, culpam scelus esse negabis,
Si tanti 53. series sit tibi nota 54. mali.
Aut 55. timor, aut error nobis, prius obfuit error.
Ah 56. sine me fati non meminisse mei!
Neve 57. retractando nondum 58. coëuntia rumpam
Vulnera; vix illis proderit ipsa 59. quies.
Ergo ut 60. jure damus pœnas; sic abfuit omne
Peccato facinus 61. consiliumque meo.
62. Idque 63. Deus sentit: 64. pro quo nec lumen ademtum est,
65. Nec mihi retractas possidet alter opes.

For-

---

locutus est. 49. Non tamen deceptus est pater tuus, celebrando meum ingenium. 50. Sed intelliges, me non dedisse verba, si potius totam meam vitam, quam ejus finem, consideraveris. 51. Si causam exilii mei excipias. 52. Defendi potest, quia fuit sine culpa. 53. Ordo & circumstantiæ. 54. Erroris. 55. Quia me contra Augustum defendere non sum ausus. 56. Permitte, ut non enarrem exilii mei causam. 57. Renovando. 58. Consolidata. 59 Silentium. 60. Non sine culpa. 61. Animus lædendi. 62. Quod culpa caream. 63. Augustus. 64. Quod culpa careo, nec vita mihi ablata est. 65. Nec confiscatæ sunt res

Forsitan hanc ipsam (vivat modo) 66. finiet olim,
Tempore cum fuerit 67. lenior ira, 68. fugam.
Nunc precor 69. hinc aliò jubear discedere; si 70. non
71. Nostra verecundo vota pudore carent.
Mitius exsilium pauloque 72. propinquius opto;
73. Quique sit a sævo longius hoste, locum.
Quantaque in Augusto clementia; 74. si quis ab illo
Hoc peteret pro me, forsitan ille daret.
Frigida me 75. cohibent Euxini littora ponti:
Dictus ab Antiquis 76. Axenus ille fuit.
Nam neque jactantur 77. moderatis æquora ventis:
Nec 78. placidos portus 79. hospita navis adit.
Sunt circa gentes, quæ prædam 80. sanguine quærant:
Nec minus 81. infida terra timetur aqua.
Illi, quos audis 82. hominum gaudere cruore,

---

meæ, quod alias in exilium missis accidere solet. 66. Revocabit aliquando. 67 Sedatior. 68. Relegationem. 69. Ex hoc loco in alium. 70. Nisi libere nimis quid peto. 71 Nostra vota non sunt impudica. 72. Vicinius Romæ. 73. Locum tutiorem. 74. Sc. ut. 75. Habent. 76. Inhospitalis. 77. Lenioribus. 78. Securos. 79 Peregrina. 80. Homicidiis. 81. Tempestatibus obnoxia. 82. Vesci

Pæne 83. sub ejusdem 84. sideris axe jacent.
Nec procul 85. e nobis 86. locus est, ubi 87. Taurica 88. dirâ.
89. Cæde 90. pharetratæ pascitur ara Deæ.
Hæc prius, ut memorant, non 91. invidiosa nefandis,
Nec 92. cupienda bonis, regna 93. Thoantis erant.
94. Hic 95. pro suppositâ 96. virgo Pelopeïa cervâ
Sacra 97. Deæ coluit 98. qualiacunque suæ.
Quo postquam, dubium 99. pius an sceleratus, Orestes
1. Exactus furiis venerat ipse suis,
Et 2. comes exemplum veri 3. Phocæus amoris;

4. Qui

---

humanis carnibus. 83. Sub eodem climate, quo ego sum. 84. Al. *frigoris*. 85. Ab urbe Tomo. 86. Apud Scythas Tauros. 87. Regio illa crudelis. 88. Crudeli, utpote humanâ. 89. Morte hospitum. 90. Deæ Dianæ, quæ, ceu Dea venationis sagittis utitur. 91. Odiosa scelestis hominibus. 92. Appetenda ab hominibus probis. 93. Thoas fuit rex regionis Tauricæ, ad quem delata est Iphigenia, Agamemnonis filia, & ab eo Dianæ Tauricæ sacris præfecta. Hunc postmodum interfecit Orestes, à sorore adjutus, cum illum etiam Thoas aræ Dianæ destinâsset. 94. In Taurica regione. 95. Pro cerva, quam loco Iphigeniæ, cum immolaretur, Diana subjecit. 96. Iphigenia, proneptis Pelopis. 97. Dianæ, cujus victima foret. 98. Si modo nominanda sint sacra. 99. Quia & patrem ultus est, & matrem, cædis autorem, occidit. 1. Vexatus post cædem matris. 2. Sc. *venerat*. 3. Pylades, ex Phocide regione, filius Strophii,

4. Qui duo corporibus, 5. mentibus unus erant;
Protinus evincti Triviæ ducuntur ad 6. aram.
Quæ stabat 7. geminas ante cruenta 8. fores.
Nec tamen hunc 9. sua mors, nec mors sua terruit illum:
10. Alter ob alterius funera mœstus erat.
Et jam constiterat stricto 11. mucrone 12. sacerdos,
Cinxerat & 13. Graias 14. barbara 15. vitta 16. comas:
Cum 17. vice sermonis 18. fratrem 19. cognovit, & illi
Pro nece complexus Iphigenia dedit.
Læta 20. Deæ signum 21. crudelia sacra perosæ
Transtulit ex illis 22. in meliora locis.
Hæc igitur regio, magni penetralia mundi,

---

comes ejus fidissimus. 4. Pylades & Orestes. 5. Voluntate. 6. Dianæ Tauricæ, ut illi sacrificarentur. 7. Bipatentes. 8. Delubri. 9 Propria. 10. Neuter suam, sed uterque alterius mortem dolebat. 11. Gladio. 12. Iphigenia, ad sacrificium parata. 13. Græcas. 14. Barbarorum, quorum mos erat homines immolare. 15. Quâ vinciebantur eorum capita, qui Deo alicui immolabantur. 16. Crines Pyladis & Orestis, qui Græci erant. 17. Mutuo sermone. 18. Orestem. 19. Ipsa Iphigenia. 20. Dianæ statuam. 21. Nolebat Diana, sibi hujusmodi hostias offerri; sed Thoantis crudelitas postulabat, ut ei hospites mactarentur. 22. Aufugiens cum fratre Iphigenia, abstulit secum Dianæ statuam in meliora loca, quâ humanitate & mo-

Quaque 23. fugere homines 24. Dique, propinqua mihi est.
Atque 25. meam terram probe sunt 26. funebria sacra
27. Si modo Nasoni barbara terra sua est.
O utinam venti, 28. quibus est ablatus Orestes,
Placato referant & 29. mea vela 30. Deo!

ELEGIA V.

ARGUMENTUM.

Amicum laudat Poëta, eumque monet, ut constanter amicitiæ munus exequatur, eique apud Augustum opem ferat. Ostendit deinde multis exemplis, tempore omnia molliri præter ejus curas, & dicit, se ita deficere, ut non credat, se diu supervicturum tantis malis, quam rem ait sibi solatio relictam esse.

O 1. Mihi dilectos 2. inter sors prima sodales,
Unica fortunis 3. ara reperta meis:

Cujus

---

ribus nempe in Ariciam. 23. Pylades, Orestes & Iphigenia. 24. Et ipsa Diana. 25. Prope Tomon. 26. Sacrificia lætifera. 27. Si modo perpetuo illam incolam. 28. Quibus ex illis locis navigavit Orestes, cum Thoantem fugeret. 29. Me. 30. Augusto reconciliato.

1. A me. 2. Præcipue inter amicos meos. 3. Refugium unicum. Veteres enim in periculo ad aras, ceu locum tutum, refugiebant, & erant immunes, si aras amplecteren-

Cujus ab 4. alloquiis anima hæc moribunda revixit,
Ut vigil 5. infusa Pallade 6. flamma solet;
Qui veritus non es 7. portus aperire fideles,
8. Fulmine percussæ confugiumque rati:
Cujus eram 9. censu 10. non me sensurus egentem,
Si Cæsar 11. patrias eripuisset opes:
12. Temporis oblitum dum me rapit 13. impetus hujus,
Excidit heu nomen quam mihi pæne tuum!
Te tamen 14. agnoscis: tactusque cupidine laudis,
Ille ego sum, cuperes dicere posse palam.
Certe ego, si sineres, titulum tibi reddere vellem,
Et 15. raram Famæ conciliare fidem.
Ne noceam grato vereor tibi carmine; neve
Intempestivi 16. nominis obstet 17. honos.

I 7 Quod

---

tur. 4. Solatiis. 5. Infuso oleo, cujus inventrix Pallas fuit. 6. Lampas. 7. Amicitiæ refugium & patrocinium. 8. Cæsaris ira mihi prostrato. 9. Opibus. 10. Quod subministrasses mihi. 11. Patrimonium meum. 12. Hujus mei exilii. 13. Ardor quidam scribendi. 14. Nomen. 15. Fidem tuam erga me, quæ raro in aliis reperitur, immortalem reddere. 16. Ut te nominem. 17. Quod in exilio

Quod licet & tutum est, 18. intra tua pectora gaude,
Meque tui memorem, teque fuisse mei.
Utque facis, remis ad opem 19. luctare ferendam,
20. Dum veniat placido mollior 21. ira 22. Deo:
Et tutare caput 23. nulli servabile; si non
24. Qui mersit Stygiâ, sublevet illud, aquâ.
Teque, quod est rarum, præsta constanter ad omne
25. Indeclinatæ munus amicitiæ.
Sic tua 26. processus habeat Fortuna perennes:
Sic 27. ope non egeas ipse, juvesque tuos.
28. Sic æquet tua nupta 29. virum bonitate perenni;
Incidat & vestro rara querela 30. toro.
Diligat & semper 31. socius te sanguinis illo,
Quo pius affectu Castora 32. frater amat.
Sic juvenis, similisque tibi sit natus, & illum
Moribus agnoscat quilibet esse tuum.

Sic

---

meo esset intempestivum. 18. Solus tacitè. 19. Summam nava operam. 20. Donec. 21. At aura h. e. favor. 22. Augusto mitigato. 23. Cui à nullo succurri potest, nisi ab Augusto solo. 24. Qui in exilium misit, revocet. 25. Firmæ. 26. Successus felices. 27. Cujusquam auxilio. 28. Sic uxor tua moribus tuis respondeat, teque probitate æquet. 29. Te maritum. 30. Conjugio. 31. Frater tuus, vel alius quidam consanguineus. 32. Pollux, vi-

Sic socerum faciat 33. tæda te nata jugali;
34. Nec tardum juveni det tibi nomen avi.

ELEGIA VI.

ARGUMENTUM.

Tractatur hic locus communis de vi temporis seu consuetudinis, qua, cum mitigentur & tolerabilia evadant omnia, non tamen mitigari curas & angores suos. Mala sua ipsa mora ingravescere, & exasperari.

TEmpore 1. rūricolæ 2. patiens fit taurus aratri,
Præbet & 3. incurvo colla premenda jugo.
Tempore paret equus 4. lentis animosus habenis,
Et 5. placido duros accipit ore 6. lupos.
Tempore 7. Pœnorum compescitur ira leonum;
Nec feritas animo, quæ fuit ante, manet.
Quæque sui monitis obtemperat 8. Inda magistri

Bel-

---

tam cum fratre partitus. 33. Face in nuptiis præferri solita seu conjugio. 34. Et brevi faciat te avum.

1. Colentis rus. 2. Discit aratrum ferre. 3. Rotundo. 4. Flexibilibus. 5. Miti non resistente. 6. Fræna dura. 7. Maximi & ferocissimi leones dantur in Africa. 8. Ele-

Bellua, servitium tempore 9. victa subit.
Tempus, ut 10. extentis 11. tumeat facit uva 12. racemis,
13. Vixque merum capiant grana, quod intus habent.
14. Tempus & in 15. canas semen producit aristas;
Et ne sint 16. tristi poma sapore facit.
17. Hoc 18. tenuat dentem terras renovantis aratri.
Hoc rigidas silices, hoc adamanta 19. terit.
20. Hoc etiam sævas paullatim mitigat iras:
Hoc minuit luctus, 21. mœstaque corda levat.
Cuncta potest 22. igitur 23. tacito pede lapsa vetustas,
Præterquam curas 24. attenuare meas.
25. Ut patria careo; bis frugibus area trita est:
26. Dissiluit nudo pressa bis uva pede.
Nec 27. quæsita tamen 28. spatio 29. patientia longo est;
30. Mensque mali sensum nostra recentis habet.

Sci-

phas. 9. Mansuefacta. 10. De vite pendentibus. 11. Maturescat. 12. Granis minoribus. 13. Vix teneant vinum, quod in granis continetur. 14. Tempore etiam frumenta maturescunt. 15. Maturas. 16. Amaro. 17. Tempus. 18. Attenuat vomerem. 19. Minuit. 20. Tempus etiam iram mitigat. 21. Tristitiam. 22. Omnia tempore fiunt mitiora. 23. Sensim labens. 24. Minuere. 25. Ex quo relegatus sum, duo anni præterfluxere. 26. Saliendo egressum est vinum ex acinis tumentibus. 27. Acquisita. 28. Tempore. 29. Ferendi exilium. 30. Et mens nostra

Scilicet & veteres fugiunt juga curva juvenci :
Et 31. domitus fræno sæpe repugnat equus.
Tristior est etiam præsens 32. ærumna 33. priore :
34. Ut sit enim sibi par, crevit, & aucta 35. mora est.
Nec tam nota mihi, 36. quam sunt, mala nostra fuerunt :
Sed 37. magis hoc, quo sunt cognitiora, gravant.
38. Est quoque non minimum, 39. vires afferre recentes ;
Nec 40. præconsumtum 41. temporis esse malis.
Fortior in fulva 42. novus est 43. luctator arenâ,
44. Quam cui sunt tardâ brachia fessa morâ.
45. Integer est nitidis melior gladiator in armis,

46. Quam

---

sentit mala duorum annorum æque ac recentia. 31. Jam mansuefactus. 32. Infortunium. 33. Ubi modo relegatus fui. 34. Quamvis præsens & prior ærumna sibi sint pares. 35. Longo tempore. 36. Sc. nota. 37. Eo molestiora mihi sunt quo notiora sunt. 38. Et hoc multum prodest in ferendis malis. 39. Aliquem non prius læsum affligi. 40. Antea consumptum & debilitatum. 41 Vetustis malis. 42. Non antea defatigatus. 43. Athleta. 44. Quam cujus brachia longo certamine debilitata sunt. 45. Recens,

46. Quam cui tela suo sanguine tincta rubent.
47. Fert bene 48. præcipites navis 49. modo facta procellas:
Quamlibet exiguo 50. solvitur imbre vetus.
Nos quoque, quæ ferimus, tulimus patientius ante;
Et mala sunt longo 51. multiplicata 52. die.
(Credite, deficio, 53. nostroque à corpore, quantum
54. Auguror, accedunt tempora parva malis.)
Nam neque sunt 55. vires, neque qui color esse solebat:
56. Vixque habeo tenuem, quæ tegat ossa, cutem.
Corpore sed mens est ægro magis ægra, malique
57. In circumspectu stat sine fine sui.
58. Urbis abest 59. facies, absunt 60. mea cura 61. sodales:
Et, qua nulla mihi carior, uxor abest.
Vulgus adest Scythicum, 62. braccataque turba Getarum,

Sic

nondum vulneratus. 46. Quàm vulneratus. 47. Perfert, sustinet. 48. Celeres & naves quandoque præcipitantes. 49. Recens. 50. Dissolvitur, rumpitur, perit. 51. Cumulata. 52. Tempore longo. 53. Brevi moriar. 54. Conjicio ex infirmitate mei corporis. 55. Mihi. 56. Tam sum macer. 57. Considerat se perpetuo. 58. Romæ. 59. Conspectus. 60. Qui mihi curæ erant. 61. Amici. 62. Ha-

Sic 63. male 64. quæ video, 65. non videoque
66. nocent.
Una tamen ſpes eſt, quæ me ſoletur in iſtis:
67. Hæc fore morte mea non diuturna mala.

ELEGIA VII.

ARGUMENTUM.

Miratur Poeta, quod præterlapſo jam biennio, nullas ab amico acceperit literas, cum hi præſertim ad eum ſcripſerint, quibuscum amicitiæ uſus non fuerat tam probatus. Subjungit tamen, malle ſe omnia credere, quàm illum nullas ad ſe dediſſe literas, quas interceptas fuiſſe exiſtimat. Poſtremo admonet, ut ad ſe ſcribat, ne ſemper excuſandus ſit.

1. BIs me ſol adiit gelidæ poſt frigora 2. brumæ,
Bisque ſuum 3. tacto Piſce 4. peregit iter.
5. Tempore tam longo 6. cur non tua dextera verſus

Quam-

---

bitu apud Romanos ignoto. 63. Al. *mala.* 64. Barbaros puta & Scythas. 65. Nempe urbem, ſodales & uxorem. 66. Al. *movent*, h. e. ſollicitum me reddunt. 67. Hæc mala mortem meam eſſe finituram.

1. Biennium jam elapſum eſt. 2. Hyemis. Bruma dictur à brevitate dierum. 3. Poſtquam Sol ad Piſces, ultimum Zodiaci ſignum rediit. 4. Annuum curſum abſolvit. 5. Integris duobus annis. 6. Cur non ſcripſiſti, pro explen-

Quamlibet in paucos 7. officiosa fuit?
Cur tua cessavit 8. pietas, scribentibus illis,
9. Exiguus nobis cum quibus usus erat?
Cur, 10. quoties alicui chartæ sua vincula demsi,
Illam speravi 11. nomen habere tuum?
Di faciant, ut sæpe tuâ sit epistola 12. dextrâ
Scripta, 13. sed e multis reddita nulla mihi!
14. Quod precor, 15. esse liquet. credam 16. prius 17. ora Medusæ
Gorgonis anguineis cincta fuisse comis:
Esse canes utero sub 18. virginis: esse 19. Chimæram,
20. A truce quæ flammis separet angue leam:

21. Qua-

---

do officio, paucos saltem ad me versus. 7. Officium exhibuit aliquot versus scribendo. 8. Amicitia. 9. Parva consuetudo. 10. Quoties epistolam aliquam aperui. 11. Epistolam illam a te esse scriptam. 12. Manu. 13. sed e multis epistolis nulla mihi est tradita. 14. Ut sæpius ad me scripseris. 15. Manifestum est, te ad me scripsisse. 16. Potius, quam te non scripsisse. 17. Medusæ crines in serpentes mutavit Minerva, quod cum Neptuno in ejus templo concubuit, ejusque caput ad terrendos hostes ægidi suæ imposuit. 18. Scyllæ, Phorci filiæ, quam cum Glaucus amaret, Circe, eundem Glaucum amans, indignata, Scyllam sibi ab illo præferri, fontem, in quo illa lavari solebat, veneficis herbis infecit. Scylla hujus rei ignara, fontemque lavandi ergo ingressa, vidit inferiorem corporis partem in canes esse mutatam; quam deformitatem ita exhorruit, ut sese statim in Siculum fretum præcipitarit, ubi & in saxum versa narratur, Charybdi ex adverso objectum, & præternavigantibus valde periculosum. 19. Monstrum, caput & pectus leonis, ventrem autem capræ, & caudam draconis habens. 20. I-

21. Quadrupedesque hominum 22. cum pectore pectora junctos:
23. Tergeminumque virum, 24. tergeminumque canem:
25. Sphingaque, & 26. Harpyas, 27. serpentipedesque Gigantas:
28. Centimanumque Gygen, 29. semibovemque virum.
Hæc ego 30. cuncta prius, quam te, carissime, credam
Mutatum 31. curam deposuisse mei.
32. Innumeri montes inter me teque, viæque,
Fluminaque, & campi, nec freta pauca, jacent.
33. Mille potest caussis, à te quæ littera sæpe
Missa sit, in nostras nulla venire manus.
Mille tamen caussas scribendo vince frequenter:
34. Excusem ne te semper, amice, mihi.

ELE-

gneam in se vim continens, indeque ignem vomens. 21. Centauros, mediâ parte homines, mediâ equos. 22. Humana equino. 23. Geryonem, tricorporem. 24. Cerberum tricipitem. 25 Sphinx bellua est pilo fusco, geminis mammis in pectore, muliebri facie, pedibus ac cauda leonis, pennis autem volucris. Ferunt Sphingem juxta Thebas ænigma hospitibus proposuisse, idque solvere non valentes, occidisse. 26 Harpyæ erant monstra, Neptuni & Terræ filiæ. 27 Gigantes, quorum pedes in serpentum volumina desinebant. 28. Centum manus & quinquaginta capita habentem. 29. Minotaurum, qui usque ad humeros taurus, cætera homo erat. 30. Fabulosa. 31. Memoriam sollicitam. 32. Maximum spatium. 33. Multis. 34. Quod ad me non scripseris.

ELEGIA VIII.

ARGUMENTUM

Quinquagenarius Poëta queritur, ſe jam caneſcere in regione infeliciſſima, eo tempore, quo frui debuiſſet patria, conjuge, amicis &c. Quæ ſi olim à Delphico oraculo, aut Dodonæa columba futura accepiſſet, vana dicit ſe ea reſponſa æſtimaturum fuiſſe; clariſſimaque ſententiâ docet, nihil tam validum eſſe, quod non ſubjaceat voluntati, & potentiæ divinæ. Poſtremo cæteros admonet, ut ſuis caſibus moniti, Auguſtum, cujus potentia par eſſet Diis immortalibus, demereantur.

JAm mea 1. cygnêas imitantur 2. tempora plumas,
3. Inficit & nigras 4. alba ſenecta comas:
Jam ſubeunt anni 5. fragiles, & 6. inertior ætas:
7. Jamque parum firmo me mihi ferre grave eſt,
Nunc 8. erat, ut 9. poſito deberem fine laborum
Vivere, 10. me nullo ſollicitante metu?

Quæ-

1. Candidas, quales cygnorum ſunt. H. e. caneſco. 2. Caput. 3. Tingit. 4. Canos faciens homines. 5. Infirmi. 6. Inepta ad res agendas. 7. Et jam propter ætatem & mala, quibus perpetuò affligor, debilitatus, vix pedes mei me ſuſtinent. 8. Tempus. 9. Facto. 10 Quietus eſſe,

Quæque meæ ſemper placuerunt otia menti,
Carpere; & in ſtudiis 11. molliter eſſe meis:
Et 12. parvam celebrare domum, veteresque Penates;
Et quæ nunc 13. domino 14. rura paterna carent:
(Inque ſinu 15. dominæ, 16. cariſque nepotibus, inque
Securus patriâ conſenuiſſe meâ.)
Hæc mea ſic quondam peragi ſperaverat ætas:
Hos ego ſic annos 17. ponere dignus eram.
Non ita Dîs viſum: qui me terrâque marique
18. Actum 19. Sarmaticis expoſuere locis.
In 20. cava ducuntur 21. quaſſæ navalia puppes,
Ne temere in mediis 22. diſſoluantur aquis.
(Ne 23. cadat, & multas 24. palmas inhoneſtet adeptas,
25. Languidus in pratis gramina carpit equus.)
Miles, ut 26. emeritis non eſt ſatis utilis 27. annis,
28. Ponit ad antiquos, quæ tulit arma, 29. Lares,

Sic

11. Dulce vivere. 12. Domi vivere. 13. Me poſſeſſore. 14. Quæ erant in Pelignis. 15. Uxoris. 16. Et inter caros nepotes. 17. Degere. 18. Jactatum. 19. in Sarmatica loca tranſtulerunt. 20. Quorum alveus concavus eſt. 21. Naves tempeſtatibus agitatæ. 22. Per Diæreſin. Rimas accipiant. 23. In curſu. 24. Victorias certamine curuli acquiſitas dedecore afficiat. 25. Senex factus. 26. Illis annis, cum quis militiæ valedixit. 27. Al. *armis*. 28. Deponit. 29. Deos.

Sic igitur, 30. tardâ vires minuente senectâ,
Me quoque donari jam 31. rude, tempus erat.
Tempus erat, nec me 32. peregrinum ducere cœlum,
Nec 33. siccam Getico 34. fonte 35. levare sitim:
Sed modo, 36. quos habui, 37. vacuum secedere in hortos:
Nunc hominum visu rursus & 38. Urbe frui.
Sic animo quondam non 39. divinante futura
Optabam placide vivere posse senex.
40. Fata repugnarunt: quæ, cum mihi tempora prima
41. Mollia præbuerint, 42. posteriora gravant,
Jamque, 43. decem lustris omni sine 44. labe peractis,
45. Parte premor vitæ deteriore meæ.

Nec

Milites enim, à militia discedentes, arma alicui Deo suspendere solebant. 30. Faciente tardos homines, ob vires imminutas. 31. Virgâ, quâ donabantur gladiatores à certamine cessantes, ob ingravescentem ætatem. 32. In peregrina terra degere. 33. Sitientes siccos facientem. 34. Aqua frigidissima. 35. Ecstinguere. 36. Romæ vivens. 37. Otiosum. Al. *vacuos*. h. e. tumultu carentes. 38. Româ. 39. Prævidente hoc exilium. 40. Dii noluerunt, ut senex quiescerem. 41. Dulcia concesserint. 42. Gravia faciunt subsequentia. 43. Quinquaginta annis: Lustrum enim est tempus quinque annorum. 44. Vitio & molestia. 45. Se-

Nec procul à 46. metis, quas pæne tenere videbar,
47. Curriculo gravis eſt facta ruina meo.
Ergo 48. illum 49. demens in me 50. ſævire coëgi,
51. Mitius immenſus quo nihil orbis habet?
52. Ipſaque delictis victa eſt clementia noſtris:
Nec tamen 53. errori vita 54. negata meo?
Vita procul patria peragenda 55. ſub axe Borêo,
56. Qua maris Euxini 57. terra ſiniſtra jacet.
Hoc mihi ſi 58. Delphi, 59. Dodonaque diceret ipſa;
Eſſe viderentur 60. vanus uterque locus.
(Nil adeo validum eſt, 61. adamas licet alliget illud,
62. Ut maneat rapido firmius igne Jovis.)

---

nio pejore. 46. Senectute mea, in quâ mihi quietem promittebam. 47. Curſu meo ad metas. 48. Auguſtum. 49. Stultus. 50. Mihi iraſci. 51. Qui aliàs eſt mitiſſimus. 52. Mea delicta non ſivere Auguſtum clementem eſſe. 53. Ob errorem meum. 54. Adempta. 55. Sub plaga Septentrionali. 56 Ubi. 57. Ad ſiniſtram. 58. Oraculum Apollinis Delphici. 59. Columba vatidica in templo Jovis Dodonæi in nemore prope urbem Dodonam in Chaonia. 60. Erroneus, mendax. 61. Etſi adamantina catena, tanquam firmiſſima, vinciret. 62. Ut obſtet fulmini h. e. iræ Auguſti,

Nil ita sublime est, 63. supraque pericula tendit,
Non sit inferius 64. suppositumque Deo.
Nam quamquam 65. vitio pars est 66. contracta malorum,
Plus tamen exitii 67. numinis ira dedit.
At 68. vos admoniti nostris quoque casibus este,
69. Æquantem Superos emeruisse virum.

ELEGIA IX.

ARGUMENTUM.

Poëta minatur inimico, se contra eum scripturum esse, nisi ipsum pœnituerit inimicitiarum.

1. SI licet, & 2. pateris, 3. nomen 4. facinusque tacebo,
Et tua 5. Lethæis 6. acta dabuntur aquis:
Nostraque vincetur 7. lacrymis 8. clementia seris.
Fac modo te 9. pateat 10. pœnituisse tui.

Fac

63. Extra periculum & securum est. 64. Deoque subsit. 65. Culpâ nostrâ. 66. Acquisita. 67. Augusti. 68. Lectores vel amici. 69. Augustum, Diis æqualem, officio aliquo vobis conciliasse.

1. Si per te fas est. 2. Permittis tacere deponendo inimicitias. 3. Tuum, à quo læsus sum. 4. Scelus, quo me læsisti. 5. Oblivioni tradentur Lethe enim est fluvius oblivionis apud inferos. 6. Facta. 7. Pœnitent â tuâ, licet sit fera. 8. Mansuetudo. 9. Ut appareat. 10. Te pœni-

Fac modo te damnes, cupiasque 11. eradere vitæ
Tempora, si possis, 12. Tisiphonæa tuæ.
13. Sin minus, & flagrant odio tua pectora 14. nostro;
15. Induet infelix arma coacta dolor.
16. Sim licet extremum, sicut sum, missus in orbem;
17. Nostra suas istuc porriget ira manus.
18. Omnia, si nescis, Cæsar mihi jura reliquit:
Et sola est patriâ pœna carere meâ.
Et patriam, modo sit sospes, speramus ab illo.
Sæpe Jovis 19. telo quercus adusta 20. viret.
Denique 21. vindictæ si sit mihi nulla facultas;
22. Pierides vires & sua tela dabunt.
23. Ut Scythicis habitem longe 24. submotus in oris,
25. Siccaque sint oculis proxima signa meis:

tuisse ejus facinoris, quod in me admisisti. 11. Delere, ne pateſiat, & in memoria hominum conservetur. 12. Furiosa & scelesta, qualia fuere Tisiphonis, unius Furiarum. 13. Si te tui non pœnituerit. 14. Contra nos. 15. Coactus me contra te defendam. 16. Licet sim exul, uti etiam talis sum. 17. Non evades manus vel vires meas quia mea nihilominus ad te pervenient scripta. 18. Cæsar mihi reliquit jus, civi in obtrectatorem competens. 19. Fulmine. 20. Iterum. 21. Si mihi me contra te defendere non liceat. 22. Musæ. 23. Licet. 24. Remotus. 25. Ursa major &

Noſtra per immenſas ibunt 26. præconia gentes;
Quodque querar, notum, qua patet orbis, erit.
27. Ibit ad occaſum, quidquid dicemus, ab ortu:
28. Teſtis & Heſperiæ vocis Eöus erit.
Trans ego tellurem, trans 29. latas 30. audiar undas:
Et 31. gemitûs vox eſt magna futura mei.
Nec tua te 32. ſontem tantummodo ſæcula norint:
33. Perpetuæ crimen poſteritatis eris.
Jam feror in pugnas, & nondum 34. cornua ſumſi.
Nec mihi ſumendi cauſſa ſit ulla velim.
35. Circus adhuc ceſſat: ſpargit tamen acer arenam
36. Taurus, & infeſto jam pede pulſat humum.
37. Hoc quoque, quam volui, plus eſt: 38. cane, Muſa, receptus;
39. Dum licet 40. huic nomen diſſimulare ſuum.

ELE-

minor, nunquam occidentes. 26. Inſectationes. 27 Penetrabit. 28. Querelæ in occidente prolatæ teſtis erit oriens. 29. Al. *altas*. 30. Legentur ſcripta mea. 31. Querelæ. 32. Nocentem. 33. Perpetuò eris criminoſus apud poſteros. 34. Arma. 35. Nondum taurus in Circo, in quo feræ pugnabant, irritatur, accendit ſe tamen paulatim ad pugnam. 36. Ira mea. 37. Pluribus, quàm volui, minatus ſum. 38. Deſine ſcribere. Receptûs enim eſt reductio è pugna. 39. Antequam ejus nomen prodo. 40. Maledico.

ELEGIA X.

Lectorem docet Poëta, qua patria & quibus consulibus natus sit. Deniqne totam suam vitam paucis perscribit. Postremo exilii mala commemorat, quorum magnitudinem dicit se Musis levare, & in illis acquiescere.

ILle 1. ego, qui fuerim, tenerorum 2. lusor 3. amorum,
Quem legis, ut noris, 4. accipe, Posteritas.
5. Sulmo mihi patria est 6. gelidis uberrimis undis,
7. Millia qui novies distat ab Urbe decem.
8. Editus hic ego sum: 9. nec non, ut tempora noris,
10. Cum cecidit fato 11. Consul uterque pari.
12. Si quid & à proavis usque est vetus 13. ordinis heres;

K 3 Non

---

1. Sc. sum. 2. Scriptor. 3. Innuit libros de Arte amandi. 4. Intellige, qualis sim. 5. Civitas Pelignæ regionis in Italia ad mare Adriaticum sita. 6. Frigidis fontibus. 7. Nonaginta millia passuum. 8. Natus. 9. Præterea sc. natus sum. 10. Cum mortuus est. 11. Hircius & Pansa, qui prope Mutinam contra Antonium, quem Senatus Romanus hostem declarârat, pugnantes occisi sunt. 12. Siqua dignitas est, ex equestri ordine natum esse, 13. Equestris,

Non modo 14. Fortunæ munere factus eques.
Nec 15. stirps prima fui; 16. genito jam fratre 17. creatus;
Qui 18. tribus ante quater mensibus ortus erat.
19. Lucifer amborum natalibus adfuit idem:
20. Una celebrata est 21. per duo liba dies.
22. Hæc est 23. armiferæ 24. festis de quinque Minervæ,
Quæ fieri pugnâ prima cruenta solet.
Protinus 25. excolimur teneri, curâque parentis
Imus ad 26. insignes Urbis ab arte viros.
27. Frater ad eloquium viridi tendebat ab ævo,
28. Fortia 29. verbosi natus ad arma Fori.
At mihi jam puero 30. cœlestia sacra placebant;
Inque suum 31. furtim Musa trahebat opus.

Sæpe

---

14. Divitiis meis. 15. Filius natu primus. 16. Ante me nato. 17. Natus sum. 18. Duodecim mensibus sive anno, ante me. 19. Dies. 20. Item dies natalis utrique fuit. 21. Per duos natalitios dies: His enim diebus liba Diis offerebant. 22. Dies. 23. Nam Minerva pingebatur in capite galeam gerens, in manu dextra clypeum, sinistrâ vero lanceam; & ita è Jovis cerebro nata fuisse fingitur. 24. De quinquatribus, sc. secundo Quinquatriorum h. e. festorum Minervæ, die, nempe 20. die Martii. 25. Instituimur, ego & frater, in studiis puerilibus. 26. Celebres aptosque doctores Romæ. 27. Frater ab adolescentia incubuit studio oratorio. 28. Aptus ad magnas causarum judicialium disceptationes. 29 Ob garrulitatem quorundam causidicorum. 30. Poësis. 31. Quia pater me Poëtam fieri nolebat, ergo

Sæpe pater dixit, Studium quid 32. inutile tentas?
33. Mæonides nullas ipse reliquit opes.
Motus eram dictis: totoque 34. Helicone relicto,
Scribere conabar 35. verba soluta 36. modis.
Sponte suâ carmen 37. numeros veniebat ad aptos:
Et, quod tentabam dicere, versus erat.
Interea 38. tacito passu labentibus annis
39. Liberior fratri sumta mihique toga est:
Induiturque humeris cum 40. lato purpura clavo,
Et 41. studium nobis, quod fuit ante, manet.
Jamque 42. decem vitæ frater geminaverat annos,
Cum 43. perit; & cœpi 44. parte carere mei.
Cœpimus & teneræ 45. primos ætatis honores;

clam versus à me componendi fuerunt. 32. Quia Poësis non affert magnas divitias. 33. Homerus. 34. Poësi relicta. Helicon mons erat Musis sacer. 35. Orationes in prosa. 36. Pedibus. 37. Ad rythmos carmini convenientes. 38. Sensim ætate crescente. 39. Toga virilis erat, quam nobiles adolescentes apud Romanos, depositâ prætextâ, sumebant in festo Liberi patris. 16. Cal. Aprilis, celebrari solito, indeque *Liberalia* dicto. 40. Lato clavo usi sunt & nobiliores & Senatores, inde *Laticlavi* vocati. Latus clavus autem dictus est à textura, tanquam quibusdam clavis distinctus. 41. Mihi poëticum, fratri oratorium. 42. Viginti annorum erat. 43 Moritur. 44. Fratre charissimo. 45. Magistratus, adolescentibus primò dari solitos, quales erant ædilitas, quæstura, triumviratus & nonnulli alii.

46. Eque viris quondam pars tribus una fui.
Curia 47. reſtabat: 48. clavi menſura coacta eſt.
Majus erat noſtris viribus illud onus.
49. Nec patiens corpus, nec mens fuit apta labori,
50. Sollicitæque fugax ambitionis eram:
Et 51. petere 52. Aoniæ ſuadebant tuta ſorores
53. Otia judicio ſemper amata meo.
Temporis illius colui ſovique poetas;
Quotque aderant 54. vates, 55. rebar adeſſe Deos.
56. Sæpe ſuas volucres legit mihi grandior ævo,
Quæque necet ſerpens, quæ juvet herba, 57. Macer.
Sæpe ſuos ſolitus recitare Propertius 58. ignes;
59. Jure ſodalitii qui mihi junctus erat.

60. Pon-

46 Triumvir factus ſum, quibus carceris cuſtodia erat commiſſa, ut cum animadvertendum eſſet, id ipſorum interventu fieret. 47. Ut Senator fierem. 48. Latitudo veſtis h. e. ſenatoriæ dignitatis, quaſi acciſa, & reſtricta eſt, quod viderent, onus illud ſupra vires meas eſſe. 49. Nec corpore nec mente illas moleſtias perferre poteram. 50. Et fugabam ambitionem, homines reddentem ſollicitos. 51. Quærere. 52. Muſæ ſic dictæ ab Aonia, Bœotiæ regione montoſa, Muſis ſacra. 53. Tranquillitatem ſecuram. 54. Poetæ. 55. Tanquam numina eos venerabar. 56. Enarrat egregios ſui temporis Poetas. 57. Æmilius Macer, qui de avibus, ſerpentibus & herbis verſus conſcripſit. 58. Amores carmine à ſe deſcriptos. 59. Qui mihi ſodalis erat.

60. Ponticus 61. Heroo, 62. Bassus quoque 63. clarus Iämbo
64. Dulcia convictus membra fuêre mei.
Et tenuit nostras 65. numerosus Horatius aures;
Dum 66. ferit Ausonia carmina culta lyrâ.
Virgilium vidi 67. tantum: nec 68. avara Tibullo
Tempus amicitiæ 69. fata 70. dedêre meæ.
Successor fuit 71. hic tibi, Galle; 72. Propertius illi.
Quartus 73. ab his serie temporis ipse fui.
Utque 74. ego 75. majores, sic me coluére 76. minores:
77. Notaque non tardè facta Thalia mea est.
78. Carmina cum primum populo juvenilia legi;

---

60. Poëta, bellum Thebanum versibus describens. 61. Hexametro carmine. 62. Aliàs *Battus*. 63. Celebris Genere Jambico. 64. Convictores mei fuerunt. 65. Fluens ob varia genera carminum, quibus utitur. 66. Lyrica carmina scribit. 67. Solum. 68. Quia mors nimis maturè Tibullum rapuit. 69. Mors. 70. Quia me puero mortuus est. 71 Tibullus. 72. Tibullo successit. 73 Post hos. 74. Colui. 75. Natu. 76. Posteriores. 77. Mea carmina, quorum Thalia, Musarum una, causa est, omnibus statim innotuerunt. 78. Libros de Arte amandi & de Amoribus à me jam juvene

79. Barba refecta mihi bisve semelve fuit.
80. Moverat ingenium totam cantata per Urbem
81. Nomine non vero dicta 82. Corinna mihi.
Multa quidem scripsi: sed quæ vitiosa putavi,
83. Emendaturis ignibus ipse dedi.
Tum quoque cum 84. fugerem, quædam placitura cremavi
Iratus studio carminibusque meis.
85. Molle, Cupidineis 86. nec inexpugnabile telis
Cor mihi, quodque levis caussa moveret, erat.
Cum tamen 87. hoc essem, minimoque accenderer igni;
88. Nomine sub nostro fabula nulla fuit.
89. Pæne mihi puero nec digna, nec utilis uxor
Est data: quæ tempus 90. perbreve nupta fuit.

91. Illi

---

editos. 79. Vix barbam habui. 80. Excitaverat. 81. Duæ fuerunt Corinnæ: altera, præter hoc loco allegatam, Thebana, a quibusdam Corinthia dicta, quæ scripsit Epigrammata & Lyrica poëmata. 82. Amica Ovidii. 83. Purgaturæ combustioni. 84. In exilium proficiscerer. 85. Amori deditum. 86 Quod amore facile vinci potest. 87. Al. *hic*, nempe talis, ut cor haberem molle. 88. Nulla unquam de me infamia, ut fabula, narrata est. 89. Cum essem annorum circiter 16. primam uxorem duxi; Post hanc & duas alias; cum duabus prioribus fecit divortium, cum tertia vixit diu, quam nec exulis puduit. 90. Divortio facto.

91. Illi successit, quamvis sine crimine, conjux;
Non tamen in nostro firma futura 92. toro.
93. Ultima, quæ mecum 94. seros permansit in annos
95. Sustinuit conjux exsulis esse viri.
96. Filia bis primâ mea me 97. fœcunda juventâ,
Sed non ex 98. uno conjuge, fecit avum.
Et jam 99. compleràt genitor 1. sua fata; 2. novemque
Addiderat lustris altera lustra novem.
Non aliter 3. flevi, quam me fleturus 4. ademptum
Ille fuit. 5. matri proxima justa tuli.
Felices 6. ambo, 7. tempestiveque sepulti,
Ante diem 8. pœnæ quod periêre meæ!
Me quoque felicem, quod non viventibus illis
Sum miser; & de me quod doluêre nihil!
Si tamen 9. exstinctis 10. aliquid, 11. nisi nomina, 12. restat,

---

91. Priori uxori. 92. Conjugio. 93. Tertia uxor. 94. Ad seniles annos. 95. Non puduit eam. 96. Perilla. 97. Bis gravida h. e. bis pariens. 98. Quia duos maritos habuit. 99. Pater meus jam erat mortuus. 1. Tempus à fatis constitutum. 2. Ad nonagesimum ætatis annum pervenerat. 3. Deploravi defunctum patrem. 4. Mortuum. 5. Post patrem etiam matrem extuli. 6. Uterque parens. 7. Opportuno tempore. 8. Exilii mei. 9. Demortuis. 10. Anima sc. immortalis. 11. Præter. 12. Superstes est.

Et 13. gracilis 14. structos effugit umbra rogos;
Fama, 15. parentales, si vos mea contigit umbræ;
16. Et sunt in Stygio crimina nostra foro:
Scite, precor, 17. caussam (nec vos mihi fallere fas est.)
Errorem jussæ, non scelus, esse fugæ.
18. Manibus id satis est. ad vos 19. studiosa revertor
Pectora, qui vitæ quæritis acta meæ.
Jam mihi canities, pulsis 20. melioribus annis,
Venerat; 21. antiquas miscueratque comas:
Postque 22. meos ortus 23. Pisæâ vinctus olivâ
24. Abstulerat decies præmia 25. victor eques:
Cum maris Euxini positos 26. ad læva Tomitas

Quæ-

13. Tenuis sive immaterialis anima. 14. Ignem ad cremandum cadaver paratum. 15. O animæ parentum meorum defunctorum, si vobis meum exilium notum est. 16. Et accusor à judicibus inferni, qui sunt Æacus, Minos & Rhadamanthus. 17. Originem mei exilii. 18. Animabus parentum meorum, quas hic alloquor. 19. Studiosi lectores. 20. Juvenilibus. 21. Et nigris capillis albos insperserat. 22. Meam nativitatem. 23. Quâ apud Pisas coronati sunt victores in ludis Olympicis, qui fuere celeberrima totius Græciæ spectacula. 24. Cum in exilium abire juberer, natus eram annos quinquaginta. Per decem enim præmia significat decem Olympiadas, sive annos quinquaginta; quia Ludi Olympici quinto quoque anno celebrabantur. 25. Olympionices dictus, h. e. qui Olympia vicerat. 26. Ad sinistram

Quærere me læsi 27. Principis ira jubet.
Caussa meæ cunctis nimium quoque nota 28. ruinæ
Indicio non est 29. testificanda meo.
Quid referam 30. comitumque nefas, famulosque nocentes?
Ipsâ 31. multa tuli non leviora 32. fugâ.
33. Indignata malis mens est succumbere; seque
Præstitit invictam viribus usa suis:
Oblitusque 34. mei, ductæque per otia vitæ,
35. Insolita cepi temporis 36. arma manu.
Totque tuli terrâ 37. casus pelagoque; quot inter
38. Occultum stellæ 39. conspicuumque polum.
Tacta mihi tandem 40. longis erroribus acto
Juncta 41. pharetratis 42. Sarmatis ora Getis.
Hic ego, 43. finitimis quamvis circumsoner armis,

partem ingredientibus. 27. Augusti. 28. Exilii mei 29. Declaranda. 30. Quos ei Augustus adjunxerat, ut ipsum custodirent, & in exilii locum deferrent. 31. Multa mala passus Tomon abiens. 32. Exilio. 33. Animus malis vinci noluit. 34. Pristinæ meæ tranquillitatis. 35. Dum nunquam assvevi contra adversa pugnare. 36. Patientiam & magnitudinem animi. 37. Mala. 38. Australem. 39. Septentrionalem. 40. Cum diu fuissem jactatus. 41. Sagittiferis. 42. Sarmatica regio. 43. Licet verser in

Tristis, 44. quo possum, carmine 45. fata levo,
Quod, quamvis nemo est, 46. cujus referatur ad aures;
Sic tamen 47. absumo decipioque diem.
Ergo, quod vivo, durisque laboribus 48. obsto,
Nec me 49. sollicitæ tædia lucis habent,
50. Gratia, 51. Musa, tibi. nam tu solatia præbes,
Tu curæ 52. requies, tu 53. medicina mali:
Tu dux, tu comes es: tu 54. nos abducis ab Istro;
In 55. medioque mihi das Helicone locum.
Tu mihi 56. (quod rarum) 57. vivo sublime dedisti
Nomen; 58. ab exsequiis quod dare Fama solet.

Nec

---

mediis bellis. 44. Carmina tristia faciendo. 45. Exilium tolerabilius reddo. 46. Cui carmina mea prælegam. 47. Tempus consumo. 48. Resisto patientiâ meâ. 49. Vitæ me sollicitum reddentis. 50. Acceptum refero. 51. Poësis. 52. Levamen. 53. Remedium contra malum. 54. Cogitationes meas ab urbe Tomo, Istro flumini finitima, removes. 55. Loco Musis sacro & grato. 56. Quod rarò contingere solet. 57. Dum adhuc vivo, celebre nomen dedisti. 58. Post mortem.

Nec, 59. qui detrectat præsentia, Livor 60. iniquo
  Ullum de nostris dente momordit opus.
Nam tulerint magnos cum sæcula nostra poetas;
  Non fuit ingenio Fama 61. maligna meo.
Cumque ego 62. præponam multos mihi; non minor illis
  Dicor: & in toto 63. plurimus orbe legor.
Si quid habent igitur 64. vatum præsagia 65. veri;
  Protinus ut moriar, 66. non ero, terra, tuus.
Sive 67. favore tuli, sive hanc ego carmine famam;
  68. Jure, tibi grates, candide lector, ago.

P. OVI-

---

59. Invidia. viventium adhuc opera lacerans. 60. Injusta obtrectatione. 61. Invida. 62. Me æstimem præstantiores, Tibullum, Propertium, Cornelium Gallum. Macrum. 63. Quam diligentissime. 64. Poëtarum prædictiones. 65. Veritatis. 66. Non totus sepeliar, aut oblivioni tradar. 67. Quod mihi famam dederis. 68. merito & ex animo.

P. OVIDII NASONIS
TRISTIUM
LIBER QUINTUS.
ELEGIA I.

ARGUMENTUM.

Mittens Romam è Scythia hunc ultimum librum Ovidius, sui studiosos monet, ut quatuor prioribus libellis illinc quoque à se missis, & hunc addant. Excusatque se non potuisse materiam aliam, quàm tristem, suisque rebus miseris & perditis convenientem sumere. Quod si in patriam revocetur, scripturum se jocosa & læta promittit: Simulque veniam petit, si quid sit, quod lectorem offendat.

HUnc quoque de 1. Getico, 2. nostri studiose, libellum
Littore, 3. præmissis quattuor adde meis.

Hic

1. Tomitanæ urbis, littori Getico adjacentis, littore. 2. Librorum nostrorum amans. 3. Quatuor prioribus meis

Hic quoque talis erit, 4. qualis Fortuna poëtæ.
Invenies toto carmine 5. dulce nihil.
6. Flebilis ut noster status est, ita flebile carmen;
7. Materiæ scripto conveniente suæ.
8. Integer & lætus 9. læta & juvenilia 10. lusi:
Illa tamen nunc me composuisse piget.
11. Ut cecidi, subiti 12. perago præconia casus;
Sumque 13. argumenti 14. conditor ipse mei.
Utque jacens 15. ripâ deflere 16. Caystrius ales
Dicitur 17. ore suam deficiente necem:
Sic ego Sarmaticus longe 18. projectus in oras
Efficio 19. tacitum ne mihi funus eat.
Delicias si quis lascivaque carmina 20. quærit;
(Præmoneo nunquam scripta 21. quod ista legat.)
Aptior 22. huic 23. Gallus, blandique Propertius oris,
Aptior ingenium come Tibullus erit.
Atque utinam 24. numero ne nos essemus in isto!

Hei

---

libris Tristium, antea hinc Romam missis. 4. Admodum adversa. 5. Jucundum, lætum. 6. Tristis. 7. Poetæ, quæ tristis est. 8. Nondum exul, sed liber & felix. 9. Amatoria h. e. libros de Arte amandi. 10. Composui. 11. Cum in exilium missus sum. 12. Describo subitam relegationem. 13. Materiæ de me ipso agentis. 14. Autor. 15. In ripa. 16. Cygnus ad Caystrum, Lydiæ fluvium, pervolans. 17. Voce infirma. 18. Relegatus. 19. Ne tacens moriar. 20. Legere cupit. 21. Ut. 22. Lasciva legere volenti. 23. Qui amatoria & jocosa carmina composuere. 24. In eo-

Hei mihi! cur unquam 25. Muſa jocata mea eſt?
Sed dedimus pœnas: Scythicique 26. in finibus Iſtri
27. Ille 28. pharetrati luſor Amoris abeſt.
Quod ſupereſt, 29. animos ad publica carmina flexi;
Et memores juſſi nominis eſſe ſui.
Si tamen è vobis aliquis tam multa requiret,
30. Unde dolenda canam; 31. multa dolenda tuli.
32. Non hæc ingenio, non hæc componimus arte.
33. Materia eſt propriis ingenioſa malis.
Et 34. quota Fortunæ pars eſt in carmine noſtræ?
Felix, 35. qui patitur, quæ numerare valet!
Quot frutices ſilvæ, quot flavas Tybris arenas,

Mol-

---

rum, qui amatoria & jocoſa carmina confecerunt, numero eſſemus. 25. Poëtica. 26. Prope Iſtrum. 27. Ille ſcriptor ſc. ego Ovidius ipſe. 28. Cupidinis, Dei amoris, qui pharetram vel arcum ſagittis refertum gerit. 29. Quia nihil habui aliud, quod ſcriberem, flexi amicorum animos, ad legendum hos meos de Triſtibus libros, quos eis publicè legendos mitto, quibus eos, ut mei recordentur, rogo. 30. Cur triſtia. 31. Ei reſpondeo, quod multa triſtia pertulerim. 32. Hic non opus eſt ingenio vel arte. 33. Ipſa mala ſuppeditant dicendi materiam. 34. Pauca tantum ſcripſimus eorum, quæ paſſi ſumus. 35. Qui pauca patitur.

Mollia quot 36. Martis 37. gramina campus habet;
Tot mala pertulimus: quorum medicina quiesque
Nulla, nisi in 38. studio 39. Pieridumque mora est.
Quis tibi, Naso, 40. modus 41. lacrymosi carminis? inquis.
42. Idem, 43. Fortunæ qui modus hujus erit.
Quod querar, 44. illa mihi pleno de fonte ministrat:
45. Nec mea sunt, fati verba sed ista mei.
At mihi si carâ patriam cum conjuge reddas;
Sint vultus hilares, 46. simque quod ante fui.
Levior invicti si sit mihi Cæsaris ira;
Carmina lætitiæ jam tibi plena dabo.
Nec tamen 47. ut lusit, rursus mea littera ludet:
Sit semel illa joco luxuriata suo.
48. Quod probet ipse, canam: 49. pœnæ modo parte levata

Bar-

---

36. Campus Martius. 37. Quæ certè innumerabilia sunt. 38. Poëtico. 39. Et musarum cultu. 40. Finis. 41. Tristissimi. 42. Desinam tristia scribere, cum causa tristitiæ meæ cessabit. 43. Exilii. 44. Exilium meum abundè mihi suppeditat. 45. Nec verba ista mea sunt, sed fortunæ meæ, querentis & proferentis hæc infortunii mei verba. 46. Sc. Hilaris. 47. Ut olim tres libros de Arte amandi scripsit. 48. Quod ipse Cæsar laudet. 49. Si modo locus exilii, non

Barbariem, rigidos effugiamque Getas.
Interea nostri quid agant, nisi triste, libelli?
49. Tibia funeribus convenit ista meis.
At poteras, inquis; 50. melius mala ferre silendo;
Et tacitus casus dissimulare tuos.
51. Exigis, ut nulli gemitus tormenta sequantur;
Acceptoque gravi vulnere flere vetas.
Ipse 52. Perillêo Phalaris permisit in ære
Edere mugitus, & bovis ore queri.
Cum Priami lacrymis 53. offensus non sit Achilles;
Tu 54. fletus inhibes, durior 55. hoste, meos.
56. Cum faceret Nioben orbam Latonia proles,
57. Non tamen & siccas jussit habere genas.
Est aliquid, 58. fatale malum per verba levari:
59. Hoc querulam Prognen 60. Halcyonenque facit.

Hoc

---

totum exilium, mutetur. 49. Sonus iste funebris; nempe hoc triste scribendi genus. Majores efferebant funera ad tibiam. 50. Moderatius. 51. Postulas aliquid, quod fieri nequit, ut sc. is, qui affligitur, non gemat. 52. In æneo tauró Perilli, inventoris ejusdem. 53. Sed potius ita victus, ut illico Hectorem redderet. 54. Me flere non vis. 55. Achille, Priami hoste. 56. Cum Apollo & Diana, Latonæ filii, Nioben, Tantali filiam, liberis privarent. 57. Non tamen vetuit plorare. 58. Inevitabile malum per lamentationes imminuere. 59. Hoc malum fecit Prognen querulo cantu dolorem levare. vid. Ovidius Metam. 6. Fab. 6. 60. Cum mortem mariti sui lugeret. vid. Ovidi-

Hoc erat, in gelido quare 61. Pæantius antro
62. Voce fatigaret 63. Lemnia saxa suâ.
64. Strangulat 65. inclusus dolor, atque 66. exæstuat intus:
67. Cogitur & vires 68. multiplicare suas.
69. Da veniam potius; vel totos 70. tolle libellos;
Si mihi 71. quod prodest, hoc tibi, lector, 72. obest.
Sed neque obesse potest: ulli nec scripta fuerunt
Nostra, nisi 73. auctori perniciosa suo.
74. At 75. mala sunt fateor. 76. quis te mala sumere cogit?
Aut quis 77. deceptum 78. ponere sumta vetat?
Ipse nec 79. emendo: sed ut 80. hic deducta legantur,
81. Non sunt illa suo barbariora loco.
Nec me Roma suis debet 82. conferre poetis.

Inter

---

us Metam. 11. Fab. 10. 61. Philoctetes Pæantis filius. vid. Ovidius Metam. 13. Fab. 1. v. 45. 62. Lamentationibus suis. 63. Lemnum insulam, Vulcano sacram. 64. Torquet. 65. Internus, nemini notus. 66. Fervet. 67. Dolor. 68. Augere. 69. Ignosce mihi ideo tristia scribenti potius, quàm damna. 70. Remove Libros hos tristium, nec lege. 71. Sc. tristia scribere. 72. Nocet. 73. Mihi Ovidio, qui propter scripta amatoria sum in exilium missus. 74. Concedit hic aliquid adversariis. 75. Non culta. 76. Respondet: nemo te cogit ad eorum lectionem. 77. Credentem ea esse bona, cum sint mala. 78. Iterum è manu. 79. Corrigo hæc. 80. In Scythia apud Barbaros composita. 81. Lecta tamen sunt digna pro loci ratione. 82. Comparare vel

Inter Sauromatas ingenioſus ero.
Denique 83. nulla mihi captatur gloria, quæque
84. Ingenio ſtimulos ſubdere Fama ſolet.
85. Nolumus aſſiduis animum 86. tabeſcere curis:
87. Quæ tamen irrumpunt, 88. quoque vetantur, eunt.
89. Cur ſcribam docui: cur 90. mittam quæritis 91. iſtos?
Vobiſcum cupiam 92. quolibet eſſe modo.

ELE-

æquiparare. 83. Non ſcribo hæc, ut mihi gloriam pariant. 84. Ingenium ſtimulare vel excitare. 85. Exaro aliquid, ne in perpetuis ærumnis verſer, de infortunio meo cogitando. 86. Conſumi. 87. Quæ tamen nihilominus ſemper recurrunt. 88. Et me contra voluntatem meam adeunt. 89. Cur triſtia componam dixi. 90. Ad vos. 91. Libellos. 92. Quocunque modo poſſum, ſcil. ſcriptis, quia corpore non licet.

ELEGIA II.

ARGUMENTUM

Ad uxorem ſcribens dicit, ſe corpore bene valere, quamvis mente langueat, oſtenditque, dolorem eundem eſſe, qui primo fuit, cum relegatus ſit ab Auguſto. Poſtea commemorat incommoda, quibus ſine fine conficiatur. Et quandoquidem levis ſit exilii cauſa, & magna Cæſaris clementia, pro marito roget, hortatur, nec ullam ſibi ſpem relictam, quàm Auguſti clementiam.

ECquid, ut è Ponto 1. nova venit epiſtola, 2. palles;
Et tibi 3. ſollicitâ 4. ſolvitur illa manu?
Pone metum; valeo. corpusque, quod ante laborum
Impatiens nobis invalidumque fuit,
5. Sufficit; atque ipſo vexatum 6. induruit uſu.
7. An magis infirmo non 8. vacat eſſe mihi?
Mens tamen ægra jacet, nec tempore 9. robora ſumſit:
10. Affectusque animi, qui fuit ante, manet.

Quæ-

1. Nuper miſſa. 2. Metuis. 3. Te ipsâ ſollicitâ. 4. Reſignatur, aperitur. 5. Satis adhuc virium habet ad perferendas miſerias. 6. Ut mala ferè non amplius ſentiat. 7. An ideo firmum habeo corpus, quia amplius nihil eſt, unde infirmum ſit? 8. Licet. 9. Firmior facta eſt. 10. De-

Quæque morâ spatioque suo 11. coïtura putavi
Vulnera; non aliter, quam 12. modo facta dolent.
Scilicet 13. exiguis 14. prodest 15. annosa vetustas,
16. Grandibus accedunt 17. tempore damna malis.
Pæne decem totis aluit 18. Pæantius 19. annis
20. Pestiferum tumido vulnus ab 21. angue datum.
Telephus 22. æternâ consumtus tabe perisset,
Si non, quæ nocuit, 23. dextra tulisset opem.
Et mea, 24. si facinus nullum commisimus, opto
Vulnera 25. qui fecit, facta levare velit.
Contentusque mei jam tandem parte laboris,
26. Exiguum pleno de 27. mare demat aquæ.
Detrahat 28. ut multum, multum 29. restabit 30. acerbi:
Parsque meæ pœnæ totius instar erit.

Lit-

---

lor antiquus adhuc durat. 11. Consolidatum iri. 12. Recentissima. 13. Parvis malis. 14. Quia tempore minuuntur. 15. Mora. 16. Magna mala ab annis incrementum capiunt, & animum magis turbant. 17. Diuturnitate temporis. 18. Philoctetes Pæantis filius. 19. Quibus Troja à Græcis obsessa, & tandem capta erat. 20. Venenatum. 21. Hydra, cujus veneno sagittæ Herculis infectæ erant. 22. Incurabili vulnere. 23. Achillis. 24. Quia. 25. Augustus. 26. De multis doloribus aliquos demat. 27. Antique pro *mari*. 28. Licet. 29. Remanebit. 30. Ad-

Littora quot conchas, quot amœna 31. roſaria flores,
Quotque ſoporiferum 32. grana papaver habet;
Silva feras quot alit, quot piſcibus unda natatur;
33. Quot tenerum pennis aëra pulſat avis;
34. Tot premor adverſis. quæ ſi 35. comprendere coner,
36 Icariæ numerum dicere coner aquæ.
Utque viæ 37. caſus, ut 38. amara pericula ponti,
Ut taceam 39. ſtrictas in mea fata 40. manus;
Barbara me tellus, orbisque 41. noviſſima magni
Suſtinet; & ſævo cinctus ab hoſte 42. locus.
43. Hinc ego trajicerer (neque enim mea culpa 44. cruenta eſt)
Eſſet, quæ debet, ſi tibi cura mei.
Ille 45. Deus, bene quo Romana potentia 46. nixa eſt.

verſi. 31. Roſarum horti. 32. Semina. 33. Quot pennis avis per liquidum aërem volat. 34. Innumeris. 35. Verbis complecti. 36. Guttas maris numerare ſtuderem. 37. Infortunia. 38 Triſtia. 39. Mortem mihi in via à comitibus paratam. 40. Gladios. 41. Ultima. 42. Urbs Tomitana. 43. Ex hoc loco in alium ab Auguſto relegarer. 44. Capitalis, ac ſi aliquem occiderim. 45. Auguſtus. 46. Fulta.

Sæpe suo victor lenis in hoste fuit.
Quid 47. dubitas? quid tuta times; accede, rogaque.
Cæsare nil ingens mitius orbis habet.
Me miserum! quid agam, si 48. proxima quæque relinquunt;
49. Subtrahis effracto tu quoque colla jugo?
Quo ferar; unde 50. petam 51. lapsis solatia rebus?
52. Anchora jam nostram non tenet ulla ratem.
53. Viderit: ipse sacram quamvis 54. invisus ad 55. aram
Confugiam: nullas submovet ara 56. manus.
Alloquor en absens 57. præsentia numina supplex,
Si fas est 58. homini cum 59. Jove posse loqui.
60. Arbiter imperii, quo certum est 61. sospite cunctos
62. Ausoniæ curam gentis habere Deos:
O de-

sustentata. 47. Illum pro me interpellare. 48. Mei propinqui. 49. Et tu me miserum relinquis. 50. Desumam. 51. Perditis. 52. Ego ut navis sine anchora jam nullum amicum habeo. 53. Providerit ipse Cæsar, dum ab omnibus relictus sum. 54. Odiosus. 55. Ad ipsum Cæsarem, tanquam ad ultimum refugium accedam. 56. Supplicis preces. 57. Præsentem Augustum. Al. *absentia*. 58. Privato. 59. Principe, tanquam Jove vel Deo in terris. 60. Moderator orbis & urbis. 61. Vivo & felice, 62. Italorum, Ro-

O decus, ô patriæ per te florentis imago;
O vir 63. non ipso, quem regis, orbe minor;
Sic 64. habites terras, & te 65. desideret æther!
Sic ad 66. pacta tibi sidera 67. tardus eas!
Parce, precor: minimamque 68. tuo de fulmine partem
Deme, satis pœnæ, quod 69. superabit, erit.
Ira quidem moderata tua est; vitamque 70. dedisti:
Nec mihi jus 71. civis, 72. nec mihi nomen abest.
73. Nec mea concessa est aliis Fortuna: 74. nec exsul
Edicti verbis nominor ipse tui.
75. Omniaque hæc timui, quia me meruisse videbam:
Sed tua peccato lenior ira meo est.
76. Arva relegatum jussisti visere Ponti,
Et Scythicum profugâ 77. findere 78. puppe fretum.
Jussus ad Euxini 79. deformia littora veni
Æquoris hæc 80. gelido terra sub axe jacet.

manorum. 63. Orbi par. 64. Diu vivas in terris. 65. Expectet. 66. Cœlum tibi promissum. 67. Serò moriaris. 68. De tuâ in me irâ. 69. Supererit. 70. Non abstulisti. 71. Quo civis Romanus gaudet. 72. Quia adhuc civis Romanus vocor. 73. Nec mea bona mihi erepta aliisque data, quod exulibus accidere solebat. 74. Sed relegatus. 75. Exilium, privationem juris civitatis, nominis civis, bonorum &c. 76. Loca Ponto vicina. 77. Navigare. Al. *scindere*. 78. Nave. 79. Inculta. 80. Sub Polo Septen-

Nec me tam cruciat, 81. nunquam ſine frigore cœlum
Glebaque 82, canenti ſemper 83. obuſta gelu;
Neſciaque eſt vocis quod barbara lingua 84. Latinæ;
85. Graiaque quod Getico victa loquela ſono:
Quam quod finitimo cinctus premor undique 86. Marte;
Vixque 87. brevis 88. tutum murus ab hoſte facit.
89. Pax tamen interdum, 90. pacis fiducia nunquam eſt.
Sic hic nunc patitur, nunc timet 91. arma, 92. locus.
Hinc ego dum 93. muter, 94. vel me 95. Zanclæa 96. Charybdis
97. Devoret, atque ſuis 98. ad Styga mittat aquis:
Vel rapidæ flammis urar patienter in 99. Ætnæ:

1. Vel

---

trionali. 81, Regio frigidiſſima. 82. Albo, quia frigus canitiem terræ inducit. 83. Dura. 84. Linguæ. 85. Quia coloni è Græcia eò translati ſunt. 86. Bello. 87. Non altus. 88. Me. 89. Interdum ceſſant prælia. 90. Nunquam certa eſt pax, quia adventus hoſtium ſemper timendus eſt. 91. Hoſtes. 92. Hæc regio vel urbs. 93. Avocer, in alium locum mittar. 94. Si modò ſit loco tutiori, etiam in aſperrimis eſſe non recuſo. 95. Zancle, urbe Siciliæ proxima. 96. Saxum in freto Siculo, naufragiis promovendis aptum. 97. Abſorbeat. 98. In profundum. 99. Mon-

1. Vel freta 2. Leucadii mittar in alta Dei.
Quod 3. petitur, pœna est: neque enim miser esse recuso,
Sed precor, ut possim 4. tutius esse miser.

ELEGIA III.

ARGUMENTUM.

Queritur Poëta, quod cum Bacchi festum celebretur, sibi una cum cæteris Poëtis Romæ esse non liceat, ut antea solebat, miraturque illum sibi uni ex ejus cultoribus non opem tulisse. Demum illum, studiique consortes Poëtas precatur, ut â Cæsare pro se reditum impetrent.

1. ILla dies hæc est, qua te celebrare poetæ,
2. (Si modo non fallunt tempora) Bacche, solent:
Festaque 3. odoratis innectunt tempora sertis,

tis in Sicilia perpetuò ardentis. 1. Vel ab altissimis saxis in mare Leucadium demittar. 2. Apollinis, quem in Leucade colebant. 3. Ut ita peream. 4. In loco tutiori.

1. Bacchi festum seu Bacchanalia intelligit, quæ 15. Kal. Aprilis h. e. 16. die Martii celebrabantur. 2. Si modò in temporibus non erro. 3. Poëtæ, quo festum tuum eò solenniori modo celebrent, cingunt caput bene olentibus coronis.

Et dicunt 4. laudes ad 5. tua vina tuas.
Inter 6. quos memini, 7. dum me mea fata ſinebant,
8. Non inviſa tibi pars ego ſæpe fui.
Quem nunc ſuppoſitum ſtellis 9. Cynoſuridos Urſæ
Juncta tenet 10. crudis Sarmatis ora Getis.
Quique prius 11. mollem 12. vacuamque laboribus egi
In ſtudiis vitam, 13. Pieridumque choro;
Nunc procul à patriâ Geticis circumſonor armis
14. Multa prius 15. pelago, multaque paſſus 16. humo.
17. Sive mihi caſus, ſive hoc dedit ira Deorum;
18. Nubila naſcenti ſeu mihi 19. Parca fuit:
20. Tu tamen è 21. ſacris hederæ cultoribus 22. unum

23. Nu-

4. Hymnos tuos. 5. Quæ tu inveniſti, h. e. inter potandum. 6. Poëtas. 7. Dum nondum in exilium miſſus eram. 8. Gratus fui. 9. Al. *Erymanthidos* h. e. Arcadicæ, ab Erymantho. Arcadiæ monte, dictæ. 10. Torvis & crudelibus Getis. 11. Dulcem. 12. Et otioſam. 13. Muſarum. 14. Mala. 15. In mari. 16. In terra. 17. Sive fortuito, ſive irâ Deorum mihi tot mala acciderunt. 18 Irata. 19. Parcæ tres ſunt Deæ, quæ imperium in vitam hominum exercent. 20. Bacche. 21 Piis. 22. Me.

23. Numine 24. debueras 25. sustinuisse tuo.
An 26. dominæ rati quidquid 27. cecinêre sorores,
Omne sub 28. arbitrio desinit esse Deûm?
29. Ipse quoque æthereas meritis invectus es arces;
30. Qua non exiguo 31. facta labore via est.
32. Nec patria est habitata tibi: sed ad usque nivosum
33. Strymona venisti, 34. Marticolamque Geten:
35. Persidaque, & lato 36. spatiantem flumine 37. Gangen.
Et quascunque bibit 38. discolor Indus 39. aquas.
Scilicet hanc legem nentes 40. fatalia Parcæ
Stamina 41. bis genito 42. bis cecinêre tibi.

---

23. Potentiâ tuâ. 24. Debuisses. 25. Defendisse. 26. Tres Parcæ, Clotho, Lachesis & Atropos, quæ fatis præsunt & vitam hominum liberè dirigunt. 27. Dispoluêre. 28 Voluntate. Dei. 29. Tu Bacche. 30. Ad quas arces. 31. Viam parâsti. 32. Nec semper quietus in patria, Thebis, sedisti. 33. Strymon est flumen in finibus Thraciæ. 34. Getas Martem colentes h. e. bellicosos. 35. Persis est regio quædam in Asia. 36. Fluentem. 37. Ganges est maximus Indiæ fluvius. 38. Al. *decolor*. h. e. populus Indiæ nigri malique coloris, ob nimium Solis æstum. 39. Alios fluvios. 40. Fata hominibus, seu nendo fata disponentes. 41. Primùm enim è ventre Semeles, deinde è femore Jovis natus fingitur Bacchus. 42. Bis fata tibi à Parcis sunt disposita.

Me quoque, si fas est 43. exemplis ire Deorum;
44. Ferrea sors vitæ difficilisque premit.
Illo nec 45. levius cecidi; 46. quem 47. magna locutum
Reppulit â Thebis Jupiter 48. igne suo.
Ut tamen audisti percussum 49. fulmine 50. vatem,
Admonitu 51. matris condoluisse potes.
Et potes, adspiciens circum tua sacra poëtas.
Nescio 52. quis nostri, dicere, cultor abest.
Fer, bone 53. Liber, opem: sic 54. altam 55. degravet ulmum
Vitis, & 56. incluso plena sit uva mero:
Sic tibi cum 57. Bacchis 58. Satyrorum gnava juventus
Adsit, & 59. attonito 60. non taceare sono.

Ossa

---

43. Me cum Diis comparare. 44. Dura vitæ conditio. 45. Al. *melius*. 46. Capaneum significat. 47. Superba. 48. Fulmine. 49. Irâ Augusti. 50. Me tuum Poëtam. 51. tuæ, scil. Semeles, quæ Jovis fulmine conflagravit. Al. *admonitu nostris*. 52. Nempe Ovidius, cultor tuus abest. 53. Bacche. 54. Al. *altera* h. e. secunda, quia quandoque duæ vel plures vites uni ulmo innituntur. 55. Valde gravet vel deprimat pondere suo. 56. Vino intus latenti. 57. Mulieribus tuis, quas in exercitu armatas circumduxisse fertur Bacchus, hastis pampinis involutis. 58. Qui Bacchi comites erant, quorum operâ in tragœdiis atque saltationibus usus est. 59. Furibundo. 60. Sacrificiis celebreris, in quibus hominum clamor & strepitus cymbalorum tympano-

Ossa 61. bipenniferi sic sint male 62. pressa Lycurgi:
Impia nec pœnâ 63. Pentheos umbra vacet.
Sic 64. micet æternum vicinaque sidera vincat
65. Conjugis in cœlo 66. Cressa Corona tuæ.
Huc ades, & casus 67. releves pulcherrime nostros,
68. Unum de numero me memor esse tuo.
Sunt Dîs inter se 69. commercia. flectere tenta
Cæsareum 70. numen numine, Bacche, tuo.
Vos quoque, consortes studii 71. pia turba poetæ,
Hæc eadem sumto quisque 72. rogate 73. mero.
Atque aliquis vestrûm, Nasonis nomine dicto,
74. Deponat lacrymis pocula mista suis:
Admonitusque mei, cum circumspexerit omnes,
Dicat, ubi est nostri pars modo Naso chori?
Idque ita; si vestrum merui 75. candore favorem;

rumque audiebatur. 61. Lycurgus enim, Thraciæ Rex, dum in Bacchi contemptum vites securi incidit, crura falce sibi amputavit. 62. Læsa. 63. Penthei anima, quem Thebis Bacchi sacra spernentem & prohibentem Agave mater interfecit. 64. Splendeat. 65. Ariadnes. 66. Al. *clara*, ejus coronam sumptam Bacchus in cœlum transtulit. 67. Lenias. 68. Me unum esse Poëtarum tuorum. 69. Multa communia. 70. Potentiam tuâ patentiâ. 71. Quia Poëtæ sunt sacerdotes Musarum, adeoque sacri. 72. Bacchum. 73. Cum libabitis. 74. Liber Baccho. 75. Integritate mea.

76. Nullaque judicio littera læſa meo eſt.
Si, veterum digne veneror cum ſcripta virorum,
77. Proxima non illis eſſe minora reor.
Sic igitur 78. dextro faciatis 79. Apolline carmen:
Quod licet, 80. inter vos nomen habete meum.

ELEGIA IV.

ARGUMENTUM.

Epiſtolam ab Euxino littore Romam veniſſe, coramque laudare amici fidem, inducit Ovidius. Eum poſtremo precatur, ut ſe conſtanter defendat.

Littore ab Euxino 1. Naſonis epiſtola 2. veni,
Laſſaque facta mari, laſſaque facta viâ.
3. Qui mihi flens dixit, Tu, 4. cui licet, aſpice Romam.

Heu

---

76. Si nullius veſtrum carmen unquam reprehendi. 77. Si judicem, carmina à vobis edita non eſſe inferiora antiquis. 78. Propitio. 79. Poëtarum Deo. 80. Mei ſitis memores, & ſim vobiſcum nomine, cum corpore id non liceat, ob iram Auguſti.

1. Ego Ovidii epiſtola. 2. Romam. 3. Ovidius. 4. Quia

Heu quanto melior 5. sors tua sorte meâ!
Flens quoque me scripsit: nec qua signabar, 6. ad os est
Ante, sed ad madidas gemma relata genas.
Tristitiæ caussam si quis cognoscere quærit;
7. Ostendi solem postulat ille sibi.
Nec frondem in silvis, nec aperto mollia prato
Gramina, nec pleno flumine cernit aquas.
8. Quid Priamus doleat, 9. mirabitur Hectore rapto;
Quidque Philoctetes ictus ab 10. angue gemat.
(Di facerent utinam, talis status esset in 11. illo,
Ut non tristitiæ caussa dolenda 12. foret.)
Fert tamen, ut debet, casus patienter amaros:
More nec 13. indomiti fræna recusat equi,
Nec fore perpetuam sperat sibi 14. numinis iram,
Conscius in culpâ non scelus esse suâ.
Sæpe 15. refert, sit quanta 16. Dei clementia: cujus
17. Se quoque in exemplis annumerare solet.

non es exul, ut ego. 5. Conditio. 6. Solebat gemma signatoria madefieri salivâ, ut aridæ chartæ eô facilius imprimi posset, sed quia Poëta flebat, madefecit gemmam lacrymis. 7. Quærit, quæ sunt sole clariora & manifestissima. 8. Quare. 9. Qui Priamum Hectoris mortem lugentem videt, & luctus illius causam quærit. 10. Serpente, vel sagittâ, veneno hydræ illitâ, ictus. 11. Me Ovidio. 12. In me esset. 13. Refractarii. 14. Augusti. 15. Narrat Ovidius. 16. Augusti. 17. Solet & se unum ex illis profiteri, er-

Nam quod opes teneat patrias, quod nomina civis;
Denique quod vivat, 18. munus habere Dei.
Te tamen, ô, 19. si quid credis mihi carior, 20. ille,
21. Omnibus, 22. in toto pectore semper habet.
Teque 23. Menœtiaden, 24. te qui 25. comitavit Oresten,
Te vocat 26. Ægiden, 27. Euryalumque suum.
Nec patriam magis ille suam desiderat, & quæ
28. Plurima cum patriâ sentit abesse suâ;
Quam vultus, oculosque tuos, ô dulcior illo
Melle, 29. quod in ceris 30. Attica ponit apis!
Sæpe etiam mœrens 31. tempus reminiscitur illud,
Quod non præventum morte fuisse dolet.
Cumque 32. alii fugerent 33. subitæ contagia cladis,

Nec

---

ga quos Augusti clementia se exseruit. 18. Sc. refert. 19. Amice. 20. Ovidius. 21. Amicis. 22. Neminem æquè ac te diligit. 23. Amicissimum, ut Patroclus, Menæti filius, Achilli fuit. 24. Te quoque illo amore prosequitur, quo Pylades Oresten. 25. Comitatus est. 26. Theseum, Ægei filium, Pirithoi amicum. 27. Te etiam eo amore complectitur, quo Nisus Euryalum. 28. Bona, ut uxorem, opes & alia. 29. Sc. optimum. 30. In monte Hymetto in Attica. 31. Quod unà viximus. 32. Amici. 33. Con-

Nec vellent 34. ictæ limen adire domûs:
Te sibi cum paucis meminit mansisse fidelem;
Si paucos aliquis tresve duosve vocat.
Quamvis 35. attonitus, 36. sensit tamen omnia: nec te
37. Se minus adversis indoluisse suis.
Verba solet, vultumque tuum, gemitusque referre:
Et te flente suos 38. emaduisse sinus.
39. Quam sibi præstiteris, qua consolatus amicum
Sis ope; 40. solandus cum simul ipse fores.
Pro quibus affirmat fore se memoremque 41. piumque;
42. Sive diem videat, sive tegatur humo.
43. Per caput ipse suum solitus jurare tuumque,
Quod scio non illi vilius esse suo.
Plena tot ac tantis referetur gratia factis:
Nec sinet ille tuos 44. littus arare boves.
Fac modo constanter profugum tueare. quod ille,
45. Qui bene te novit, non rogat; 46. ipsa rogo.

sternationem inopinati exilii. 34. Domus meæ, Augusti irâ percussæ. 35. Consternatus. 36. Cognovit tamen omnes amicos. 37. Ipso Ovidio. 38. Valde maduisse lacrymis. 39. Sc. opem. 40. Ipse solatii egens, quia æque ac Ovidius doluisti, illius infortunio tactus. 41. Et gratum. 42. Sive vivat, sive moriatur. 43. Tanquam rem pretiosissimam. 44. Operam perdidisse & frustra laborâsse. 45. Qui scit, te id satis agere. 46. Sc. ego epistola.

ELEGIA V.

ARGVMENTVM.

Seipſum hortatur Ovidius ad celebrandum uxoris natalem, pro qua bene precatur, diemque laudat, qui eam elegantiſſimis moribus in lucem edidit. Et quamvis digna eſſet feliciori fortuna, eam tamen hortatur, ut omnia æquo animo ferat, ſi quidem ejus virtus, non niſi in adverſis perſpici poſſit. Denique Deos precatur, ut ſi nolint ſibi parcere, ſaltem uxori innocenti ignoſcant.

ANnuus aſſuetum 1. Dominæ natalis honorem
2. Exigit. 3. ite manus ad 4. pia ſacra meæ.
Sic quondam feſtum 5. Laërtius 6. egerit heros
Forſan in extremo conjugis orbe 7. diem.
Lingua 8. favens adſit longorum oblita malorum:

Quæ

1. Uxoris. 2. Poſtulat. 3. Parate ſacrificium. 4. Poëſin meam. 5. Ulyſſes, Laërtis filius. 6. Inter errandum celebraverit. 7. Natalem Penelopes, uxoris ſuæ. 8. Verbis

Quæ (puto) 9. dedidicit jam 10. bona verba loqui.

Quæque 11. ſemel toto veſtis 12. mihi ſumitur anno,
Sumatur 13. fatis 14. diſcolor alba meis.
15. Araque gramineo viridis de ceſpite fiat;
Et 16. velet trepidos nexa corona focos.
Da mihi 17. thura, 18. puer, 19. pingues facientia flammas,
Quodque pio 20. fuſum ſtridat in igne meum.
Optime natalis, quamvis procul abſumus, opto
21. Candidus huc venias, 22. diſſimilisque meo.
Sique quod inſtabat dominæ 23. miſerabile vulnus,
24. Sit perfuncta meis tempus in omne malis.
25. Quæque gravi nuper plus quàm quaſſata procella eſt,

Quod

bonis intenta. 9. Propter deſuetudinem latinè loquendi. 10. Læta & votiva. 11. Meo tantùm natali. 12. A me. 13. Quæ atra & infelicia ſunt. 14. Contrarii & quaſi mali coloris, & inconveniens, quia atra & lugubris eſſe deberet. 15. Quin Genio natalem celebrabant, aram exigebant, quam floreis ſertis ornabant: fœminæ autem Junoni ſacrificabant. 16. Tegat. 17. Quæ cum aliis rebus odoriferis eo die urebantur. 18. Miniſter. 19. Oleaginas. 20. Libarum Genio. 21. Felix. 22. Felicior. 23. Dolor aliquis novus è nova mariti calamitate. 24. Depoſuerit in perpetuum hoc miſerabile vulnus per meum caſum, & ſit in eo quaſi perfuncta ſuo quodam fato. 25. Et quæ nuper fuit miſera,

Quod ſupereſt, tutum per mare navis eat.
Illa domo 26. natâque ſuâ, patriâque fruatur:
Erepta hæc 27. uni ſit ſatis eſſe mihi.
28. Quatenus & non eſt 29. in caro conjuge felix,
30. Pars vitæ triſti cætera nube vacet.
Vivat, ametque virum, quoniam ſic cogitur, abſens:
Conſumatque annos, ſed 31. diuturna, ſuos.
Adjicerem & 32. noſtros: 33. ſed ne contagia fati
Corrumpant timeo, quos agit ipſa, mei.
34. Nil homini certum eſt, fieri quis poſſe putaret,
Ut facerem in mediis hæc ego 35. ſacra Getis?
Aſpice ut 36. aura tamen fumos è thure coortos
37. In partes Italas & loca dextra ferat.
38. Senſus ineſt igitur nebulis, quas 39. exigit ignis:
40. Conſilium fugiunt 41. cætera pæne meum.
42. Con-

---

26. Filiâ Perillâ. 27. Soli. 28. In quantum per me infelix eſt. 29. In me Ovidio. 30. Reliquum vitæ meæ uxoris tempus ſit ſine triſtitia. 31. Longam vitam agat. 32. Annos. 33. Aſt timeo, ne fata mea triſtia corrumpant felicitatem annorum uxoris. 34. Nihil eſt in rebus humanis certum. 35. Natalitia. 36. Ventus. 37. Verſus Italiam, à dextris ſitam. 38. Fumus gaudet intellectu. 39. Emittit. 40. Deliberationem meam, non fiunt ex voto meo. 41. Si-

42. Consilio, commune sacrum cum fiat in 43. arâ
44. Fratribus 45. alterna qui periêre manu.
46. Ipsa sibi discors, tanquam mandetur ab illis,
Scinditur in partes 47. atra favilla duas.
48. Hoc (memini) quondam fieri non posse loquebar:
Et me 49. Battiades judice falsus erat.
Omnia nunc crepo: cum tu 50. consultus 51. ab Arcto
52. Terga vapor dederis, Ausoniamque petas.
53. Hæc igitur lux est: quæ si non orta fuisset,
54. Nulla fuit misero festa 55. videnda mihi.
Edidit 56. hæc mores illis 57. heroïsin æquos,
Queis erat 58. Eëtion 59. Icariusque pater.

Nata

---

gna. 42. Cum destinato consilio exequiæ fratribus fiant. 43. Rogo. 44. Polynici & Eteocli, Oedipi, Thebarum regis, filiis. 45. Qui mutuis vulneribus perierunt. 46. Cum Polynicis cadaver rogo Eteoclis fuisset impositum, fumus se in duas partes divisit. 47. Tristis. 48. Ut flamma, velut sentiens, in varias partes scindatur. 49. Callimachus Poëta, qui hoc de fumo diviso scripserat. 50. Al. *non stultus* h. e. prudenter. 51. A septentrione. Al. *ab alto* sc. aere. 52. Fugeris versus Italiam, ubi uxor mea degit. 53. Hic est ergo dies natalis. 54. Nullus dies lætus. 55 Præter hunc enim diem nullum in hac regione celebrassem. 56. Dies. 57. Al. *heroibus* h. e. heroidibus seu illis claris & illustribus fœminis. 58. Pater Andromaches. 59. Pater

Nata pudicitia eſt, 60. mores, probitasque fidesque;
At non ſunt iſtâ gaudia nata die.
Sed labor, & curæ, fortunaque moribus 61. impar;
62. Juſtaque de viduo pæne querela toro.
Scilicet adverſis probitas 63. exercita rebus
Triſti 64. materiam tempore laudis habet.
Si nihil 65. inveſti durus vidiſſet Ulyſſes;
Penelope felix, ſed ſine 66. laude, foret.
67. Victor 68. Echionias ſi vir penetraſſet in arces,
Forſitan 69. Evadnen vix ſua noſſet 70. humus.
Cum Peliâ tot ſint genitæ; cur nobilis 71. una eſt?
Nupta fuit miſero nempe quod una 72. viro.
Effice, 73. ut Iliacas tangat prior alter arenas:
Lao-

Penelopes. 60. Cum uxor mea nata eſt. 61. Indigna. 62. Quia quaſi juſtè queritur, dum meâ causâ vidua eſt. 63. Probata. 64. In ſe continet, quod laudetur. 65. Adverſi. 66. Incognita ejus eſſet caſtitas, quam Ulyſſe, marito ſuo, integris 20 annis abſente, illæſam ſervavit. 67. Capaneus. 68. Thebanas: Nam Echion erat unus ſociorum Cadmi, cum hoc Thebas condens. 69. Capanei uxorem, quæ audiens, maritum ſuum in bello Thebano periiſſe, ex nimio amore conjugis ſui ſe in ejus rogum ardentem præcipitavit. 70. Patria. 71. Alceſte, quæ ſe pro Admeto, marito ſuo, morti obtulit. 72. Marito Admeto. 73. Ut alter prior, quàm Proteſilaus, in littus Trojanum deſcendat;

Laodamia nihil 74. cur referatur erit.
Et tua, quod mallem, pietas ignota maneret,
75. Implessent venti si mea vela sui.
Di tamen, & Cæsar 76. Dis accessure, sed olim,
Æquarint 77. Pylios cum tua fata dies;
Non mihi, qui pœnam fateor meruisse, sed 78. illi
Parcite, quæ 79. nullo digna dolore dolet.

ELEGIA VI.

ARGUMENTUM.

Queritur Ovidius, se ab amico deseri, illumque hortatur, ut in amicitia constanter persistat, quam antea coluerat.

1. TU quoque nostrarum quondam fiducia rerum
2. Qui mihi confugium, qui mihi portus eras;

Tu

---

cum autem hic primus è navi in dictum littus egressus esset, primus Græcorum est occisus, cujus uxor Laodamia præ mœrore mortua est. 74. Quare narretur in mariti amplexu periisse. 75. Si res meæ fuissent prosperæ. 76. Inter Deos referende. 77. Nestoris, vocati ita â patria Pylo, qui trecentos annos vixisse fertur. 78. Uxori meæ ignoscite. 79. Innocens.

1. Cui tutò fidere poteram. 2. Ad quem confugere lice-

Tu quoque 3. suscepti curam dimittis amici,
Officiique pium tam cito 4. ponis onus?
5. Sarcina sum, fateor; quam si tu tempore duro
Depositurus eras, non 6. subeunda fuit.
Fluctibus in mediis navem, 7. Palinure, relinquis?
Ne 8. fuge; 9. neve tuâ sit minor arte fides.
Nunquid Achillêos inter fera prælia fidi
Deseruit 10. levitas Automedontis equos?
Quem semel 11. excepit, nunquid 12. Podalirius ægro
Promissam medicæ non tulit artis opem?
Turpius ejicitur quam non admittitur hospes.
Quæ patuit, dextræ firma sit 13. ara meæ.
14. Nil, nisi me solum, primò tutatus es: at nunc
Me pariter serva, 15. judiciumque tuum.
Si modo non aliqua est in me nova culpa; tuamque
16. Mutarunt subitò crimina nostra fidem.

Spi-

---

bat. 3. Cujus causam susceperas. 4. Deponis. 5. Sum tibi oneri. 6. Suscipienda. 7. Amice amicum deserens, similis es Palinuro gubernatori navis, quam in medio cursu destituebat. 8. A me. 9. Noli deserere causam meam, licet possis. 10. Automedon levis sanè fuisset, si in medio prælio Achillis currum, quem regebat, deseruisset. 11. Curandum. 12. Æsculapii filius, cum Agamemnone ad Trojanam urbem navigans, Græcos in bello curavit, inde magnam gloriam adeptus. 13. Præsidium, h. e. tu, ad quem confugi, sis constans. 14. Initio me unicè defendisti contra obtrectatores. 15. Tuam de me opinionem. 16. Coëge-

Spiritus hic, Scythicâ quem 17. non bene ducimus aurâ,
Quod cupio, 18. membris exeat ante meis;
Quam tua delicto 19. ſtringantur pectora noſtro,
Et videar 20. meritò 21. vilior eſſe tibi.
22. Non adeo toti fatis urgemur iniquis,
Ut mea ſit 23. longis mens quoque 24. mota malis.
Finge tamen motam, quoties 25. Agamemnone natum
Dixiſſe in Pyladen 26. verba protervà putas?
Nec procul à vero eſt, quod vel 27. pulſarit amicum,
Manſit in 28. officiis non minus 29. ille ſuis.
(Hoc eſt cum miſeris ſolum commune 30. beatis,
31. Ambobus tribui quod ſolet obſequium.)
32. Ceditur & cæcis, 33. & quos 34. prætexta 35. verendos

36. Vir-

runt te ab officio deſiſtere. 17. Infeliciter. 18 Ut ſpiritus è membris meis exeat. 19. Vulnerentur. 20. Juſtè, ſi te offendero. 21. Contemptu dignior, quàm nunc vel antea. 22. Non ſic ſumus ærumnis oppreſſi, ut ſtulti quid perpetremus. 23. Diuturnis. 24. Perturbata & ſede ſua ejecta. 25. Oreſtem, Agamemnonis filium. 26. Conviciis eum laceraſſe, more inſanorum. 27. Offenderit Pyladen. 28. Amicitiâ ſuâ. 29. Pylades. 30. Felicibus. 31. Utrique eorum. 32. De via. 33. Etiam magiſtratibus & conſulibus. 34 Veſtis honoratior. 35. Honorandos.

36. Virgaque cum verbis 37. imperioſa facit.
Si 38. mihi non parcis, 39. fortunæ parcere debes.
40. Non habet in nobis ullius ira locum.
Elige noſtrorum minimum de parte 41. laborum:
42. Iſto, quo 43. reris, grandius illud erit.
Quam multâ madidæ celebrantur arundine foſſæ,
Florida quam multas 44. Hybla tuetur apes;
Quam multæ 45. gracili terrena 46. ſub horrea ferre
Limite formicæ grana reperta ſolent;
Tam me circumſtant denſorum turba malorum.
Crede mihi; 47. vero eſt noſtra querela minor.
48. His qui contentus non eſt; 49. in littus arenas,
In ſegetem ſpicas, in mare fundat aquas.

In-

36. Quâ lictor obvios è via ſubmovebat. Erant faſces & ſecures, ſigna dignitatis conſularis. 37. Imperii plena. 38. Amico tuo. 39. Miſeriæ meæ. 40. Dum contempti ſumus. 41. Al. *malorum*, h. e. miſeriarum. 42. Minimum de parte noſtrorum laborum erit majus illo malo, de quo reris. 43. Al. *quereris*. 44. Mons Siciliæ, floribus abundans, è quibus apes optima mella colligebant. 45. Auguſto. 46. In antris. 47. Querela mea non eſt tanta, ut veritas poſtulat. 48. Excuſationibus à me prolatis. 49. Impoſſibilia cupit.

Intempestivos igitur compesce 50. timores;
51. Vela nec in medio desere nostra mari.

ELEGIA VII.

ARGUMENTUM.

Amico quærenti, quid agat in Scythia, respondet breviter Ovidius, se esse miserum. Postmodum Tomitanæ regionis incolarum mores describit. Denique dicit, studiis poeticis animum detineri, ac pasci, & se carminibus mala sua oblivisci.

QUam legis, ex illa tibi venit epistola terra,
Latus ubi 1. æquoreis additur Ister aquis.
2. Si tibi contingit cum dulci vita salute;
3. Candida fortunæ pars manet una meæ.
Scilicet, ut semper, quid agam, carissime, quæris:
Quamvis hoc vel me scire tacente potes.
Sum miser. hæc brevis est nostrorum 4 summa malorum:
(Quisquis & offenso Cæsare vivet, 5. erit.)
6. Turba Tomitanæ quæ sit regionis, & inter
Quos habitem mores; 7. discere cura tibi est?
8. Mista sit hæc quamvis inter Graiosque Getasque;
A ma-

50. Al. *furores*, h. e. odium immaturum. 51. Nec me in mediis periculis versantem desere.

1. In mare influit. 2. Si vivis & bene vales. 3. Felix, te felice & ego aliquantùm felix sum. 4. Quia in exilio vivo. 5. Sc. miser. 6. Populus. 7. Scire cupis. 8. Licet sit

A male 9. pacatis 10. plus trahit ora Getis.
11. Sarmaticæ major Geticæque 12. frequentia gentis
Per medias in equis 13. itque reditque vias.
In quibus est nemo, qui non 14. coryton, & arcum,
Telaque 15. vipereo 16. lurida felle gerat.
Vox fera, 17. trux vultus, verissima Martis imago:
Non coma, non ulla barba resecta manu.
Dextera non segnis 18. fixo dare vulnera 19. cultro,
Quem 20. vinctum lateri barbarus omnis habet.
Vivit in his eheu tenerorum oblitus amorum;
Hos videt, hoc vates audit, amice, tuus!
Atque utinam 21. vivas, & non moriaris in illis!
Absit ab invisis & tamen umbra locis!
Carmina quod 22. pleno saltari nostra Theatro,
23. Versibus & plaudi scribis, amice, meis.
24. Nil equidem feci (tu scis hoc ipse) 25. theatris:
26. Musa nec 27. in plausus ambitiosa mea est.

Nec

Græco-Getica, dum Græcorum fuit colonia. 9. Seditiosis. 10. Moribus similior est Getis, quâm Græcis. 11 Regio illa plus habet barbariei, quàm Græcitatis. 12. Copia. 13. Obequitat. 14. Thecam, cui arcus committitur. 15. Serpentis felle, quo Getæ sagittas suas inficiebant. 16. Admodum pallida ob aspersum fel. 17. Crudelis. 18. Al. *stricto* h. e. evaginato. 19. Pugione. 20. Alligatum. 21. Modò. 22. Magna hominum copia, qui, cum carmina mea recito, adsunt. 23. Versus approbari. 24. Nulla re in theatro famam quæsivi. 25. Sc. dignum. 26. Carmine meo non quæro plausum. 27. In approbationem, ut plaudant, cum

Nec tamen ingratum est, quodcunque 28. oblivia nostri
Impedit, & 29. profugi nomen 30. in ora refert.
Quamvis interdum, quæ me læsisse recordor,
31. Carmina devoveo, Pieridasque meas:
Cum 32. bene devovi; nequeo tamen esse sine illis:
33. Vulneribusque meis 34. tela cruenta sequor.
Quæque modo 35. Euboicis lacerata est fluctibus; audet
36. Graia 37. Caphareâm currere 38. puppis aquam;
Nec tamen ut lauder 39. vigilo, curamque futuri
Nominis, 40. utilius quod latuisset, ago.
Detineo studiis animum, 41. falloque dolores:
Experior curis & 42. dare verba meis.
Quid potius faciam desertis 43. solus in oris,
Quamque 44. malis aliam quærere coner opem?

---

versus recito. 28. Mei memoriam excitat. 29. Exulis. 30. Per omnium ora volitare facit. 31. Carminibus, & Musis, eorum autoribus, maledico. 32. Justè. 33. Post accepta vulnera nihilominus telis, me vulnerantibus, objicio, dum iterum versus compono. 34. Id, quod mihi fuit noxium. 35. Undis maris Ægæi, Euboicam insulam alluentis. 36. Græca. 37. Ejusdem maris Ægæi aquam. 38. Navis. 39. Lucubro. 40. Quod utilius non editum fuisset. 41. Et lenio. 42. Lenire curas meas. 43. Romanus. 44. Con-

Sive locum ſpecto; locus eſt 45. inamabilis; & quo
esse nihil toto triſtius orbe poteſt.
46. Sive homines; vix ſunt homines hoc nomine 47. digni:
48. Quamque lupi, ſævæ plus feritatis habent.
Non metuunt leges, ſed 49. cedit viribus æquum;
50. Victaque pugnaci jura ſub enſe jacent.
51. Pellibus & laxis arcent male frigora braccis;
52. Oraque ſunt longis horrida tecta comis.
In 53. paucis remanent Grajæ veſtigia linguæ:
Hæc quoque jam 54. Getico barbara facta ſono.
Ullus in hoc vix eſt populo, qui forte 55. Latinè
56. Quælibet è medio reddere verba queat.
Ille ego Romanus vates 57. (ignoſcite, Muſæ)
58. Sarmatico cogor plurima more loqui.
En pudet, & fateor; jam deſuetudine longâ
Vix 59. ſubeunt ipſi verba Latina mihi.
Nec dubito, quin ſint & in hoc non pauca libello

Bar-

---

tera mala. 45. Ingratus. 46. Conſidero. 47. Quia non utuntur ratione. 48. Sæviores ſunt lupis. 49. Jus vi vincitur. 50. Jura à gladio ſuperantur. 51. Veſtibus & togis pellitis. 52. prolixas barbas alunt. 53. Vocibus. 54. Geticâ inflexione & terminatione. 55. Eſſe poſſit interpres inter Latinum & Tomitanum. 56. Vulgaria. 57. Quod evadam barbarus. 58. Sarmaticâ linguâ. 59. Occurrunt.

Barbara, non 60. hominis culpa, sed ista loci.
Nec tamen 61. Ausoniæ perdam 62. commercia linguæ,
63. Et fiat patrio 64. vox mea muta 65. sono;
Ipse 66. loquor mecum, 67. desuetaque verba 68. retracto;
Et studii repeto signa 69. sinistra mei.
Sic 70. animum tempusque traho: meque ipse 71. reduco,
A contemplatu submoveoque mali.
Carminibus quæro miserarum oblivia rerum.
72. Præmia si studio consequor ista, sat est.

---

60. Mea. 61. Italicæ, Latinæ. 62. Usum. 63. Ne paternæ linguæ penitus obliviscar. 64. Verba mea. 65. Sermone latino. 66. Scribo. 67. Jam diu à me neglecta. 68. Revoco, repeto. 69. Infelicia. 70. Animum fallo, tempusque produco. 71. Abstraho tantisper à molestiis. 72. Oblivionem meæ miseriæ.

ELEGIA VIII.

ARGUMENTUM

Inimicum ſibi inſultantem monet Poëta, ut memor fortunæ variæ, minimè lætetur ipſius exilio & ruina: quandoquidem poſſit contingere, ut in patriam redeat, illumque videat graviori quadam cauſa fugatum.

NOn adeo 1. cecidi, quamvis 2. abjectus, ut infra
Te quoque ſim: 3. inferius quo nihil eſſe poteſt.
Quæ tibi res 4. animos in me facit, improbe? curve
Caſibus 5. inſultas, quos potes ipſe pati?
Nec mala 6. te reddunt mitem placidumve jacenti
Noſtra, quibus poſſint 7. illacrymare feræ?
Nec metuis dubio Fortunæ ſtantis 8. in orbe
Numen, & exoſæ 9. verba ſuperba 10. Deæ?
11. Exiget ah dignas 12. ultrix Rhamnuſia pœnas!
13. Impoſito calcas quid 14. mea fata pede?

Vidi

---

1. Infelix ſum. 2. Contemptus. 3. Vilius. 4. Te audacem. 5. Irrides. 6. Commiſerationem in te excitant. 7. Condolere. 8. In volubili globo, ubi cuncta ſunt incerta. 9. Imperium. 10. Fortunæ. 11. Inferet tibi pœnas promeritas. 12. Nemeſis, vindictæ Dea. 13. Superbè. 14. Me miſerum.

Vidi ego, navisragum qui riserat, æquore mergi:
Et, nunquam, dixi, justior unda 15. fuit.
16. Vilia qui quondam miseris alimenta negarat,
Nunc mendicato pascitur ipse cibo.
17. Passibus ambiguis fortuna 18. volubilis errat,
Et manet in nullo certa 19. tenaxque loco.
Sed modo 20. læta manet, 21. vultus modo sumit acerbos;
22. Et tantum constans in levitate sua est.
Nos quoque 23. floruimus, sed 24. flos erat ille caducus;
Flammaque de stipula nostra brevisque fuit.
Neve tamen totâ 25. capias fera gaudia mente;
26. Non est placandi spes mihi nulla 27. Dei.
Vel 28. quia peccavi 29. citra scelus; 30. utque pudore
Non caret, 31. invidiâ sic mea culpa caret:

---

15. Merito illorum illud fit. 16. Vidi divitem tam inopem factum, ut mendicaret. 17. Incerto gressu. 18. Inconstans. 19. Firma. 20. Favens, læta. 21. Modò fit adversa & tristis. 22. Semperque inconstans est. 23. Felices fuimus. 24. Felicitas illa brevis fuit. 25. Propter meum infortunium. 26. Est mihi aliqua spes. 27. Augusti. 28. Ideo gratiam spero. 29. Ex imprudentia. 30. Et licet factum meum non careat ignominiâ. 31. Non est o-

Vel quia nil ingens 32. ad finem, Solis ab ortu,
33. Illo, cui 34. paret, mitius orbis habet.
Scilicet ut non est 35. per vim superabilis ulli,
36. Molle cor ad 37. timidas sic habet ille preces.
Exemploque Deûm, 38. quibus accessurus & ipse est.
(39. Cum pœnæ veniâ plura 40. roganda petam.)
41. Si numeres anno Soles & nubila toto,
Invenies 42. nitidum sæpius isse diem.
Ergo, ne nostrâ nimium lætêre ruinâ,
43. Restitui quondam me quoque posse puta.
Posse puta fieri, lenito Principe, vultus
Ut videas mediâ 44. tristis in Urbe meos:
Utque ego te videam 45. causa graviore 46. fugatum.
47. Hæc sunt 48. à primis proxima vota mihi.

ELE-

diosum. 32. A solis ortu ad occasum. 33. Sc. Cæsare. 34. Orbis subjectus est. 35. Invictus. 36. Placabile. 37. Humiles, supplices. 38. In quorum numerum & Augustus aliquando recipietur. 39. Ut mihi ignoscat. 40. Quàm petam. 41. Si conferas cœlum serenum cum nubilo. 42. Serenum. 43. In patriam revocari. 44. Quod sim in patriam restitutus. 45 Ob majus meo delictum. 46. In exilium missum. 47. Ut te graviore causa fugatum videam. 48. Secunda (ut tu exules) post prima mea vota, ut reducar.

ELEGIA IX.

ARGVMENTVM.

Laudat amici fidem, fateturque se ejus beneficio vitam ducere, simulque gratias agit. Postremo dicit se libenter ejus benficia nota omnibus facturum fuisse, si ille suis se scriptis nominari pateretur.

O Tua si sineres in nostris nomina poni
Carminibus; positus quam mihi sæpe fores!
Te 1. solum 2. meriti canerem memor; inque libellis
3. Crevisset sine 4. te 5. pagina nulla meis.
Quid tibi deberem tota 6. sciretur in Urbe:
7. Exsul in amissa si tamen Urbe legor.
Te præsens mitem, te nosset 8. serior ætas;
9. Scripta vetustatem si modo nostra ferent.
Nec tibi cessaret doctus 10. bene dicere lector:
Hic tibi 11. servato vate 12. maneret honor.
Cæsaris est primum munus, quod 13. ducimus auras:
Gratia 14. post magnos est tibi habenda Deos.

1. Præ omnibus. 2. Auxilii. 3. Addita fuisset. 4. Tuo nomine. 5. Libri nulli. 6. Innotesceret. 7. Si Romani dignantur exulis scripta legere. 8. Posteri. 9. Si modò scripta nostra ad posteros venient. 10. Te laudare. 11. Me Ovidio à te servato. 12. Hunc tibi conciliarem honorem. 13. Vivimus. 14. Post Augustum ejusque liberos tibi debeo

Ille dedit vitam; tu, quam dedit ille, tueris:
Et facis accepto 15. munere posse frui.
Cumque perhorruerit 16. casus 17. pars maxima nostros,
18. Pars etiam credi pertimuisse velit.
19. Naufragiumque meum tumulo spectarit ab alto,
Nec dederit nanti per freta sæva manum;
20. Seminecem 21. Stygia revocasti solus ab unda.
22. Hoc quoque, quod memores possumus esse, tuum est.
Di tibi se tribuant cum Cæsare semper 23. amicos:
Non potuit votum 24. plenius esse meum.
25. Hæc meus 26. argutis, si tu paterêre, libellis
Poneret in multa luce videnda 27. labor.
Se, quoque nunc, quamvis est jussa quiescere, quin te
Nominet 28. invitum, vix mea Musa 29. tenet.
Utque canem pavidæ nactum vestigia cervæ
30. Luctantem frustra 31. copula dura 32. tenet.

Ut-

vitam meam. 15. Vitâ. 16. Exilium meum, ne mecum in exilium ire juberetur. 17. Amicorum. 18. Nonnulli velint videri meâ causa timuisse, cum tamen non timerent, quia erant amici fucati. 19. Miseriam meam viderit, opem tamen non tulerit. 20. Me semimortuum solus post Augustum servasti. 21. A morte. 22. Si enim non viveremus, memores esse non possemus. 23. Propitios 24. Majus. 25. Tua in me beneficia. 26. Eruditis. 27. Studium meum. 28. Contra voluntatem tuam. 29. Sed cohibet. 30. Conantem insequi. 31. Funis durus, quo canes à venatoribus alligantur. 32. Vix alligatus tenetur alteri cani.

Utque fores 33. nondum reserati carceris acer
Nunc pede, nunc ipsa fronte 34. lacessit equus;
Sic mea 35. lege datâ 36. vinctâ atque inclusa 37. Thalia
Per titulum 38. vetiti nominis ire cupit.
Ne tamen officio memoris 39. lædaris amici,
Parebo jussis 40. (parce timere) tuis.
At non parerem, 41. nisi si meminisse putares:
42. Hoc quod non prohibet vox tua; 'gratus ero.
Dumque (quod ô breve sit!) 43. lumen 44. solare videbo;
45. Serviet officio spiritus iste tuo.

ELEGIA X.

ARGUMENTUM.

Tres annos se in Ponto fuisse scribit Poëta, qui decem sibi videantur, Idque loci asperitate & difficultatibus, quas deinde subjungit.

UT sumus in Ponto, ter frigore 1. constitit Ister:
Facta est Euxini dura ter unda maris.
At mihi jam videor patriâ procul esse 2. tot annis,

---

33. Nondum aperti termini, unde equi currere incipiunt. 34. Pulsat. 35. Ne tuum nomen exprimam. 36. Ligata, quia mihi silentium impositum est. 37. Musa. 38. A te, qui non vis à me nominari. 39. Damnum patiaris. 40. Te nominatum iri. 41. Nisi crederes, me tui esse memorem. 42. In eo officio, quod non vetas. 43. Vitam, quamdiu vivam. 44. Al. *vitale*. 45. Parebo tibi.

1. Congelatus est. Quo tertium annum significat. 2. H. e.

Dardana quot Graio Troia sub hoste fuit.
4. Stare putes, adeo procedunt tempora tarde:
Et 5. peragit lentis passibus annus iter.
Nec mihi 6. solstitium 7. quidquam de noctibus aufert:
Efficit 8. angustos nec mihi 9. bruma dies.
Scilicet in nobis rerum natura 10. novata est;
Cumque meis curis omnia longa facit.
11. Num peragunt solitos communia tempora motus,
Suntque magis vitæ tempora dura meæ?
12. Quem tenet Euxini 13. mendax cognomine littus,
Et Scythici 14. verè terra sinistra freti.
Innumeræ circa gentes fera bella minantur;
Quæ sibi non rapto vivere turpe putant.
Nil 15. extra tutum est 16. tumulus defenditur ægrè
Mœnibus exiguis, 17. ingenioque loci.
Cum minimè credas; ut aves, densissimus hostis,

Ad-

---

decem. 3. Quot Troja à Græcis obsessa est. 4. Credas tempora non labi aut moveri. 5. Annus diu durat. 6. Solstitium est quasi solis statio, ubi sol non progreditur ultra, sed reverti incipit. 7. Noctes facit breviores. 8. Breves. 9. Solstitium hybernum. 10. Mutata. 11. Num movetur cœlum more consueto? 12. Me. 13. Quia potius est inhospitale, cum Euxinus denotet hospitalis. 14. Verè sinistra h. e. infelix terra, ut in sinistra parte sita. 15. Urbem. 16. Collis, in quo urbs exstructa est, 17. Situ & naturâ loci.

Advolat, & prædam vix 18. bene visus agit.
Sæpe intra muros clausis 19. venientia portis
Per medias 20. legimus 21. noxia tela vias.
Est igitur rarus, qui rus colere audeat: isque
Hac arat infelix, hac tenet arma manu.
Sub galeâ pastor junctis 22. pice cantat 23. avenis;
24. Proque lupo pavidæ bella verentur oves.
Vix ope castelli defendimur: & tamen intus
Mista facit Grajis 25. barbara turba metum.
Quippe simul 26. nobis habitat discrimine nullo
Barbarus; & 27. tecti plus quoque parte tenet.
Quos 28. ut non timeas, possis odisse videndo
29. Pellibus & longâ tempora tecta comâ.
Hos quoque, qui 30. geniti Graja creduntur ab urbe,
Pro 31. patrio cultu 32. Persica bracca tegit.
Exercent 33. illi 34. sociæ commercia linguæ.
Per gestum res est significanda mihi.
Barbarus hic ego sum; quia non intelligor 35. ulli:

quia urbs naturâ munita est. 18. Rectè. 19. Missa. 20. Colligimus. 21. Hostilia. 22. Non cerâ. 23. Fistulis. 24. Loco luporum hostes & bella timent. 25. Getæ, unà cum Græcis Tomon inhabitantes. 26. Nobiscum in eâdem domo. 27. Maximam domus partem occupat. 28. Licet. 29. Pellitis vestibus & togis. 30. Coloni Græci. 31. Græco habitu, tanquam cultiori & civiliori. 32. Vestis Persis usitata. 33. Græci & Getæ. 34. Notæ. 35. Ab ullo.

Et rident 36. stolidi verba Latina Getæ.
37. Meque palam de me tutò male sæpe loquuntur:
Forsitan 38. objiciunt exsiliumque mihi.
(Utque fit, 39. in me 40. aliquid, si quid 41. dicentibus illis
42. Abnuerim quoties 43. annuerimque, putant.)
Adde, 44. quod injustum rigido jus dicitur ense:
Dantur & in medio vulnera sæpe foro.
O duram 45. Lachesin, quæ 46. tam grave sidus habenti
47. Fila dedit vitæ non breviora meæ!
(Quod 48. patriæ vultu, vestroque caremus amici;
Quodque hic in Scythicis finibus 49. esse queror;)
50. Utraque pœna gravis, merui tamen 51. Urbe carere;
Non merui tali forsitan esse loco.
Quid loquor ah demens? 52. ipsam quoque perdere vitam
Cæsaris offenso numine dignus eram.

ELE-

---

36. Stupidi. 37. Me præsente. 38. Exprobrant. 39. Contra. 40. Mali. 41. Loquentibus Barbaris. 42. Capite negaverim. 43. Capite affirmaverim. 44. Quod controversiæ non legibus, sed armis decidantur. 45. Parcarum unam. 46. Tam infelici. 47. Mihi non dedit breviorem vitam. 48. Romæ. 49. Vivere. 50. Et amicorum carere consuetudine, & in Scythia vivere. 51. Româ abesse. 52. Mori.

ELEGIA XI.

ARGUMENTUM.

Dolet Poëta, uxorem ab inimico jurgiis laceſſitam, exuliſque uxorem vocatam, eamque hortatur, ut omnia patiatur, quandoquidem Auguſtus ſe non exulem, ſed relegatum nominavit.

Quod te neſcio quis 1. per jurgia 2. dixerit eſſe
Exſulis uxorem, 3. littera queſta tua eſt.
Indolui, non tam 4. mea quod fortuna male audit,
Qui jam conſuevi fortiter eſſe miſer:
Quam quia, 5. cui minime vellem, ſim cauſſa pudoris;
Teque rear noſtris 6. erubuiſſe malis.
Perfer, & obdura, multo graviora tuliſti.
Cum 7. me ſurripuit Principis ira tibi.
Fallitur iſte tamen, quo judice nominor exſul.
8. Mollior eſt culpam pœna ſecuta meam.
Maxima pœna mihi eſt, 9. ipſum offendiſſe: 10. priusque

1. Inter. 2. Objecerit tibi. 3. Epiſtola. 4. Quod ego exul dicor. 5 Tibi meæ uxori. 6. Pudibundam factam eſſe. 7. Diſcederem à te. 8. Mitior: nam relegatus ſum, non exul. 9. Auguſtum. 10. Quàm Cæſarem offendi, ma-

Venisset mallem funeris hora mihi.
11. Quassa tamen nostra est, non fracta nec 12. obruta puppis:
Utque caret 13. portu; sic tamen exstat aquis.
Nec vitam, nec opes, nec jus mihi civis 14. ademit;
Quæ merui 15. vitio perdere cuncta meo.
Sed quia peccato facinus non adfuit illi,
16. Nil nisi me patriis jussit abesse 17. focis.
Utque 18. aliis, numerum quorum comprendere non 19. est,
Cæsareum numen, sic mihi, mite fuit.
Ipse relegati non exsulis utitur in me
Nomine: tuta 20. suo judice caussa mea est.
Jura igitur laudes, Cæsar, 21. pro parte virili
Carmina nostra tuas qualiacunque canunt.
Jure Deos, ut adhuc cœli tibi limina claudant,
22. Teque velint 23. sine se comprecor esse Deum.
Optat idem populus. 24. sed ut in mare flumina vastum,
Sic sol & exiguæ currere rivus aquæ.

At

---

fuissem mori. 11. In periculo versatur. 12. Submersa navis. 13. Loco tuto. 14. Eripuit Cæsar. 15. Errore. 16. Româ migrare tantùm jussit. 17. Domo. 18. Mite fuit. 19. Licet. 20. Ipso Cæsare judice. 21. Quantum in ipsis est. 22. Velint te esse Deum apud nos in terra, non apud ipsos in cœlo. 23. Alibi, quam ipsi sunt. 24. Meæ preces, ut populi, perveniunt ad Deos, sicut parva flumina mare in-

At 25. tu fortunam, cujus vocor exsul ab ore,
Nondum 26. mendaci 27. parce gravare meam.

ELEGIA XII.

ARGUMENTUM.

Amico hortanti ut aliquid scriberet, respondet Poëta, causasque assignat, cur id sibi facere non liceat. Demum ostendit, se non posse teneri. quin semper aliquid componat, composita verò igni tradat.

SCribis, ut oblectem studio 1. lacrymabile tempus,
Ne pereant turpi pectora nostra 2. situ.
Difficile est, quod, amice, mones. quia carmina lætum
Sunt opus, & 3. pacem menti habere volunt.
Nostra per adversas agitur Fortuna procellas :

4. Sor-

grediuntur, ut magna. 25. Conviciator. 26. Falso: sum enim relegatus, non exul, quod magis infame est. 27. Noli aliquid miseriæ meæ addere.

1. Tempus hujus mei exilii. 2. Ignaviâ. 3. Tranquil-

4. Sorte nec ulla meâ triſtior eſſe poteſt.
Exigis, ut 5. Priamus natorum funere 6. plaudat,
Et 7. Niobe 8. feſtos ducat ut orba choros.
Luctibus, an ſtudio videor debere 9. teneri,
10. Solus in extremos juſſus abire Getas?
Des licet hic 11. valido pectus mihi robore fultum,
Fama refert 12. Anyti quale fuiſſe reo;
13. Fracta cadet tantæ ſapientia mole ruinæ.
(Plus valet humanis viribus ira Dei.)
Ille 14. ſenex dictus ſapiens ab 15. Apolline, nullum
Scribere in 16. hoc caſu ſuſtinuiſſet opus.
17. (Ut patriæ veniant, veniant oblivia noſtri;
18. Omnis ut admiſſi ſenſus abeſſe queat;)
At 19. timor 20. officio fungi vetat ipſe quieto.
Cinctus ab innumero me tenet hoſte locus
Adde, quod ingenium longâ 21. rubigine 22. læſum

23. Tor-

---

litatem animi. 4. Statu meo. 5. Rex Trojæ, qui quinquaginta liberos amiſerat. 6. Signa lætitiæ edat. 7. Amphionis uxor, cujus liberos Dea Latona, Apollinis & Dianæ ſagittis interficiendos curârat, Niobenque ipſam in ſaxum mutârat. 8. Feſtivas ſaltationes. 9. Occupari. 10. Sine ullo comite. 11. Conſtantiâ inſuperabili. 12. Socrati, quem Anytus accuſârat. 13. Succumbet tantæ calamitatis moli. 14. Socrates. 15. Oraculo Apollinis. 16. Hac miſeria, in qua ego ſum. 17. Licet omnium obliviſcar. 18. Licet commiſſi erroris penitus non recorder. 19. Hoſtilis. 20. Prohibet verſus componere. 21. Deſuetudine componendi. 22. Corruptum.

23. Torpet: & est multo, quam fuit ante, minus.
Fertilis, assiduo si non 24. renovetur aratro,
Nil, nisi 25. cum spinis gramen, habebit ager.
Tempore qui longo 26. steterit, male curret, & inter
27. Carceribus missos ultimus ibit equos.
Vertitur in teneram 28. cariem, rimisque 29. dehiscit,
Si qua diu solitis cymba 30. vacavit aquis.
31. Me quoque despero, 32. fuerim cum parvus & ante,
Illi, qui fueram, posse redire parem.
33. Contudit ingenium 34. patientia longa laborum:
Et pars antiqui magna 35. vigoris abest.
Sæpe tamen nobis, ut nunc quoque, 36. sumta tabella est;
Inque suos volui cogere 37. verba pedes:
Carmina scripta mihi sunt nulla, aut qualia cernis;

Di-

---

23. Languet. 24. Colatur. 25. Inutiles herbas. 26. In stabulis. 27. Terminis, unde equi currere incipiunt. 28. Putredinem lignum corrumpentem. 29. Patet. 30. Non fuit in aqua solita. 31. Non puto, me posthac id effecturum, quod antea effeci. 32. Quia & antea parvo ingenio fui. 33. Imminuit. 34. Dum diu mala passus sum. 35. Sc. ingenii. 36. Versus conscripsi. 37. Versus.

Digna fui domini 38. tempore, digna 39. loco.
Denique non parvas animo dat 40. gloria vires;
Et fœcunda facit pectora laudis amor.
Nominis & famæ quondam 41. fulgore 42. trahebar,
Dum tulit 43. antennas 44. aura secunda meas.
45. Non adeo est bene nunc, 46. ut sit mihi gloria curæ:
Si liceat, 47. nulli cognitus esse velim.
An, quia 48. cesserunt primo bene carmina, suades
Scribere, 49. successus ut sequar ipse meos?
50. Pace novem vestra liceat dixisse 51. Sorores;
Vos estis nostræ maxima caussa fugæ.
Utque dedit 52. justas 53. tauri fabricator aheni,
Sic ego do pœnas 54. artibus ipse meis.
55. Nil mihi debuerat cum versibus amplius esse;
Sed fugerem merito naufragus omne 56. fretum.
At puto, 57. si demens studium fatale retentem,

Hic

---

38. Tristi. 39. Barbaro. 40. Cupido gloriæ. 41. Celebritate. 42. Incitabar. 43. Navem. 44. Ventus favens. 45. Non tam prosperæ sunt in præsens res meæ. 46. Ut sim gloriæ cupidus, quia id tantum felices decet. 47. Ob infamiam exilii. 48. Felicia mihi fuerunt. 49. Ut eandem fortunam sequar. 50. Bonâ veniâ. 51. Musæ, sive carmina, quorum Musæ sunt autores. 52. Sc. pœnas. 53. Perillus. 54. Poësi meæ. 55. Rei. 56. Periculum. 57. Si

Hic mihi præbebit 58. carminis arma locus.
Non liber hic ullus, non qui 59. mihi commodet aurem,
Verbaque significent quid mea norit, adest.
(Omnia barbariæ loco sunt, vocisque ferinæ,
Omnia sunt Getici plena timore soni.)
Ipse mihi videor jam dedidicisse Latine:
Jam didici Getice Sarmaticeque loqui.
Nec tamen, ut verum fatear tibi, nostra 60. teneri
61. A componendo carmine Musa potest.
Scribimus, & scriptos absumimus igne libellos.
Exitus est studii 62. parva favilla mei.
63. (Nec possum, & cupio non ullos ducere versus.
Ponitur 64. idcirco noster in igne labor.)
Nec mihi pars casu flammis erepta 65. dolove
Ad vos ingenii pervenit ulla mei.
Sic utinam, quæ nil metuentem 66. tale 67. magistrum
Perdidit, in cineres 68. Ars mea versa foret.

ELE-

---

regrediar ad studium meum, quod mihi fato quodam nocuit, inventurus sum arma versibus idonea. 58. Libros innuit, & ea, quæ subjunxit. 59. Me auscultet. 60. Al. *revelli* vel retrahi. 61. Quo minus carmen componat. 62. Parvus ignis & cinis est fructus mei studii. 63. Et non possum non versus componere. 64. Quia versus scribere volo, & tamen non possum. 65. Ut me ipsum fallam. 66. Exilium inde oriturum. 67. Me Ovidium. 68 Libri de Arte amandi, aut integra Poësis.

ELEGIA XIII.

ARGUMENTUM.

Amicum hortatur, ut quandoquidem amoris multa olim pignora sibi dederit, nunc verbis & literis ne parcat. Quod si emendavit, dicit nihil ab ejus amicitia amplius desiderandum esse.

HAnc tuus è 1. Getico mittit tibi Naso salutem:
Mittere 2. rem si quis, qua caret ipse, potest.
3. Æger enim 4. traxi contagia corpore mentis,
Libera 5. tormento pars mihi ne qua 6. vacet.
Perque dies multos lateris 7. cruciatibus uror,
Sed quod 8. non modico frigore læsit hyems.
Si tamen ipse vales, 9. aliquâ nos parte valemus:
Quippe mea est 10. humeris fulta ruina tuis.
Qui mihi cum dederis 11. ingentia pignora, cumque
12. Per numeros omnes 13. hoc tueare caput;

14. Quod

1. Sc. Littore. 2. Intelligit salutem. 3. Afflictus. 4. Ipsum corpus præ nimia tristitia se male habere cœpit. 5. Dolore. 6. Careat. 7. Dolore, h. e. Pleuritide vexor. 8. Satis magno. 9. In amicis. 10. Auxilio tuo sustentata. 11. Magna testimonia amoris. 12. Omnibus modis. 13. Me

14. Quod tua me rarò ſolatur epiſtola, peccas:
15. Remque piam præſtas, ni mihi 16. verba neges.
Hoc precor emenda: quod ſi correxeris unum,
Nullus in egregio corpore 17. nævus erit.
18. Pluribus accuſem; fieri niſi poſſit, ut ad me
19. Littera non veniat; miſſa ſit illa tamen.
Di faciant, ut ſit 20. temeraria noſtra querela;
Teque putem falſo non meminiſſe mei.
21. Quod precor, 22. eſſe liquet. 23. neque enim mutabile robur
Credere me fas eſt pectoris eſſe tui.
24. Cana prius 25. gelido deſint abſinthia Ponto,
Et careat dulci 26. Trinacris 27. Hybla thymo;
Immemorem quam te quiſquam 28. convincat 29. amici.
30. Non ita ſunt fati ſtamina nigra mei.

Tu

Ovidium. 14. Quod rarò ad me ſcribis. 15. Et opus pium facis. 16. Epiſtolas tuas. 17. Macula vel vitium. 18. Pluribus verbis accuſarem tuum officium. 19. Epiſtola tua. 20. Falſa, quod literæ tuæ interierint. 21. Ut falſo de te querar. 22. Apparet te ſcripſiſſe. 23. Non poſſum credere mentis tuæ conſtantiam in me amando eſſe labefactatam. 24. Cujus folia ſunt alba. 25. Frigidæ regioni Ponti. 26 Sicilia vocatur Trinacria à tribus promontoriis. 27. Siciliæ civitas. 28. Oſtendat. 29. Mei. 30. Non tam ſum infe-

Tu tamen, ut 31. falsæ possis quoque 32. pellere culpæ
Crimina; 33. quod non es, ne videare, cave:
Utque solebamus consumere longa 34. loquendo
Tempora, 35. sermonem deficiente die;
Sic 36. ferat ac referat 37. tacitas nunc littera voces:
Et 38. peragant linguæ charta manusque vices;
Quod fore ne nimium videar 39. diffidere, sitque
Versibus hic paucis admonuisse satis;
Accipe, quo semper finitur epistola verbo,
Atque meis 40. distent 41. ut tua fata; Vale.

ELEGIA XIV.

ARGUMENTUM.

Uxori immortalitatem pollicetur Poëta, dicitque multas fore, quæ quamvis eam miseram esse existiment, illi tamen invideant, & eam felicem appellent. Simulque ostendit, nihil à se majus præstari potuisse. Quod cum ita sit, eam hortatur, ut in fide permaneat, ne à quoquam jure accusari possit. Exemplis etiam probat, ejusmodi fidem erga maritos nullo unquam ævo taceri solitam.

Quam-

---

lix, ut sis immemor amici. 31. Ut falsò dicaris amici immemor. 32. Depellere. 33. Desertor amicitiæ. 34. Confabulando. 35. In noctem usque. 36. Fiat literarum commutatio. 37. Scriptas. 38. Sustineant. 39. Minus credere. 40. Diversa fiat. 41. Utinam.

QUanta tibi dederint nostri 1. monumenta libelli,
O mihi me conjux carior, ipsa vides.
2. Detrahat auctori multum Fortuna licebit;
Tu tamen 3. ingenio clara ferêre meo.
4. Dumque legar, mecum pariter tua fama legetur:
5. Nec potes in mœstos omnes abire rogos.
Cumque viri casu possis miseranda videri;
Invenies aliquas, quæ, quod es, esse velint:
Quæ te, nostrorum cum 6. sis in parte 7. malorum,
Felicem dicant, 8. invideantque tibi.
(Non ego divitias dando tibi 9. plura dedissem.
10. Nil feret ad manes divitis umbra suos.)
11. Perpetui 12. fructum donavi nominis: idque,
13. Quo dare nil potui munere majus, habes.
Adde, quod, ut 14. rerum sola es 15. tutela mearum,

Ad

---

1. Encomia, quibus cognosceris. 2. Valdè me faciat infelicem. 3. Versibus, ex ingenio meo natis, celebrabere. 4. Et dum scripta mea legentur. 5. Nec tota deleri potes, ut corpus rogo absumitur. 6. Mecum dolenter feras exilium meum. 7. Calamitatis meæ. 8. Quod à me lauderis. 9. Quàm dedi, nempe immortalitatem. 10. Anima divitis nihil opum feret ad inferos. 11. Perpetuò duraturæ famæ immortalitatem tibi carminibus meis comparavi. 12. Usum. 13. Immortalitate famæ. 14. Fortunarum. 15. Defensor.

Ad te non parvi venit 16. honoris onus.
Quod 17. nunquam vox est de te mea muta, tuique
18. Judiciis debes esse 19. superba viri.
20. Quæ ne quis possit 21. temeraria dicere, 22. persta:
Et pariter serva meque piamque fidem.
Nam tua, dum 23. stetimus, turpi sine crimine mansit,
Et famæ probitas 24. irreprehensa fuit.
25. Par eadem nostrâ nunc est tibi facta 26. ruinâ:
27. Conspicuum virtus hic tua ponat opus.
Esse 28. bonam facile est, 29. ubi, 30. quod vetet esse 31. remotum est;
Et nihil officio 32. nupta quod obstet habet.
33. Cum Deus intonuit, non se subducere nimbo,
Id demum pietas, id 34. socialis amor.
Rara quidem 35. virtus, quam non Fortuna 36. gubernet;

37. Quæ

16. Erit tibi hoc onus magno honori. 17. Semper loquitur in laudes tuas. 18. Quod maritus tuus te maximam judicet. 19. Fastu plena. 20. Judicia. 21. Falsa. 22. Sis constans in amore conjugali. 23. In urbe floruimus. 24. Non etiam laudata. 25. Ac antea fuit. 26. Propter nostram ruinam. 27. Memorabile factum. 28. Fœminam & uxorem. 29. Quando. 30. Id. quod probibeat bonam uxorem esse. 31. Ademptum. 32. Cum uxor apud maritum secura vivere potest. 33 Cum adversi quid marito contingit, tunc laborem non refugere. 34. Conjugalis 35. Amicitia, vel amici. 36. Regat, ut cum crescente fortuna & amicitia crescat.

37. Quæ maneat ſtabili, 38. cum fugit illa, pede:
Si qua tamen pretii ſibi merces ipſa 39. petiti,
40. Inque parum lætis 41. ardua rebus adeſt,
(Ut 42. tempus numeres, per ſæcula nulla 43. tacetur,
Et loca mirantur, 44. qua patet orbis iter.)
Adſpicis, & longo maneat laudabilis ævo
45. Nomen inexſtinctum 46. Penelopæa fides?
Cernis, ut 47. Admeti cantetur, ut 48. Hectoris uxor,
Auſaque in accenſos 49. Iphias ire rogos?
Ut vivat famâ conjux 50. Philaceïa, 51. cujus
Iliacam celeri vir pede preſſit humum?
Nil opus eſt 52. letho pro me, ſed amore fideque
Non ex difficili fama petenda tibi eſt.

---

cum deficiente deficiat. 37. Quæ permaneat conſtans, rara eſt. 38. Cum fortuna aliquem deſerit. 39. Quæſiti. 40. In rebus adverſis. 41. Generoſa. 42. Quo laudatur. 43. Virtus ipſa ſiletur. 44. H. e. omnia. 45. Famam perennem. 46. Penelopes fides erga Ulyſſem. 47. Alceſtes. 48. Andromache. 49. Euadne, Iphiæ filia, uxor Capanei. 50. Laodamia, uxor Proteſilai, ſic vocata à Pulace Theſſaliæ urbe, quæ ejus marito, Proteſilao, paruit. 51. Cujus maritus primus in Terram Trojanam egreſſus eſt. 52. Mor-

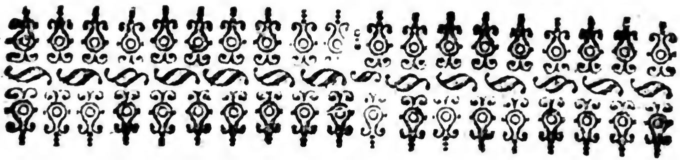
Nec te crediderit, 53. quia non facis, ista moneri.
54. Vela damus, quamvis remige puppis eat.
Qui monet, ut facias, quod jam facis; ille monendo 54
Laudat, & 55. hortatu comprobat acta suo.

INDEX

---

te per ferrum & ignes. 53. Velut officii immemorem. 54. Hæc magis ex amore ad te scribenda putavi, quàm quod putem, te monitis meis egere. 55. Hortando laudat, quæ agis.

INDEX

VERBORUM ET RERUM maxime memorabilium IN HOC LIBELLO occurrentium.

Primus numerus indicat Paginam *hujus Libelli, alter* Versum *Elegiæ & tertius* Notam.

Atri-

Cyno-

El-

Hæmon

Hista,

Latus

Mu-

Præ-

Teia

Ve-

Z.

FINIS.

